

روضه پر نور شيخ المشايخ غوث العظم عبدالقادر جيلاني (رح)

Ketabton.com

فيسبوك غلام حضرت غلام

فيسبوك Haji Ajab Khan

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فتوح الغیب

شروع د کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ وَهَدَانِي وَاحْتَارَ مِنِّي عِبَادًا مِّنْ بَيْنِكُمْ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيَّ رَسُولِ الْمَجْتَبَى وَرَبِّهِ الْمُسْتَلْطَنِ وَعَلَى آلِهِ وَأَمْحَا بِوَالَّذِينَ كَفَرُوا خَيْرُ الْعُنَى وَرَحْمَةُ عَلَى مَلَاحِجِ الْبَدِينِ الشُّبَّانِيَا وَرَفَعُوا عَلَيَّ مَرَاتِقِ الْوَلَمَةِ الْعَسْوَى دَقَّارًا قَوْرًا عُلْمِي.

اگر بعد : حضرت محبوب سبحانی ، عالم ربانی ، عارف کامل ، پیران پیر ، محمد الیدین ابو محمد عبدالقادر حسی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :۔۔۔ قول شامست الله پاك لره چه پروردگار دجهانونو دے . هم اول دے ، هم آخر دے ، هم ظاهر دے ، هم باطن دے . قول مخلوقات عرش ، هرة جودیه او یو وزیرے ، هروج اولون خیز او هغه قول اشیا چه جُودین پروردگار پیدا اکری دی . او وجود کتبے ئے راویستے دی . او خوابه کپه ئے دی . دا قول دانته پاك شناخوان دی .

تل صفت الله پاك لره ، چه بنی آدم ئے پیدا آکے . بیلے درست گه او په اندازه ئے کھ . بیلے ورته هدایت اړکه .

او وئے وژنه او ژوند سے ئے کھ . وے خندوؤو او وئے ژوند په بعضو ئے زیات رحم او کړه او بعضو ئے رسوا کړه چه هم خور و وگه دے ، هم غنپو وگه دے . خوگ ئے نیک بخت کړه او خوگ ئے بد بخت . د بعضو ئے بخشش لرے کھ او بعضو ئے پرے بناد کړل . هغه الله چه د هغه په حکم غرونه ککه معجون ککک دی . او دیکه پرے قرار بیا موندک دے . او غور بید لے فریش دے .

هغوگ دانته درحمت نه نا امیدانه دے . او هغوگ د هغه دستخی فعل او امر نه پرے نه دے . هیهاله د هغه د بندگی نه عارت وړی او هغوگ د هغه درحمت د دائره نه بهرنه دے . هغه په هغه ټولو خیزونو موصوف دے چه د هغه ئے په مخلوقاتو مهربانی کپه دی . او هغه له شکر دے چه دهر آفت لرے کوکک دے .

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم و رحمتونه وی ، چه په مخلوقاتو کښ پرگزیدنه او موجوداتو کښ چپاله دے . دا څه نبی دے چه چا ئے پیروی او کړه نو هدایت ئے بیا موند او چا چه ترے مخ دا وړلو ، نو کمراه او مرتد شو . دا څه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو . او دنیا کښ زا هد ، او رفیق اعلی ته راغب وو . دا څه رسول چه د هغه په تشریف اوړی حق را ئے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه . قول سلماوند ، رحمتونه

او برکتونه د په بیا بیا په نبی علیه السلام ، د هغه په آل ، اصحابو ، تابعینو ، تبع تابعینو او ټولو اولیو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی ، چه قول او فعل کښ ئے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے .

مونږ الله پاك ته په عاجزی سره رجوع کوو ، چه چوړیو رب ، خالق ، رازق ، نافع ، ساندوگه ، ژوند دے کوکک او هر کوکک او جُودین نه د تکلیف لرے کوکک دے . دا قول نعمتونه دانته پاك د مهربانی ، بخشش ، فضل او احسان په وجه دی . چه قول ، فعل ، په پته ، خرگنده ، سختی او نرمی کښ همیشه جُودین حفاظت کوی .

الله تعالی فقال لیا یزید (چه هغه غواری هغه کوکک) دے . په هر هغه علم دے . هغه چه د خلقونه پتیا دی هغه ته خرگند دی . دلغز شونو او عباداتو په احوالو خبردار دے . د حاجاتو اوریدوگه او قبولوگه دے .

د حمد و صلوة نه پس د خدای تعالی نعمتونه په بنده یا نو فراوانه دی . الله پاك فرمائی ، که تاسو الله تعالی نعمتونه شمیرل او غواری نو شمار به ئے نه کپه ئی . او الله پاك فرمائی : « هغه چه تاسو سره د نعمتونو نه دی هغه دانته پاك درکړی دی ؛ نو نه زه ، نه هماغا زړه ، او هماغا ژبه دا توان لری چه دانته تعالی نعمتونه شمار کپه شی . او نه پرے عقل ، ذهن او زړه احاطه کولے شی . او نه ئی .

د بیان طاقت لرے شی .

مجمله د هغه خیزونو نه ، چه د هغه د اظهار د پاره الله پاك هماغا ئے ته قوت ورکړه ، او د ئی نه خبری له ، او د هغه د لیک د پاره کویتو له ، او د کویتو نه قلم له ، او د قلم نه کاغذ له ، دا څو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه هماغا په زړه کښ راغله ، چه زه ئے دانته پاك په فضل و کرم د حق د طلبکارو د رهبری د پاره د زړه د قالب نه بهرته را وکارم .

مقاله (۱) تسلیم ، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کښ دادرے خیزونه لازمی دی . یو دا چه داوامر الهی تعمیل کوی ، دویم دا چه د منتهیاتو نه بچ اویسی . او دریم دا چه په قضا و قدر راغی وی . نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دادا چه په هغه حالت کښ هغه د دے خیزونو نه خالی نه وی نو پکار دی چه سره زړه کښ د دے خبر و کله اراده لری . او نفس ته همیشه د دے تسلیم وړ کوی او د بدن ټول اعضاء هر حالت کښ دے خیزونو سره مشغول ساتی .

مقاله (۲) اتباع سنت او رد بدعت

د سنت پیروی کوی او د بدعت لارمه اختیار وکړ . د

خله د خدای تعالی دا حکامو تعمیل .
عنه حرام کارونه چه د هغه نه شریعت مع راو پدے دے .

اللہ اور ہفتہ در رسول حکم مئی۔ اود ہنوی نافرمانی مہ کوئی۔ اللہ پاک یوگرتی اوھنوک ہنہ سوا شریک مہ جوئی اود ہرعب نہ مے پاک گرتی۔ اسلام رشتیہ مذہب دے۔ ہیو شک پکین مہ کوئی۔ اللہ پاک چہ خہ خواہی پخپل مشیت اوابادہ مے کوئی۔ یہ ہفتہ اعتماد اوساق اوشک او گمان کین مہ پریوئی۔ د صبر نہ کاراخی۔ د حق بہ اطامت جمع کیری۔ اودلہ بازی مہ کوئی۔

د اللہ تعالیٰ نہ دفضل سوال کوئی۔ اود لکیر کیری مہ۔ د خدائی نہ د رحمت امید لری۔ نا امید کیری مہ۔ یول سوا د دوستی، محبت اور اوداری سلوک کوئی۔ خپلو کین دشمنی اود اوت مہ ساقی۔ د گنا ہونو نہ خان پاک ساقی۔ مہ کین مے پروائی مہ کوئی۔ گئی بہ دے بہ ککرتی۔ د خپل پرووکار د ذکر اوعبادت بہ کالی خان بناشتہ کیری۔ مے اتفاق مہ کوئی۔ د خپل خالق د بارگاہ نہ لری مہ اوسے اود ہنہ پلہ د توجہ کولونہ مہ اری۔ بہ توبہ وبتکو کین ہتکلمہ تاخیر مہ کوئی۔ لکھ چہ د ہفتہ د مغفرت دروازہ ہر وقت پیا ہستہ دے۔

کہ دے نصیحتونو عمل اوکری نو امید دے چہ اللہ تعالیٰ بہ دریاندے رحم اوکری۔ اونیک بخت شی۔ د دوزخ دعداب نہ چر شی۔ د اللہ تعالیٰ دیدار او قرب مونسپ شی۔ اود جنت بہ تولو نعمتونو بناد شی۔ او بہ دے ناز و نعمت

کین ہمیشہ د پارہ پاتے شی۔ ہلتہ بہ بہ نبونو آسونو سورنی وی۔ اوحورے بہ وی۔ او قسم قسم خوشبوئی، او خوش آواز، حد شکارے بہ وی۔ اود تولو نہ زیادتہ خوبیدہ خبر د دادہ چہ پیغمبرانو۔ صدیقانو۔ شہدانو اوصالحانو سوا بہ علیین کین عزت او بزرگی بیاموئی۔

مقالہ (۳) د ابتلاء اوزمائش شمرہ

ہرکلمہ چہ سختی کین بہ بندہ د ازمائش وخت راشی نواول بہ خپل قوت دھتہ د علاج کوشش کوئی۔ خود کخپل کوشش کین کامیاب نہ شی۔ نوبیا دشمنانہ نہ پکین مرد خواہی، لکھ دنیوی معاملاتو کین دبا د شانو منصب اورو، اومالدارونہ، او بہ امراضو کین دطیبیا نو نہ۔ خود کہ دغہ ذریعہ ہم بیکارہ شی۔ نوبیا دغا، زاری او شاہ صفت سوا خپل خدائے تہ راجع شی۔ خود ترو مہ چہ دے خان کین طاقت دینی مصیبت پخپلہ رفع کوئی۔ بیاد مخلوقاتو نہ مدد خواہی کہ ہنوی کین د حاجت روا بی خہ درک موی او خدائے تعالیٰ تہ رجوع نہ کوئی۔ خود کہ چہ دے دھر طرف نہ نائی۔ شی نوبیا مے اختیار خدائی تعالیٰ تہ د خپل حاجتونو دیاہی بہ عاجزی شی اود خوف ورجا کیفیت پرے خویشی او چہ اللہ تعالیٰ مے ہم دعا زہ قبول نہ کری۔ نو دے د تولو ظاہری اومادی اسبابو نہ نا امیدہ شی۔

دے حالت کین بندہ تہ د قضا و قدر اود توحید

اسرار بہ کشف سوا ظاہر شی چہ دے د دنیاوی علاقوار اسبابو نہ لاس بہ سرشی اود فنا فی التوحید درجے نہیں محض دیو روح بہ شان باقی پاتے شی۔ دے وخت کین د دے نظر تسلیم اورضا کین بہ خدائی افعالو وی۔ اوصاحب یقین موحد شی۔ د یقین بہ دے درجہ دد ایمان دے حد تہ اوری، چہ دانہ تعالیٰ نہ سوا بل خود خالق حقیقی نہ ویی اود ہفتہ د ذات نہ علاوہ ہیو یو اے ہستی مے بہ نظر کین نہ راخی چہ ہفتہ د حرکت، سکون، بنو بدو، نفع نقصان، وکر و اخستلو، پراستلو بندو، لو، مرگ او ژوند عزت اودلت، مالداری او محتاجی، د صحت اوبیماری عجاز او محتاروی۔

د اسے حالت کین بندہ د قضا و قدر چکین دے وی لکھ پے رودونکے بچے چہ ددائی بہ غیر کین۔ یا مری د غاسل بہ لاس کین۔ یا غونہ و سکے د چوکان سوار بہ چکین وی۔ اوس د خپل ژوند د تولو معاملاتو محتار کل صرف اللہ پاک گرتی۔ دے د یوحال نہ بل تہ، د یوسے وضع نہ پلے تہ اود یو فعل نہ بل تہ اودے راوے شی۔ خود د خان یا غیر بہ حق کین د خہ حکم او حرکت قدرت نہ لری۔ اوس د خپل پروردگار بہ ارادہ او فعل کین د خپل خان نہ غائب دے۔ کہ لیدہ کوئی۔ کہ اوریو، او کہ بہ خہ خبر پوھیدا، ہر خہ د خدائی بہ ارادہ کوئی۔

اوس دد علم د خدائے د علم نہ دے اود دد کلام د خدائے د کلام نہ۔ دے د خدائے د نعمت نہ نعمت یافتہ۔ د ہفتہ د قرب نہ نیک بخت اود ہفتہ د معنوی جمال نہ اراستہ دے۔ د ہفتہ ذکر سوا مطمئن دے۔ د ہفتہ فکر سوا صاحب فہم دے۔ اود دنیا اوعقل کین د ہفتہ بہ دود خدو شعالہ۔ د تسلیم اورضا مقام کین دے صرف اللہ سوا دے اود غیر اللہ نہ لاس بہ سر دے۔ دے د خدائے د قرب او وصل ارض و مند دے۔ د ہفتہ پنا لہوی اود عشق او محبت رشتہ مے خدائے تعالیٰ سوا مضبوطہ او محکم دے۔ بہ ہر معاملہ کین دد تکل بہ خدائے دے اود ہفتہ د معرفت د نور نہ ہدایتنا حاصلوی۔ اوس کہ دے تمہیں اغرنی او کہہ پرتولہ بہ دے کین د خدائے تعالیٰ پر عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموئی۔ اود ہفتہ د قدرت د نا اشنا رازونو نہ اگاھی حاصلوی۔ او خہ چہ د خدائے تعالیٰ نہ اوری۔ ہفتہ بہ سینہ کین محفوظ کوئی۔ بیا د ہفتہ بہ نعمتو نو شکر اوباسی۔ د ہفتہ ثنا صفت کوئی۔ او دعا ترے خواہی۔

مقالہ (۴) فنا فی اللہ اوحقیقی ژوند

د غیر اللہ نہ چہ بیزارہ مے نو بہ تا بہ اللہ تعالیٰ رحمت و پریمی۔ او چہ خواہشونہ کنارہ کش مے۔ نوستاد پارہ بہ د اللہ تعالیٰ نہ رحم غونے شی۔ او چہ د خپل ارادہ

فتوح ۶۵ العیب

نہ لاس پہ سرشے۔ اور رضا بقضا شے۔ نوستا د تقدیر پر ایک کسب بہ دخداے تعالیٰ نہ د خیر اور برکت سوال کو لے شی۔ دغہ وخت بہ اللہ پاک تا پہ حقیقی معزکس ژوندے کری اور اے ژوندون بہ بیاموے۔ چه د هغه نہ پس سرک نشته۔ اور اے غنی به شے چه د هغه نہ پس محتاجی نشته۔ اور اے نعمتون بہ بناد شے چه د هغه نہ پس نکند سستی نشته۔ او پہ د اے راحت به محفوظ شے چه د هغه نہ پس پریسانی نشته۔ او پہ د اے خوشحالی به خوشحاله شے چه د هغه نہ پس غم نشته۔ او پہ د اے علم به موصوف شے چه د هغه نہ پس جہل نشته۔ او پہ د اے امن کسب به شے چه د هغه نہ پس خوف نشته۔ او پہ د اے عزت به عزتمند شے۔ چه د هغه نہ پس ذلت نشته۔ او پہ د اے بارکات و الہی کسب به د اے قرب حاصل کرے چه د هغه نہ پس بعد ارضے و لے نشته۔ او د اے ترقی به او کرے چه د هغه نہ پس تزل نشته۔ او د اے بہر ووند شے چه د هغه نہ پس سپکاوی نشته۔ او د اے به پاک شے چه بیابہ گناہون کسب ککر نشے۔

چه د اے مرتبہ بیاموے، نو دغہ وخت به د اللہ تعالیٰ محبوب او کرے او چه خلق د ثنا صفت کوی۔ نو ته به په رینتیا د هغه جوگه لے۔ ته به د روحانی امراضود پارہ خیل بود لے لوے اکسیر شے، چه خلق به ستاد باطنی صفا تواد او چے مرتبہ پیژندون نه عاجز وی۔ او د اے یوسه مشله

فتوح ۶۴ العیب

بزرگ به شے چه خوک به دے سیال نه وی۔ دغه حالت کسب به ته د هر رسول، نبی اوصدیق وارث شے۔ په تا به د ولایت انتها وی او د فیض حاصلود پارہ به تاله ابدال راخی۔ په تا به دخداے د مخلوق مشکلات حل کیری۔ ستا په دغا به درحمت باران کیری۔ ستا په برکت به پتی شته کیری۔ او یوتی به زرخو نیری اوستا په دغا به خاص و عام بادشاه اورعیت، حاکم و محکوم، امامان و امتیان او بول مخلوق مصیبتونہ رفع کیری۔ اوستا د احکامو او ارشادا تو د اطاعت نه به لے بله چارچ نه وی۔

خلق به دلرے لے لایونو نه تاله راخی او دخالق کائنا په حکم دهر حاکمے نه ستا په خدمت کسب هغه محتات، تقدی او غله راوری۔ هر حاکمے به ستا د بنو صفات او اوچتو اخلاقو چرچے وی او بول خلق به ستا په تعریف نه میری ستا د لویبئی اوشان متعلق به په دو ایماندار و کسب هم اختلاف نه وی۔ لے پاک صفتہ! لسه نیک بختہ! لے په بارکات خداوندی کسب مقبوله او لے د نوع انسانی سرتاج د بنارونو او خلکونو بولو خلقون کسب په تا د اللہ فضل د کسب او اللہ پاک دلرے فضل خاوند دے۔

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی
هرکله چه ته د دنیا نریب وزیست، مکر و فریب، هلاکتی لذات په ظاهره بنه او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

فتوح ۶۶ العیب

په وفائی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او و پیر نو د اے لے او گزیر لکه چه خوک صحر کسب اودس مانے ته بریند ناست وی۔ چه بول بنکاری او بد بوئی لے خوره شوک وی۔ نو ته د هغه دشوم گلا نه سترگه پته کرے۔ او بد بوئی نه لے پوزه بند کړے۔ دغه رنگ ته د دنیا دار و خلاقو، دهنوک د گناه د ککر ماحول نه او د هغوی د خواهشا تو د بد بوئی نه حان محفوظ کړه۔ د پارہ د دے چه ستا د روح فطری پاکیزگی منانغ نشی او ته د دنیاوی افاتو نه خلاصی بیاموے د نیا چه هر خوبصورتا قسمت کسب وی۔ هغه به ضرور، تاته درسی۔ او ته به ضرور، د هغه نه فائد ل موے۔ په دے وجه ستا د دنیاوی ضروریا تو نشویش بالکل فضول دے۔

اللہ پاک خیل برکزید پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ته فرمای: «وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِيَفْتَنَهُمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا» (قرآن مجید، آل عمران، ۱۴۵)

د دنیا ظاهری مال و اسباب چه مونز کهار و سته ورکړے دے، په هغه نظرمه اچوه حکم چه د دے خیزونو نه مقصد کناره په فتنه کسب اچول دی۔ اوستا د پارہ د پوره کسب درکړے رزق بهتر او پاند ا دے۔

مقاله (۶) د توحید رائی
د اللہ تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کسب خیل خواهشات اولذات فنا کړه حکم چه دے صل سوره پستا

فتوح ۶۸ العیب

په زړه کسب د عام الہی صلاحیت پیدا شی۔ د تعلق با اللہ د مضبوطولو د پارہ فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ویر ضروری دے او دخپلو خواهشا تو د فنا کولو یو علامت دا دے۔ چه د فتنه نقصان، شر او متوسر، د نیازی اسپا بود جد و جهد بولو معاملاتو کسب په خیل ذات د تکیه په لمانے دا بول امور کسب طور سره اللہ تعالیٰ ته سپرد کړے شی او قاضی المعاجات او کسب شے، خدا لے تعالیٰ مختار کسب نه کنول او په نفس اعتماد کول شوک دے۔ صرف خدا لے تعالیٰ په ماضی حال او مستقبل کسب دخپل بنده دامورو او معاملاتو کسب لے د هغه د انگریزی او ذمه داری هغه وخت هم وچه ته د مور په خبیثه کسب وے او بیا چه د مور په غیره کسب دے پے روجل۔

د خدا لے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا کولو یو علامت دا دے، چه ته د هجو خواهش قصد نه کوے حکم چه خدائی اراده کسب سراسر خیر او بهتری دے او په دے کسب ستا قصد کول هم شوک او گزیر۔ د نفسانی خواهشا تو د نفی نه په د اللہ تعالیٰ فعل په تاجاری شی او د افعال الہی نافذ کیدوسره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرک شی۔ زړه به دے مطیع شی۔ سینه به دے فراخه او کشاده شی۔ غز به دے روپنانه او پر نور شی۔ او چه د تعلق با اللہ روحانی توانائی بیاموے نو دکائنات د بولو خیزونو نه به لے نیاز

شے۔ ستا نقل و حرکت بہ قدرت بہ ارادہ وی اور قدرت
 بہ تہ بہ ہدایت بیاموے۔ تجلیات الہی بہ تاتہ اشیاء
 ماہیت بنائی۔ او اللہ بہ درتہ د نور خلعت اغوند وی۔ پروکار
 عالم بہ خیلہ تاتہ علم بنائی۔ اود دے علم اور فغان بہ برکت
 بہ دے سلف صالحین اور بزرگین عارفانہ مقاماتو تہ رسوی
 بیا بہ تہ د مخلوقاتو تہ کنارہ کش شے۔ تا کیں بہ ذات
 خواہش او ارادہ پاتے شے۔ د بشریت در ذالیو تہ بہ پاک
 شے۔ ستا زہ بہ توحید کیں داسے فنا شے، چہ د خدائے د
 ارادے نہ یوا بہ ہرگز خہ خیر نہ قبولے۔ چہ دے مرتبے
 تہ اورے نواتہ بہ دکراماتو نسبت کو لے شے۔ یہ ظاہر
 بہ دا کرامات ستانہ بنکاری، خو حقیقت کیں بہ دا خدائے
 تقالی افعال او احکام وی۔ بیا بہ تہ د ہفت شکستہ دل اولیاء
 پہ دل کیں شامل شے۔ چہ د ہفتوی نفسانی خواہشات او
 بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او پہ زہ نو کیں د
 ربانی ارادو دکامل اطاعت جذبہ پیدا شوے وی۔ نکہ چہ
 اللہ پاک فرما بیلی دی د خبا مخلص بندیاں ہیج نہ غوازی
 مگر ہفتہ چہ اللہ او غوازی! او فرما بیلی دی اللہ پاک زہ
 ہفت خلقتو۔ دیر قریب ہم چہ د ہفتوی زہونہ خبا بہ وجہ
 شکستہ دی: نو تہ بہ دا اللہ تقالی قرب تر ہفتے حاصل تہ
 کرے ترخو چہ ستا بزل خواہشات او ارادے د ہفتہ پہ
 رضنا قربان شے۔

کلہ چہ تہ خیلے ارادے د خدائے پہ ارادو کیں فنا
 کرے او ذات باری نہ بل ہیج خیر تہ توجہ اونہ کرے
 نویا بہ تا اللہ تعالیٰ د تہ سے سرہ زرعون کری او تہ بہ د
 نوے باطنی صفاتو حاصل شے۔ ستا پہ نفس کیں بہ دشرک
 محرکات ہو شے او توحید بہ دے قلب او دماغ کیں راسخ
 شے۔ بیا بہ تاتہ دیدار الہی حاصل وی۔ د "آنا حسنا
 مُکسِرَةُ الْقُلُوبِ" (زہ شکستہ دلوتہ دیر قریب ہم) ہم
 دغہ معنی دی۔ حدیث قدسی کیں راخی "خما مومن بندہ
 ذکر اوصادت پہ کثرت خما قرب غوازی، حتیٰ چہ ہفتہ

بہ دے حدیث نہ مطلب داسے چہ بندہ عبادت کو اکبر و تقرب
 الہی داسے درجہ حاصل کری، چہ خلق او عارفو علاقو۔ منقطع
 شے۔ او ہفتہ تن خدائے تہ داسے متوجہ شے چہ بزل حرکتو سکنا تو،
 حواس ظاہرہ او باطنہ نہ بغیر خدائے تقالی د اطاعت نہ بل خہ کار تہ
 انبی۔ د ہفتہ ایدل او بول، پوہیدل، کلل صرف د خدائے پارہ
 دی۔ او ہرگز د مطلب ترے نہ دے چہ معاذ اللہ حالہ تہ خدا ہی او وی
 تہی اتحاد او حول لوشے۔ ایسے مقیدہ سرخیا کرے۔ او کتابت
 اور بول چواؤ امتو اختلاف غیزوے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سے
 چہ فرمائیے دی چہ دا حالت بہ حالت فنا کیں وی نو دے نہ مطلب د
 خدائے پلا کیں فنا کیدل دی۔ دا چہ مایوا اللہ علا تہ خفتے شے۔ نہ دا
 چہ خدا ہی او وی سوزوشے۔ حضرت پیرانو پیر صاحب دیر نوے فاضل
 عالم ربانی وف۔ د ہفتوی نشان نہ دا خبرہ دیر او چتہ دہ چہ ایسے خبرہ
 ہفتوی تہ مشوب کرے شے نو کوم کوم ملانے چہ دے کتاب کیں
 دا شان مقامین دی د ہفت نہ مطلب دغہ دے۔ کوم چہ مستوح
 بیات ۵۰

مانتہ دیر محبوب شے۔ او دکامل ربط پہ وجہ زہ د ہفتوی و
 شہ، چہ پہ ہفت ہفتہ اوری۔ زہ د ہفت سترکے شہ چہ پہ ہفت
 لیدتہ کوی۔ زہ د ہفتہ تہ بہ شہ چہ پہ ہفت خیرے کوی۔ زہ
 ہفتہ لاس شہ چہ پہ ہفت ہفتہ بزل کوی۔ زہ د ہفتے پیسے شہ
 چہ پہ ہفت ہفتہ کرخی۔ نو فنا ہیجہ حالت درے نہ بل نہ
 دے چہ تہ د خیل خان او مخلوق نہ فانی شے۔
 خلق یا نیک وی یا بد، دغہ نشان تہ بہ ہم یا نیک
 شے یا بد ہر کلاہ چہ تہ خیل فطری او ازلی صفات قابو
 کرے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات بہ نہ قبولے۔
 او خپل امیدوند بہ ہفتوی سوز نہ تہے۔ او د ہفتوی د شہ
 نہ بہ خوف نہ کرے۔ بیا بہ ستا پہ نفس کیں یوازے اللہ
 تقالی باقی پاتے شے، لکہ چہ ستا دیدار شہ نہ ممکن و۔
 چہ دا حقیقت ہیر نہ کرے چہ خیر او شہ د اللہ پہ اختیار
 کیں دے او چہ کلہ پہ خدائے ستا کامل یقین پیدا شے
 نو ہفتہ بہ تا د قضا او قدر د شہ نہ بے خوفہ کری۔ او خیر
 او برکا نو کیں بہ ستا د پارہ وسعت پیدا کرے شے۔ بیا بہ
 تہ د ہر خیر محل، د ہر نعمت مرجع، د ہر نور سرکز
 او دھرامن سرچہ شے او د حق د عاشقانو مطلوب او
 منتہا ہم دغہ فنا دہ او ہم دغہ د سیراوسلوگ نہ پس
 اولیاء اللہ خیل منزل بیا موی۔ خیلہ ارادہ د اللہ پہ ارادہ
 کیں فنا کول د قولو تیرو اولیاء او ابدال او مقصود و۔ دین

تر آخری ساہ خیلہ ارادہ د خدائی پہ ارادے بدلہ کرے دہ۔
 د دے وجہ نہ د دوئی نوم ابدال شو۔ د دوئی پہ نزد حق پہ
 ارادہ کیں خیلہ ارادہ شریکول گناہ دہ۔ ہاں کہ پہ ہیرہ
 مجددیت یا د حال او خوف د خیلے پہ صورت کیں ترے
 خہ بے اعتدالی اوشے، یا د کیدو احتمال وی نو اللہ تعالیٰ
 پرے دوئی خبردار کری او دوئی ترے منع شے او توبہ او
 استغفار شے۔ د فرشتونہ علاوہ د خواہش او ارادے نہ
 ہیجوںک معصوم نہ دے۔
 فرشتے دارادے نہ پاکے او انبیائے کرام د خواہشات
 نفس نہ پاک دی۔ لیکن د باقی مکلف مخلوق لکہ جن او
 انس ارادہ د خواہش نفس نہ خالی نہ دی۔ پہ نوح انسانی
 کیں د خدائے بزرگیدہ بندیاں، مثلاً اولیاء او ابدال د
 ارادے او خواہش نفس نہ خوینتہ محفوظ دی۔ لیکن کید
 شے چہ ہفتوی خہ وخت ارادے او خواہش تہ مائل شے۔
 خوا اللہ پاک پہ خیل رحمت خاصہ پہ بیداری کیں ہفتوی
 د دغہ لغزش نہ آگاہ کری او ہفتوی شے ہفتہ وخت پہ
 شجاعتی او استغفار تلافی او کری۔

مقالہ (۷) توبہ او استغفار

د نفس د یا بدونہ آزاد شہ۔ او د دے پہ متابعت
 کیں د خلیہ حسنی د سرارونہ بیگانہ شہ۔ خیلہ ہرہ معاملہ
 ہی خورسوزہ سپاں پروردگار تہ او سپارہ او د خیل زہ پہ

فتوح ۴۳ الغیب

دروازہ د اللہ تعالیٰ دربان شہ۔ چہ شیطان و سوسے بکیر داخلے نشی۔ دکوم خیز چہ خدا کے تعالیٰ ذرہ کینی درتہ د اچولوحکم کوی، ہنہ پکین اچوہ۔ اودخٹ نہ چہ منع راوی، ہنہ لہ خائے مہ و رکویہ۔ دحق دارادے نہ علاوہ د بے ارادے خواہش مہ کویہ۔ اودحق ارادہ د شریعت اسلامی مکملہ اتباع دہ۔ د خواہشاتو کثرت د بندہ د پارہ د پریشانی اور بادی یومہنٹ کھل دے اوددے خلاصے ذات حق کین د جذب کیدونہ بغیر نامکنہ دہ۔ ہمیشہ و احکام الہی اتباع کویہ۔ اودہنہ دمنہیا تونہ پریہر کویہ۔ د خدا کے مقدرات دہنہ اختیار اور صا تہ پریہر دہ۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک دہنہ شریک مہ جو پودہ۔ ستا ارادے اور امانونہ ہول دہنہ مخلوق دی۔ کہ تہ خیلہ ارادہ د خالق ارادے سرہ شریکویہ۔ نو پہ دے حالت کین تہ مشرک ہے۔

قرآن وائی خوک چہ د اللہ تعالیٰ د دیدار پہ طبع دی ہنہنہ پکار دی چہ نیک کارونہ کوی۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک ہنہ سرہ عبادت کین شریک جو پ نہ کوی۔ یوانے بستی شریک نہ دے۔ بلکہ دخواہشا تو پہ پتو سترگو پیروی کول اوفانی دنیا کین یوہستی یا یو خیز سرہ ذرہ اور ماخ د مشق دہے پورے ترل سرچیا شریک دے۔ اللہ پاک ذی - ۱۱ اے نبی! تا ہنہ سوسے نہ دے لیدے، چہ مہ جس

فتوح ۴۵ الغیب

تہ پیر او تقدیر کین عاجز مہ کترہ۔ دہنہ پہ وعدہ کین ہیٹ شک مہ کویہ۔ اودہنہ درحمت او بخشش نہ ہیٹکے۔ نا امیدہ کیریہ مہ۔ دہنہ د رسول برحق اسوہ حسستہ اختیار کویہ۔ او پوہ شہ چہ پہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نازل شوے بعض آیاتونہ وروستو منسوخ شوے دی اود ہنہ پہ خائے نور آیاتونہ راغٹ دی۔ او حضور صلی اللہ علیہ وسلم دہنہ نو آیا تونہ تعیل کیرے دے۔ داخو دظاہر شریعت حال شو۔

باطنی علم او نور احوال چہ دی نو دا د خائے اودہنہ د رسول پہ میفر کین دیوراز حیثیت لری۔ دوسے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: "خما پہ ذرہ پہ بعضے اوقات پوہ پردہ راتلہ اودہنہ دلرے کولو د پارہ بہ ما ورخ کین اوترا خلہ د خدائی نہ مغفرت غوبنتلو: او خیز روایتونہ کین دسل خلہ مغفرت ذکر دے، نور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بہ دیو حالت نہ بل حالت تہ منتقل کولے شو۔ اودشہ رنگ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قرب پہ منازل عبودیتا موند کوی۔ نورائی: خلعتونہ بہ ورتہ اغوستولے او بدلولے شو۔ اودکشف او معرفت ہر دو م حالت بہ اول حالت نہ ارفع او اعلیٰ وو۔ پہ دے دوران کین چہ برکھ حجاب واقع شو، نکہ چہ احادیثو کین راخی۔ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ پہ کثرت سرہ استغفار وٹیلو کھکھ چہ

فتوح ۴۳ الغیب

نفسانی خواہشات خیل معبود گرو کولے دی، نو د اللہ تعالیٰ نہ سوا نورہر خٹہ چہ دی، ہنہ غیر اللہ دی۔ او ہر کھ چہ تہ غیر اللہ کین مشغول شوے۔ نو بلا شیے تا اللہ تعالیٰ سرہ شریک جو پکے او خیلہ مشرک شوے۔ نو ذکر حق کین جد و جہد کویہ۔ پہ ارام مہ کینہ۔ د خدائے نہ ویرہ او کترہ۔ بے خوفہ کیریہ مہ۔ اود حق پہ تلاش کین صداقت اختیار کیریہ۔ غافلہ کیریہ مہ۔

سلوک کین چہ کوم مقامات تا تہ حاصل شی۔ ہنہ خیل ذات سرہ مہ منسوب کویہ۔ بلکہ ہنہ عطائے ایزدی او کترہ بیا کویہ تا تہ خٹہ حال یا مقام حاصل شی نو ہنہ پتہ ساتہ۔ او نا اہلو سرہ دہنہ ذکر مہ کویہ۔ پہ دے طریقہ بہ تا تہم نورہ ہم روحانی ترقی حاصلہ شی کھکھ چہ ستا اہل بیت براہ راست اللہ تعالیٰ سرہ دے اود کلام اللہ موافق ہرہ صریح د اللہ تعالیٰ یونے شان دے۔ نو دا حوالو مخلوق ستر تذاکرہ بنہ نہ دہ۔ کہ ستا احوال برقرار وی، نو د اللہ پاک بخشش او کترہ۔ اود خدائے نہ د شکر د توفیق اود زیاتی سوال کویہ۔ کہ ستا حال دہنہ باقی پلے شی۔ نو پہ دے کین ستا د پارہ د علم معرفت ترقی او د ادب اضافہ دہ۔ اللہ پاک فرمائی: چہ مونہر یو آیت منسوخ کوی یا ہیرو، نو بیا دہنہ نہ بہتر یا دہنہ پہ مثل بل آیت راویو۔ او اللہ پاک پہ ہر خیز قادر دے: نو اللہ پاک پہ خیل قدرت، اختیار

فتوح ۴۴ الغیب

استغفار درج تزکیہ اود قلب صفائی دہ۔ اود ہر مؤمن د پارہ اکسیر دے۔

توبہ او استغفار ہر حالت کین دیندہ د وہ لازمی صفات دی۔ اودا دوارہ د حضرت ابوالشیر آدم علیہ السلام نہ مؤمنانوتہ یومقدس مبروات پلے شوے دے۔ د آدم علیہ السلام پہ باطنی احوال چہ دہو او نسیان اودعہن د خلاف ورنہ د تاریکی پردہ راغلہ، نو ہنہ د خیلے ارادے او خواہش پہ پیروی کین را کیر شو۔ اود دغہ وخت د آدم علیہ السلام ارادہ کول د خدائے ارادے سرہ شریک کول دو۔ نو دہنہ دغہ ارادہ چہ پہ شریک صبی وہ، ما تہ کپے شوے۔ روپیہ باطنی حالت کے زائل شو۔ او انوار پیرے تاریک شول۔

بیا آدم علیہ السلام پہ خپلو لغزشونہ آگاہ کیرے شو۔ او د نسیان او حکم عدولی پہ اعتراف کین د توبے او استغفار توفیق کے بیا موند۔ نو بیا آدم علیہ السلام پہ دیرہ زاری پہ بل کراہی الہی کین انصاف او کترہ۔ " رَبَّنَا عَلَّمْنَا مَا لَا كُنَّا عَلَّامِينَ لَئِن لَّمْ تَكُنْ لَنَا وَرَحْمَتُكَ لَكُنَّا مِنَ الْخٰسِرِينَ (اے ربہ حمد توبہ مونہر پہ خیل خاں ظلم او کویہ۔ کہ تہ مو اونہ بخینے اور رحم ربابان دے اونہ کپے نومونہ بہ د زیان کارانہ نہ شو)۔ نو د توبے او استغفار پہ برکت پہ ہنہنہ د اللہ تعالیٰ دہنہ اسرارو او علوم و کشف اود د اے تجلیا تو پیرنوتہ او شوک چہ دے

نہ ممکن ہوئی دے نہ بھروسہ نہ ہو۔ دے نہ پس رہی ہر ارادہ اللہ تعالیٰ ارادے ماتحت ہے۔ اور ہونے ہر دو حالت دروینی حالت نہ بہتر اور حق ہے ہونے نہ ولایت کبریٰ، قبولیت حق اور دنیا اوعقبیٰ کبریٰ سرفرازی نصیب شہ اوہ ہونے اولاد دیکھے پہ حق بنے اور خاتمہ پیدہ۔ اوپہ ہونے کبریٰ لوئے جلیل القدر انبیاء اور گزیدہ اولیاء اللہ پیدا شول۔ بیا دنیا نہیں ہونے د ہونے جائے پناہ اور حیات ابدی قرار کا شو۔

نو تالہ ہم توبہ او استغفار باید۔ اور رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم اسوہ حسنہ او د نوع انسانی دیلار حضرت آدم علیہ السلام خصائل اختیارول پکار دی۔ او ہم داخیزونہ د خدائے درستیونہ عاشقانو او دوستانو سنت دی چہ د نجات ضامن دی۔

مقالہ (۸) د قرب الہی منزلونہ

د خدائے طرفہ چہ تہ کوم روحانی او باطنی حالت کیں ہے۔ د ہفے نہ سوا اوچت یا دلاندے حالت آرزو مہ کوہ۔ ہر کلمہ چہ تہ شامی محل (عالم لاہوت) پہ دروازہ نہ تو پہ محل کیں د داخیزونہ و خیل خواہش مہ کوہ۔ ترخوچہ شامی حکم (امروقی) سرتہ پہ زور کیں داخل نہ کرے۔ د زور نہ مراد ہفہ حکم دے چہ ازلی تاکید دی او بارباروی۔ محض د نفس پہ ترغیب پہ داخلہ

۱۵۱۔ مہ کوہ۔ کیدے شی، چہ دا د ہفے بادشاہ (اللہ تعالیٰ) طرفہ امتحان وی۔ خو تر ہفے دختہ د صبر او تحمل نہ کار اخلہ۔ چہ تہ پہ داخلہ مجبور کرے شی۔ او ستا داخلہ سراسر شاہی اذن ماتحت وی۔

چہ تہ جبر او شاہی حکم سرہ محل (قرب خداوندی) کیں داخل کرے ہے۔ نو تالہ بہ بادشاہ د خیل ارادے او فعل پہ وجہ خہ عذاب نہ درکوی۔ حکم چہ دختہ قہر او عذاب خود بندہ پہ ہے صبری، نفسانی خواہشا تو ہے ادنیٰ او تسلیم رضا پہ ترک کولورائی۔ نوجہ تہ جبر شاہی محل کیں داخل کرے ہے۔ نو داخیلہ خوش نصیبی او سعادت آرتیہ او دختہ پہ دربار کیں خاموشہ، سرتیو، او مؤدب دلاپروسہ۔ اوپہ کوم خدمت چہ تہ مامورہ کرے ہے، پہ سرتو کو دختہ پیروی کوہ۔ او حیلہ حجت تہ مرکز ہفے کیں دخل مہ ورکوہ۔

اللہ تعالیٰ خیل ہی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ارشاد فرمائی: د دنیا دظاہری مال واسباب کوم خیزونہ چہ مونز کفاروتہ وس کرے دی۔ تہ پہ ہفے نظرمہ کوہ، حکم چہ دہک اشیاؤ مقصد خاکلار پہ فتنہ او امتحان کیں اچولی دی۔ او ستا د برسوں دکا درکریے ربیق ستا دیارہ دیر بہتر او پائندار کیں نو دا اللہ تعالیٰ پہ دے قول کیں "وَسَيُجَنَّبُكَ الَّذِينَ أَنفَعُ لَكَ" (خدائے درکریے ربیق دیر بہتر او پائندار دے)۔ حضور صلی

اللہ علیہ وسلم تہ پہ باطنی احوالو، صبر و شکر اوپہ عطا شوسے نعمتونو دراضی کیدو تعلیم ورکے شوسے دے۔ یعنی مونز چہ پہ تا کومے لوئے پیرزنوئے کرے دی، نگہ نبوت، علم راسخ، حکمت وفہم، دین اسلام، توحید او معرفت، جہاد فی سبیل اللہ او فتوحات غیبی، داخیزونہ د دنیا نور مال و جان داد او دعیش و عشرت د سامان نہ دیر بہتر او دائمی دی۔ نو د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو شکر او رضا مندی کول او د نوروفانی او عارضی خیزونو ترک کول، د تولو نیکو او برکتو نو اصل دے۔

تول د دنیاوی اشیا اللہ تعالیٰ د بند یا نو آزمائش د پارہ پیداکری دی۔ کوم خیز چہ ستا پہ قسمت کیں وی، یا د غیر، ہفہ بل دھچکا پارہ نہ دی، ہفہ د قدرت لاس کیں محفوظ وی۔ نو کہ ہفہ مشیتا ایزدی کیں ستا پہ حصہ کیں وی۔ کہ تہ گئے غواپے، او کہ نہ، ہفہ بہ ضرورتا تہ رسی۔ دختہ پہ طلب کیں ستا د طرف نہ دکستائی یا د ہے ادنیٰ اظہار مناسب نہ دے۔ او کہ ہفہ خیز د بل چاقمت کیں وی۔ نو تہ ہفہ نشے حاصلوے۔ او کہ ہفہ پہ خیر و عافیت او سلامتی سرہ د چا ہر د بشو قسمت کیں نہ وی، او محض فتنہ او امتحان وی۔ نو بیا دیو عقل او شعور خاوند وے دیدہ دانستہ خان پہ فتنو او پریشانو کیں کینیاسی۔ مراد داشو، چہ خیر او سلامتی او ذرہ طمیان پہ باطنی

احوال او تسلیم اورضا کیں دے۔

شاہی محل د داخیزونہ پس چہ تہ بالاخانے (اوج روحانی) او د ہفے جائے نہ چھت (منزل مقصود علیین) تہ او خیزولے ہے۔ نو خنگہ چہ مونز ذکر او کہ۔ تہ بالکل خاموش، سرکشتہ او مؤدب اوسہ۔ بلکہ دے امور کیں د ربوبی نہ زیات تابعدار اوسہ۔ حکم چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریب ہے۔ نو خطرو تہ ہم قریب ہے۔ چہ دلشہ را اورے نو دختہ نہ د احوال او مقاماتو دھی حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ حکم چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یونا شکر گزارہ سہ پہ دنیا اوعقبیٰ د وارو کیں ذلیل کوی۔

خنگہ چہ ممکن ذکر اوشو تہ د ذکر فکر او عمل صالحہ چہ د جہد کیں مشغول اوسہ چہ دا بے بلند مقام تہ اوس چہ دائمی او ابدی وی۔ او یاد ستا تہ چہ ہفہ مقام د اللہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول اوجل نہ ظاہر ربی۔ دے مقام نہ غفلت اوسہ پروائی ہو کہ مہ کوہ۔ د دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرہ د غلتہ قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاؤ دیارہ دی او مقامات د ابد او د پارہ۔

مقالہ (۹) د اللہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف مشاہدہ
د اللہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنیٰ کیں دختہ د جلالی او جمالی

احوال او تسلیم اور رضا کہیں دے۔
 شاہی محل دہلا خلید ونہ پس چہ تہ بالاخانہ (اوج روحانی) اور ہفت خانے نہ چہت (منزل مقصود علیین) تہ او خیر ولے ہے۔ نوخنگہ چہ مونز ذکر اوکے۔ تہ بالکل خاموش، سرکینتہ او مؤدب اوسہ۔ بنگہ دے امور و کین د رومیہ نہ زیات تابعدار اوسہ۔ کجکے چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریبے۔ نوخظرو تہ ہم قریبے۔ چہ دلستہ را اور سے بؤدھنہ نہ دالحوال او مقاماتو دھیغ حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ کجکے چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ اوناشکری یونا شکر گزارہ سے پہ دنیا اور عقلی دواہر و کین ذیل کوی۔

کجکے چہ عقلمیں ذکر اوشو تہ ذکر فکر اور عمل صالحیہ جد و جہد کین مشغول اوسہ۔ چہ دا سے بلند مقام تہ اور کچہ دانگی او ابدی وی۔ او یاد سائے چہ ہفتہ مقام دانہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول افضل نہ ظاہر ہین۔ دے مقام نہ غفلت اوسے پروائی ہرگز مہ کوہ۔ دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرور غفلت قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاء د پارہ دی او مقامات د ابد او د پارہ۔

مقالہ (۹) دانہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشفہ مشاہد
 دانہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنی کین دہنہ دجلالی او جمالی

صفا تو ذکر پہ وضاحت سرور موجود دے۔ او ہفتہ د خیلو بند یا نو پہ طبا تو کین دے صفا تو ظہور فرمائی۔ دا اولیاء او ابدالو پہ کشف اور مشاہدہ او افعال کین دانہ تعالیٰ د صفات دایسے عجایب را کجکند کوی چہ عقل او فہم مغلوب کری۔ رسومات او عادات فنا کری۔ او انسانی حواس کین دہشت او ضعف یا دلطف او محبت تاثرات پیدا کری۔ دانہ تعالیٰ دا افعال پہ دورہ قسمہ دی۔ یوجلالی او بل جمالی۔

دخدائے تعالیٰ د جلال ظہور دادے، چہ پہ خوف او ہیبت غلبہ راشی۔ او د جسم پہ اعضا د دورے آثار را کجکند شی۔ لکے چہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم احادیث کین روایت دے چہ دوئی د بیٹے مبارکے نہ بہ د مانخہ پر وخت کین د دیک دیشید و پہ شان آواز راختلو کجکے چہ صواغید زکریٰ کا کنگ ترائے (دخیل رب عبادت دا سے کوہ، لکے چہ تہ ہے وینے) مطابق بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم دانہ تعالیٰ د جلال او جبروت مشاہدہ کوہ۔ او دانہ پاک د عظمت او ہیبت انکشاف پہ ورتہ کیدلو۔ دغہ رنگ د حضرت موسیٰ علیہ السلام جلال ہم مشہور دے چہ د توحید او دینی غیرت پہ جذبہ کین دے دخیل ورور ہارون علیہ السلام زبیرے لاس وردا چولو۔ او دا دھونی معمول او مزاج وو۔ چہ قرآن پرے شاہد دے۔ دغہ شان جلال او جبروت د حضرت ابراہیم خلیل اللہ او حضرت عرفا روق

د حالاتو تہ ہم متقول دے۔ چہ دخیل ذات د پارہ نہ تو بلکہ د حق او توحید د پارہ۔

ہرچہ د جمال مشاہدہ دے نو دا پہ زہر و نو او مزاجونو کین د خدائے رحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او د سخا د صفا تو ظہور دے۔ چہ د قریب خداوندی پہ وچہ پہ بندہ تجلی خور کوی۔ دانہ تعالیٰ د صفات جمالی عظیم ترین مظہر د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہستی مبارکہ دے۔ چہ ہمیشہ ہے ہر بند خواہ سرور نہ کہے وی۔ ہر ضرر رسوئی تہ ہے راحت رسوئے دے۔ ہر بند کو سرور دے محبت سلوک کہے دے۔ او استھائے دا چہ دیکے معظیہ دفتح پہ وخت کے خیلو بدترین دشمنانو تہ پہ دے الفاظو معافی و سرکے۔ " کذکرؤیبت علیکم انیوم (نن درخ پہ تاسوھیغ گرفت نشتہ۔ یعنی ما بخینلی بی) د حضور صلی اللہ علیہ وسلم دا جمالی صفت، او خلق عظیم، دامت پہ دیرو اولیاء ابدالو کین ہم باحسن الوجوہ موجود دے۔

دانہ تعالیٰ د خیل جمال د مشاہدے نعمت دامت پہ خاص خاص افرادو پیریز و کہے دے) او بول عمرے ہونگی پہ دے نعمت پناہ کریے وی۔ د پارہ دے چہ زیات شوق پہ سبب د محبت پہ جذب او ہستی کین ددوئی روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او دھی او فراق پہ خفگان کین د حقوق عبودیت د تعمیل نہ پاتے راشی۔ نو

انہ تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحم او کریم دے۔ او د جمال دتر و پہ اضطراب بنہ خبردار دے۔

دغہ وجہ دے چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ د حضرت بلال رضی اللہ عنہ مؤذن تہ فرمائیل۔ اے بلالہ! اذان اوکے۔ چہ ذکر او مانخہ کین راحت بیامومو۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د پارہ موغی پہ دے بنا د قلب او د روح راحت و۔ چہ د کامل استغراق پہ وجہ بہ نبی علیہ السلام تہ د مانخہ پہ دوران کین د جمال الہی مشاہدہ حاصلید۔ پہ دے وجہ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل چہ کما دسترگو او زرق آرام پہ مانخہ کین دے۔

مقالہ (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص
 دے کین شک نشتہ، چہ ستا نفس دانہ تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خود ادنیٰ خواہشانو، لذتو، اسبابو، ضرور او تکبر د سے لاریہ نہ بدراہہ کہے دے۔ کجکے چہ دا خیزونہ د انسان مزاج سرور اخیلے شوے دی۔ نوکے تہ دانہ د اطاعت او فرمانبرداری د پارہ د نفس مخالفت تہ تیار شے۔ نو دا بہ ستا د طرف نہ یوجہاد د فلاح او بھبود یوہ ذریعہ وی۔

د نفس د جہاد نہ پس بہ ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام تہ اورسی او پہ تابہ د پاک، صاف، او خوشگوار و بختونو پیریز دے اوشی۔ دکاشانو بول اشیابہ ستا تابع شی اوستا

خدمت اور تعظیم تہ یہ غاریہ بستہ دی۔ اور ایڑھٹے شوے
 اصول دے۔ چہ کوم سرے د خدا ئے تعالیٰ فرمانبرداری
 نو دنیا دھنہ فرمانبرداری وی۔ اللہ پاک فرمائی۔ "کائناتو کین
 ہیچ چیز دا سے نشته چہ د خدا ئے ثنا صفت نہ کوی۔ خو
 تاسو د هغوئی په ثنا پوهیږئئ نه! او الله پاک فرمائی:
 "ما آسمانوں او زمکه ته اوسه، چه تاسو حتماً فرمانبرداري
 قبوله کرئئ۔ که خوښه مووی او که موښه وی خوښه۔ نو
 هغوئی اوسه اچه اے خالق کائنات! مونږ ستا فرمانبرداری
 په سر سر تږگو قبولو۔"

مکمله بندگی، د نفس دنا کاره خواہشاتو پہ مخالفت
 حاصلیږی۔ په قرآن کریم کین د پرمخامیہ راغله دی چه نفس
 اثاره (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی)
 پیروی انسان د صراط مستقیم نه گمراه کوی، حدیث قدسی
 دے۔ چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاک او فرمائیل
 "چه د نفس د خواہشاتو پیروی هیچرے اونہ کرے۔ حکمہ چه
 زیما په زمکه کین د نفس د پیروی نه زیات دفساد خیز بل
 نشته" او د حضرت بایزید بسطامی ؒ متعلق یوحنا یثعور
 دے چه هغوئی الله پاک خوب کین اولید، نزعرضے او که
 چه یا الله! تا تہ د رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ
 ورتہ او فرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریدو او ماتہ راخه
 حضرت بایزید فرمائی: د دے پس مانکه د مار د پوت خپل

نفس په خائے پرینود؟
 غرض داچه هر حال کین د خواہشات نسان نه پریږ
 د خلاصی باعث دے۔ نو که ته مشقی او پریږگارے۔ نو د
 حرام مال نه اور مخلوقاتو د خوف او خد سے نه د پوه او کره
 او د مخلوقاتو په خائے خپل امید ونه خپل خالق سره اوتړه۔
 او د زکوة، صدقے او نذرانے په طور هم د مخلوق نظر
 مه کوه۔ بنه پوه شه چه د رزق او روزگی ټول امور د فاعل
 فعل او تدبیر سره په ظهور کین راځی۔ او فاعل او مدبیر
 الله تعالی دے۔ خو سره د دے د مخلوق د طرفه د سعی،
 محنت او کوشش اصول هرگز هیږول نه دی پکار۔ د پاره د
 دے چه ته د جبریه فریقه (دوی د دے خبرے قائل دی)
 چه فعل کین د بندہ مطلقاً دخل نشته) د عقائدو سته
 خلاصی بیاموے۔ او دا هم مه وایه چه د مخلوق په افعالو کین
 د خدا ئے قدرت او اختیار هیچ دخل نشته او بندہ د هر
 فعل او ارادے خپله مختار او مجاز دے کفی دے عقیدے
 به ته کارشنه۔ او قدریه فرقه کین به راښه۔ بلکه عقیدے
 درستہ کره۔ او دا او وایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د
 مشیت خداوندی نه دی چه د هغه د تحصیل حکم د پاره
 "کین یلا نسان ماسعی" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت
 لازمی خیر دے۔ او قرآن او حدیث کین د دے مثالونه
 وارد دی۔

احکام خداوندی نه تجاوز مه کوه۔ حکمہ چه د هغه
 احکام په ټول مخلوقات طوعاً و کرهاً ز په خوښه او ناخوښه
 یعنی هر حالت کین) حاوی دی۔ د احکام الحاکمین په موجود
 کین په هیچ یو امر کین حاکم مه جوړیږه۔ ستا حاکم کتاب
 الله او سنت رسول الله دے۔ که ستا زړه کین خه خیال یا
 وسوسه تیره شی۔ یاد الهام کیفیت محسوس کره نو هغه د
 قرآن او حدیث په معیار او سنجوے۔ که قرآن او حدیث کین
 د هغه حرمت او ممانعت موجود وی۔ مثلاً وسوسه، سود
 غلا، غضب، ظلم، زنیاتی، دروغ فریب او د هغه نور د
 فسق و فجور اعمال نو دا سے خبره د خپل قلب او دماغ
 نه لرے که او مخ تے وارهوه۔ حکمہ چه دا سے ویتوے د
 شیطان د طرفه وی چه په قسم قسم بیکل صورتونو کین
 ئے انسان ته راوپانده کوی۔

که ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترخه جائز
 او مباح وی او د حرمت پکین هیچ شبه نه وی۔ نو بیا ئے
 بلا تامل تعبیل او کره حکمہ چه دے کین دگناه خدا شه
 نشته۔ بلکه د حلاوتو غیږونو خوړل، خنبل، نکاح، بنه
 لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف
 حج، دگنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او دعوا مو فائدے
 کارونه واخله۔ په دا سے الهام زړه سکون او اطمینان
 بیاموی۔ او فطرت د دے تأیید او تصدیق کوی۔ د افعال

الهی او امر الہی د تعبیل د پاره الله تعالی خپله د بندہ
 فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هر که چه فعل
 خالصه د حق د پاره پالته شی او تاته د تأیید حق مقام
 حاصل شی نو بیا که تاته خه فتنه پیننه هم شی، نو د هغه
 د شر نه به د خدا ئے په امان ساتی حکمہ چه الله تعالی
 په خپل مشیت او فعل چالاره سزا نه ورکوی بندہ ته عذاب
 په امور الہی کین د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی۔
 که ته د ولایت خواهان ئے (خدا ئے د په مونږ ټولو
 د دے نعمت پیر، ونه او کړی۔ آمین)۔ نو د نفس مخالفت
 شروع کره۔ او دا مریخ په پوره طریقہ تابع شه۔ او دا مری
 حق پیروی په دوه قسمه ده۔ روے قسم داچه د نفس
 لدا تو د پیروی نه منع شه۔ فرائض ادا کره او خپل ظاهر
 او باطن دگناهونو نه محفوظ کره۔ او دوئم قسم داچه
 د خدا ئے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړه
 وارد کیږی۔ د هغه اطاعت په پوره احترام سره او کسبه
 او د خدا ئے تعالی د وقتاً فوقتاً مشورونه غفلت او ذکر کم
 د باطنی امر په هغه مباح کارونو کین هم بیاموندے شی
 چه د هغه متعلق شریعت کین خه حکم موجود نه وی۔
 په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی۔ او نه د وجوب حکم
 لری۔ او دے کین بندہ ته اختیار ورکړه شوے دے۔
 خواه که دا په تصرف کین راوی، او که نه ئے راوی۔

دوسے نوم صباح دے زیور متقی او خدائی سربلہ پکاری
 چہ ہنہ دھردا سے خیز متعلق استخارہ او کبری او حکم
 رقی پہ انتظار کین شی۔ او هرکله چه حکم بیاموی، نو
 د هغه مطابق و تصرف کوی۔ او په داسے حالت کین و
 د بندگه قول اعمال، حرکات اوسکانت د الله تعالی د
 طرفه نه وی۔

د کومو خیز و نوحکم چه شریعت کین موجود دے
 هغه و د شرح په رو سرکه، او د کومو خیز و نوحکم چه
 شریعت کین موجود نه دے، هغه و داستقارے په
 ذریعه به خاکے راوړلے شی۔ دلته بندگه بیا و اهل حقیقت
 د مقام نه شی۔ او هغه په اولیا و کین شیعک شی او که
 ته د حق الحق په حالت کین شی چه په ذات خداوند
 کین دفنا کید و حالت دے نو دا د الله تعالی غوښتنه
 او گنډه، حکه چه دا د هغه ابد الوحالات دے، چه دهنوی
 زهوند د عشق و محبت نه مات دی۔ هغه موجدین دی
 عارفان دی، صاحب علم او عقل دی۔ دوی دامیران آقا
 د خلیق خدا پیشوا او نگهبان، د حق ناشین، خاصان او
 صعبان الهی دی، نو په دے مقام دامیری دی داد چه ته
 د نفس اماره مخالف شی او دنیا او احیت هیڅ خیز ته ستا
 رغبت او توجه پاتے نه شی۔ دغه وخت ته د مالک الکلیک
 بنده شی، نه چه د ملک بند۔ ته به دامریق غلام شی، نه

چه د خواهش او په ظاهرا و باطن به کلی طور داسے دخدا
 په خدایه نکه د دای په لاس کین چه بیخه رود ویکه
 بیخه یا طبیب په مخکین به هوشه بیماری نو د الله تعالی
 دامرا و نهی دشناخت او پیروی نه علاوه د نور و اولوکارو
 نه به ته به هوشه او په خبره شی۔

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غیبت او ناداری په حالت کین چه ستا په زیور کین
 د نکاح خواهش پیدا شی او ته د دے ذمه داری سرت نه شی
 رسولک۔ نو د الله تعالی نه د رزق د فراخی او اسوده حالی
 سوال کوی۔ او د هغه د دحم امید و اروسه۔ دنیا کین شی د
 انسان د پاره نکاح لازمه کیر، دلا۔ او د دے خواهش شی
 بنی آدم له ورکیر دے، نو هغه د دے داسپ او ذرا غو
 هم پیدا او کیک دے۔ دغه مشکل کشا او قاضی العاجات به
 بغیر ستا د پریشانی نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب
 برابر کوی۔ چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی۔
 اوس به ستا صبر او استقار په ثنا او شکر کین بدل شی
 او الله پاک شکر گزاره سوه په سلام پاک کین د نعمت د زیانی
 د وعدو کیر دے۔ فرمائی: **كَيْفَ تَشْكُرُونَ كَذَلِكَ نُنَكِّمُ وَ كَيْفَ
 تَكْفُرُونَ إِنَّ عَذَابَ لَشَدِيدٍ** (که تاسو شکر کوی نو زه به
 در باند شی خپله پیرس و نه لازیا تویم، او که ناشکر کوی
 نو یا د ساقی چه خا عذاب دیر سخت دے) او که د پروخته

پوره د نکاح ضروریات و برابر شی۔ نو صبر او انتظار کوی،
 الله پاک فرمائی: **لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ (د خدا ښه
 رحمت نه مه نا امیدو کیرئ)۔** خو په دے اثنا کین د الله تعالی
 په اراده او فعل کین بالکل دخل مه وړکوی، د خواهشات
 نفسانی نه خان سات او ذکر الهی سوه د صبر او تحمل نه کار
 اخله۔

د قضا و قدر دستور سوه با وفا اوسه۔ او د امر کوی
 اطاعت کوی۔ او یقین لره چه ستا پروردگار به اخر په تافضل
 و کرم و کرمی، رزق به و فراخه کوی، او گننا هونو نه د پچر کید
 لره په صراط مستقیم د قائم پاتے کید و به قوت او توفیق
 در کوی، الله پاک فرمائی: **إِنَّمَا يُوفِي الصَّابِرِينَ أَجْرَهُمْ بِحَسَبِ
 جَسَدٍ (د صابرانو د پاره به حساب به اجر دے)۔**

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت که د نعمت؟
 چه تا الله تعالی د مال او جاشا د خداوند کوی، او ته د
 دے مال په وجه دخدا ښه عبادت او اطاعت ندر و گوراند
 شی، نو خدا ښه تعالی به تا هم دنیا او هم آخرت کین دخپل
 نزدیکته نه لرے کوی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت
 په وجه دغه مال او دولت هم در نه ولخی، او محتاج او پیشا
 حال و کوی۔
 د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل اوسراسر
 نعمت کین محو کیدل شرک دے، او شرک دخدا ښه پند زود

پو ناکابل معافی جرم دے، خو که ته مال و دولت خپل معبود
 او مقصود جوړ نه کیر چه او په ثنا او ذکر کین مشغول شی نو
 الله تعالی به دا مال ستا د پاره برکت او راحت او گور کوی
 او دے کین به ورخ تر ورخه زیاتے راځی۔
 مال به ستا خادم وی، او ته به دخپل رازق او پروردگار
 خادم، بیا به ته دنیا کین د تقیم تقیم نعمتونو نه فیض یاب
 شی، او معنی کین به دخدا ښه په نژد معزز او محترم
 شی، او جنت الماوی کین به صدیقینو، شهداؤ و صالحینو
 سره هم مجلس او هم پایر شی۔

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته گوردن کیر ده

که ستا په قسمت کین نعمت وی، خو که ته د هغه
 خوا هشمند شی یا نه شی، هغه به ضرور تاته دررسی، دغه
 نشان که ستا په قسمت کین مصیبت وی اوستا د پاره د هغه
 حکم شوے وی، نو خواه ته هغه نا خوښه وے، او که د دعا
 په ذریعه ښه دفع کوی، خو هغه به په تاریخی، نو تاله پکار
 دی چه په هرے معامله کین د الله تعالی مخکین د فرمانبرداری
 گوردن کیر دے چه د هغه فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری
 شی۔
 که دخدا ښه د طرفه په تا د نعمت پیرس و نه اوشی، نو
 شکر او باسه، او که مصیبت راشی، نو صبر او تحمل اختیار
 کوی، ته د بخشش او دعا د حالالاتو بالکل مطابق اوسه، چه

د حق دلارے منزلوں اور وہی بوند تسلیم اور رضا پہ دے طریقہ بہ
ذکر و صلوات جینو، شہداء و اوصد یقینو مقام تہ اورے۔ اور قریب
خداوندی بہ حاصل کرے بیابہ تہ دھے خلقو منکرے تے
چہ دھنوی ذکر او فکر پہ برکت ذکر امتا، نعمت، عزت
مسرت او نفس دا طیبیان خاوندان شوسے وی۔ نو پہ
آفا تو او معیار بوی کین کین د صبر او استقامت نہ کار اخذ۔ او د
مؤمن د بولو نہ اہم او مقدم صفت ہم دھے دے۔

د رحمة لعلامین ارشاد دے : "دوزخ اور بہ مؤمن
تہ وائی اے مؤمنہ! حُما د علاقہ نہ ذرتیریرہ جگہ چہ ستا
نور، حُما اور مر کوی۔ داہفہ نور دے، چہ محکم یقین او
کامل ایمان سرچہ دنیا کین دوسرے دو۔ او پہ دے نور پہ
مؤمن او کافر کین تمیز کیدلے شی۔ او دغہ نور پہ دنیا او
عقبی ادوار و کین دھرے بلا مدافعت کوی۔ نو پکار دی چہ
ستا د صبر او ایمان قوت تانہ ہرمصیبت او بلا لرسے کوی
یقین لری، چہ ہیچ بلا ستاد بریادولو دپارے نہ، بلکہ ستا
د ازیمیت د پارے، ستاد ایمانی طاقت قوی کولو دپارے، ستا
د یقین زیاتو د پارے، ستاد فلاح او ترقی دپارے او درصلے
حق د بشارت درکولو دپارے تانہ راجی۔ اللہ پاک فرمائی اے
سلمانا نو! موہن تا سوا زمانو۔ چہ تاسو کین د فی سبیل اللہ
جہاد کو نکو اوصار و خلقو پتہ اونکی۔ بیابہ د اللہ تعالیٰ پہ
ذات وصفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او تے

یقین سرچہ دھنہ افعالو سرچہ موافقت او کرے۔ نو ہفہ بہ
پہ ہرمصیبت کین ستا مشکل کشائی کوی۔ او دھنہ امداد
بہ ستا شامل حال وی۔ نو دجان ہا دغیر پہ حق کین دے،
تانہ ہیچ یوقول او فعل دا سے بنکارے نشی چہ د اللہ تعالیٰ د
امرو نہی نہ بھروکی۔

کلمہ چہ تانہ یو امر خداوندی اوشی۔ نو دھنہ تعمیل پہ
تادی کوی۔ او قوت او حرکت سرچہ ہنہ سرچہ رسوے۔ د تقدیر
او فعل الہی پہ تکیہ محض پہ تسلیم او توکل مہ اوسہ، بلکہ
سعی کوشش، فکر تدبیر او خیل وھی او فطری قوتونہ ہم
پکار راولہ۔ چہ تانہ امر الہی عملی طور سرچہ ظاہر شی۔ او
کہ د خیلو عزائمو پہ تعمیل کین پاتے داغے تے، نو د
خیل پروردگار پناہ اونیسہ ہفہ تہ التیا کوی۔ ہفہ
تہ زاری کوی او امر الہی کین د غفلت کولو اسباب معلوم
کری۔ ممکنہ دے چہ د اپریشان کن صورت حال ستاد فریاد
تکبر، مطاعت او عبادت کین د سوو ادب، بہ خیل قوت
او صلاحیت د تکیہ پہ ختہ بنہ عمل د ناز کو یا دملوفا
خالق سرچہ د شریک کولو پہ وجہ وی، یا ممکنہ دے چہ اللہ
تعالیٰ د ختہ لغزش پہ وجہ د خیل قرب نہ معزول کرے
تے۔ اوستانہ ناراضہ وی او تہ تے پہ خیل هوا او ہوس
کین اختہ کرے تے۔ تہ تے پوہیرے چہ دنیا کین د
شرک او غفلت جراثیم لٹائے پہ حُما سے خوارے شوی دی

چہ ہفہ مؤمن د خیل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی اللہ
تعالیٰ تہ لریے او بے تعلقہ کوی۔ نو د شرک د اسبابونہ
پرہیزگار شہ۔ چہ د اللہ تہ غیر اللہ تہ راغب نہ تے۔

کوم خیر چہ د اللہ تہ سوادے ہفہ دغیر اللہ حکم لری
نو تے د خیل مولانہ سوا غیر تہ رجوع مہ کوی، او پہ خیل
نفس دا سے ظلم مہ کوی چہ د غیر اللہ پہ سبب د اللہ د اوسو
نہ غافل او بے خبرہ تے۔ کئی ہفہ بہ د پہ دا سے اور کین
درود بکی، چہ دھے خیشاک سرپی او کانزی دی، او چہ د
کفارو د پارے تیار شوسے دے (آیت شریف دے) بیا کہ تے
ختہ ہزار یا فریاد کرے، نو لٹائے بہ تے نیسی۔ او کہ د اللہ
رضا لہریے نو ہنہ رضا بہ حاصلہ تے کرے۔ او کہ د ایمان
او عمل صالح د ضائع کولو پہ حقلہ دنیا تہ بیا دیکھی دپارے
رائل او غواہیے، نو دویارہ بہ دنیا تہ د رائل نصیب نشی۔
نو خیل نفس رحم او کرے، او علم، عقل ایمان او معرفت
عونندے نعمتونہ چہ خدا تے درکری دی، ہفہ د خدا تے
پہ عبادت، رضا او خوشنودی کین صرف کہ۔ او دے پہ
پاکو انوارو د جہل او شرک تاریکی د خیل قلب او دماغ نہ
ھو کرے۔

— د اللہ پاک دا امر و مطابق پہ صراط مستقیم روان شہ
او خیل ہرے معاملہ ہفے قاضی الحاجات تہ اوسپارے۔ چہ تے
تے پیدا کرے تے۔ اوستا پرورش تے کرے دے۔ تے

یو بیکارہ نطفہ وے۔ د ہفے تہ تے تانہ انسانی صورت
دیکھ۔ او زلمہ کین تے د خیل خلافت او نیابت پہ منصب
سوفراز کرے۔ نو ستا ہر خواہش او مراد دھنہ د مراد تابع
پکار دے، اوستا ہرے ناخوبی دھنہ د ناخوبی مطیع
پکار دے۔ ہر گزہ چہ تے د احکام الہی تا بعد ار شوسے۔ نو د
کائنات یوقول خیزونہ بہ ستا تابع داریشی۔ (خدا ہی تعالیٰ
د موہن بول پہ دے نعمت بنا د کری۔ آمین)۔

ہر گزہ چہ تے د اللہ تعالیٰ د منہیا تو نہ پرہیزگار شہ، نو
بیا کہ دنیا کین تے ہر لٹائے تے یوقول مصیبتونہ او تکلیفونہ
بہ تانہ پہ د وی۔ اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابون کین
فرمائیلے دی "اے بنی آدمہ! زہ اللہ ہم۔ خالق کائنات
نم۔ حُما نہ سوا بل معبود نشہ۔ زہ چہ کائناتو کین کوم
خیز تہ حکم و کریم، چہ شہ، نو ہفہ فوراً شی۔ او د عدم
نہ عالم وجود تہ راشی۔ نو تے خالصہ حُما عبادت کوی۔
چہ زہ درتہ د توحید پہ برکت ہفہ روحانی قوت درکرم
چہ تہ ہم پو خیز تہ اووائے چہ شہ۔ نو ہنہ شی۔ او چہ
او ظہور کین راشی۔" او دا ہم اللہ پاک فرمائیلے دی: اے
دنیا اکوم سپے چہ حُما خدمت او اطاعت کوی۔ نو تہ دھنہ
خدمت او اطاعت کوی۔ اکوم سپے چہ محض ستا خدمت
او پرستش کوی نو ہفہ پہ مصیبتونہ او تکلیفونہ کین
گرفتار کرے۔"

کوم خیر نہ ہے ہفتہ نہ خدائے تعالیٰ مع راویہ دہ دہ ہے
نہ تہ پورے پھر ہیز اوکریہ کاملہ عاجزی اختیار کرے او تسلیم
اورضا خیل شعار چور کرے۔ سا حواہیں خمسہ او ستائوں
اعضا ہر وخت د احکام الہی پابند کیدال پکار دی اور
ہفتہ یہ تمہیل کیں ہیضہ کلمہ د تاخیر نہ کارمہ اخلہ قضا
وقدر کیں خفگان ، تادی ، شکایت او مخالفت لہ دخل
مہ وریکویہ۔ اوہم دا ربانی نسخہ اوروحانی شفا دہ چہ تاپہ د
گناہوں دا مراضو اور خواہشات نفسانی دقتوں نہ محفوظ کری
او قرب خداوندی بہ د نصیب کری۔

مقالہ (۱۳۶) دنیا پرستار کد دعوتی؟

اے د نفس بندہ! تہ عاشقان حق اور پومعیبو د
پرستار اور د برابر ہی دھوی مہ کویہ۔ حکمہ چہ تہ دخیل
ہواؤ ہوس غلام ہے۔ اوہوئی دخیل خالق او مولیٰ قدامت
دی۔ تہ د دنیا پہ رغبت کیں مہوئے۔ اوہوئی ہمہ تن متعلی
پہ رغبت کیں سرگرم دی۔ ددوی زہونہ صرف یورپ سہ
نہ ہے دی۔ او ستاریہ د دنیا وی بتاؤ بیجانہ۔ دہ دوی ہفتہ
خیر دینہ نہ گوری۔ پہ کوم چہ ستانظر ہے۔ دوی دکا نائو
پہ اشیائو نہ بلکہ د اشیائو پہ خالق اوصاف نظر لری۔ چہ
ہفتہ پہ ظاہری سترگو نہ بلکہ ذریعہ پہ سترگو لیدے
شی۔

دعہ عاشقان حق د عشق نہمت حاصل کدہ۔ او خلاصے

کے پیاموں۔ او تہ تراویسہ د نفس پہ خواہشا تو کیں راگیر کدہ
دعہ اہل اللہ دخیل پرور دکار د ارادہ احترام اوکدہ او خیل
ارادے اور ماؤنہ کدہ پرینودل۔ او پہ دعہ طریقے کدہ قرب
الہی حاصل کدہ او تہ دخیل ارادہ او خواہشوں بندہ شوے
او دخیل خالق نہ پہ پراؤن لریے شوے۔ دعہ خلقو تہ انتہ
تعالیٰ آدم علیہ السلام او دکا نائو د تخلیق حقیقی مقصد
او بنودہ۔ یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر عبادت کیں
مشغولہ شو او تہ دنیا پہ عیشیا تو او ہزلیا تو کیں کستہ
دعہ دحق عاشقان د تائید الہی پہ وجہ طاعت او عبادت
کیں ہمیشہ د عم او پریشانی نہ لاپرواہی۔ مصیبت او تکلیف
کیں خدہ جبر او آکراہ نہ محسوسی نو ذکر عبادت ددی
د پارہ جنت الماوی شو۔ حکمہ چہ دوی کاشا تو کیں د یو خیر
دکوتہ محکمن د ہفتہ خیر صانع او دہفتہ فعل تہ گورک۔
دعہ برکزی دہ خلقو سہ د زیکے او آسمانوں قیام او
استقام اور د بزد مجرد مخلوقانو سرور او اطیبتان وابستہ
وی۔ حکمہ چہ د باطنی صفاتو پہ وجہ اللہ پاک دوی دخیل
ذیکے او تاد یعنی میخونہ گرجوے دی۔ چہ پہ ہفتہ زمکہ
قائم او محکم دہ۔ ہنوئی دخیل روحانی قوت پہ وجہ دضر
پہ شان خود دار سخت او ناقابل تسخیر دی۔ او تہ محض
د نفس بندہ کدہ نو ددعہ صاحب عزم او صاحب ایمان
خلقو پہ لاری کیں مہ خند کبریہ۔ حکمہ چہ ہنوئی دحق پہ

لاری کیں د مورد پلار او اہل وعیال نہ بیزارہ شو خود
حق نہ بیزارہ نہ شو۔
دوی پہ کاشا تو کیں خدائے بہترین پیدا کرے دی۔
اور دیکے پہ سرے نوح انسانی د دوی د امامت او قیادت
نہ فیض یاب کرے دی۔ ترخو چہ زمکہ او اسمانوں قائم
دی د دوی پہ پاکو روحونو دحق تعالیٰ پہ نکو نوسلامو
وی۔ (سورہ حنون۔ آمین)۔

مقالہ (۱۵) خوف اور رجاء

ما خوب اولید نیچہ زہ یو دایے خائے کیں ہم چہ د
ہفتہ شکل او ہیبت د جماعت پہ شان دے۔ او پہ ہفتہ کیں
دیو دایے خلقو دلہ دہ۔ چہ د دنیا او دنیا د خلقونہ بیخلفہ
دی۔ ما پہ لری کیں فکر او کدہ۔ کدہ فلائے سرے پہ اولیاؤ کیں
دلہ موجود وے نو دے خلقو تہ بہ کدہ د شریعت آداب
بنودلی وو۔ اور تبلیغ ارشاد بہ کدہ ورتہ کرے وو۔

پہ دے کیں دا خلق ماتہ راجع شول، او پوکیں ماتہ
او ویل؟ ستاخہ حال دے؟ تہ کلام او خطاب ولے نہ
فرمائے؛ ما ورتہ او ویل۔ ہر کلمہ چہ تاسود مخلوق نہ تلقن
قلع کرے دے او خالق سرا موخان تہے وے۔ نو بیاد خلقو
نہ لریے سرا ہیچ مہ غواری۔ اوچہ لریے سرا سوال پریرد،

لہ ویرہ او امید۔ ما اہل اللہ صفات وی چہ د اللہ تعالیٰ دضر او
عذاب نہ خوف کوی۔ اور ہفتہ رحمت او بخشش امید لری۔

نو بیار زہونوسرہ ہم د ہنوئی نہ سوال مہ کوی حکمہ چہ د
ذریعہ سوال د لریے پہ شان دے۔
بہ پوکہ شی چہ ہرآن کیں د اللہ پاک یونوے شان
دے۔ د خلقو حالات بد لوی رابد لوی۔ یعنی د امیر نہ عزیز
او عزیز نہ امیر۔ د گدا نہ بادشاہ او بادشاہ نہ گدا چور کدہ
د چامرتیہ او چستی او د چا راغور کوی۔ یوقوم علیین تہ سکی
او بل اسفل السافلین تہ کوم خائے چہ د علیین خاوند
سرا د حفاظت او نصرت وعدہ دہ ہلتہ ہنوئی سرے
د غفلت او معصیت پہ وجہ پہ اسفل السافلین کیں د
ویر غور کولو ہم ویرہ پیدا کرے دہ۔
کوم خلق چہ اسفل السافلین کیں دی۔ ہنوئی سرا
کدہ توبہ استغفار او رجوع الی اللہ پہ سبب د ہدایت او
علیین کیں د داخلو ہم وعدہ فرمائے دہ۔ پہ دے کیں
زہ د خوب نہ راویسہ شوم۔

مقالہ (۱۶) توکل پہ خدائے کدہ پہ اسبابو؟

تہ د اللہ پاک د فضل او دہفتہ د نعمتونہ پہ دے
محرورمے۔ چہ تا محض پہ مخلوقانو، اسبابو او ذرا بھو
بانڈے تکیہ اوکریہ۔ او د اللہ تعالیٰ پہ ذات دکامل توکل
او تہ کدہ، نو د حلال رزاق پہ حاصلو کیں مخلوقات

لہ داوچتہ درجہ جنت
لہ د دوزخ د تولو نہ لاندہ طبقہ۔

فتوح ۱۰۰ الغیب

ستا دیارے حجاب شول او ترخو چه ته د مخلوقاتو د بخشش اومید وارے . او د هغوی طرف ته لکه دیو سوداگریستا تک راتگ دے . نور هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک ے .

د دے شرک په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښی اچوی . او د هغه ادنی صورت دادے چه ته به د حلال رزق نه محروم ے لکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی اود مادی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع او کړه . او هغی په خپل محنت او صلاحیت وکتی او کړه نو بیا هم نه مشرک ے لیکن دا شرک د هومی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرک به د الله تعالی داسه او نیسی چه بغیر د سبب نه رغزی د کولو نه به و هم دم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښی به د باطنی ذرائعونه په بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرک ندم توبه کړه او محض په خپل محنت او صلاحیت و اعتماد پاتے شی اود ایتین وینا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق اومسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونک دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونک دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونک دے او دغه شان چه ته د ذرائع او اسبابو نه روگردانی اختیار

فتوح ۱۰۱ الغیب

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاک ته رجوع او کړه او خپل ټول حاجات اوضوریات فقط د هغه حضور ته اوسیا ے نو بیا به هغه خپل اوستامیخو کښی حجاب او چت کړی . بیکانگی او په التفاتی به دفع کړی او دخپل لوښے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښی ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق ددا ے ذریعونه درکړی چه ستا هم اوکمان کښی به هم نه راځی . او دا ستا دیار د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرک او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب اودماغ نه ذاتی ارادے او خواهشو لږه شی او ته کفی طور متوکل علی الله شے او خپل ارادے د الله په ارادے کښی فنا کړه نو بیا به ستا لیکل رزق الله تعالی یقینا تا ته دررسوی اوستا نه یوا به هغه دبل چا د پاره نه وی ستا د سخت حاجت اوضرورت په وخت به ستا دستگیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دادکے فکر توفیق درکوی او په دے به پوهیږه چه داسه حالاتو کښی دا بقی د الله تعالی خاص نصرت اومعد دے . او دغه شان به ته د هر مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنکے او د هغه به شکر په ځانکے راپړه . او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او غیر الله نه د لرښه کیدو په وجه وی .

فتوح ۱۰۲ الغیب

او دے سره به تا ته د توحید مصحیح فهم او ادراک هم حاصل شی .

هرکله چه د الله تعالی د ذات اوصاف متعلق ستاعلم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح مسکا (د حق د پیژندلو او قبولولو دیار د وسیع د پراستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارونوموړ او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . دے حالاتو کښی به همیشه تانته په باطنی کشف او نور کوامت د اېنودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے دے .

الله پاک فرمائی : *مومنون په بنی اسرائیلو کښی داسه رهبر پیداکړل چه به خلقو کښی به ے څو بنود احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوی ته په دے حاصل شو چه هغوی د صورت کار و اخست او څومونږ په آیا نو نوښته ایمان راورولو بل ځانکے فرمائی : *وَالَّذِينَ جَاهِدُوا مِنَّا نَنْهَوْنَهُمْ سُبْحَانَ (کوم خلق چه څومونږ دیار د ریاضت او مجاهدت کوی . نومونږ یتیمنا هغوی ته دخپلو سمولارو همدایت کوو) . او الله عزو جل فرمائی : *تاسود الله نه ویره کوی چه دخپل قدرت او اسرارو نه ویرځته هرت او شائی . او د معرفت په نور مو بناد کړی .***

بیا به درو حانیتا داسه او چت مقام حاصل کړه ، چه

فتوح ۱۰۳ الغیب

اشیاء او کائناتو کښی به د تصرف کولو اختیار درکړه شی . او دا به داسه ظاهری امر او اجازت دتی سره وی چه هغه کښی به د شک شپه هیز کښه نشی نه وی اوداسه دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او داسه کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو دیار ناممکن وی اود اختیار به داسه الهام سره وی چه هغه کښی به هیز دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسونه به بالکل پاک اومحفوظ وی . الله پاک خپل بعضے کتا بونو کښی فرمایلی دی : *اے بنی آدم زه الله یم . ځما نه یوا هیڅوک معبود نشته . زه چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زه تا ته هم داسه اختیار درکړم ، چه ته څه څیز ته حکم او کړه ، چه شه نو هغه به شی او اذن الهی سره به عالم وجود کښی راشی . او دے کښی شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاء و صدیقینو اولیاء او خاص بنی آدمو داسه روحانی قوتونو پیرن و ښه کړه دے .*

مقاله (۱۷) وصول الی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خندکے ته درسی) مقام حاصل شو نو یوه شه چه اوس د توفیق الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله دا معنی کي چه ته د مخلوقاتو د علاقو او ذاتی خواهشاتو اوارادو د

نہ آزاد ہے اود اللہ د فعل اورادے ماتحت ہے اوستا
هر قول او فعل دامرائھی مطابق شی۔ نو دا حالت دعویت
اود فنا فی اللہ کیدو حالت دے چه په وصل الی اللہ تعبیر
کولے شی۔

اللہ تہ رسائی د مخلوق درسامی پھ شان مادی حیثیت
نہ لری بلکہ د هغه نوعیت بالکل مختلف دے۔ حکمہ چه
بکس گویہ شی (ھیچ چیز د هغه په مثل نشته)۔ هغه
دائے سمیع بصیر او خالق (اورید ویکه او پید اکونک) دے
چه مخلوقا تو کین هیچ چیز نه هغه سره تشبیہ نشی وکیدی
او وصل الی اللہ د کیفیت نه صرف واصل با اللہ خیرداریک
چا چه دامرتبه حاصله کپے نه ده اود عشق اوقرب کے
نصیب شوه نه دے نو هغه دے روحانی کیفیاتو نه
عاجزه دے۔

بیاهر واصل با اللہ په قرب کین دنورونه په درجه کین
مختلف وی اود هغه شان د اللہ تعالی اسرار تولاو نیاواو اولیاد
سره په جدا جدا رنگ دی چه دیورازنه بل بغیر د خدا کے
نه خبر نه وی۔ حتی چه عالم روحانیا تو کین کله دا بے هم
کپری چه یومرید چه ذات حق سره کوم راز لری، هغه
بحر هغه په چه خبره وی۔ اوکله دیور د راز نه هغه مرید
هم گملا نه وی کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره دیور
مقام نه رسیدلے وی۔ اوکله چه مرید د پیر حالت اکیثت

تہ اوسی۔ نویا هغه د پیر نه جدا کپے شی۔ او خپله اللہ
تعالی د هغه نگهبان جوړ شی۔

د مرید د پیر نه جدا کول د ایسه دی کپے رود ویکه
بچه چه د فی رودو دیعاد نه پس د دانی نه جدا کپے شی،
اود هغه شان د هغه تعلق دنور وخلقو نه هم پرکپے شی۔
نو ترخچه مرید خام وی اوهغه کین خواہش اورادہ سره
وی۔ نو هغه د نفسانی عیبونو دلرے کولو د پاره متاثر دے خو
د خواہش اورادے د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاتے
نشی۔ اودا حکمہ چه اوس مرید کین نفسانی اوسغلی کرد
پاتے نشو۔ چه د هغه دلرے کولو د پاره محکمین په دہ د خدا کے
د طرفه پیر مامور وے۔

اوس د دہ هادی، رہنما، حافظ اونا صرا اللہ پاک دے
چه د هغه د تجلیاتو اواردے د جهل تیرو تہ نه پیردی
نوریکه چه تہ واصل با اللہ ہے، نو د غیر اللہ نه همیشه
د پاره بے غرضه او بے خوفه شه۔ اود هغه نه سوا په خوف
اورجا یا نفع اورتقصان کین هیچک موجوده مکمہ۔ بلکہ
همیشه د هغه نه خوف کوه۔ د هغه نه خپل حاجات غواړه
د هغه نه د مغفرت امید لره۔ او هر دم د هغه په ذات
تکیه کوه۔ هرکله چه تہ دا بے شه، نو همیشه د اللہ تعالی
په امر او فعل نظر لره۔ او هر حالت کین د مخلوق، بیزاره
شه۔ ستا د قلب اودماغ د توجه مرکزه بے صرف همیشه

ذات واحد وک۔ او بول مخلوق د خدا کے تعالی په حضور
کین دا بے عاجزه او گنہه لکه یوغلام چه دیولوے وسیع
السلطنت، صاحب عظمت اوقهر ناک بادشا که په تحویل
کین وک۔

د خالق اختیارات مخلوق تہ مه سپارے۔ او مخلوق سره هغه
توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لری۔
اود اللہ تعالی نه پناه غواړه، د توحید نه پس د مشرک کیدو
نه د زړه درنیا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطع نه
د قرب نه پس د بعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او
د ایمان نه پس د کفر نه۔

دنیا د اوبو دیولوے نهر په مثل د که چه دے کین ورچ
په ورچ اضافه کپری۔ او اوبه لے د بنی آدمو نفسانی شهوات
دی، چه د هغوی په طبا شو مسلط دی۔ خودا شهوات
داکتونو نه وک دی۔ هرکله چه یو صاحب بصیرت د
آخرت د نعمتونو په مقابله کین د دنیا لذتونو نه دعبرت
په نظر اوگوری، نو که هغه د ایمان نور لری۔ نو پوه به
شی۔ چه حقیقی او قابل اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے۔
حضور صلی اللہ علیه وسلم فرمایله دی: «لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ
الْآخِرَةِ» (که عیش دے نو هغه د آخرت عیش دے) اود هغه
د مؤمنانو اومتقیانو خلقو د پاره خاص دے۔ او حضور صلی اللہ
عليه وسلم فرمایله دی چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خان دے،

اوکا فرد پاره جنت۔ اوبی اکرم صلی اللہ علیه وسلم
فرمایلی دی: «چه متقی او پرهیزگار تہ د خدا کے تعالی
د طرفه قیزے لگیدلے وک۔ یعنی د شریعت د حدودو
پابندی هغه غیر اللہ تہ نه پیردی۔ نو د دے دلائلو
با وجود دے د نیاوکی لذا تو سره زړه ولے او تیرے شی۔
د بندہ د پاره په بولو راجحونو کین بهترین راحت دا
دے، چه هغه د مخلوقا تو نه قطع شی، او اللہ تہ رجوع
اوکری، هغه سره ربط اوعشق اوساقی، اود هغه د ادا دویه
محکمین خپل حان عاجز کپری۔ په دا بے کولو به تہ د دنیا
د شرک د بندونو نه آزاد شه۔ اود هغه وخت به ستا هستی
کین د محبوب حقیقی فضل وکرم او عظمت او جلال د آ
وقر او اثر پید اکری چه د نفس په بند یا تو کین به هغه
مثال نشی بیاموندے۔

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغه مصیبت او تکلیف چا تہ شکایت مه کوه کوم
کین چه تہ پروت لے، اومہ په اللہ پاک تمهت لکوه که
یو دخت کین تہ په مصیبتونو او تکلیفونو کین راکر
شه نو په دے هم تہ پوه شه۔ چه د مصیبت نه پس
راحت اودغم تہ پس خوشحالی هم د اللہ پاک د عدا د که
قرآن پاک کین راخی: «د مصیبت نه پس راحت وک»
د اللہ پاک نصیحتونه دشمار نه بهردی۔ حتی تعالی فرمای:

کہ تاسو د الله تعالیٰ نعمتوںہ شمار نہ کروں اَوْ غَوَارِیْ۔ نو ہرگز بے شمار نہ کرے شی۔ نو ہرگز کہہ چہ د الله تعالیٰ درمہ نعمتوںہ د نوح انسانی دیارہ مقدار دی چہ تہ یہ ہفت احاطہ ہم فتنہ گوئے نو دھنہ د بخشش اور رحمت نہ ہم ہرگز تا امیدہ کرہ مہ۔ اود خالق نہ علاوہ مخلوق سرہ باطنی ربط اوتعلق مہ ساتہ۔ ستا محبت و خالص دھنہ دیارہ وی۔ کہ خہ حاجت و وی نو دھنہ پہ حضور کنیں و وی۔ او کہ و لغہ تم کلمہ اوشکایت وی، نو صرف دھنہ پہ ممکن و وی حکم چہ دنیا کنیں خورمہ اود کوم نوعیت کار کوئی اوارہ چہ دی، ہنہ قول دھنہ پہ حکم ظاہر اوجاری۔ دی کوم غریبہ الله تعالیٰ مقدم کرے دے۔ ہنہ خوک مؤخر کولے شی اوکوم لے چہ مؤخر کرے دے ہنہ خوک مقدم کولے نشی۔

الله پاک فرمائی: کہ د الله د جانب نہ تانہ خہ نقصان اوریسی۔ نو دھنہ د ذات نہ علاوہ بل خوک دھنہ لریسے کوئے نشہ۔ او کہ ہنہ درتہ د خہ بشکیوںہ اوقائلہ ارادہ اوکری۔ نو ہنہ درتہ دھنہ فضل و کرم مع کولے نشی: او کہ دھنہ د نعمتوںہ باوجود ناشکری و کرے اود الله مکمل اوشکایت کولے نو ظاہرہ دہ چہ تہ پہ نعمت شکر نہ اوباسے۔ اود ہنہ نعمتوںہ تہ و سپک او کتل۔ یہ داسے حالت کنیں بہ الله پاک پہ تا غضب ناک شی (استغفرالله)

اوسزا بہ اوجورے۔ نو دقتدیر نہ کلمہ اوشکایت مہ کورہ۔ او د مشیت اللہی خلاف شورا و خوفا مہ کورہ۔ حکمہ چہ دیر مصیبتوںہ داسے دی، چہ ہنہ پہ انسان د پروردگار نہ د شکایت کولو پہ وجہ نازلیری۔

زہ حیران ہم چہ تہ دھنہ پروردگار نہ شکایت ختکہ کورہ چہ ہنہ ارحم الراحمین دے۔ خیر الحاکمین دے۔ فیاض اوکرم دے۔ یہ بندیاں نوئے رحمتوںہ اوجنشنوںہ دی۔ او پہ ہنوی د مورد پلار نہ ہم زیات مشفق اومہربان دے۔ لکہ چہ حضور صلی الله علیہ وسلم فرمائی: الله تعالیٰ پہ خپلو بندیاں نو دے نہ ہم زیات مہربان دے خورمہ چہ مورد پلار پہ اولاد مہربانہ وی، نو تہ ہم د ہر لحاظ نہ د الله پاک احکاموتہ سرکیردہ۔ او پہ ژوند کنیں چہ کوم مصیبتوںہ در پینیری پہ ہنہ صبر اوتحمل کورہ اود الله تعالیٰ نہ د عفو اوکرم سوال کورہ۔ لکہ چہ پہ توبہ کولو اود عفو غوشتلو الله پاک معافی کوئے اود مشکل تو رفع کوئے دے۔

خپلہ رضا د الله تعالیٰ پہ رضا کنیں فنا کورہ۔ اوکوم واقعا چہ تہ پہ ظاہرہ بنہ نہ محسوس دھنہ متعلق ہم انسی اوشکایت مہ کورہ تا د الله تعالیٰ د ارشاد نہ دے اوریسے۔ اے مؤمنان! پہ تاسوجہاد فرض کرے شوے دے۔ اکر کہ تاسوتہ ہنہ بنہ نہ بشکری۔ کیدے شی، چہ یوشے تاسو

نہ خوبی۔ جو حقیقت کنیں ہنہ ستا سود پارہ فائدہ مست وی اومین ممکنہ دہ چہ یوشے تاسو خوبی اوجہ کنیں ستا سود پارہ نقصان وی۔ نو یہ حقیقت حال صرف الله بنہ پوہیری: نو دھنہ اوشکایت پہ وجہ بہ دانیان حقیقت۔ الله تعالیٰ تاسو نہ پہ حجاب کنیں کرے۔ پہ دے وجہ تہ ہیج چیز تہ بد مہ واپہ اود ہیج واقعہ شکایت مہ کورہ۔ بلکہ د شرع پیروی اختیار کورہ۔

دسلوک پہ لاریں رویے قدم تقویٰ دہ اود دم قدم ولایت دے اورتخو چہ مکمل تقویٰ اختیار نہ کرے شی نوک و ولایت درجہ حاصلول ناشوی دی۔ پہ دے درجہ کنیں د امرباطن متابعت اود خواہشات نفسانی رے لازمی دے۔ بیا تہ ہمیشہ افعال الہیہ سرہ رضامند اوسے اود تسلیم رضی دحالت نہ بدالیت، غوثیت اوسدیقت کنیں فنا شہ۔ لکہ چہ دا د طریقہ اوحقیقت انتہا دہ۔ ہرگز چہ تہ داسلک اختیار کرے۔ نو الله تعالیٰ بہ ستا زوند مطمئن اوبارور کرے۔ او کہ یوشوستا پہ مقدر کنیں وی۔ نو پہ خپل خاص رحمت بہ دھنہ اثر تانہ لریسے کرے اوستا حافظ اومدکار بہ شی۔

لکہ د تیرے شیپہ نہ پس چہ رزق و ریح راجی۔ اود دنیا ہر تاریک گتہ د نمر پہ نور روینانہ شی۔ دھنہ نفس انسانی پہ قسم قسم گناہوں کوئی ککر دے۔ اود الله تعالیٰ د مقدس

قرب صلاحیت نہ لری، تہ خو چہ دمشق اوجور اود شریک د غلاظت نہ پاک نشی۔ نو د شریعت درونہ مصیبتوںہ ہم د انسان د گناہوں کفارہ دہ چہ د انسان باطن صفا کوی او قلب اود ماغ کنیں د توحید اومعرفت تجلیات پیدا کوی۔ حنفی صلی الله علیہ وسلم فرمائی دی: "د مؤمن دیو ریح نازلینا دھنہ د بول کال د گناہوں کفارہ دہ:

مقالہ (۱۱) د ایمان درجے

کہ تہ د الله د رحمت نہ تا امیدہ کرے نو پوہ شہ چہ ستا یقین اوا ایمان و پر کمزور دے۔ کنی الله تعالیٰ چہ د خپل اطاعت شرط سرہ کوم وعدے کرے دی۔ ہنہ ہیجے دھنہ خلاف ورزی نہ کوی او کلمہ چہ ستا پہ زہ کنیں یقین اوا ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ بہ تا پہ دے خطاب سرفراز کرے۔ دن ریکہ تہ تہ خونچ محبوب اومقرب شوے اوجو سچہ رحمتوںہ بہ ستا استقبال تہ راجی۔ د خطاب بہ تانہ بار بار کیوری۔

بیا پتہ د خدا دے د برگزیدہ بندیاں نہ شے۔ د ایمان دے دے تہ چہ نہ اوریسے، نو بیا بہ ستا ہیج ذاتی ارادہ اومطلب باقی پاتے نہ شی۔ اود الله داراد دے پہ موافقت کنیں بہ روحانی نور اوسور محسوسے اوس تہ د الله نہ سوا د بولو نور و خیر و نور نہ ہے نیازہ اوبے رغبتہ شوے اود شریک د بولو فتوںہ محفوظ۔ اوس بہ تا د الله د طرفہ د

تسلیم اور رضا و مرجع پر عرض فرمائی گئی۔ اور ہفتہ نہایت
او خوشنودی بہ درستی وعدہ اور اللہ تعالیٰ ظاہری
اور باطنی نعمتوں بہ ستا و پارہ بس بسیار شی۔

دے نہ پس بہ دکلام اللہ علوم او معارف ستا پہ
چشم بصیرت ہے نقابہ شی اور ہفتہ پہ زہرا کیں بہ تہ
د اللہ ذات او صفات مشاہدہ کرے۔ بیا اللہ و رومی
وعدہ نہ ستا مستقل کید و تہ کوم مدارج او منازل
د ہفتہ نہ بہ تہ اکا کہے تھے او ستا پہ باطنی تجلیا تو کیں
بہ اضافہ او کہے شی۔ د خدا نے طرفہ بہ تہ شرح مکہ
(د حق اورید لو او قبولو د پارہ د سینے پر لاشدیل) حاصل
شی۔ او ستا کلام بہ حکمت نہ معبر کرے شی۔

بیا بہ دنیا او حق کیں جن او اس پر لو علمو تو کیں
تہ محبوب با او محترم کہے تھے۔ حکمہ چہ اللہ تعالیٰ اتباع سوا
تا مخلوق تابع کرل۔ اور اللہ محبت د مخلوق د محبت او د
ہفتہ بغض د مخلوق د بغض ضامن دے۔ بیا چہ دنیا کیں
تا د کوم حقیر و نوحا ہش کہے دے۔ او تا تہ پہ گوتو نہ
وی درغلی نو دہفتہ دینے نہ سبب معاوضے بہ تہ پہ آخر
کیں در کہے شی۔ د اللہ تعالیٰ قرب بہ ستا نمیب شی
او د جنت المآزک پہ پر لو اصلی نعمتو نو بہ بنا د
تھے۔

کہ دے فانی دنیا کیں تا د نفس د لذت او خواہشات

نہ دوہ او کرے۔ او خپل مقصود د خالصتہ خپل معبود برحق
او کجولو نو توحید دے۔ جدے پہ برکت بہ اللہ تعالیٰ تا
پہ دنیا کیں د خپلو فراوانہ خلال نعمتو نو فیض یاب کرے۔
او حق کیں بہ د مؤخدیو او صالحینو سوا اوچے درجے
نصیب کرے۔

مقالہ (۲۰) مشکوک او مشتبہ خیز و نہ ترک کرے

حدیث شریف دے، **دَعُ مَا يُرْتَبِكُ** (چہ پہ کوم غیز
شک راجی ہفتہ ترک کرے) نو د اصول یقینی طور سوا د حلال
رزق د حاصلو او د حرامونہ د پیکرید و پارہ د براہم او
د عمل قابل دی۔ او پہ کار دی، چہ ہر ہفتہ خیز چہ د ہفتہ
حرام او حلالو متعلق ستا پہ زہرا کیں خفتہ تذبذب او سبب
اطمینانی پیدا شی نو ہفتہ د اسے او کترے چہ ہلا و شتہ نہ۔
پہ د اسے حالاتو کیں تہ بارگاہ خداوندی تہ رجوع کوہ۔ او
د خپل پرور کار نہ د حلال رزق طلب کوہ۔

د اللہ پاک وعدہ دے: **إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا** (د تکلیف نہ
پس راحت دے)۔ او ہفتہ دے محتاج نہ دے، چہ ہفتہ
تہ وعدہ و زیادہ کہے شی۔ ہفتہ ستا او ستا د حوالو نہ ہے
خیر نہ دے۔ ہفتہ خود اسے پرور کار عالم دے چہ کفارو
صافیتو او فاسقانو تہ ہم رزق و رکوی۔ نو بیا اسے مؤمنہ! او
اسے موحدہ! او اسے د خدا نے عبادت کو کیکہ! ہفتہ بہ تا
خنگہ ہیر کرے۔ اور دے حدیث **دَعُ مَا يُرْتَبِكُ** (چہ پہ

کوم خیز ستا شک راجی، ہفتہ ترک کرے۔) د معنی دی چہ
د مخلوقاتو د صدقاتو او عملیاتو خواہش مہ ساتھ او مہ د
ہفتو نہ خوف کوہ حکمہ چہ د اہم شرک دے اور شرک
نہ بہ زہرا تہ مکروہ او مشتبہ بل کوم خیز وی۔ نو د اللہ پہ
فضل و کرم کیکہ لہرہ او د ہفتہ در کہے رزق بہ ضرور تا
تہ درسی۔ نو پکار دی چہ ستا د طلب او توجہ مرکز بیوی
او ہفتہ ستا ہفتہ خالق او پروردگار دے چہ د ہفتہ و قدر
پہ لاس کیں د با دشاہانو سلطنتونہ او د پر لو مخلوق
بدنہ او نہ پر لانتہ دی۔

مخلوق سوا چہ خفتہ دی د ہفتہ دی او تا د رزق او
عظیات ہم د ہفتہ پہ اذن، حکم او تحریک در کہے شی۔ اللہ
پاک پہ خپل مقدس کتاب کیں فرمائی: **وَاشْكُوا لِلَّهِ
مِنْ قَبْلِهِ** (د اللہ نہ د ہفتہ د فضل طلب کوہ) او اللہ
سبحانہ فرمائی۔ د اللہ نہ بیا چہ خوک تاسو بلی، ہفتوی
ستا سو رزق مالکان نہ دی۔ نو دیو اللہ نہ در رزق طلب
کوہی۔ د ہفتہ عبادت کوہی۔ اور ہفتہ شکر اویاسی۔

اللہ پاک فرمائی: **”اے نبی! چہ زمانہ دیاں حما متعلق
تا نہ تپوس او کرے نو ورتہ اولیہ، چہ زہ ہفتوی تہ ویر
قریب ہم، او کوم وخت چہ خوک ماہلی نو زہ د ہفتوی د عا
قبولم۔ او اللہ تبارک و تعالیٰ فرمائی حمانہ د عا خوار زہ
ستاسو د عا قبولیکہ ہم او اللہ جل و شانہ فرمائی: ستاسو**

حقیقی رازق اللہ تعالیٰ دے، چہ د قوت و طاقت خاوند دے
او بل آیت شریف دے: **”إِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَيُذَلِّهِ
مَن يَشَاءُ“** (د اللہ چہ چاہتہ خوبہ وی ہفتہ تہ بے حساب رزق
ویر کوہ)۔

مقالہ (۲۱) خوب کیں ابلیس سوا خیر

یوحنا ما ابلیس علیہ اللعنت پہ خوب کیں اولید او د
ہفتہ دوڑلو ارادہ م او کرے۔ ہفتہ را تہ او وے، چہ تہ ما پہ
خفتہ ورتہ۔ او حمانہ خفتہ دے؟ کہہ د اللہ تعالیٰ ارادے
مطابق حمانہ پہ تقدیر کیں شر لیکے دے نو حمانہ طاقت
نشستہ، چہ ہفتہ پہ خیر کیں بدل کوم، او کہ حمانہ تقدیر
کیں خیر لیکے وے نو حمانہ اختیار نہ بھرو چہ ہفتہ
ما پہ شر کیں بدل کرے وے۔ نو ہر گز چہ زہ د اللہ تعالیٰ
ارادے محکمش عاجز او معذور ہم۔ نو ما پہ لعنت ملامت
کول خنگہ جائز کیدے شی۔

د ہفتہ (ابلیس) شکل د ہجر اکانو پہ شان و۔ او
پہ خیر کیں نے نرمی اوستی و۔ او بد د خڑے و۔ او
پہ زہ نے خوک کی ویتہ و۔ شر مندک شکل او ملامت

۔۔۔ دہ د ابلیس خبیث، د جان خلاصی یوہ بے بنیادہ او چو تہ بہانہ
دے۔ چہ صرف مام خلق پیدے تیرا ہی، شکہ چہ د عوامو د گواہ کولو اصل
چہ ہم دے دے۔ او کہ خنگہ چہ نور مغسدان او ضرر د سو کئی خلق
د سوا استحق وی دہفہ شان د املون ہم د سوا استحق دے۔

صورتہ وو۔ او دیوے ویریدوئیکی او ذلیل سری پہ شان نما
تختیں ولا پرو۔

دا خوب ما ذی الحجہ پہ یولسم تاریخ پہ سنگھ
کین دتوار پہ ورخ لیدے وو۔

مقالہ (۲۲) دل پو خلقو آزمائش ہم لوئے کی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خيل مؤمن بندہ
دهغه دایمان مطابق پہ آزمائش کین اچوی۔ دچا چه ایمان
زیات وی هومره به پیسے آزمائش هم زیات راجی۔ دایمان
په درجو چه غور اوکریے، نو در رسول ابتلا او آزمائش دجی
د ابتلا په زیات توی خکله چه در رسول ایمان دینی دایمان
نه زیات توی وی بیا دهرنی آزمائش دایدال نه او دهر
ایدال آزمائش دوی نه زیات وی۔

دغه شان درجه په درجه په آزمائش کین کمی راجی
او مؤمن دایمان مطابق په ابتلا کین اچولے شی۔ او
په دے خبره در رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد
سنه دے چه دتولو نه زیات آفت او ابتلا دنیانو په دل
نازیبری او دنیانو نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدای مذهب کتاب پرے نازل شویے
وی۔ نکه محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم، موسی علی السلام، عیسیٰ علی السلام او نور محمد
ص۔ کین هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازل لیری، یا هغه دتی دوتہ
کیری۔ دینی لفظ در رسول دپاوه هم استعالی لیری۔

دغه وجه دے، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلا
کین ساقی۔ دپاوه ددے، چه دوی همیشه دالله تعالی
په قرب او حضور کین وک۔ او دحق دمشاهدے نه لری
نؤ وی۔ خکله چه دوی دالله جل جلاله محبوب او
پسندیدے دی۔ او محب دچهل محبوب جدائی هرگز بره اشت
کولے نشی۔ ابتلاء همیشه دوی لری و دحق ته مائل ساقی۔
او دوی دحق تعالی نه لری کیدو ته نه پریروی۔

دے کیفیت سوح ددوی نفسانی خواهشات محوشی۔ او
غیر الله نه ددوی رغبت او توجیه او پرک۔ دوی حق او
باطل واضح پیژنی۔ او د نفس په آقا تو کین نه کینویزی
د حق په وعدے دوی ته اطمینان حاصل وی۔ او هروخت
صبر او شکر سوح د خدای په رضای راجی وی۔ او د خلق خدا
د شر نه محفوظ وی۔ ددوی قلب د تعلق بالله په وجه
محکم او توانا وک۔ او په بولو اعضا ورتہ حکومت اوتسلط
حاصل وی۔

د تسلیم اور رضا په وجه دوی ته دزیات عمل توفیق
وسکولے شی۔ او دزیاتو درجو پیرن و نه پرے کولے شی۔ الله
پاک فرمائی دکه تا سوحاً شکر او یاسی نوزه به زیات
نعوتونه درکوم ر لے هرکله چه نفسی انسانی همین دھوا
وهوس اتباع اختیار کری۔ او لذت پرستاری شی۔ نو
دا امری الهی د اتباع نه په منزلونو لری شی، او غفلت

او معصیت کین کینویزی۔ په دا ے حالت کین خان ته
مائل کولو او په سمه کار کولو دپاوه الله تعالی په دے آفات
او بیایات نازل کیری چه هغه سره د قلب او باطن فوری
اصلاح اوشی۔ بعضه اوقات د ارهمنائی د الهام او القاب په
ذریعه هم چه د هغه په وجه الله تعالی په خیلونو او
تجلیاتو د مؤمن زبانه روپنا کوی۔ د نفس دفتنون به لے
پچ کوی۔ او دخیل قرب او معرفت نه لے فیض یاب
کوی۔

زے تا سوتہ دانصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کین
لما لله د مصیبتونو او آفتونو سامان مه تیار وک بلکه د امر
الهی پیروی اختیار کری۔ او د الله پاک په ذکر اوتسبیح کین
هیشک کوی۔ چه د هغه تائید او نصرت حاصل کریے۔ او
دنیا او عقلی کین پرے خلاصه بیاموی۔

مقالہ (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالی چه دکومو چیزونو په تا پیرن و نه کریے دے۔
په هغه صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مه کوه چه د خدای
په غضب کین راگیر نشی۔ د شکر ادا کولو یوه ادنی فائده
دا دے چه په دے رتقی زیاتیری صحت او عافیت پرے
حاصلیبری۔ او د دنیا او عقلی صحتی پرے دانسان نه
لری کیری۔

یاد سانه، چه په خدای تعالی و توکل کوی، نوبیرو

د طلب نه به الله تعالی تاته رتقی درکوی۔ او ستا فریب
به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کری۔ او خپل حال او
اطمینان په هیچ وجه مه بر بادوه۔ ستا حرکت، سکون
او فعل و د الله د حکم ماتحت وی۔ کفی ته به په فاسقانو
او نفس پرست بند یا نو کین شامل کریے شه۔ کوم چه
په خپل خان او په نورو خلقو هیچ ے همیشه ظلم کوی۔
الله پاک فرمائی « دغه رنگ دنا فرمائی
په وجه مونږ بعضه ظالمات بعضه نورو ظالمانو
ته حواله کوه »۔

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه ته دیو دایه
شهنشاه په محل کین دهغه په حضور کین ولا پرے چه
هغه د حکم شان و شوکت، هیبت او جرار لیکر خاوند دے۔
دهغه حکم جاری اویقینی دے۔ دهغه ملک باقی او غیر فانی
دے۔ دهغه فرمان د اشی دے۔ دهغه علم دقیق او کامل
دے۔ دهغه حکمت لوئے دے او عدل لے لاثانی او دهغه
دند بیر او تنظیم نه د زبک او آسمانونو هیچ وړوکه نه وړوکه
اولوئے نه لوئے خیز هم دخلاف ورنیوی کولو جبرأت
نشی کولے۔

هرکله چه ته شکر شروع کریے نوبتین اوکری چه
ته دظالمانو نه هم زیات خراب شوی خکله چه قرآن پاک
کین ستا راجه دی چه « شکر دتولو نه لوئے ظلم دے

اوپر دے بناے شریک یونہ معاف کیوں کہ گناہ کار کو لے
 دے۔ اللہ سبحانہ فرمائی: "اللہ بہد شریک گناہ ہرگز معاف نہ
 کری۔ اور شریک نہ علاوہ چہ کو مگناہوں معاف کول اوغوازی
 ہنہ بہ معاف کری۔" نوتالہ پکار دی، چہ دیوا احتیاط
 سرہ دیچہ او بنکارہ شریک نہ خان اوساے۔
 پہ پتہ اوپہ شریکندہ ہر حالے کیں اوصیغہ قول او
 فعل کیں شریک نہ پڑھیز او کویہ د ناہراو باطن گناہوں
 نہ لاس پہ سرشہ۔ او اللہ تعالیٰ تہ پہ عاجزی
 سرہ رجوع او کسرا۔ اودھنہ نہ تہنتہ مہ کور۔
 اودھنہ پہ احکام کیں بحث، جدل او تصرف مہ کور
 کئی سزا بہ اوخوریے۔ ہنہ مہ ہیروہ کئی ہمہ بہ ہم
 ہی پکری۔ دھنہ پہ دین کیں نوسے اودخان نہ خبرہ
 مہ پیدا کویہ کئی دھنہ پہ عذاب کیں بہ واچولے شہ
 د نفس تاہمداری پیریدہ کئی نمہ بہ دسے توری
 او ایمان بہ دسے سلب شی۔ پہ دسے وجہ د نفس اتباع
 خپلہ شریک دسے اودھنہ نتیجہ پہ دیوارہ جہانہ ذلت او
 رسوائی دہ۔ اللہ پاک خپل پیغمبر تہ فرمائی: "تا دھنہ
 سرکے انجام اونہ کتہ۔ چہ خپل نفس لے معبود جو کویہ
 (یعنی کوم سرکے چہ د خپل نفس د خواہشات پیریوی
 راواختہ۔ نودنیائے ہم تباہ شو اواخرت لے ہم تباہ
 شو۔)

مقالہ (۲۳) ماسو اللہ فتحے دی

د اللہ تعالیٰ د ناہر مائی نہ ویرہ او کویہ۔ او صدق او
 اخلاص سرہ دھنہ اطاعت گزارشہ۔ د خپل پیروں دکاں
 محکمیں عاجزی اختیار کویہ۔ او اللہ تعالیٰ پہ عبادت کیں
 دھنہ خیز غرض او آرزو مہ شاملوہ کئی دغہ عبادت بہ
 وخالص د اللہ پاک دیارہ نہ وی۔
 پہ دسے خیرہ یقین اوساے۔ چہ تہ پہ ظاہرہ اویاطنہ
 د اللہ تعالیٰ بندہ لے۔ او بندہ دھر جہت نہ د خپل خالق
 او پیروں دکاں مکیت دسے۔ نوہر وخت د خپل معبود پہ
 حضور کیں مؤدب او فرما تیردار اوسہ۔ دنیا کیں چہ
 اللہ تعالیٰ د مخلوقا تو دیارہ کومہ اندازہ مقبر کپہ دہ۔
 ہنہ کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کپہ دسے۔ ہر خہ چہ
 اللہ تعالیٰ ستا دیارہ مقبر کپہ دی۔ خواہ تہ ہنہ خواہ
 یا نہ خواہے ہنہ بہ پہ خپلہ اندازہ او مقبر وخت تاتہ
 دررسی۔ نو کوم خیز چہ تاتہ پہ کونو در نشی پہ ہنہ
 افسوس مہ کویہ۔ او کوم خیز چہ در سرہ موجود دسے۔ پہ
 ہنہ د اللہ پاک د ذکر نہ غافل کپہ مہ۔ کوم خیزونہ چہ
 علم الہی کیں ستا دیارہ مقبر شوی دی۔ ہنہ بل جاتہ
 نشی ور کپہ دسے۔ نود زرق پہ معاملہ کیں پیریشانی خہ
 محفی نہ لری۔
 حاضر وخت پہ ذکر او عبادت کیں کامل محویت

اویکسوی سرہ مشغول اوسہ۔ او غیر اللہ تہ دومہ توجہ
 مہ کور۔ چہ د شریک کمان دیبا ندسے اوشی۔ اللہ پاک خپل
 کلام مقنن کیں فرمائی: "انہ پیغمبر! تہ ہنہ خیزونو تہ
 دومہ رغبت سرہ مہ گویہ کوم چہ مونہ کفارولہ در کپہ
 دی۔ ہنہ خود دسے دیارہ ور کپہ شوسے دی چہ ہنوی پہ
 فتوکیں واچولے شی۔ اوستا دیروں دکاں زرق دی رہت او
 پائید اوسے۔ نوتالہ پاک چہ دشریعت اوروحانیت کوم
 ظاہری او باطنی نعمتونہ تاتہ در کپہ دی۔ پہ ہنہ شاکر
 شہ۔ او غیر اللہ تہ د مقرب کپہ ونہ منع شہ۔ حکمہ چہ
 غیر اللہ کیں سراسر فتحے دی۔ اوپہ دسے بنا اللہ پاک کفار او
 منافقین پہ قسم قسم فتوکیں اچولے دی۔
 د اللہ پہ نعمتونو قانع کپہ لو کیں ستا دیارہ برکت
 او سعادت دسے۔ تہ بہ خپل مقصود او مطلوب صرف د
 خپل معبود واحد پہ اطاعت بیاموسے۔ اوپہ دسے بہ دنیا
 او عقبی کیں عزت حاصل کپہ۔ اودرجات بہ د اجت
 کپہ شی۔ نوتالہ پکار دی۔ چہ پخلہ فرائض یعنی کلمتہ
 طیبہ "شَہِدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
 مُحَمَّدٌ زَكَاةٌ رَوَّحًا" حجّ پہ مکملہ طریقہ ادا کپہ او
 د ممنوعاتو نہ پڑھیز او کپہ۔ د اللہ پاک پہ نزد دینے
 طریق عمل نہ زیات بل محبوب او غوریز خیز نشتہ۔
 اللہ پاک د مونہ بقولہ د خپل تابید او نصرت پہ

برکت دھنہ اعمالو توفیق را کپہ کوم چہ دھنہ پہ سزود
 محبوب او مقبول دی۔ اودنیا او عقبی کیں پیسے خلا بہاموسد
 شی۔ آمین۔

مقالہ (۲۵) ایمان دھر خہ تہ لوکے نعت دسے

کہ پہ ژوند کیں حالات تاسرہ موافقت اونہ کپہ او د
 مصیبتونو پہ وجہ تہ دے اطمینان او پیریشانی بنکار شہ۔ نو
 پہ بے صبری داکلہ او شکایت مہ کور۔ چہ نہ اللہ تعالیٰ
 نادارہ او محتاجہ پیدا کپہ یم۔ پہ مانے مصیبتونہ راوستہ
 ہی، او اضیار پہ عیش او آرام کیں دی۔ اوہر کپہ چہ مونہ
 قول دبا با آدم اودی بی حوا اولادیو۔ اوپہ خدائی حقوق
 کیں برابر یونو بیازک دسے دنور و نہ لاندربے یم۔ نوعین
 ممکنہ دہ چہ دا ابتلاء او مصیبت د اللہ تعالیٰ طرف نہ
 ستا درجے دہلندی خوشحالی سکون او اطمینان قلب دیارہ
 وی او ہم دسے پہ ذریعہ ہنہ تاتہ ظاہری او باطنی
 ترقی در کول خواہی۔
 تہ ابتلاء کیں پہ دسے واچولے شوسے چہ ستا سرت
 بنہ دسے او خدائے تعالیٰ دسے دسبر اورضا پہ وجہ
 مشکلات او پیریشانی لرے کول خواہی۔ ستا محکم ایمان
 ونہ داسے دکا چہ دھنہ جر مضبوط دسے۔ ہنہ پہ ترکیبہ
 دہ۔ اوپہ صیوہ راتلونکے دکا۔ دھنہ خاتکے اوچتیدونکے دی
 او سورسے خوریدونکے دسے۔ ستا ایمان دا اونہ د

ایمان محکم دیندار دپارہ د یقولو دنیوی او اخروی سعادت سرچشمہ دہ نو اے د حق بندہ پوہ شہ چہ د دنیا پرستو یہ ایمان کین ہفہ تازگی او توانائی نشستہ پہ کوے چہ اللہ تعالیٰ ستاد ایمان او نہ بناستہ کیے دہ۔ داہو مستقل او لافانی قوت دے۔ چہ د زملے تغیرات ے ہرگز متاثرہ کوے نشی۔ کہہ د انسان دژوند د اوئے نہ د ایمان عنصر ویرک شی۔ نو دا بہ بالکل خشکہ او پر بادہ پاتے شی۔ نو یہ دنیا کین چہ غومرہ اجتماعی ترقی او برکتونہ دی داہول د ایمان د نصبت ثمرات دی۔ او کوہم خلق چہ د ایمان نہ خالی دی۔ ہنوی دقرآن کریم دوینا مطابق کافر مرتکا مقہور او مغضوب دی۔ او دنیا او اخروت دواہر کین ذلیل او خوار دی۔

داسے ہم کیری۔ چہ اللہ تعالیٰ او غواری نو بہ خیل ہدایت مدد او نصرت دنیا پرست اغیار ہم پہ محکم ایما او د صبر اورضا پہ نعمتونو بنا د کری۔ ہنوی خیل مقربان کری۔ او اولیاء اللہ کین ے شامل کری۔ تاریخ پہ دے گواہ دے چہ ہفہ خلق چہ ہروخت بہ پہ غیر اللہ کین ہو او ویرک وو۔ د توحید د عرفان نہ پس داسے فنلف اللہ شوچہ بیا دیوے لمحہ د پارہ ہم غیر اللہ تہ متوجہ نشو۔ اللہ پاک د یہ فضل و کرم کھونز: ایمان محکم او توانا کری۔ او موخرو یہ صراط مستقیم روان کری۔ آمین۔

اللہ تعالیٰ د وسیع رحمت پہ وجہ وسخ پہ ورجح پہ ترقی دہ۔ ستا موجودہ حالت اللہ پاک پہ دنیا او عقلی کین ستاد فلاح و بہبود باعث جوہر کیے دے۔ او پہ تائے د ہفہ نعمتونو پیرزونہ کرہ دہ۔ چہ نہ یوے سترگے لید لے دی او نہ یو عوب او بید لے دی اللہ پاک فرمائی: "پوسری تہ ہم دانہ دہ معلومہ چہ د ہفہ د نیک اہما لو پہ بدل کین د ہفہ د پارہ کوہم کوہم زبک خوہر وکی خوہر و نہ پست او محفوظ اینہو دے شوے دی۔"

کوہم خلق چہ د خدا ے تعالیٰ احکام پہ خائے راوی۔ دگنا ہونہ د ورا کوہی۔ او پہ تولو او ورو کین د اللہ تعالیٰ رضا اختیاروی نو دنیا او اخروت تول سعادتونہ ہم ددوی تیارہ دی۔ ددوی اطمینان قلب بہ ہجیرے فنا نہ شی۔ ددے برعکس چہ کوہم خلق د خیل خالق او معبود نہ روگردانی کوہی۔ او یوازے دنیا خیل معبود او مسجود گرجوی۔ د ہفہ مثال د ہفہ نبورہ زبک دے چہ او بہ خور ہفہ تہ ہیٹ فائدہ نہ نشی ویر کوہی۔ ہفہ کین ہیٹ و نہ نشی نہ غونید دے۔ او د ہیٹ میوے ترے امید نشی کیدے۔ او ہیٹ کرکیلہ پکین نشی کیدے۔ دا صوبت حال د انسان د خیل غفلت او مصیبت دوجے نہ دے۔ گئی اللہ تعالیٰ خو پہ خیل بندہ مشفق او مہربان دے۔ او د ہفہ ترقی او شہرازی غواری۔

بہ تا تہ ہیٹ ضرر نشی د ررسولے۔ کہہ پرور دکار داسے او غواری چہ مخلوق خدا ستاعلیٰ او روحانی فیوضات او برکاتونہ اخستود پارہ تا تہ راجع شی۔ او ستا تعظیم او تکریم او کری۔ نو پہ ہنوی د اللہ، روح او مقبولیت باوجود بہ اللہ تعالیٰ تاد فخر او تکبر نہ پہ امان ساتی۔ کہہ داسے حالت کین تہ دیوے نیکی نیچے خاوند ے۔ نو دا بہ د اللہ پاک د جانب نہ پرتابیز نو وی چہ دژوند تول ضروریات بہ ہفہ پہ خیلہ برابر وی او تاتہ بہ د ہفہ نہ او د ہفہ د خیلو خیلو نو نہ ہیٹ ضرر نہ رسی۔ دا بہ ستا د طبع موافق او فرمانبردارہ وی۔

اوستا پہ حق کین د خدا ے پہ مدد د مکر و فریب، بغض کیے، غیض و غضب او خیانت نہ بالکل پاکہ وی۔ او د ہفہ خیلوان بہ ستا فرمانبردار وی۔

د دغے نیچے نہ کہہ و فون نہ پیداشی۔ نو ہفہ بہ نیک راستباز، اطاعت شکار او ستاد زبک د خوہر یدو وی۔ جگہ چہ د نیچے او اولاد متقی کیدل د اللہ تعالیٰ د پرلویے نعمت دے۔ اللہ پاک د حضرت زکریا علیہ السلام متعلق فرمائی: "مونیز د زکریا علیہ السلام نیچہ د ہفہ د پارہ نیچہ کرہ۔ او پہ کلام اللہ کین د صالحینو د دعا داسے راغہ دہ: "اے خدا یہ کھونز سترگے کھونز: پہ بنخو او اولاد کیے کرے۔ او مونیز د متقیانو پیشوا یان کرے۔" او د حضرت زکریا علیہ السلام

مقالہ (۲۶) قرب اللہین پصبر او رضا کین دے

خیل خالق سرہ د کامل ربط او عشق پید اکو لو د پارہ د مخلوقاتونہ تعلق قطع کرہ او خیل معبود حقیقی د خیلو حاجات او ضروریاتو مرجع او کھوہ چہ ستا پارہ صرف د پرور دکار ارادہ او اطاعت باقی پاتے شی۔ او د شکر د اسبابو نہ ویر کار ے داسے حالت کین بہ ستازی د نورنہ معبود شی او د خیر اللہ د پارہ بہ ہیٹ کفیائش پکین پاتے نشی۔ دہہ وخت بہ تہ د توحید د عقیدے خیلہ نگہیا ے۔ او پہ کائناوت کین چہ کوہم خوہر ستا د توحید پہ عقیدہ کین دخل انداز کیری ہفہ بہ نیست و ناہود کرے۔

بیا بہ ستا خواہشات نفس ہم ستا خلاف ہناوت نشی کوہی۔ او تہ بہ پہ کامل سکون او اطمینان سرہ ژوند تیروے۔ دہہ وخت بہ د کلام اللہ نہ میواہل ہیٹ کلام تہ اوریدل نہ خواریے۔ او د ذات اللہی د مشاہدے نہ علاوہ بہ دبل ہیٹ خوہر مشاہدہ نہ خواریے۔ ستا پیروی بہ صرف د احکام اللہ پیروی وی۔ او ہر فعل بہ د ہفہ د رضا ماتحت وی۔ او د ہفہ پہ تعمیل کین بہ تہ د صبر او استقامت نہ کارا اخستونگے ے۔ ہرکله چہ تانہ دا مرتبہ حاصلہ شی۔ نو ستا قلب کین بہ خیلہ اللہ پاک د یقین او اطمینان محافظ شی۔ پہ تا بہ د حقیقت او توحید معارف راخر گئی کرے۔ او د شیطان او نفس امارہ وسوسے او غیوہ

دعا دہا ۱۰ سے پروردگار! خدا دا خوں خیل محبوب او مقبول اوگرخوں ۱۰ نودا سے دعا گلے بہ ستا پہ حق کیں مقبولے گرضی حکمہ چہ اهل خلقوتہ ددے دعا کا نو برکت ضرورہ رسی۔

دانیاء علیہم السلام نہ پس دینو بنجو اومتی اولاد مستحق ہفہ خلق دی چہ علم الہی کیں ددے درج اهل دی۔ ددے نہ علاوہ چہ کوم خیزونہ ستا مقدر کیں دی۔ ہفہ بہ ضرورہ تاتہ درسی۔ دھنے د پارہ ستا پریشانی خہ معنی نہ لری حکمہ چہ ہفہ خردی ہم ستا د پارہ۔ دے حال کیں بہ تہ د حکم الہی پہ خلمے دا وری کئے۔ او پہ دے طریقہ د نصبت پہ موند بہ ہم تا تہ لوے شواب حاصلیری۔ او کوم نعمتونہ چہ تاتہ اللہ تعالیٰ درکوی۔ پہ ہفہ کیں بہ غریبا نو، محتاجانو او نورو مستحقینو تہ د خیلے حصے ورکولو تاتہ حکم درکولے شی۔ او دانی سبیل اللہ خرچ بہ ہم ستا د پارہ د نصبت د زیادتی باعث وی۔ بیا بہ ستا بول ظاہری او باطنی معاملات بالکل پاک او روپانہ وی۔

ددے بولو نعمتونو پہ حاصلولو کیں صبر، رضا، مجز او انکساری خیل شعار چور کرے۔ د اللہ تعالیٰ دا حکامو پروری کوی او دمنہیا تو نہ وہ او کرے ددے پہ برکت بہ تہ د بولو مصیبتونو پہ امن ہے او ذرہ دا طہینار۔

بولے ذریعے بہ درتہ حاصلے شی۔ د اللہ پاک رحمت بہ پہ تا خور شی۔ او جہل او باطل تاریکی بہ درنہ لری شی۔ او اسرار الہی بہ تاتہ خورگند شی او ستائینہ بہ د علم لدنی نہ معصومہ، او پر نورہ شی۔ تاسرہ بہ غالبانہ او د الہام پہ ڈ بہ خیرے کیزی او بولو حق امور کیں بہ زہر او تکرہ ہے۔ او پہ دے الفاظو بہ مخاطب کولے ہے ۱۰ سن وری تہ کجیو پہ دربار کیں د خاص قدر او عزت خاوند لے او کجوسر د ظاہری او باطنی نعمتونو امانت دار بہ دے وخت کیں تہ د حضرت یوسف علیہ السلام ہفہ دشتیہ حال تہ راویانکے کرے۔ د شایہ مصر پہ ڈ بہ یوسف علیہ السلام ہم سپہ دے الفاظو مخاطب کرے شوری۔ وہ یکن حقیقت کیں د صدق او معرفت خاوند یوسف علیہ السلام سوا خطاب کونکے اللہ پاک وو۔ چہ پہ ظاہر لے حضرت یوسف علیہ السلام تہ د صد اقت، دیانت او تقویٰ پہ وجہ د ممبر سلطنت حوالہ کہ۔ او پہ باطنہ لے پرے د علم او معرفت دیسا دت او قیادت پرورونہ او کرے۔ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ دہہ رنگ مونز یوسف علیہ السلام تہ پہ زمکہ حکومت ورا کرے۔ چہ چرتہ بہ غوبتل، ہلت بہ لے قیام کولو۔ او د ہفہ باطنی صفا تو متعلق فرمائی: ۱۰ مونز یوسف علیہ السلام پہ صراط مستقیم ثابت قدم اوسانہ چہ دکنا ہونو او فاحشاونہ بچ شی۔ بیشکہ چہ یوسف علیہ السلام کجیو: د مخلصانہ

بند کا فونہ وو۔
تو سے د صدق او ایمان خاوند۔ ہر گزہ چہ تہ پہ اللہ الفاظو مخاطب کرے شی تو بہ تاپہ د لوے علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پرورونہ او کرے شی، او پہ دے لوے نصبت بہ ملائکہ او بیادہ بول تاتہ مبارکی درکوی او بیا بہ د خدا لے شافی پہ اذن کیں د خنو امیر و د علم نہ وجود کیں دروستلو تاتہ توفیق او صلاحیت حاصل شی او د خدا لے پہ حضور کیں بہ دنیا کیں عزت او قیادت بیا ہوے۔ او پہ عقبن کیں بہ پہ دیدار الہی مشقنا شی چہ د ہفہ خوشحالی انتہا نشتنہ۔

مقالہ (۲۷) د خیر او شریبان
اکر کہ خیر او شر پہ دنیا کیں موجود دے او دلالتا پہ کردار او عمل کیں ددے دوار و خیزونو ظہور بیا موندے شی، خود اکثر آیات کریمہ کو پیش نظر د خیر بول خیزونہ د اللہ پاک د جانب تہ دی او د شر بول خیزونہ د الیس او د نفس انسانی تہ دی۔ نو خیر جو سراسر د اللہ پاک جانب تہ منسوب کیدے شی۔ خوشر پہ ہر صورت کیں د ہفہ پاک ذات تہ منسوب کیدے تہ شی۔ شرحونہ د ہفہ پہ ذات کیں اونہ د ہفہ د جانب نہ دے۔ بیکہ دا د نفس اتاری تہ دے۔

اللہ پاک فرمائی: ۱۰ تاسوتہ چہ کومہ نیکی رسی، ہفہ د اللہ تعالیٰ د جانب نہ دے۔ او چہ کومہ بدی درسی، ہفہ

سواسر ستاسو د خیل نفس نہ دے۔ نوزک پہ تاسو ددے خیر نمانی کوم چہ خیر یعنی د توحید او تقویٰ لار اختیار کیری او شر یعنی د شرک او فسق خیزونہ پریرد شی۔ او حق بھمانہ فرمائی: ۱۰ خما بندیا نو! د اعمال صالحہ پہ عوین کیں تاسو جنت کیں داخل شی۔ سبحان اللہ! د اللہ پاک جو سرورہ لوے رحمت دے۔ چہ بندیاں لے د نیکی اعمال او پہ وجہ د جنت مستحق کرل۔ حالانکہ دا نیکی اعمال ہم سراسر د اللہ تعالیٰ د توفیق او نصرت پہ وجہ دی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: ۱۰ چہ جنت کیں بہ ہیچونک د خیلو اعمالو پہ سبب نہ داخلیری: ۱۰ نود حضرت صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس او شولو بچہ یا رسول اللہ تاسو بے ہم نہ؟ نو نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیے: چہ ہو، زک بہ ہم تہ، مگر د اللہ تعالیٰ د رحمت واسعہ پہ برکت دا حدیث دی بی عا شے صدیقہ ۱۰ نہ روایت دے، نوزک تاسو تہ د شریعت دا احترام کولو، او د راہ ہدایت اختیارولو تاکید کوم۔

ہر گزہ چہ تہ دا حکام الہی تعمیل او د دستور شریعت احترام او کرے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ تا د شر او فساد نہ محفوظ اوساتی۔ د خیر لاریے چارے بہ تاتہ روپانہ کرے۔ او شریعت بہ دوتہ آسان کوی۔ او د بولو کنا ہونو نہ بہ د بچ کرے۔ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ کوم خلق چہ کجیو: د بیژن لوکشی

کوی ، نومونہ دھوئی دپارہ صراط مستقیم روئنا نہ کور، او دھوئی رھمائی کور۔ اوپہ دے بنا دحضرت یوسف علیہ السلام متعلق اللہ پاک فرمائی: "مونہ دھرقسم بدئی او بخش نہ یوسف علیہ السلام محفوظ کما، حکمہ چہ ہفہ خما دخلص بندکا نو نہ وو۔ او اللہ پاک ارشاد فرمائی: "کہے تاسو ایمان راویکی، او شکر اویاسی، نو اللہ بہ بیارے تاسو لہ عذاب درکوی: ددے نہ ظاہرہ شوہ چہ مؤمن اوشاکر بندیان دنیا کین ہم دمصبیتون او آفتون نہ پچری۔ او آخرت کین بہ ہم دذلت اعذاب نہ خلاص وی نو اللہ تعالی شکر گذری کوی چہ دغمت دزیاتی باعثہ۔

اللہ پاک فرمائی: کہے تاسو شکر اویاسی، نو مونہ بہ مؤمن نہ لازیات کرو۔ نو اے مؤمن بندہ؛ ہرکہ چہ ستا ایمان نرس آخرت کین ددو رخ اور ہم مرکوے شی، نو دنیا کین آفتانو اویبیا تو اور ولے مرنہ کری، ہاں، اللہ تعالی محبوب اور کوی بندیا نو تہ چہ دنیا کین کوم مصیبتونہ او آفتونہ پینیری، نو ہفہ نہ ہم د اللہ تعالی دامتعدوی چہ دھوئی یقین اویا لا حکم کری، او دخراب عمل او فاسدے عقیدے نہ لے قلب او دماغ پاک کری۔ او داے ابتلا مرسو سرہ یہ ہفوی توحید الہی، معرفتہ حق او سار باطن واضحہ اویے نقاہ کری۔ زریہ یوداے کور دے، چہ ہفہ کین دوہ تہ نشی خائے کیدے، حق سبحانہ فرمائی: اللہ تعالی دیوسری سینہ کین

دوہ زبون نہ دی پیدا کری: او اللہ جل جلالہ فرمائی: " بادشاہان چہ یوکی تہ وینوی، نو ہفہ تباہ کری۔ او د ہفہ عزت مند ذلیل کری: نو عزت خادندان دینو خالیونہ اونعمتون نہ شی، حکمہ چہ ددے نہ حکمت پیر نہ د شیطان او ہوائے نفس حکومتو او دھوئی حکم سرہ بہ اعضاء قسم قسم گناہونہ او گمراہو کین کپرو۔ بیاجہ د ہفوی تصرف دزریہ نہ پہ تلوشو۔ او اعضاء آدم بیامونہ او دارالحکومت یعنی زریہ خالی شو، نو د توحید، علم ایعت مسکن شو، نو اللہ تعالی نہ علاوہ بے ہستی لہ پر زریہ کین خائے ویر کول یوداے شکر دے، چہ د قول اعتقادے اوعلی خباثونہ چر دے۔ ددے برعکس توحید انسان قلب او قول اعضاء ذرات باری تعالی دپارہ خاص کری۔ د ہفہ سینہ دھر قسم خیرونہ پاکہ کری او کامل اطمینان ورتہ وری کری۔

دکوم سری توحید چہ خومرک زیات حکم اوتوانا وی۔ ہفومرک د اللہ تعالی قرب ہم ہفہ تہ زیات حاصل وی۔ او ہفومرک ہفہ ذرات الہی اوصفات الہی بہ اسرارو زیات باخبرہ وی۔ یہ دے بنا حضور صلی اللہ علیہ وسلم اوفرمائیل: زہ ستاسونہ اللہ پاک زیات بیژنم۔ اوستاسو نہ زیات دا اللہ تعالی نہ ویریم: نو خومرک چہ یوسرے خیل خالق او پرور دکار تہ زیات قریب وی۔ ہفومرک د

ہفہ نہ زیات خوف او ویرہ کری، او دھفہ د احکامو مطیع وک۔
د اللہ پاک د قریب یوہ فضیہ دا ہم دہ چہ بندہ دھفہ د نعمتون یورہ یورہ احترام او کری۔ او ہر دم دھفہ شکرہ پہ خائے راوری، او غیر اللہ تہ توجہ اونہ کری، کین دابہ د حق پہ اطاعت کین خورندہ کوتاہی وی، دینی علیہ السلام بیبیاے او اصحاب د فسق و فجور نہ بہ دے محفوظ وجہ ہفوی تہ دیوداے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو۔ چہ دھفہ د اثر داندے د فسق و فجور امکات نہ وو۔ یہ دے بنا د ہفہ ذات روحانی او باطنی درجہ بہ خومرک اوچتہ وی۔ چہ دھفہ د اللہ پاک قرب نصیب وی۔

اللہ تعالی ددے خبرے نہ بال او برتر دے چہ مخلوق کین ہفہ سرہ چاتہ تشبیہ ورکریے شی۔ اللہ پاک خپلہ فرمائی چہ: "د اللہ تعالی دپارہ مثالونہ ہرگز مہ بیانوی۔ د اللہ پہ مثل ہیخ خیز نشتہ: نو د توحید واضحہ تقاضا دا دہ چہ اللہ تعالی پہ ذات اوصفات دوار کین یکتا اویے مثل او گنئی، او مخلوق کین ہیخ خولک ہفہ سرہ شریک نہ کری۔

مقالہ (۲۸) موجد تہ زیرے

دعوا او نصرت طلبکارے۔ حالانکہ دھفہ د بخشش او حمایت دپارہ توحید یو بنیادی خیز دے۔ اللہ پاک فرمائی: "تا ہفہ سرے اونہ لید چہ خپل نفس خپل معبود چور کریے وو، نو دایو واضحہ حقیقت دے، چہ د اللہ تعالی دمدد او د نعمتون د حاصلولو دپارہ ستا مؤمن کین لاری دی ترخو چہ تہ د شرک بول خیزونہ ترک نہ کریے، او یہ ظاہرہ او پہ باطنہ د یو خدائے تابعدار نشے۔ نو نیا او عقبتی کین بہ خلاصہ بیا نہ موی۔
تہ د دنیاوی خواہشاتو عبادت کوے، او ددے برعکس د نفسانی خواہشاتو پرینودل او مشیت الہی کین فنا کین توحید دے۔ د توحید اثرات دادی، چہ ہفہ ستا عقیدہ او عمل د قول خباثونہ پاکہ کری، او دیو مخلص ہستی پہ طور د پہ بارکات الہی کین پہ اوچت مقام کین او دروی چہ ہفہ بہ پہ تا دا بشارتونہ (زیری) کیدی چہ "من روح تہ خمونہ یہ نزد صاحب قدرت و تمکین او محبوب او معتد ہے چہ دا مرتبہ بیا موی، نو د اللہ تعالی رحمتونہ او نعمتونہ بہ نور ہم بہ تازیات شی، یہ تا بہ د قریب الہی پیرنوستہ او کریے شی۔ او د اللہ تعالی رضا او خوشنودی بہ ستاد اطمینان باعث شی۔

ددنیاً دستور دا سے راغلہ دے چہ دلنہ قول سادہ خصل اصلی او خالص صورت کین درانلو نہ حکمتی بہ یو

ناقصہ کیفیت کبھی وی۔ بیاد کیمیاوی عمل پہ ذریعہ د خاویے اور کنگہ ذرات دھنے نہ جدا کرے شی اوتیجہ اے دا با اوچی چہ ہنہ جہادات بوخالص اوقابل استعمال صورت اختیار کری۔ اودھے نہ بہ بیادیر فائدہ مند کاروند اختیار شی۔ نو انسان ہستی ہد غیب دے۔ چہ ہر کل ہنہ د شرک اودعت، ہونو اود خواہشا تو دیروی دخیرونہ پاکہ اوصافہ شی۔ نو انسان کامل شی۔ اویا دھنہ نہ، نہ صرف خپل حان تہ، بلکہ قول بنی نوع انسان تہ ترے بے اندازے فائدہ رمی۔ نوزگہ پہ تا دا تاکید کوم چہ تہ ہم د عقیدے اوعمل دخیری نہ پاکہ شہ اودشرک اوفسق نہ پرہیز اوکرے۔ پہ دا سے کولو بہ تہ یقینا بہ بارگاہ الہی کبھی مقرب شہ۔ د حکمت اومعرفت پیرن وند سہ دریاندے اودکرے شی۔ اوعقبی کبھی بہ انبیاء اوصدیقاو سرا د عزت اواحترام درجہ بیاموے۔

دا اللہ تعالی اطاعت اوفرمانبرداری اختیار کری۔ دھنے پہ برکت بہ دعالم او معرفت خاوند شہ۔ اود اللہ تعالی عفو اومحشش پہ تا لازیات شی۔ او پہ دے حقیقت بنہ بنہ بوشہ چہ کوم ظاہری اوباطنی نعمتونہ تاند دنیا کبھی در کرے شی۔ او کوم عزت اوابرو اوفلاح اوبہبود تہ نہ عقبی کبھی بیاموے۔ دا اول د توحید ثمرات دی۔

مقالہ (۲۹) متوکل علی اللہ تہ خوشخبری

د حضور صلی اللہ علیہ وسلم حدیث دے: کینے شی چہ فقرد انسان دیارے د کفر باعث شی، نو د زمانے د تغیر پہ سبب بہ ذات اوصفا رب الہی کبھی شک اوشیجہ لہ دخل و دکل صرف دھے خلقو کار دے چہ دھنوی یقین اویمان بالکل کمزورے وی۔ اود توکل علی اللہ جد بہ نہ لری۔ دو موحد اود پنجے عقیدے د مؤمن یقین اویمان ہمیشہ محکم اوتواناوی اود زمانے تغیرات پہ ہیچ اثر نشی کوئے۔ اللہ پاک فرمائی: کوم سرے چہ پہ اللہ تعالی کامل توکل لری، نو اللہ تعالی دھنہ دیارے کافی دے: بل جائے ارشاد دے: "د توکل خاوند انولہ کار دی چہ ہمیشہ پہ اللہ توکل کوئی: او یہ دے بنا د توکل خاوندانو تہ دا خوشخبری دے" چہ کوم سرے د خدائے تہ ویریری اود دھنہ اطاعت کوئی نو اللہ تعالی بہ دھنہ دیارے رزق کشادہ کری۔ اودھنہ تہ بہ دد سے ذریعہ تہ رزق و سر کوئی چہ دھنہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی"

کوم سرے سرے چہ اللہ تعالی خپل لطف اوکرم اوکری۔ د مصیبتونہ او آفتونہ نہ لے خلاص کری۔ او خپل نعمتونہ پرے۔ واند کری۔ نو لازمی دے چہ دھنہ ایمان محکم دے اود اللہ تعالی دیسببہ نعمتونہ شکر گزار دے۔ ددے برعکس بل ہنہ سرے دے چہ د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب اوشک و شیبہ پہ وجہ مصیبتونہ اود آفتونہ کبھی راگیر دے۔ کفر او انکار کوئی۔ اود دنیا اوعقل پہ پریشانی او بے عزتی کبھی پرہوتے وی۔ نو دا سے سرے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی چہ دقیات پہ ویرج بہ د پرتونہ زیات عذاب اود لذت کبھی ہنہ سرے دی چہ دخیل ضعیف یقین اویمان پہ وجہ دنیا کبھی ہم کا فر شو۔ او دحشر و نشر نہ ہم منکر شو۔ نو کفر، بغفلت اود خدائے ہیر ونگہ فقر ہنہ دے چہ دھنے نہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم پناہ غوینتے دے۔

زک تاسوتہ دا بنودل عوارم، چہ دھے خلقو صحبت اختیار کری، چہ علم اویمان کبھی راسخ دی۔ اوتل پہ اللہ تعالی متوکل دی۔ ہنوی بہ ستا سونظاہر او باطن د ہر قسم کرد وغبارنہ پاکہ کری۔ اوزرگہ اودماغ کبھی بہ مو توحید مستقل طور سے کینوی۔ او دھنوی دیوحاف فیض پہ برکت بہ دنیا او آخرت دواو کبھی فلاح اوبہبود بیاموئی۔

مقالہ (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زک تعجب کبھی نم چہ تہ دنا پوھی پہ وجہ وائے چہ پہ کوم تہ پیر او وسیلہ بہ زک خپل مقصد او مراد تہ اورسم، حالانکہ پہ قرآن پاک کبھی صفا راغے دی چہ اللہ تعالی ہنہ خلقو سرا دے۔ چہ د صبر او تحمل نہ کار

اخلی او پہ ہنہ تکیہ کوئی۔ "اواللہ پاک فرمائی: "اے ایماندارو! صبر او تحمل نہ کارا خلی۔ اواللہ سوہمنزی ربط پیدا کری۔ دھنہ تہ ویرے کوئی۔ اویک عملی کوئی چہ خلاص بیاموئی۔"

د کلام پاک د ویرو آیتونہ ثابتہ دے، چہ دنیا اوعقل کبھی د فلاح و بہبود بہترینہ ذریعہ صبر او تحمل دے۔ او اللہ تعالی ہر مؤمن تہ حکما د صبر تلقین فرمائے دے، حکم چہ انسانی ژوند کبھی سلامتی اواخر وعافیت پہ صبر او تحمل اوستقامت کبھی دے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: "دایمان دیارے صبر د سے ضروری دے، نکہ د جسم دیارے روح" او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: "دھر عمل ثواب دھے داندازے مطابق دے۔ لیکن د صبر ثواب بے حد اعلیے اندازے دے، او اللہ پاک فرمائی: "ہر کلمہ چہ تاسود شریعت اوحود اللہ د حفاظت دیارے د صبر او تحمل نہ کارا غلے نو اللہ تعالی بہ درنہ مصیبتونہ لریے کری۔ او دومرہ فراوانہ رزق بہ در کری، خنگہ چہ لے دھے دیارے پہ خپل کتاب کبھی دا وعدہ فرمائے دے: "کوم سرے چہ دا اللہ تعالی اطاعت اختیار کری نو اللہ تعالی بہ پہ ہنہ خپل نعمتونہ لازیات کری اودھنہ تہ بہ دد سے جائے نہ رزق و رگری چہ دھنہ پیکان کبھی بہ ہم نہ راجی۔"

تہ دخیل کشائشی رزق او خوشحالی دپارہ دصبر او توکل لارا اختیار کرے۔ جگہ چہ دنیسا نوملیم السلام او صالحان و صالحات و کتلونہ ہم معلومی، چہ دصبر او تحمل پہ وجہ اللہ تعالیٰ ہوتی تہ د مصیبتونہ نہ خلاصہ ورا کہے وو او دخیلوہ پناہ نعمتونہ ے پہ ہوتی بیرونہ کرے وہ قبول اولیا اللہ ہمیشہ پہ صبر او تحمل استقامت کرے دے۔ او خپلو مریدانو تہ ے ہم ددے تلقین کرے دے او تاکید ے فرمائیے دے۔ دصبر پہ اختیار اولیا اللہ تعالیٰ ستا دپارہ دنیا او عقبی کین دلوے جزا و عذاب فرمائیے دے، اللہ پاک فرمائی: دغہ شان موٹ صبر کو وکوتہ لویہ جزا و سکو بل جائے ارشاد دے: اللہ پاک صبر کو کینی او احسان کو کینی خپل محبوب گروئی:

تو کلام اللہ! حدیث نبوی ۳ او اللہ ددوستا دوستی نہ واضعہ دے چہ صبر دنیا او عقبی کین دهر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بندہ دصبر او تحمل پہ ذریعہ اللہ پاک درضا دخلصی او دجنت مستحق گروئی او ددے پہ وجہ روحانی عروج بیا موی، چہ ملائکہ و صراطے پیخیی۔ ددے نہ پس ددے دپارہ اللہ تعالیٰ قریب دے۔ او دعزت ہخہ مقام دے چہ ہخہ لہ فنا نشتہ۔

مقالہ (۳۱) دوستی دشمنی داللہ دپارہ

مسلمان لہ پکاری، کہ چاسرہ محبت کوئی، نو ہم داللہ دپارہ، او کہ عداوت، نو ہم داللہ دپارہ دخیل نفس او ذاتی جذبات۔ پہ ہخہ کین دخل نہ وی۔ تہ د ہر سرگ سیرت، عقائد او اعمال پہ فور مطالعہ کرے، تہ ہخہ دتوحید اوست مطابق وی نوستا دپارہ ہخہ سرگ محبت او دوستی سائل بالکل جائز او اللہ پہ نظر کین د ستائے جو کہ دی جو کہ دہخہ عقائد او اعمال دتوحید او سنت دقتضو خلاف وی۔ او ہخہ مشرک او فاسق وی۔ نو ہخہ سرگ بکض او عداوت سائل ستا دپارہ لازمی دی۔ توتہ داللہ تعالیٰ درضا دپارہ دہخہ نہ خ واپورہ۔ کہ تہ یوموحد او متقی سرگ سرگ محبت سائے، نو بھش داللہ د خوشنودی دپارہ۔ او کہ یومشرک او فاسق سرگ سرگ عداوت کوہے، نو ہخہ ہم صرف درضائے الہی دپارہ۔

دخیل نفس دخواہشات او ذاتی اغراض دپارہ ہمہ چا سرگ محبت سائے او ہمہ عداوت۔ جگہ چہ کوم محبت پہ نفسانی خواہشات و مبینی وی، ہخہ عارضی، فتنہ آنکیز او پریشانی پیدا کوئیکے وی۔ دغہ شان کوم عداوت چہ پہ ذاتی خواہشات وی۔ ہخہ دظلم او زیادتی او تباہی باعث وی۔ نو دخیل نفس پہ خاطر محبت او عداوت سائل دوارہ تباہ کن دی۔ او داللہ تعالیٰ پہ نزد پہ دنیا

نو ہم داللہ تعالیٰ دپارہ او کہ عداوت وی نو ہم داللہ تعالیٰ دپارہ۔

مقالہ (۳۲) غیر اللہ محبت شرک دے

حقیقی معنویں محبت اللہ پاک سرگ خاص دے۔ او غیر اللہ لہ پہ دے کین دخل و رکول شرک دے جگہ چہ دانسان ذمہ فطری طور سرگ داللہ تعالیٰ مسکن دے۔ خو ہر کہ چہ غیر اللہ تہ دے کین اثر کول حاصل شی۔ نو دا دتوحید الہی خرگندہ خلاف و زری دے۔ اللہ پاک فرمائی: ہما مؤمن او مؤحد بندیان ماسرہ محبت سائل۔ او زک ہوتی سرگ محبت سائے: او حق سبحانہ فرمائی: کہ تاسو پہ اللہ تعالیٰ ایمان لری او دہخہ عبادت کوئی۔ نو صرف ہخہ سرگ محبت کوئی: او د مشرکینو متعلق اللہ پاک فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدا یا تو او دنیوی ساز و سامان سرگ دومرہ زیات محبت سائی چہ دہخہ جو کہ صرف اللہ پاک دے۔ لیکن کوم خلق چہ مؤحد او ایمان دار دی ہوتی صرف اللہ پاک سرگ پہ پناہ محبت سائی۔ بل خائے ے ارشاد باری دے: ای ایماندارو ستاسو مالونہ او اهل و عیال د تاسو اللہ د ذکر نہ غافل نہ کری۔ او کوم خلق چہ ددے خیزونو پہ محبت کین دپوشی او داللہ د ذکر نہ غافل شی، نو ہمدغہ خلق گمراہ او زیان کاری وی۔

او عقبی کین مقصوب۔

د دے برعکس بعض داللہ دپارہ چاسرہ محبت یا عداوت سائل دعزت او ایمان دسلامتی غنہ دے۔ داے سرگ اللہ تعالیٰ پہ دوارہ جہان محبوب او پرکرنیکہ گروئی۔ او دانیبا او صدیقانو پہ دل کین ے شاملوی دغہ وجہ دا چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ ہمیشہ بعضی داللہ تعالیٰ درضا دپارہ خلقو سرگ محبت او عداوت سائلو۔ او خپل نفس لہ ے ہجھک پہ ہخہ کین دخل نہ ورا کولو۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: کہ چاسرہ محبت کوہے، نو ہم داللہ دپارہ، او کہ عداوت نو ہم داللہ دپارہ دغہ دنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم معمول او اسوہ حسنہ دے۔ او دغہ دتولو اولیاء اللہ دستور العمل دے۔ ددے برخلاف بعض داتباع نفس پہ خاطر محبت یا عداوت سائل دکتاب اللہ اوست رسول اللہ نہ قطعی انحراف دے۔ او داے سرگ دخالے تعالیٰ پہ نزد پہ دوارہ جہان کین مقصوب او معتوب دے۔

اللہ پاک فرمائی: د نفسانی خواہشات اتباع مہ کوئی جگہ چہ دا خیر داللہ پاک دلا دے۔ گمراہ کوئیکے دے: بل خائے ارشاد دے: تا ہخہ سپہ اونہ لید چہ تولو معاملات کین ہخہ خپل نفس خپل معبود او گروئی۔ نو سلامتی د نفس پہ مخالفت او داللہ پہ رضا کین دے۔ او ہخہ دا چہ محبت وی۔

پہ احادیث کیں ہم دے خبرے تاکید را خلع دے۔
 چہ د مؤمن بندہ محبت صرف اللہ تعالیٰ سرے خاص کیدل
 پکاردی او مخلوقا تو کیں د مؤمن زبکہ اود ماخ جو کیدل
 د اللہ ذکر او عبادت د تقاضونہ غافلہ نہ کری،
 نورۃ تانہ ددے خبرے نصیحت کوم چہ تہ خپل محبت
 او توجہ اللہ تعالیٰ تہ وقف کرے۔ اود غیر اللہ نہ چوہ
 اختیار کرے۔ اود عشق کومہ پاکہ جذبہ چہ فطری طور
 سرے د اللہ پاک ذات سرے تعلق لری ہفہ مرکز مخلوقا تو
 سرے مہ کدوہ کئی ستا زبکہ بہ دشرک پہ وجہ د توحید
 پہ معنوہ پوہیدلو اود ہفہ د عملی تقاضو د پورے کولونہ
 محروم پاتے شی۔
 د اللہ پاک غیرت دانشی برداشت کولے، چہ کومر
 زبکہ دہفہ د محبت او ذکر د پارے خاص وی ہفہ کیں د
 غیر اللہ ہم دخل او کری۔ ہرگہ چہ تہ د وحدانیت پہ دے
 تقاضا پورے لھے اود عارضی اوفانی غیروں نہ کتارے کش
 شے اود ازلی اوابدی ہستی محبت اختیار کپے نو سابر
 د اللہ پاک لطف و کرم ستا استقلال لہ راجی اود پورے
 پہ حیثیت بہ پہ دوارے جہانہ ہفہ عزت حاصل کری چہ د
 غیر اللہ پرستار بہ ورا تکروتہ پہ خولہ پاتے شی۔
مقالہ (۳۳) د سر و خاور قسمونہ
 سری پہ خاور، قسمہ دی، پورہنہ سہ دے چہ

نہ کے ژبہ وی، چہ پہ ہفہ خہ بیان او کری۔ اونہ نہ زبکہ
 چہ ہفہ کیں خہ علم او معرفت پروت وی۔ نو د اے سپے
 عامی، غافل او از مودے کار دے۔ چہ نہ پرے خہ اعتبار کیدل
 شی اونہ پکین خہ خیر شتہ۔ نو تہ دد اے خلقونہ مہ کیرے۔
 حکمہ چہ دوئی د خدا کے پہ عذاب کیں دی۔ د دوئی د مکتوبات
 نہ دے مونز خدا کے اوساقی۔ تہ د عالما زبکہ شہ اود دیرت
 دلایسے بنود و کونہ شہ۔ اود مجلس بندگانو نہ شہ۔ اود
 خدا کے دنا فرمان نہ ویرے او کری۔ چہ د خدا کے نزدیکت
 اود پیغمبران و نواب پیاموس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 حضرت صلی کرم اللہ وجہہ تہ او فرمانیل دکہ ستا پہ ذریعہ
 خدا کے تعالیٰ دیوسری ہدایت ہم نصب کری، نو دے
 کیں ستا د پارے د تیلے دنیا نہ زیاتہ بہتری دہ ؟
 دویم ہفہ سپے دے۔ چہ دہفہ ژبہ خوشتہ خو
 زبکہ نہ لری۔ دہفہ خبرے د حکمت نہ دے وی۔ او خلقو
 تہ نصیحت کوی۔ خو خیلہ پیسے عمل نہ کوی۔ خلق خدا
 تہ بلی خو خیلہ ترے تبتی۔ د خلقو عیبونہ خورگند وی
 خو خیل عیبونہ پت ساقی۔ خلق تہ خان پریہ کار بنکارے
 کوی خو پہ پتہ گناہونہ کوی۔ د ایسے سپے پہ مثل د شرح
 دے۔ اگر گہ پہ صورت دسری دے۔ ددہ نہ خان پچ
 کول پکار دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمانیلے دی۔
 د تلو نہ زیات خوف ماسرے د امنت د خرابو عالما نو دے

خدا کے دے مونز ددا سے خلقونہ پہ امان کری۔ ددھے
 خلقونہ تبتتہ کوی۔ ہسے نہ چہ پہ خلو غرور و زبر و خبر و
 دھوکہ کری۔ او دکناہونو پہ او رو اوسیری۔
 دریم ہفہ سپے دے، چہ دہفہ زبکہ خوشتہ ولے
 ژبہ نہ نشتہ۔ دے مؤمن دے۔ خود خلقونہ پتہ دے۔
 خدا کے پرے د خیلہ پناہ پردہ اچولے دے۔ دے دخیلو
 عیبونہ خبردار کپے شوے دے۔ زبکہ کے رو بنانہ دے۔
 دے ہودا اوپے فائدے خبرونہ دست بردارے دے اوپہ
 دے پورے دے۔ چہ سلامتی پہ خاموشی کیں دہ۔ حضور صلی
 اللہ علیہ وسلم فرمانیلے دی۔ "چا چہ خاموشی اختیار کرے،
 نو سلامتی کے پیاموندہ" اودا کے ہم فرمانیلے دی د
 عبادت لس حصے دی۔ پہ دے کیں نہفہ د خاموشی دی ؟
 نو د اے سپے ولی اللہ دے چہ د نفس او خلقو د آقا تو
 نہ پچ دے۔ دے سلامتی او عقل خاوند دے۔ ددہ خت
 پہ خان لازم کرے۔ چہ د اللہ پاک پہ دوستا نو او تیکہ بندگانو
 کیں داخل شے۔
 خلو سہ ہفہ سپے دے چہ د ملائکو پہ عالم
 کیں د عظیم (وئے) پہ نوم بلے شی۔ حدیث کیں راجی
 "چا چہ علم او کیم او پہ ہفہ کے عمل او کیم او خلقو تہ
 کے او بنودو نو عالم ملکوت کیں ہفہ پہ عظیم یاد گیریگا
 او د ایسے سپے د خدا کے او دہفہ د آیتونو عالم دے۔

ددہ پہ زبکہ کیں نادراہمونہ امانت ایپوندے شوی دی۔
 او اللہ پاک دے پہ ہفہ علوم و اوقاف کرے دے۔ چہ پہ
 ہفہ کے غیر نہ دی آگاہ کری۔ ددہ سینہ کے داسرارو
 د قبولو د پارے پرا نقتے دے۔ دے کے بزبکہ پیداکرے دے
 چہ خلق نیکی تہ بلی۔ اود عذاب نہ تہ ویری۔ دے
 ہم ہادی دے ہم مہدی دے۔ ہم شفیع دے۔ ہم
 مشفق دے ہم صادق دے۔ ہم مسدوق دے۔ دے
 پیغمبران و نواب نشین دے۔ پہ ددہ دے اللہ تعالیٰ سلامونہ
 برکتونہ او رحمتونہ وی۔
 نو د اخلو سہ یا آخری سپے چہ ددہ تہ اللہ پاک ژبہ
 او ذریعہ دوارے عطا کرے دی۔ پہ بنیاد موکین ددہ مرتبہ
 دانتھا مرتبہ دے۔ د پیغمبرانو نہ پس ہیچوگ پہ مرتبہ کیں
 ددہ جوگہ نہ دی۔ ددہ د مخالفت نہ۔ ددہ د قول تہ او
 ددہ نصیحت تہ ددہ د رجوع نہ کولو ویرے او کریا حکمہ چہ
 ستا سلامتی پہ ہفہ کیں دے۔ چہ دے کے درتہ بنائی
 ہم دا سپے پہ زمکہ د خدا کے خلیفہ دے۔ ہم دے د
 سیرت نبوک تابع، د توحید الہی محافظ او نفس
 انسانی خیر خواہ دے نو ددہ صحبت او محبت پہ خان

۱۔ ہدایت یافتہ	۲۔ ہدایت کو تک
۳۔ معقول الشفاعتہ	۴۔ شفاعت کو تک
۵۔ رشتہ مند شوے	۶۔ رشتہ مند کو تک

لازم کرے۔ اوددہ دروحانی اور باطنی فیوض اور برکات تو نہ
استفادہ اور کبرہ حکمہ چہ ہم دے ستاد قلب اور مغز د
گروہ و فیوض صفا کو کہے اور توحید پہ نورے روینا نہ کو کہے کہ
دا اللہ تعالیٰ دقرب دپارے چہ تہ دداسے سری صحبت اختیار
کرے۔ نو پہ تا دا خبرہ واجب کبری، چہ دشوک اوفاسق
د صحبت نہ قطنی پرہیز او کرے۔
ستاد فائدے دپارے ما نائے دخلقو قسمون بیان کرل
او مضر او مفید سیر کینم در تفرق واضعہ کہ۔ نو دے
پیروی کول اوس ستا کار دے۔ زہ در تہ دا بیا وانم چہ
دا اللہ د صحبت د پارے داہل اللہ صحبت دیر منوری دے۔
اللہ پاک دے مونزلہ دھے اعمالو توفیق را کرے، بہ کوزہ
چہ ہنہ خوشحالیری۔ آمین۔

مقالہ (۳۳) عبادت کیں اخلاص

دا اللہ تعالیٰ پہ ذکر اور عبادت کیں اخلاص یو بنیادی
خیز اور توحید روح دے۔ دخیل پروردگار اطاعت
کو۔ دھنہ دشربیت احترام کو۔ اودھنہ ذات سرہ
ہیز قسم ظلم اور زیاتے مہ منسوب کو۔ تہ داوائے
چہ روزی ما تہ پہ وخت نہ راری۔ اوغم او مصیبت
را نہ پہ وخت نہ لے کبری تہ پہ دے نہ پورہیے
پچہ دھر خیز دپارے خیل وخت مقرر دے۔ نو دھنہ پہ
کار نو دتہمت نکولو نہ توبہ او کار دے حکمہ چہ دھنہ

اوامر پہ خیل مناسب اوقات کیں وقوع بیا موی۔ اودھنہ
دمشیت لاندے دھے تمیل کیدی۔ اللہ پاک فرمائی۔
خما مخلص بندیاں خما دا طاعت نہ خ نہ اودی۔ اونہ
خما د احکامونہ غفلت او روگردانی کوئی۔ دا اللہ پاک ہیز
کار عیث او بے مقصد نہ دے۔ نو تہ اخلاص او محویت
سورہ دھنہ عبادت کو۔ اودصرط مستقیم نہ بے روع
کیرہ مہ۔ کہ تہ دھنہ دا حکامو احترام کو۔ نو دھنہ
بہ ہم ستا مدد او اعانت کوئی۔ او دنیا او عقی کیں بہ د
خلاصہ نصیب کوی۔

دھر تکلیف او مصیبت دپارے انتہا شتہ۔ نو تہ دصبر
او خاموشی نہ کار اخلہ۔ پہ قننا و قدر راضی شہ۔ او پہ
دے پورہ شہ چہ سختی پسہ خوشحالی راخی۔ تکہ چہ تورا
شہ تیرہ شی۔ نو ورپسہ نہ ناصبا راخی۔ اللہ پاک فرمائی :-
ہاے پیغمبر! چہ خما بندیاں درنہ خما متعلق یو بنیتنہ
او کرے چہ اللہ کوم خائے دے نو روتہ او پورہ چہ نہ ہنہ
تہ دیر قریب یم۔ او کوم وخت چہ خوک مانہ سوال او کرے
نو زائے سوال قبولم۔ خما بندیاں زہ بکار دی چہ پما
کامل یقین اوساقی۔ چہ صراط مستقیم بیا موی۔ او اللہ پاک
فرمائی۔ تا سو خما پہ بارگاہ کیں سوال کوئی۔ زہ بہ ستا سو
خبروریات پورہ کوم۔ ددے نہ علاوہ ہم پہ دیر وایتونہ
او وحدیثون کیں ددعا فضیلت او اللہ پاک نہ سوال کولو۔

تریب وارد شے دے۔ کہ اللہ پاک ستا دما نہ قبولہ
نہ کوی نو ددے بدلہ پہ پہ ہنہ جہان در کرے۔ حدیث
کیں راخی چہ دقیامت پہ ورج بہ سرے پہ عمل نامہ کیں
دایعہ حساب او یونی چہ شناخت بہ لے نشی کولے۔ نو
ہنہ تہ بہ او ویکہ شی چہ داستا دھے دما کا نومعاوضہ
دے چہ تاہ پہ دنیا کیں خونبتے خود نیا کیں لے قبیل
مقدر نہ و۔

داہم خہ ورا خبرہ نہ دے، چہ تہ ددعا پہ وخت
کیں خدائے یادو کے لے حکمہ چہ تہ دھنہ نہ سوال کوے
او دھنہ دغیر نہ لے نہ کوے او خیل حاجت بغیر دھنہ
نہ بل چا تہ نہ پیش کوے۔

شہ او ورج تندرستی، بیماری، اوسختی اونرمی کیں
ستا دوا حالتو نہ دی۔ پوہینہ حالت دا دے چہ تہ دسوال نہ
منع شے اور سنا پہ قننا شے۔ اودخدا لے دقل سورہ دایعہ
موافق شے تکہ سرہ چہ مردہ شوئے پہ لاس کیں وی یا
پے رودیکے پچہ ددائی پہ لاس کیں یا غونہ ویکے دچکان
سوار پہ تمکین چہ کوم خوائے خوارا۔ ہنہ خوائے اولی
را اولی۔ چہ تقدیر و خنکہ خوارا، ہنہ وکریوی کہ ستا
مقدر کیں نعمت دے، نو پہ ہنہ شکر اویاسہ۔ اودزیات
بخشش سوال ترے کو۔ اللہ پاک فرمائی کہ تہ ستا سو کروی
نوزہ بہ لازیات نعمتو نہ در کیم۔ او کہ ستا تقدیر کیں

سختی وی نو صبر کو۔ حکمہ چہ اللہ پاک فرمائی۔ اللہ د
صبر کونکومل دے۔ بل خائے ارشاد دے۔ ہنہ صابرانو
تہ خوشخبری ورکے، چہ مصیبت ورتہ اورسی، نو دوائی مو
دھنہ یو۔ اودھنہ تہ راجع کیدو کی یو۔ پہ دایعہ خلقو د
خدائے سلامونہ اور بحتونہ دی۔ او ہم دوی ہدایت
موندو کی دی۔ او اللہ عزوجل فرمائی کہ تاسو د
خدائے ددین مدد کوئی۔ نو اللہ پاک بہ ستا سو مدد کوئی۔
او تاسو بہ ثابت قدم کوی۔

دوئم حالت دا دے چہ تہ دا اللہ تعالیٰ دلویتے دپارے
دھنہ نہ پہ دما او زائے سورہ سوال کوئی۔ حکمہ چہ دھنہ
حکم دے چہ سوال دھنہ نہ کوئی۔ اللہ پاک فرمائی :-
خیل رب نہ خوارے۔ او انصاف ہم دفعہ دے۔ حکمہ چہ
ہنہ تاسو خمان تہ سوال او راجع کولو دپارے ہلی۔ ددعا او
سوال اللہ پاک ستا آرام باعث گرگولے دی۔ نو پہ دے
دواپو حالتو نو فکر او کرے۔ اوددے نہ بہرہ ووجہ۔ حکمہ
چہ دخدائے دقرب حاصلو لو دپارے بل حالت نشتہ۔
پہ ہر حالت کیں دا اللہ پاک دایعہ ذکر اور عبادت کو
چہ ہنہ کیں دغیر اللہ تصور قدرے ہم شامل نہ وی۔
حدیث قدسی دے :- تہ دخیل پروردگار عبادت پہ دایعہ
یکسوئی سورہ کو، چہ گویا تہ اللہ پاک وینے۔ او کہ تہ دجد
او محویت دا درجہ نہ لے۔ نو کم نہ کم دایقین حوض صبر

ساتہ چہ اللہ پاک تادینے : نوذعبادت پہ آد اوبکین ہیڑ
نقص مہ راولہ۔
دائتہ تقالی دوحدانیت طلبکار شہ۔ اودشوک نہ پھیر
شہ۔ پہ ہیڑ حالت کین د اللہ پاک پہ بدظن کیرہ مہ۔ ہر
حالت کین د ہفہ وقادار اوسہ۔ یوانے اللہ پاک تہ یکسوئی
نہ صرف دعبادت د قبولیت باعث وی۔ بلکہ دے سرہ برکتونہ
اوبیکو کین فورہ ہم اضافہ کیری۔ خومرہ چہ ممکن امتونہ
تباہ شوی دی، ہفہ د توحید اواخلاص د فقدان پہ وجہ
تباہ شوی دی۔
اللہ پاک د ابراہم علیہ السلام د قولو نہ لوئے صفت
دا بیان کرے دے۔ چہ ہفہ بہ کامل یکسوئی سرہ د اللہ
پاک عبادت کولو۔ اوکاشا تو کین بہ ئے ہیڑ غیر ہفہ سرہ نہ
شریک کولو۔ اللہ پاک فرمائی : مونہ تاسوتہ دین ابراہم
عطا کھے دے۔ او ستاسو دے روحانی پلار ستاسو نوم
سامان اپنہ دے : نو پہ مونہ واجب دی چہ توحید
اواخلاص کین د ہفہ پیروی اختیار کړو۔ او خپل عبادت
دشوک تہ پاک کړو۔
مقالہ (۳۵) پرهیزکاری د دین بنیاد دے
پرهیزکاری پہ خان لازمی کړے۔ لکھ چہ د سامان د
ظا ہر باطن سلامتی پہ دے کین دے، چہ د دے پہ دے
پہ صراط مستقیم روان شہ لکھ چہ ہم پرهیزکاری د

دین اصل بنیاد دے۔ حدیث کین راخی : سامان لہ یوانے
د حرامو خیزونو اور حرامو افعالو نہ دے کول نہ دی پکار۔ بلکہ
شرعی طور سرہ د حرام اشیاؤ اور افعالو د ذرا شو او اسیا ہونہ ہم
ور نہ پرهیز پکار دے۔ لکھ چہ گناہ اسبابونہ تڑسے کیدل یا ہفہ
سرہ تعلق سائل یقیناً انسان پہ گناہ کین اچوی۔ حضرت عمر
فرمائیے دی۔ چہ مونہ بہ نقتہ حصہ حلال خیزونہ پہ دے شہ۔
پرینودل چہ چرتہ حرام پکین نہ وی۔ او حضرت ابوبکر صدیق
رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ مونہ بہ د صباح خیزونو آویا دروازہ
پہ دے خیال ترک کولے چہ چرتہ گناہ کین گیر نہ شو۔ دا عرضہ
ہعزوی د حرامود پچ کید لو د پارہ کول۔
اللہ پاک فرمائی : د خپل عاقبت د پارہ د تیکو ذخیرہ راغونڈ
کړی۔ او بہرین ذریعہ پرهیزکاری دے۔ اللہ جل جلالہ
فرمائی : د اللہ پہ نزد تاسو قبول کین زیات د عزت قابل ہفہ
دے چہ زیات پرهیز کار دے۔ نو عینکو بزرگاؤ بہ ہند غیرتہ
استمال کین نہ راوستل، چہ ہفہ بہ مشکوک وو۔ او د حرام او
د ناجائز خیزونو د اسبابونہ بہ ئے ہم مکمل پرهیز کولو۔
حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : بنہ پورہ شی،
چہ دہر بادشاہ د پارہ پرورشوی۔ او د اللہ تعالی د روشو
حرام خیزونہ دی۔ نو کوم سرے چہ دے نہ کیرا پورہ کړی
د ہفہ د پارہ عین ممکنہ دے چہ پہ دیکین را کینوونہ نو د
شریعت د حفاظت بہترینہ طریقہ داد دے چہ پرهیزکاری د

توح ۱۵۴ الغیب
لارے اختیار کړی او گناہ د اسبابونہ پرهیز او کړی۔
کوم سرے چہ د امرالغیب احترام کوی۔ او پرهیزکاری
اختیار وی، نو د اللہ پاک مدد د ہفہ شامل حال وی۔ او ہفہ
د مصیبتونو او تکلیفونو نہ محفوظ وی۔ اللہ پاک فرمائی :
"کوم خلق چہ جھونہ نزدیکت او جھونہ پہ کلام د پرهیزانو
کوشش کوی، نو مونہ خپلہ صراط مستقیم تہ د ہفوی
رہنما فی کوو او شریعت د ہفوی د پارہ اسانوو۔
ہر مسلمان لہ پکار دی، چہ د نفس د تابعداری نہ پرهیز
او کړی۔ او پہ راز راست د تلو کوشش کوی۔ د فاسق او فاجر
خلقو نہ گناہ کش شی۔ او ہفہ خلقو سرہ صحبت اختیار کړی،
چہ د اللہ پاک فرمانبرداری۔ زہ تانہ دا پند و رکوم چہ دخپلو
تبرو گناہونو او لغزشونو نہ توبہ کړو۔ او عینکین د پارہ راست
بازی اختیار کړو۔ د اللہ پاک تہ دیکو توفیق طلب کړو چہ
د نفس د اتباع او دشوک د آفتونو نہ محفوظ شہ۔ او سلامتی
پیاوے۔
مقالہ (۳۶) دین پہ دنیا مقدم کړی
د دین کار پہ دنیا مقدم کړی او دنیاوی امور د کین حکام
الغیب مہ ہیر وے۔ دین اصل مال (رأس المال) او گنہ او
دنیا فرع او رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د اسوۂ حسنہ
پہ تعبیل کین کوتاھی مہ کړو۔ تانہ د نفس امارہ د مغلوب
کولو او د دین مطابق ہفہ تہ د تہذیب اود ادب بنو د لو حکم

توح ۱۵۵ الغیب
درکے شوع دے۔ خود دے برعکس تاد نفس غلامی اختیار
کړی او پھخان د ظلم او کڈ۔ پہ دے وجہ تہ د صراط مستقیم نہ
واویدے۔ او د نفس د پیروی پہ وجہ پہ عقبی کین د دلیل
اور سوا خلقو نہ شوع۔
کہ تہ د عقیل پہ لار تیلے نو دنیا او عقیل د وار و کین بہ د
عزت او ابرو خاوند وے۔ او د پرور د کار خوشدوی لہ د
حاصلہ کړے وے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی :
" اللہ تعالی دنیا د آخرت پہ نیت وړکوی، خو آخرت صرف
د دنیا پہ متابعت نہ وړکوی۔ او دا بالکل واضحہ دے چہ
د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے۔ نیت د عبادت
روح دے۔ او د اعمالو د جزا فیصلہ پہ دے کیری نو کڈ
تا د آخرت د طلب پہ نیت د اللہ تعالی اطاعت کولے نو د
خدائے تعالی د خاصانو نہ بہ وے۔ او هر کله چہ تہ د
خدائے تعالی د خاصانو نہ وے، نو دکاشا تو قول اشیاہ بہ
ستا تابعدار وے۔ او کڈ تہ د نیوی امور و کین د مصرف کیدے
پہ وجہ د آخرت نہ اعراض او کڈے نو پروردگار بہ د خانہ
ناراضہ کړے۔
دنیا د خدائے تابعدار دے۔ د ہفہ نافرمانہ خواری
او د ہفہ د فرمانبرداری عزت کوی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائیے دی : " دنیا او آخرت پہ مثل د دوو بونو (دو
خاوند د دوو بونو) دی۔ کڈ یوہ خوشحالہ کړے، نو دویہ

بہ درجہ ناراضہ شی۔ تو کوم سرے چہ د اللہ تعالیٰ کامل اطا عطا
اختیاری۔ قول کائنات د ہنہ عزت کوی۔ اوخوک چہ ہنہ
نا فرمائی کوی، قول کائنات د ہنہ نہ بیزارہ شی۔ اللہ پاک
فرمائی "تاسو کیں بعض داسے دی، چہ بعض ددنیہ پرتار
دی او بعض داسے دی، چہ آخرت عواری۔ او بل
خانے ارشاد دے۔ "خلق کیں حکمت افراست داسے
خاوندان ہم شتہ، چہ وائی۔ اے پروردگار! مونزلہ
دنیا کیں ہم سعادت را کرے۔ او آخرت کیں ہم سعادت
او دوزخ داورنہ ہم اوسائے۔ تو اوس تہ او ایچہ تہ
دسے کیں دکرے دے نہ کیدل عواریے۔

بعض د نیا کیں عوکیدل او خیل عاقبت نہ غافل کیدل
دا ایمان او اسلام نہ بالکل خلاف دی۔ هرکله چہ تہ آخرت
کیں حاضر کیرے شے۔ نو دحشر میدان کیں بہ دورہ دے
وی۔ پودوزخیان او بل جنتیان۔ دجنتیا نو پے قولی کیں د
دا خلیل سعادت بہ تہ ہلہ حاصل کرے چہ د نفس طلعت
پریردے، د خدا تہ تعالیٰ طاعت اختیار کرے۔ او د خدائی
احکامو بہ احترام کیں دنسانی خواہشاتو نہ لاس پہ سر
شے۔ دانہ پاک د بدارچہ د قولو نہ لوئے نعمت دے، او د
جنت ہر قسم عیش دانہ پاک تابعدار بند یا نو د پارہ
دے۔ نو د عقین د پونو سعادتو حاصلولو دیا خیل نفس
تہ د شفقت پہ نظر او گورے۔ او د نفس امارہ پہ خائے نفس

مطمئنہ خیال اوساتہ۔
د نفس مطمئنہ د حاصلولو اہم ترینہ ذریعہ دادہ، چہ
د شیطان مزاجہ خلق او خرابو دوستا نو نہ کنارہ کش شے
او ذکر اللہ کیں مشغول شے۔ دلخویاتو او عیشیاتو نہ
پرهیز او کرے۔ او د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پرتو
اختیار کرے۔ د صراط مستقیم موید لو د پارہ د کتاب اللہ
پہ آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبیر ویرت دے۔ نو پے
کتاب او سنت خان پوہ کرئی، او پہ ہنہ عمل او کہ۔ بعض
منظرو۔ جدال او قبیل وقال کیں مہ کبیوزہ۔ جگہ چہ تہ
سورہ عقل گمراہ شی۔ او د عمل لار دانسان نہ خطاشی۔

اللہ پاک فرمائی: "کوم احکام چہ خودی رسول تاسوتہ
بیانوی، پہ ہنہ عمل او کرئی۔ او د خٹ نہ موحہ منگ کوی۔ ہنہ
ترک کرئی۔ او د اللہ نہ دیرہ و کرئی۔ چہ عاقبت موبہ شی
نو د مسلمان د پارہ د توحید او سنت پیروی لازمہ دے۔ دا
بدعت دے۔ چہ د خانہ خبریے جو پے کپے شی۔ او دین
تہ منسوب کرے شی۔ او د ہنہ پیروی د اسلام پیروی
او کپے شی۔ اللہ پاک فرمائی: خلقو رہبانیت (ترک دنیا)
د خیل لاسہ یو طریق عمل جو کرے۔ او پہ خانے لازم
او کھولو، حالانکہ رہبانیت او د دنیا حلال شی۔ نو
پرینودل، مونزہ پہ ہنوی نہ دی فرض کری۔ او نہ موہ
ہنہ حکم و کرے دے۔ د غہ وجہ دہ چہ دوئی ددے

خلاف فطرت طریق عمل پیروی او نہ کپے شوہ۔ پہ دے
سبب ہر ہنہ عقیدہ یا عمل چہ د ہنہ آسمانی کتابونو او
شریعت کیں خٹ سند نہ وی، بدعت دے او د ہنہ پیروی
عین گمراہی دے۔

د بدعت شد سخت دے۔ او سنت د حضور صلی اللہ علیہ
وسلم د حیات طیبہ ہنہ دستور العمل دے، چہ اللہ پاک داسو
حسنہ پہ نوم یاد کرے دے۔ حق سبحان فرمائی: "خوک چہ
د اللہ درضا طلبکار وی او پہ ویرج د محشر د خلاصی ارباب
وی، نو د ہنہ د پارہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طریق
عمل یو مثالی سیرت دے؛ بل خائے ارشاد دے "خوک
نبی پہ خیل خواہش ہیج نہ وائی۔ خٹ چہ وائی ہنہ خودی
د طرفہ وی وی۔ نو د ہنہ پیروی کوی، او اللہ پاک فرمائی:
"اے پیغمبر! دوئی تہ او دایر۔ کہ تاسو د اللہ دوستی خواہی
نوخا پیروی او کرئی، چہ خدا تہ مو دوست شی۔ او د
خدا تہ دوستی د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قول اوقول
تابعداری دے۔

پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: "کسب کول حیا
ظاہری عادت دے او توکل حیا باطنی حالت دے، نو
اے دا آخرت طلبکار۔ کہ ستا ایمان کمزورے وی۔ نو
ستائظیفہ کسب کول دی، چہ دا د حضور صلی اللہ وسلم
سنت دی، او کہ ستا ایمان محکم وی۔ نو ستا وظیفہ توکل دے۔

اللہ پاک فرمائی: "خوک چہ پہ اللہ تعالیٰ توکل کوی نو ہنہ
ورلہ کافی دے: او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے
دی: "کہ چا دا ہے کار او کوی، چہ د ہنہ پہ حقلہ شریعت
کیں حکم موجود نہ وی۔ نو ہنہ مردود دے۔ نو ہر حالت
کیں د قرآن او سنت تابع کیدل پکار دی۔ د محمد صلی اللہ
علیہ وسلم نہ پس ترقیامت خودی د پارہ بل پیغمبر نہ شے۔
چہ د ہنہ اتباع او کرو۔ او د قرآن نہ علاوہ خودی د پارہ
بل آسمانی کتاب نشتہ، چہ د ہنہ پہ احکامو عمل او کرو
نو زہ پہ قولو سلیمانانو تا کید کوم چہ ہنوی صرف د کتاب
اللہ او سنت رسول اللہ اتباع او کرئی۔ چہ تباہ او پر باد
نشی۔ ددے دوایو نہ خلاف ویدی کول د شیطان پہ پیچر
کیں راتل دی۔ نو د عقیدے او عمل د ہر آفت نہ سلامت
پاتے کیدل د قرآن او سنت اتباع سورہ وابستہ وی۔ او
دا اتباع یودا ہے مقدس نعمت دے۔ چہ ددے پہ ذریعہ
بندہ ولایت، ابد الیت او دشوئیت او چت عقمانو تہ
رسی۔

مقالہ (۳۷) د حسد صدقہ
اے مسلمان! کہ تہ پہ اللہ، د ہنہ پہ رسول او پہ
کتاب اللہ ایمان لرے او بیاہم بل مسلمان ویرورے
حسد کویے۔ نو دا نو پوہ د افسوس خبرہ دہ او حیا د باند
دا یقین راخی چہ ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل و کزورے

دے۔ تہ دہل مسلمان خوشحالی سے برداشت کرے۔ دھنہ
بنتہ لباس، بنتہ خوراک اور اہل و عیال نہ لٹے کہے۔ اور دھنہ
تک طرفی پہ وجہ دا خیال کرے، چہ دھنہ بول نعمتوںہ
د دھنہ نہ لڑے کرے شی، کوم چہ دھنہ خلقتی اور
رازقی ہنہ لہ ورکری دی۔ داد لے شوہ چہ تہ د
خدائے پہ خدائی کیں دھنہ پہ تقسیم رزقی کیں اور
دھنہ پہ اختیار کیں دخل ورکول غواپے اودا صریحاً
کفر دے۔

یاد ساتہ چہ دہنہ تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات
کیدے ستی۔ اور دھنہ تصرفات ستا تصرفات کیدے ستی۔
اللہ تعالیٰ چہ چا تہ غنہ نعمتوںہ ورکول غواپری نو تہ دخیل
حسد پہ جذبہ کیں دھنہ مقابلے تہ را اوئے اودا غور
چہ کوم نعمتوںہ اللہ پاک بل تہ ورکری دی، ہنہ پرے تہ
بند کرے۔ نو دا خرگندہ دشمنیت ایز دی سرہ مقابلہ تہ
دہ! کہ دہ، او یقیناً دہ۔ نو تہ پہ دے پوہ شہ چہ پہ دے
کیں ستا پارہ خیر نشنہ۔

حسد یو دے لعتی خیز دے چہ ستا ایمان دے کور
د خپل موئی د رحیم نہ د غور کوی۔ اور اللہ پاک د مخالفت
کوی۔ قرآن حکیم کیں چہ د حضرت یوسف علیہ السلام
اود ہنہ د روبرو کومہ قصہ ذکر دہ دھنہ پہ مقصد اور
معنی لہ غور اوکری، چہ دیوسف علیہ السلام روبرو

باوجود د سازشونہ، ہنہ دھنہ اوچتے مرتبے اوے حسابہ
نعمتوںہ نہ ہر دم نہ کرے شو، کوم چہ دھنہ پہ مقدر
کیں دہ۔ اویا خومرہ ہنوی پہ خپلوکری وستومانہ شو۔
اور ہرکله چہ مصر کیں یوسف علیہ السلام تہ پیش شو۔
نودائے اوسنہ ۳۔ خونور د پہ خدائے قسم وی، چہ تالہ
بیشکہ اللہ پاک پہ مونہ فضیلت درکری دے۔ اور مونہ دخیل
ظلم زیاتئی معافی غواپے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیوی دی: ۲۔ حسد د
مسلمانانہ نیکی داسے سیزی، لکہ اورچہ لرگی ۳۔ اوحیث
قدسی دے، چہ اللہ پاک فرمائی، حاسدانان حما او حما د
نعمتوںہ دشمنان دی ہ حاسدانان د اللہ دشمنان پہ دشمنان
دی۔ چہ اللہ پاک دخیل مشیت ماتحت چہ خپلو بند یا نو
تہ غنہ خیز او خومرہ ورکول غواپری، نو دوی تہ مخالفت
کوی۔ اور اللہ پاک فرمائی: ۳۔ پہ دنیاوی ژوند کیں مونہ د
خپلو بند یا نو رزق خپلہ تقسیم کرے دے۔ نو بیا غول
دا جرات کرے شی، چہ د اللہ تعالیٰ د فیصلہ شوی تقسیم
خلاف خبرہ اوکری اودھنہ مقابلہ تہ اور دیدی۔

یاد ساتہ چہ بل سرہ حسد کول پہ خپل ذات نظر کول
دی۔ اور ابدین قسم حماقت اور ناروا بخل دے۔ اللہ پاک
فرمائی: ۴۔ مونہ خوبیہ خپلو بند یا نو ظلم نہ کوی۔ ہنوی د
خپلو بد عمل او حسد پہ وجہ خپلہ پہ خپل ذات ظلم کوی۔

بل خائے ارشاد باری تعالیٰ دے ۵۔ حما احکام اور فیصلے بنتہ
بدلیوی، اور نہ زہ ذریعہ بریہ خپلو بند یا نو ظلم کوم۔ نو ستا
سلامت د پارہ بہترہ دادہ، چہ یوسلمان و سرورہ خوشحالی
اور اوسوہ حالی کیں اوئے، نو ہیو کله ہنہ سرہ حسد مہ کوی۔
بلکہ دھنہ پہ کامیابی اور ترقی خوشحالہ شہ۔ دے طرز صلہ
بہ اللہ تعالیٰ ستا درخشاںی اور خپل قسما قسم نعمتوںہ پر تہ
دریا نہ دے اوکری۔ اللہ پاک د مونہ اور تا سو د حسد نہ پہ ایمان
کری۔ اور خپلو نعمتوںہ د شکر توحیق د راکری۔ آمین۔

تہ خپل ذات سرچ ہم حسد مہ کوی۔ خپل ذات سرچ
حسد کول دا ک۔ چہ ستا رزق پہ خپل فضل او کور
تا تہ کوم نعمتوںہ درکری دے۔ دھنہ استعمال کیں تہ د
بخل نہ کارمہ اخلہ۔ لکہ دا چہ پہ خپل خان اور اہل و عیال
د خوب مال خبناک، چاہے، اور ہائش پہ حقلہ تنگدستی
راولے۔ داسے کول خپل ذات سرہ خرگند حسد اور ظلم
کول دی۔ اور اللہ تعالیٰ د نعمتوںہ نا قدری۔

د نعمتوںہ شکر دا دے چہ دھنہ دہتولو پہ خائے ہنہ
ظاہر کرے او پہ ارت مہ تہ استعمال کرے۔ اللہ پاک
خپل رسول برحق تہ فرمائی: ۳۔ دخیل پروردگار د نعمتوںہ
اظہار اوکری اور خلقو محبتیں تہ بیان کرے ۴۔ اللہ تعالیٰ
د مونہ لہ د شکر نعمت عملی توحیق راکری۔

آمین

مقالہ (۳۸) دصدق اور اخلاص اجر
کوم سرچ چہ د دین برحق خدمت اور تبلیغ اور اشاعت
پہ صدق اور اخلاص سرہ اوکری، نو د اللہ اجر دھنہ دپارہ
کافی دے۔ اور ہنہ دا چہ دنیا اومتہل پہ دوارہ جہان تو کیں
بہ باعزتہ اور با آبروی۔ اللہ پاک فرمائی: ۳۔ تاسو د اللہ
مدد کوئی، ہنہ بہ ستا سو مدد کوی ۲۔ او بہ سراط مستقیم
بہ موثبات قدم کری، نو زہ تاسو تہ دا تلقین کوم اچہ
د اللہ دکلام تبلیغ اور اشاعت کوئی۔ ہنہ سرہ غول مہ
شر کوئی اور تسلیم اور رضا خپل شعارجور کرئی۔

کوم مسلمان چہ د اللہ دکلام اور دہنی ۴۔ سنت د تبلیغ
اور اشاعت دپارہ خپل ژوند وقف کری نو دھنہ اجر اور
ثواب د فی سبیل اللہ جہاد کو تہ نہ ہم زیات وی اور اللہ
تعالیٰ مدد اور نصرت ہمیشہ دھنہ شاملی حال وی۔

مقالہ (۳۹) رزق نعمت کفران نسبت دے
د حکم الہی نہ بظہر بعض د نفس پہ خواہش دیو خیز
قبول گمراہی دے۔ دے د خواہش نفس خلاف رضائے
مولیٰ پہ خاطر دیو خیز قبول اور ہنہ پہ تعمیل کیں تکلیف
برداشت کول د اشیاؤ اور اولیاؤ اسوہ حسد دے اودا لے
مخلصین بہ دوی پہ دلہ کیں پوس تہ کولے شی۔

یاد ساتہ ۱۔ چہ ہرکله اللہ تعالیٰ یہ تاد نعمتوںہ پرورینہ
کوی اور تہ ہنہ نہ قبولے۔ یاد ہنہ نہ روگردانی کرے، نو

داسرا سرگفران نعمت دے۔ اودائے پاک درنق او عطا تو بے قدری دے۔ نو د الله تعالیٰ درنق اود هغه د نعمتو پد خوشحالی سوع استقبال کوے۔ اود هغه پد خوشحالی قبولے۔ حکمہ چہ دے سوع محکب دپارہ ہم درنق کب زبانی اوبرکت رانی۔

مقاله (۳۰) ولایت د شریعت مکملہ پیروی دے

ترخوچہ تہ و نفس امارہ نہ ازاد نہ شے۔ اود شریعت مکملہ پیروی اختیار نہ کرے، نو اولیاء الله پد نہ کب د داخلید و کوشش مہ کوے۔ د شریعت پیروی د مطلب دے چہ ستا قول اقوال، افعال د الله تعالیٰ د امر و نہی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اود کیدل، وینیدل الغرض قول اعمال دیناے الله ما تحت شی۔ اود اهرخہ ددین او ملت د حد متد پارے وی۔

ستا جسمانی خیز ونہ ستا پارے د پیروی د کار نہ دجہل او لیسے والی باعث وی ترخوچہ تہ اصلاح باطن او ترکیب روح سوع خالص روح جو پد شے اود جسمانی گودونونہ ویزارے تہ شے نو قریب خداوندی بہ حاصل نہ کرے شے۔ وکے هرکله چہ تہ ریاضت او مجاہدے سوع خالصی روح شے۔ او هر لیسے ذکر الله کب مصروف شے۔ نو پد تا بہ اسرار الله راخرگند کرے شی۔ اود کائنات حکمتیہ پد تا تہ بے نقاب شی د اذ فانی الذات مرتبہ دے۔

کله چہ تہ دعائم بسطی نہ بے تعلق شے۔ اوشیاء د دیدار اوجلوئے خداوندی د پارے حجاب او کبے، خنک چہ حضرت ابراهیم علیہ السلام د لوحید د حقیقت نہ پس اوفرعائیل بے شکہ د اقول بنان د شرک پد وجہ خدا شہنا دی۔ اویو خداے خبار هما اودوست دے۔ دغه شار۔ چہ تہ ہم خیل خواهشات فسانی اومخوقات د معصیت بتان او کبے اود هغوی د فرمانبرداری نہ لاس پد سر شے، نوله پد تہ تا علوم لدق اوسرار الله کشف شروع شی تہ بہ دراز دارونہ شے اود ولایت د مجاہدات قوت اوصلاح پد تانہ عطا کرے شی۔ دغه وخت پد تہ محسوسہ کرے، چہ تا یو معنوی، روحانی اوباطنی ژوند بیاموند۔ ستا قول وجود پد د قدرت الهیہ مظهر جو پد شی۔ بیا پد تہ د هغه پد رابطہ آورے، گورے، گورے، او خبرے، د هغه نہ بہ آرام اواطمینان بیا موے۔ د امر و نہی پیروی بہ کوے۔ د حدود شرعی حفاظت بہ کوے۔ اوعبر الله بہ موجود نہ وینے۔

دولایت درجہ بیاموند لود پارے، اتباع نفس، فسق و فجور اولغوایا تہ پرهیز او کرے۔ او پد اخلاص د شریعت پیروی اختیار کرے۔ خویاد ساتہ۔ چہ دکوم حقیقت یا طریقت شروع تائید اونه کرے هغه جائز اونه کوی هغه جائز اونه کبے۔ هغه صریحا کفر دے۔

مقاله (۳۱) آزمائش نہ پس د الله پاک پیروی کرے زہ تا سوتہ د الله اود بنده د تعلق تو متعلق یومثال بیانم۔ یو بادشاہ شاه دے چہ هغه پد خیل رعایا کب یوسرے اهل اوبیتی، اود دنیا د حکومت ورتہ حوالہ کرے۔ پد خلعت او اعزازے سرفراز کرے۔ او خیل معتدے جو پد کرے۔ بیا دغه سرے د خیل منصب د رعایت نہ یوے مودہ یوسرے خیل فرانس پمینه شان سوع ادا کرے اوبادشاہ تہ د خیل بے اعتمادی هیژ موقع پد گوتو تہ وکوی۔ دنبار خلق هم ددک د شہ انتظام پد وجہ ددک نہ خوشحاله وی۔ اوشا با بے پرے وائی۔ اوبادشاہ هم ددک پد طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

خہ مودہ پس دغه سرے پد عیش و عشرت کب پیروی د خیل عہدے پد عروس کب د خیل فرانسو تہ بالکل بے پروا شی چہ بادشاہ تہ ددک د حالات پد اونیکی۔ نو هغه پرے قہرجن شی اود هغه نہ بے مات کرے۔ بیا ویرے د هغه جرمونو محاسب راواخلی کوم چہ ددک د خیل حکومت پد دورات کب بادشاہ د امر و نہی خلاف کرے وی۔ د تحقیقات نہ پس دے بند یوان کرے شی۔ دے سوع، د ددک عور او نکب زائل شی۔ اودے پد خیلو تقصیرونو او کوتاہو پد پناہ نہ اوتوبہ کار شی۔ ددک د اپنیہائی اوانکسار چہ د بادشاہ مشاهده کب رانی۔ نو خیل زور متعصب

دوبارے وکرے۔ اود پد وی تہ زیات احسان ویرے راواخلی د حکومت او قیادت ددک تہ دائمی وکرے شی۔ او واپس بے ترے بیا نہ اخلی۔

دغه مثال د الله اود بندہ د تعلق هم دے۔ الله تعالیٰ چہ پرمؤمن بندہ خیل مقرب جو پد کرے، نو پد هغه د خیلو بے حسابہ نعمتونو پد پد کوی۔ داسے پد پد کب چہ نہ یوسرے سترکے لیدرے وی۔ اونه یوغوب اوریدے وی۔ لکه باطنی نعمتونو کب د ترکے او آسمانونو عجایب، دکائنات اسرار، کشف روحانی، ددعا قبولید، تقوی، محبوبیت قلب کب دکلمات حکمت نزول او ذکر و خیرہ۔ دغه شان ظاہری نعمتونو پرے هم تمام کرے۔ لکه صحت اوتوانائی بنہ خوراک شہناک، حلالو خیزونو کب فراخی، شیکہ بی بی اوسبہ اولاد۔

پد دے باطنی اوظاہری نعمتونو تریدہ وختہ دے بنا د وی۔ حتی چہ دومرے دے کب مشغول شی خہ غفلت کب کبیتی شی۔ خیل معبود ہیر کرے، اود نفس امارہ تا بعد از راواخلی۔ فسق و فجور کب پیروی چہ الله پاک د دکا کب کبیت اوبیتی نو د اصلاح د پارے شے پد مصیبتونو کب راگیر کرے او سختو اود پد پد کب بے اختہ کرے۔ بیا دے پد خیلو حالو سوچ اوقدر راواخلی۔ اود خیلو باطنی اوظاہری تغیراتو نہ محسوسہ کرے چہ دا هرخہ ددک بمعصیت

او غفلت پہ وجہ وی نمودے د اللہ تعالیٰ پہ حضور کینے توبہ کا رشی۔ اور صراط مستقیم تہ رجوع اوکری۔ اور عیناً خپل زور دستور العمل اختیار کری۔

د نفس امارہ دا تابع نہ چہ دے بیزار شی۔ او خپل پرورس دکا رتہ راجع شی۔ نو د اللہ تعالیٰ د طرفہ دہ تمہ پشارتو (خوشخبری) اور دے شی او تیر نعمتونہ ورتہ دیوارہ با انرا طہ فر کرے شی پہ دہ د اللہ تعالیٰ د باطنی او ظاہری برکات و دروازے پرا نیستے شی۔ خلق خدا اور سب محبت او تعاون را واخلی۔ هر جائے دہ د تعریف او توصیف کیری۔ او بادشاہان نے مسخر شی۔

دغہ شان اللہ تعالیٰ خپل باطنی او ظاہری نعمتونہ پہ دہ تمام کری۔ اللہ پاک فرمائی: «ہیڑ انسان تہ دانہ دہ معلومہ چہ دہ د تک اعمالو پہ بد لہ کین دہ دہ د پارہ د زریہ ک خوب دید و کوم کوم نعمتونہ پتا اپنودے شوے دی۔»

مقالہ (۴۲) د نفس انسانی دوہ حالتونہ

د نفس انسانی دوہ حالتونہ دی۔ یوراحت او میل مصیبت۔ او د حقیقت دے چہ انسان پہ دے دو اپرو حالتون کین آزمائے۔ ترکو مہ جدہ چہ دے د خپل پروردگار مطیع او فرمانبردار رہے۔ اللہ پاک فرمائی: «انسان چہ راحت کین شی نو نافرمانی را واخلی او چہ مصیبت کین

شی، نو شکوہ او شکایت کوی: واضحہ دے چہ داد نفس انسانی کمزوری دے۔ چہ راحت پہ حالت کین د تقویٰ او شکر نہ کار نہ اخلی، او مصیبت پہ حالت کین صبر تحمل او توکل نہ اختیاروی۔ او د اللہ پاک خلاف بدگویی شروع کری۔

د نفس کارگستاخی او بے ادبی دے۔ او د مخلوقا تو اللہ پاک سرہ شریک جو پول دی۔ بلہ دا چہ نفس ہنکلہ د اللہ پہ ورکری شوی رزاق مطمئن او شکر گزارہ کیری نہ۔ او ہمیشہ د خواہشاتو دیکھے انسان پہ پریشانی کین ساتی بیا چہ نفس د مصیبتونو نہ خلاصے بیاموی، نو غرورہ تکبر او عیش کین کینوی۔ او د خپل پرورس دکا ر د اطاعت نہ روگردانی را واخلی نو بیا پہ مصیبتونو کین را گری کرے شی د پارہ دے چہ دہ خیری او بیخبری شی او د شرک اوشق نہ منع شی۔

بیا کہ نفس غفلت او مصیبت پیرید دی۔ او پہ سہ لاری۔ او اطاعت او شکر گزاری را واخلی نو احوالی پیرے د خپل نعمتونو د لاشی پیرورے شروع کری او حرکات کین دھنہ معاون او مددگار وی۔ نو کوسرے چہ دنیا را واخلی کین دسلامتی خواستگار وی۔ ہنہ لہ پکار دی چہ صبر او تحمل اختیار کری او د ریشائے الہی نہ غمنا آری۔ او خپل حاجات ہمیشہ دھنہ نہ طلب کوی۔ شہ چہ اللہ تعالیٰ

ورکوی۔ پہ ہن شکر او باسی۔ او د ہنہ نہ دھر خہ امید ساقی۔

تا د اللہ تعالیٰ دا ارشاد نہ دے اورید لے چہ هرکله اللہ تعالیٰ دیو خیز پہ وجود کین د راستوارادہ اوکری۔ نو ورتہ اووائی کن (دے)، نو ہنہ فوراً شی (یعنی وجود کین رشی)۔ او اللہ پاک فرمائی: «مومنانو لہ خصوص پہ اللہ پاک تکلیف پکار دے: د اللہ پاک قول افعال نہ او حکمت او مصالحت نہ دے وی۔ خو ہنہ خپل حکمت او مصالحت بندیانو نہ پتا سائے دے۔ بندہ لہ پکار دی چہ رضا او تسلیم اختیار کری۔ او د اللہ حکم سوا اتفاق او خپل گفتار او حرکتو سکنا تو کین د اللہ تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایت نہ منع شی۔»

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ زہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پیسے سو روپے نو حشو میل اللہ علیہ وسلم ماتہ ارشاد او فرمای: «اے ہنکھ! د اللہ د حقوقو حفاظت کوہ، اللہ بہ ستا اوستا د حقوقو حفاظت کوی۔ اللہ حاضر او ناظر او گنہگار۔ نو ہنہ نہ تہ د خپل وپرائے موجود بیا موے۔ او چہ تہ سوال کوے۔ او مدد خواہیے، نو د اللہ نہ خواہیے: اللہ چہ د بندیانو پہ قسمت کین غنہ نیکی دی ہنہ دازل نہ مقدر شوے دی او ہنکو لے لے لے بدگو چا تہ چہ غنہ نا کد یا نقصان رسید وکتک دے، ہنہ بہ

ورتہ وراسی۔

کہ تہ پہ اللہ توکل اوکریے۔ او حکم یقین پیرے اوستے نو د پر خیر بہ بیا موے۔ او کہ یقین او توکل برقرار اوستے نو کوم خیر نہ چہ تہ بدگنہ، ہم ہنہ بہ ستا د پارہ تکلیف باعث شی۔ پہ ہن صبر او تحمل کول ستا پارہ د پر غور ویز وی۔ یاد ساتہ چہ د صابرانو د پارہ د اللہ تعالیٰ مدد یقینی دے حکمہ چہ د مصیبت نہ پیر، راحت دے۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ خپل قلب او دماغ صفا کری، او د نفس د وسوسونہ خان پیر کری۔ د مؤمن د پارہ عاقبت ہم دے کین دے، چہ ددغے حدیث پہ معنوبہ غور اوکری۔ بو تل عمری پیرے عمل اوکری، چہ د دنیا او عقبی د تولو اکتونو نہ سلامت شی۔ او حقیقی اطمینان قلب بیا موے۔ او د اللہ پاک پہ رحمت پہ دوارہ چھانہ بنا د شی۔

مقالہ (۴۳) د مخلوق نہ سوال کول

د مخلوق نہ صرف ہنہ خلق سوال کوی، چہ د حقو یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکین نہ وی، او د توحید الہی معرفت نہ لری۔ د دے برعکس د غیر اللہ حکم د سوال کوانہ فقط ہنہ خلق محفوظ پاتے کیدے چہ د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری، محکم یقین او ایمان لری۔ د حقو طریقہ توکل علی اللہ وی۔ یہ ذکر او فکر ہمیشگی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری۔ او د اقتضائے ایمانی

فتوح ۱۴۲ الغیب

پہ درجہ دے خیرہ نہ شوم اوجیا ورٹی چہ دخی وقیم
 اللہ پاک یہ موجودگی کنی مخلوق تو کنی دجا نہ سوال اوکری
مقالہ (۳۳) بعضے دعا گانے وے نہ قبلین
 دمؤمن ہرہ دعا لازمی طور سے نہ قبلین اوکوسہ
 دعا چہ قبولہ نہ شی۔ نزدھے پہ نہ قبلین دکن د خدا کے
 حکمت اور پرے پتے فائدے پرے وی۔ انسان عالم الغیب
 صرف اللہ تعالیٰ دے۔ اوھنہ نہ پوھیری۔ چہ دھنہ د
 بندہ فلاح او بھود پہ غہ خیز کنی دے۔ کہہ دیو ایسے مفہوم
 دے۔ جن ممکن دے، چہ دیو خیز خان دپارہ غوبنل موین
 بندہ گنوی، لیکن حقیقتاً ہنہ خنوی د پارہ مضروی او اللہ
 تعالیٰ کے بے غوبنیتو موین نہ عطا کری۔ بعضے وقت دعاء
 نہ قبلین دوسبب دا ہم وی چہ بندہ غافل شی۔ او خوف
 ورجا (ویہ او امید) چہ دا ایمان د لوازمات نہ دی، دھنہ نہ
 ذائل شی۔ معرفت او حقیقت پہ ہرجال کنی امید او ویہ
 لازم او ملزم خیز ورنہ دی۔ او دے مثال لکہ دمری د
 دوو پرو بغیر نشی اوتے، دھنہ شان دیو مؤمن حال ہم
 د خوف اور جا بغیر ناقص او نامکمل وی۔ دمومن حال
 او مقام دادے چہ ہنہ غیر اللہ تہ رجوع اونہ کری۔ نو د
 ہرے دعا پہ قبولیت اموار کول ہم د غیر اللہ حیثیت نری
 او دمؤمن د توحید عقیدے سے سرے بنائی۔
 دھرہ دعا نہ قبلین د دوا واضعہ سبب نہ دی۔ یوخی

فتوح ۱۴۳ الغیب

دا چہ مؤمن کنی تکبر او شرور را نشی۔ اوھنہ د اللہ پہ اکبر
 او احترام کنی غافل او گستاخ نشی۔ او دوئم سبب نے دا
 دے چہ محض د خواہش او عادت پہ بلور سوال کول زم
 جوہر کری۔ حکمہ چہ دا ہم د شرک خفی یوصورت دے۔
 او شرک خفی د شرک جلی نہ پہ دوئمہ درجہ خراب خیز
 دے۔ د اللہ تعالیٰ نہ چہ سوال خالصہ دا شیاع شریعت
 او تعمیل امر د پارہ وی۔ نوھنہ سوال دمؤمن د پارہ زیات
 د قرب اورضا کے الھی باعث وی۔ او دھنہ نور سوال نہ چہ
 د نفس د خواہشات نہ مڑاوی نو دھے قبولیت یقینی وی۔
 دمؤمن د بعضے دعا گانہ نہ قبلین د چہ موین کوسہ
 اسباب بیان کرل دھے نہ دا مطلب ہرگز نہ دے چہ
 بندہ د خیل حاجات خدا کے تہ نہ پیش کوی۔ او دھنہ
 نہ د سوال کول کنی کوتاہی کوی۔ حکمہ چہ مؤمن د خدا کے نہ
 سوال اونہ کری۔ نو دجانہ بہ نے کوی۔ اللہ پاک فرمائی: **حُما**
 نہ سوال کوی، چہ حاجات موتر سرہ کریم۔ او بل خاکے ارشاً
 دے۔ اے پیغمبر! چہ حُما بند یاں حُما متعلق ستانہ تیرس
 اوکری نوری۔ او واپہ۔ چہ نہ ڈوئی تہ دیر قریب یم۔ کوم
 وخت چہ حُما مانہ سوال اوکری، نو زوئے سوال قبولم۔ نو
 بند یاں نہ لہ پکار دی چہ ہنوی حُما اطاعت اختیار کری او
 پہ ما حکم ایمان اوساتی چہ پہ د پارہ جہانہ خلاصہ
 بیاموی۔

فتوح ۱۴۴ الغیب

مقالہ (۳۵) اصحاب عسرا و اصحاب یسر
 د خلق دودہ دے دی، یو اصحاب یسر او یل اصحاب یسر
 اصحاب عسرا ہنہ خلق دی۔ چہ مصیبتون او پریشانو کنی
 اختہ وی۔ او اصحاب یسر ہنہ خلق دی چہ راحت او
 آرام ژوند تیروی۔ خود یا د مسائل پکاری۔ چہ ددے
 د لوحالات د باطنی اسباب او خارجی تاثرات نہ خلق نہ کری
 کوم خلق چہ پہ راحت او آرام کنی دی۔ نو دا ہم دھوئی
 د پارہ یوہ ابتلا دہ۔ چہ آیا د نعمت او آسودگی پہ حالت
 کنی ہنوی ذکر او شکر اختیار وی یا سرکشی راخی۔
 ہرکلمہ چہ دوئی د ذکر او اطاعت پہ خاکے غفلت او
 فسق او فجور کنی کنبیوی۔ نو اللہ تعالیٰ دوئی پہ قسم قسم
 مصیبتون کنی واچوی۔ او دنا شکر ہی وجہ کے پہ عذاب
 کنی اختہ کری۔ کہ یو اسودہ حال سرے پہ دے پوھید
 چہ اللہ تعالیٰ **عَالَمٌ لِّمَا یُرِیدُ** دے، یعنی چہ خہ خوارگی
 ہنہ کوی۔ نو د نعمت پہ موجودگی کنی بہ نے غفلت او
 معصیت نہ اختیار وے۔ بلکہ ذکر، طاعت او شکر کنی
 بہ مشغول وے۔
 کہ دیو دنیا دار سرگی غفلت او معصیت پہ دے وجہ
 وی چہ ہنہ د حقیقت ہیر کرے دے۔ چہ دے دنیا د
 آدم نہ تزدے دمہ پورے ہیچا سرہ وفا نہ دہ کرے او د
 ہنوی یوسری حالات پہ یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیے۔

فتوح ۱۴۵ الغیب

او دھر سرے پہ ژوند کنی تغیرات راخی، او کہ د تغیرات او
 سترل نہ دچا ہستی محفوظہ دے۔ او محفوظہ پاتے کیدے
 شی، نوھنہ فقط د اللہ تعالیٰ ہستی دے۔ مخلوقات د حالات د
 تغیر نہ قطعاً چر کیدے شی۔ نو دے سرے د دولت پہ نشہ
 کنی ابدی حقیقت ہیر کرے دے۔ او غفلت او معصیت کنی
 کنی اختہ دے۔ نو دا سے سرے د اللہ د قہر او غضب نہ
 وے چر شی۔ دا د اللہ پاک قانون قدرت دے، چہ ہنہ پہ
 خیلو بند یاں د سختی نہ پس راحت راوی۔ او د نعمت پہ
 شکر پہ نعمت کنی اضافہ کوی۔ وے راحت او آرام بیلوئی
 د پارہ سختی تیرول ضروری وی۔
 د صبر او شکر جزا ہیشہ د رزق فراخی او سکون قلب
 دی۔ او اللہ تعالیٰ د خیل امر و نہوں د تعمیل کونکی معاون او
 مددگار دے۔ کہ د مصلحت وخت پہ بنا یو سرے پہ
 مصیبتون کنی اختہ کری، نو بیا نے پہ نعمتون او بخششونو
 ہم بنا د کری۔ جنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی:
 " د اللہ پاک نعمت دیو وحشی خاںور پہ شان دے، پہ ثنا
 او شکر سرے کے قید کرے" نو دعوت او نعمت شکر پہ دا
 دہ چہ ددے پہ وجہ سرے متکبر او خلق د پارہ مضر
 نشی۔ اسراف اونہ کری۔ د خدائی حدود نہ تجاوز نہ
 کوی۔ فسق او فجور او حرامون کنی کنبیوی۔ دا اللہ د
 طرفہ چہ کوم حقوق العباد مقرر دی۔ ہنہ پہ خلوص

ادا کری۔ زکوٰۃ پہ مکمل دیا نسا اری سوا اوکا بی غریبانو او مسکینانو تہ صدقہ او خیرات ورکری۔ حاجت مندو او مصیبت زدہ خلق سوا ہمدردی او کری۔ او مدظلوم مدد او کری۔ او خیل اعضاء د حرامونہ پچ اوساتی۔ دا اول اعمال د نعمت د شکر او زبانی باعث دی۔ پہ دے عمل کو تک پہ۔ پہ جنت کین دانیانو، صدیقانو او اولیاء اللہ مکرمے وی۔ او دنیا کین بہ ہم دعزت او ابرو خاوند وی۔

د دے برعکس کہ بندہ د نعمت نا شکری او کری۔ او دولت مند کی پہ وجہ پہ غفلت او مصیبت کین کینوی وی۔ نو دھنہ دیارہ پہ دوا پہ جہانہ ذلت اور سوائی دہ۔ خیرک د دے پہ دے حقیقت پوہیدل پکاری چہ د انسان پہ ژوند کین آفات او بلیات یوازے د غفلت او مصیبت او د نعمت د ناشکری پہ وجہ نہ وی۔ بیکہ د دے نور اسباب ہم وی۔ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یوسبب د دے چہ د انسان د خپلو گناہونو او اہمالو نتیجہ وی او دے پہ چہ د انسان تہذیب او مغفرت مقصود وی۔ لکنہ چہ اللہ پاک غوازی چہ د اے سپرے دکراہی او نافرمانی نہ بیزارے شی۔ او پہ صراط مستقیم روان شی۔

د آقا تو بلتا تو دوئم سبب د اے چہ داد اللہ تعالیٰ پہ مقرب او برگزیدہ بندیانو یو آزمائش وی۔ او اللہ تعالیٰ د دے پہ ذریعہ د دوی د ایمان، یتیم، صبر او توکل امتی

اخلاقی اویا د دے آزمائش پہ وجہ دھنوی ایمان او توکل زیات محکم کری۔ او دنیا او عقیبتی کین لے درجے او جتنے کریک او سختو مصیبتونو پہ وجہ ورلہ لوئے اجر و پاداش د دے قسم برگزیدہ بندیان انبیاء کرام، صدیقین او اولیاء اللہ دی۔ دوی د حال او مقام ناوندان وی۔ د دوی یتیم، ایمان او توکل د عامو مسلمانانو نہ پہ درجو او جت او محکم وی۔ او پہ دوک مصیبتونو کین ہم د حقیقت او معرفت دروازے پرا نستے وی۔ د ابتلا پہ وجہ اللہ تعالیٰ پہ دوی د توحید اسرار واضحہ کرے وی۔ او دوک د شرک جلی او خفی پاک ساتی۔ دیارہ د دے چہ د دوک باطن د انوار قدسیہ نہ معصورہ کری، او دوک مقربان بازگاہ کری۔ اویا لے پہ دیارہ جہانہ د آدم پہ اولاد سربلند کری۔

د مؤمن د گناہونو نہ د پاک کو ملامت د اے چہ ہنہ لہ پہ ژوند کین صبر جمیل ورکری۔ او د لغویانو تہ پہ ذکر او فکر کین مصروف شی۔ د مصیبتونو پہ وجہ پریشا نہ شی۔ او نہ د مخلوقانو تکبیر د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کری۔ بیکہ راستباز اوسی۔ او خیل حاجا د خیل پرورے دگار پہ حضور کین پیش کوی او دھنہ نہ مدد غوازی۔

د دے نہ علاوہ کومہ ابتلاء چہ درجات او مقاماتو

د او جت وانی دیارہ دے، نو دھنہ ملامت د اے چہ نفس مشیت اللہی سوا موافقت داو اخی۔ او ذکر اللہی سوا سکون بیاموی۔ د غیبا نہ توجہ او کراوی۔ اوفنا فی الذات شی۔ د ابتلا د احالت د انبیاء علیہم السلام او برگزیدہ اولیاء د پارہ خاص دے۔ او دغہ خلق د دے تقاضا پورے کولے شی۔ چہ تائید اللہی لے خصوصیت سوا شامل حال وی۔ هر سبب د دے ابتلا جو کہ کیدے نہ شی۔

حاصل د کلام د اے، چہ اصحاب عسرو د آفتونو او مصیبتونو پہ وجہ د خیل پرورے دگار نہ کولے اوشکایت نہ کوی، بیکہ پہ پورے یتیم و پہ ہنہ توکل ساتی او اصحاب یسرو د دولت پہ نشہ کین سرکشی او نافرمانی نہ کوی۔ بیکہ ذکر، طاعت، شکر او شاکین د مشغول اوسی۔

مقالہ (۲۶) یوحنا پیش قدسی

حدیث قدسی دے۔ چہ اللہ پاک فرمائی: "کوم سکر چہ خما د ذکر پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال او نہ کرو۔ نو ذہ بہ ہنہ تہ د سوال کو نکونہ ہم زیات خیر ورکرم" د دے وجہ د اے، چہ هر کله اللہ پاک یو مؤمن خیل محبوب آکھول او غوازی، نو پہ ہنہ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نہ پس روحانی پیروزے کوی، مثلاً هر کله چہ پر بندہ پہ مصیبتونو او آفتونو کین لاکرشی، نو د خیل کمزورگی پہ وجہ د خیل حقیقی

مشکل کشا او قاضی الحاجات پہ کما لے ہنہ مخلوقانو تہ رجوع کوی۔ او مختلف انداز کین د مخلوق تکبیر سوال کوی خود مدد دا طریقہ د توحید خلاف دے۔ پہ دے د بندہ پریشا ختم نہ شی۔ آخر ہنہ د مخلوقانو نہ بیزارے شی۔ د خیل خالق پہ تکبیر پہ سجدہ شی دھنہ پہ ذکر او تائید جو شی۔ او خیل حاجات ترے غوازی۔ پہ دے حالت کین دے د غیر اللہ تصور قدرے ہم نہ کوی۔

د توحید د حقیقت دیاموند لو نہ پس اللہ پاک د دہ حافظ، ناصر، معاون او مددگار شی، اللہ پاک فرمائی: "اے اللہ نبی! دوی تہ او وایا چہ خما مولا او والی اللہ دے، چہ قرآن لے نازل کرے دے۔ او د بولوسالخانو مل دے۔ پہ دے وخت کین د بندہ ذریعہ سترگے ہم پہ دے حدیث قدسی او غریبی دا چہ: "کوم سکر چہ خما د ذکر پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال او نہ کرو۔ نو ذہ بہ ہنہ د سوال کو نکونہ ہم زیات خیر ورکرم" دا ہنہ توحید کل او عھوت فی الذات دے، چہ د اولیاء او اولاد الوحاصہ دے۔ دل نہ بندہ تہ ہنہ قوت ورکری شی، چہ پہ اذن اللہی د دہ پہ حکم کن۔ عجائب پہ ظہور کین راخی، دہ تہ اشراج صدر حامل وی۔ او پہ دے دوا پر جھانوکین لے ذکر خیر کیری۔

د اللہ پاک ارشاد دے: "اے نبی آدمہ! زہ اللہ ہم خما

ند علاوہ بل ہیچوںک معبود نشته۔ زکا چہ خہ خیرتہ اووم
چہ موجود شه، نوزنه فوژا موجود شی۔ خما پہ وحدانیت
کین فناشه چہ بیا تر ہم کوم خیرتہ اوولے چہ موجود
شه، نوزنه به خما پہ اذن فوژا موجود شی۔

مقاله (۴۸) د سلوک ابتداء او انتہاء
یو بودا سیری پہ خوب کین خما نہ تپوس اوکٹہ۔ چہ
هنه کوم خیر دے چہ د هغه پہ ذریعہ بندہ دانته پاک
قرب بیا مومی۔ نو ما جواب ورکے چہ د قرب الہی بودا
ابتداء ده اولہ انتہاء۔ ددے ابتداء تقوی او پرہیزگاری
ده۔ او انتہائے تسلیم، رضا او توکل دے۔

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے
مومن له پکاری دی چہ د فرضو، سنتو او نفلو خیلے
خیلے درجے او پڑنی۔ او درجہ پہ درجہ د هغه تعیل او کوی
هتر عبادت کین دایے نہ دی کول پکار چہ د فرضو نہ
تکبیر سنت او دستونہ تکبیر نفل اختیار کوی۔ هر
مسلمان د دوقولہ تکبیر فراموش ادا کوی، چہ د هغه نہ
فارغ شی۔ نو سنت د ادا کوی، او بیا وپسے د نفل کوی۔
ترخو چہ یوسپے د فراموشی پہ نہ شان فارغ نہ وی
نو سنت کین مشغولیدلے جہالت دے۔ او دستونہ
تکبیر نفل کمرایہ ده، نو کوم عبادت چہ دے قاعدے
خلاف وی هغه پہ درکارا خداوندی کین قبول

نہ دے۔

د هغه سیری مثال چہ د فرضو نہ تکبیر سنت کوی،
او دستونہ تکبیر نفل کوی دایے دے نکه یو بادشاہ
چہ خیل یو ماتحت پہ خیل حضور کین طلب کوی۔ او
هنه سیرے د بادشاہ پہ دربار کین د حاضرین و پہ خلے
د جاوین پر یہ خدمت کین لگیا شی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائیلے دی کوم سپے چہ فرض پریردی او نفل کین
مشغول شی، نو د هغه مثال نکه د هغه حملدارے پنجه دے
چہ کوم وحت د هغه دنگون شی نوزنه حمل او غور کوی۔
نوزنه هغه نہ حملدارا پاتے شو۔ او نہ صاحب اولادہ۔
دغه رنگ اللہ پاک دچانفلونہ نہ قبولی۔ ترخو چہ
فراموش ادا نہ کوی۔ او دستونہ گزار مثال د سوداگر دے،
چہ ترخو هغه رأس المال نہ لری۔ نو کپتہ نشی کولے ہم
دغه کیفیت د هغه سیری دے چہ فرض او سنت پریردی
او نفل کین مشغول شی۔ حالانکہ د فرضو او سنتو پہ
موجود کوی کین نفل هیوا اہمیت نہ لری حکم چہ دایو
اختیاری عمل دے او بندہ ددے پہ ادا کولو مامور نہ
دے۔

دغه شان روثرہ قیاس کوی یعنی فرض روثرے
پرینودل او نفل روثرے نیول ضلالت دے۔ او دغه
رنگ زکوٰۃ چہ فرض دے هغه نہ ادا کول او نفل صیتر

صدقہ او خیرات کول جہل دے چہ پہ درکارا دانته تعالیٰ
منظور نہ دے۔

مومن له پکاری دی چہ د فراموشی او اہمیت ہیر نہ
کوی۔ د شرعی عمل ما تو نہ پرہیز او کوی۔ او اللہ پاک سوا
پہ مخلوقا تو کین ہیچوںک شریک نہ کوی۔ او نہ د مخلوق د
خوشحالو د پارا د امر الہی خلاف ورزی او کوی، حضور
صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیلے دی: **لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي
مَعْرِفَةِ الْخَالِقِ** یعنی پہ مخلوقا تو کین دھیچا دے تاجدا
جائز نہ ده، چہ دانته تعالیٰ نافرمانی دی۔

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خورداگ صدقات
کوم سیری چہ خوب له پہ بیداری او اکاھی ترجیح و درکار
هغه پہ دوارا جہانہ پہ خسارہ کین دے حکم چہ خوب
د مرگ استانی دے، او خوب چہ د مناسبت اندازے نہ
زیات شی، نو بیا د هغلت علامت دے۔ او د مومن ذکر الہی
او نیک عملی تہ نہ پریردی۔ ددے علاوہ د خوب کثرت
زیرا سخت او تاریک کوی۔ او فطری او روحانی ژوند
ترے زائل کوی او لغویا تو تہ میلان پیدا کوی۔ پہ کچ
وجہ خوب پریردہ۔ د خوب اثر قدرے ہم اللہ تعالیٰ
سوا خہ تعلق نہ لری حکم چہ هغه د تلو سفلی نفاستو
نہ پاک دے۔ دغه رنگ پرینتو ہم خوب حرام دے
حکم چہ هغوی تہ د اللہ پاک قربت حاصل دے او دغه

شان جنیان بہ ہم د خوب نہ بے تعلقہ وی۔ نو دیو
مومن دیار د ضرورت نہ زیات خوب د زیر د هغتی
او د هغلت او معصیت باعث دے۔

ددے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوق
خدا د خدمت او دنیا او عقبی د خلاصی باعث دے، نو کوی
سپے چہ د مناسبت اندازے نہ زیات خوب محبت د خوار
نفس پہ خاطر کوی، نو د هغه بہ دایے بنو بنو نیکو او کارنامو
نہ کپتہ او خیرتہ۔ چہ د هغه کوی بہ ہیچوںک پورا نہ کپتہ
شی۔ دغه وجہ ده چہ تولو انبیاء، صدیقین او اولیاء اللہ
پنجه ژوند کین خوب کم کرے دے۔ او وین زیات پاتے
شوی۔ او د بیداری پہ وجہ دے د ذکر او عبادت تبلیغ دین
او د مخلوق خدا د خدمت پہ برکت دایے او چہ د سچا مومن
دی چہ پہ خوب کین ہیچوںک نشی بیا موندے۔

کوم سپے چہ بیدار وی، او ذکر الہی کین مشغول کوی
نوزنه قلب ہم ہمیشہ بیدار او نور نہ وک وی۔ پہ
دے وجہ پہ صمیم معنوی کین بیدار او سیدلو د پارا د حرامو
نہ ہم خان ساتل پکاری دی۔ حکم چہ حرام قلب او دماغ
دوارا تاریک کوی۔ او زیر چہ تاریک او رنگ آلود شی۔ نو
د عبادت قبولیت ہم مشتبه شی۔ نو زیر د ژوند او معرفت
او فکر د پارا حلال زرق دیر بلازی دے۔ حرام سرتر پایہ
شردے۔ او حلال سراسر خیر دے۔ ددے پہ دینچہ پہ

مؤمن ذات اوصفات الہی اسرار و اسرار کو کبریٰ۔
بیاد امر الہی نہ بظہر پہ حلال رزق کہیں ہم اسراف
کول دیکھو یہ خائے معصیت اختیارول دی۔ حکمہ چہ دے
سرخ غفلت پیدا کریں اوزیات خوب راوی او دحلل
رزق خورک ہم پہ اعتدال سرہ پکار دے چہ ہوش صورت
کین معصیت ترے جوہ نشی۔ اللہ پاک فرمائی: اے
مؤمنان! اِحلال رزق خوری خبی خوراسراف
مہ کریں:

**مقالہ (۱۰) د قریب الہی حصول اود
ہے آداب**

اللہ پاک سرہ ستا نعلق اومعاملہ پہ دود صورتونو
کین کیدے شی۔ یوحوداچہ تہ اللہ تعالیٰ تہ قریب
اوندے اے اودویہ داچہ تہ اللہ تعالیٰ نہ غافل
لرے اے، نو پہ تا دافروض لازمیری، چہ تہ ہنہ تہ د
نزدیکت مخلصانہ کوشش راواخلے۔ اود ہے اسلمہ تحقیق
اوپرہ چہ نادخل خالق اوپرہ دکار نہ لرے ساق۔
نود غفلت اوسستی نہ کارمہ اخلہ۔ اوللہ تعالیٰ تہ نزدیکت
د پارہ دا خلاص اوجہ نیت کار واخلہ۔

د قریب الہی یوہ ذریعہ دادہ، چہ تہ دلس امانت
دیروی نہ لاس پہ سرشہ۔ اوجہ مات اوشہوات پیردے
دونہہ ذریعہ دادہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور کین پہ

خپلو تیر گناہونو پینہاندے۔ ذریعہ پہ صدق توہ کاسرہ
اود امر الہی پیروی اختیار کپے۔ ذکر الہی اوانساج
شریعت سرہ سرہ د اہل اللہ صحبت ہم د قریب الہی د
حصول دیارہ دیر مفید دے، چہ ریاضت، مجاہدہ او
تذکیہ نفس سرہ تانہ قریب خداوندی حاصل شی نو بیچہ
تہ دکوم خیز ارض وکوی، ہنہ بہ تانہ درکولے شی او
روحانیت کین بہ حکمت کریں او کرامت عظمیٰ حاصل
کپے۔ او تہ بہ د ہض واصل باللہ خلقونہ۔ چہ پہ
ہنوی ہر وخت د اللہ پاک د نعمتونو اوجمشنونو
بارات وی۔

پہ خپل ہیڑ حالت مغرورہ کپہ مہ۔ اود خدمت خلق
کین دھیڑ قسم کوتاھی مہ کویہ کین ستا پہ اعمال کین
بہ د ظلم اوجہل شہہ پیداشی۔ اللہ پاک فرمائی: "مؤمن
خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او
غروونو، وراوندے کئ، خوهنوی ددے بوجہ اوجہ
نہ عذر لوکہ او ترے او پریدل، لیکن انسان دا امانت
سے خود اوجت کئ، بیشکہ چہ انسان د خپلو فراموشو تہ
پیرہ کولو پہ صورت کین ظالم اوجاہل دے۔ نو پیکار
دی چہ کوم خواہشات نفسانی تہ درمانے الہی دیارہ
پریردے، ہفت تہ دوبارہ مائل ہفت۔ دھن نہ خپل قلب
اودماغ محفوظ اوسات۔ فناقی اللہ شہ۔ اود امر الہی کامل

اطاعت اختیار کپے۔
د اللہ تعالیٰ نہ بغیر خٹہ چہ کائنا تو کین دی، دھن تہ
بے پرواشہ، اوجہ مطالبات کین بغیر اللہ نہ بل چاتہ
رجوع مہ کویہ۔ د دنیا مسمیتونہ د اللہ د جانب نہ یو کاھی
اوکترہ او عبرت ترے واخلہ، حکمہ چہ دے نہ ستا پسمہ
لازکول مقصود دی۔ بندہ کین چہ دا خلاص او رجوع
الی اللہ جنڈ پر موجودوی نوہ حالت کین اللہ پاک دھن
معاونت اومد دکاروی۔ اللہ پاک فرمائی: "تاسوما یاد کریں،
نہ بہ تاسو یاد کرم۔ اوجہ شکر پہ خائے راویں ناشکری
مہ کریں۔"

مقالہ (۱۱) غیر اللہ نہ دویزارین و ثواب

کوم سرہ چہ خپل ہستی د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں، اود مخلوقاتو نہ عبادوی، او فناقی اللہ شی۔
نوفہ تہ پہ د نور مؤمنانونہ دوچند ثواب وکولے
شی۔ یوحوالصنا د رضائے الہی د پارہ د دنیا د ترک
کولو پہ وجہ، او بل خپل خات د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں۔ پہ ہنہ د خدا لے تعالیٰ نعمتونہ او پیرنویں
وسے ہم زیاتے شی او ہنہ د ابدالو اولیاء اللہ پہ
د کین داخل شی۔

بیا چہ دغہ عارف باللہ د خدا لے پہ نعمتونو اود
امر الہی پہ جاری کولو کین مشغول شی او پہ ہیڑ کین

ترے شہ غفلت، معصیت یا شرک اونشی۔ نو پہ دحسب
ہم ہنہ تہ دونہ ثواب وکولے شی حکمہ چہ یوحہنہ
پہ دے نعمتونو شکر اوباسی۔ او بل پرہ ضرور او تکر
اونہ کریں۔ او بلہ داچہ ذریعہ پہ مینہ امر الہی پہ خٹہ
راویں۔ دلتہ کین داسوال پیدا کریں، چہ ہر کویہ
عارف دنیا اودھے اسباب ترک کریں، او فناقی اللہ شی۔
او پہ دے بنا پہ ابدالو اور برگزیدہ اولیاء اللہ کین شمار
شی، نو بیا پہ دنیاوی مال و متاع کین د ہفتہ لے مشغول
شی حالانکہ داخیز دھنہ دمراج اومذہب خلاف دے۔
نود دے جواب دادے چہ **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ** (امحال
پہ نیتونو مبنی دی) پہ دے وجہ دھنہ پہ دنیاوی
نعمتونو کین مشغول د امر الہی ماتحت اود شکر نعمت
پہ وجہ دی۔ اللہ پاک فرمائی: "کہ تاسو خما پہ نعمتونو
شکر اوباسی، نو تہ بہ د زیاتو نعمتونو پیرنویں وند دریا ندے
اوکرم۔ بل خائے ارشاد دے: "اے پیغمبر! کوم نعمتونہ
چہ د اللہ پاک د طرف نہ تانہ حاصل دی، دھن اظہار
اوکہ او شکر پرے اوباسہ۔"

دا واضعہ حقیقت دے چہ د اللہ پاک عطا کپے شوی
نعمتونہ سرہ پہ غفلت او معصیت کین وانہ چوی، نو
دھنہ پہ روحانی اوباطنی عظمت ہیڑ اشنو بخیریری۔
او اللہ تعالیٰ محض د خپل فضل اوکرم پہ وجہ ہنہ تہ

اجرا و ثواب درکوی۔ او پہ خپل لطف اور کرم احسان د
ہفتہ پرورش کوی۔ حکمہ چہ ہفتہ درضا او امرالہی پہ
خاطر د خپل نفس پیروی پریشہ دے۔ او خپل خان سہ
ذکر او فکر تہ وقف کرے دے۔

دوہ مثال د پیش رودونکی بھی دے۔ چہ نفس د تقاضا
نہ خبر نہ دے۔ اور خدا نے یہ فضل د مور پلار پر ذریعہ
د رزق پہ نعمت مطمئن دے۔ هرکله چہ دے الله پاك
د نفس د آفتو زونہ آرا د کوی۔ نود خلقو زبونہ دے نہ مائل
کری او هغوی ورسو محبت او شفقت راواخی۔ بیا هر
سرے دے سره احسان او مروت کوی۔ اور الله درضا مند
پر وجه قبول مخلوقات دوہ نہ رضامند وی او ددہ خدمت
او مدد کوی۔

هر هغه سرتک نہ بہ دویره اجرا و ثواب ورکولے شی
چہ د غیر الله نہ یو خواشی او ذکر او فکر کین مشغول شی۔
دلایه سرے بہ دواپه جهانہ هر وخت خداے تعالیٰ تہ
قریب وی۔ ددہ به هر قسم تکلیف لیرے وی۔ اور کائنات
تول خیزونہ په خدمت کین غارہ بسته نکلیا وی حکمہ
چہ الله تعالیٰ په هر حالت کین دده معاون او مددگار
دے۔

په دے وجه - مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْكُوفِ سِرِّه
چہ د الله شی، نوالله دهغه شی)۔ او الله پاك فرمائی:

۱۰ اے نبی! دوی ته او وایہ، الله خبا مددگار دے، چہ
په مانے خپل مقدس کلام نازل کپه دے۔ او هغه، هغه
خلق خوشبوی چہ صلحان وی۔

مقاله (۵۲) داو لیا الله دا پتلا عسب
الله پاك خپل بعضے برکزیده بندیان په دے سبب
په مصیبتونو کین اچوی، چہ هغوی د مخلوق نه بیزار
شی۔ او الله پاك تہ متوجه شی او دهغه نہ دعا کولے
او غوازی حکمہ چہ الله تعالیٰ دعا کالے او دهغه منہ
حاجتونہ غوښتل خوشبوی دپاره ددے چہ خپل فضل
او کرم پرے او کړی۔

هرکله چہ برکزیده اولیاء د الله پاك په حضور کین
حاجات غوازی، نود الله پاك جود او کرم ورته داجابت او
قبولیت دپاره هرکله وائی خوکه بعض وخت دعا قبولیت
کین غه تاخیر راشی۔ نود ایدر خاص مصلحت په بناوی او
دمؤمنانو دپاره د پریشانی خیز نه دے۔ نو پکار دی چہ د
مصیبتونو په دوران کین ذکر الہی جاری اوساتلے شی، او
د امر ونهی پوره پا بندی او کړی شی۔ او خپل حاجات
او ضرورت بات د الله پاك نه با قاعده غوښتلے شی۔

الله پاك فرمائی: "أَدْعُوْنِي أَجْتَبْ لَكُمْ" (مانه سوال
کوی، زه به موسوال قبولم) بنده له پکار دی چہ د مصیبت
په وخت کین عجز او زاری هرگز پرے نږدی، حکمہ چہ

الله پاك فرمائی: "د یو بل مالونه اوجاندا دونه په باطله
ذرافو مہ غصب کوی: نود ایدر بنیا دی اصول دے چہ دد
پیش نظر د هرے ممکنه بددیانتی تردید پکار دے۔ د الله
پاك د رضاطلبکار دی چہ په ذکر او عبادت کین مکمل
اخلاص اختیار کړی او اخلاص یوازے دانه دے چہ
په عبادت کین صرف دریا کاری نه پر هیز او کپه شی
بلکه د اخلاص یواهمه تقاضا داهم دے، چہ هیر یو
عبادت، خواه فرض وی یا نقل، د هغه په ادا کولو کین د
الله تعالیٰ نه د اجرا و ثواب یا معاوضه خه خواهش
اونه ساتی، بلکه دعا دت مقصد صرف رضا او اطاعت
الہی اویری۔

کوموا لیا الله اوصوقیا لے کرامو چہ د توحید حقیقت
او ماهیت بیاموندے دے۔ هغوی هر هغه عبادت شرک
گنری چہ په هغه کین د الله تعالیٰ تہ د اجرا و معاوضه نیت
وی۔ نو ذکر او عبادت او د احکام الہی پیروی کین د اجرو
ثواب نیت نه بیانی گنی بیاداد توحید نه منل دی۔
تول عبادت د الله پاك د جانی نه دی۔ که هغه موثر
په خائے دایرو، او د الله د احکامو تعمیل او کړی۔ نوداهم
سراسر دهغه تائید او نصرت دے۔ د احکام الہی د
تعمیل دپاره چہ د کوم قوت او همت ضرورت دے، هغه
خوهم د الله پاك عطا کرده دے۔ نود عبادتو د اجرا و ثواب

سازوی، چہ غفلت او معصیت ترے لیرے کړی، او خپل
مقرب لے جوړ کړی۔

مقاله (۵۳) د الله پاك درضا طلب
د الله پاك درضا طلب کوی۔ او دهغه د خوشنودی د
پاره د نفس اماره د خواهشاتو د اشیام نه کناره کش نشی، خو که
چہ په رضائے الہی کین فنا شو، نو حقیقی بقائے بیا موند۔
خپل خواهشات او ارادے د رضائے الہی تابع کړه، بلکه
چہ دنیا کین هم دغه یولوے نعمت دے او هم د ادقرب
الہی د تولونه پریمی لے اوبهترین ذریعہ دے۔

خو که د الله په رضائے کین فنا شو او خپل خواهشات
لے د هغه د امر د امر په تعمیل کین پریشودل، نود دنیا او
عقبی هر قسم عذاب په هغه حرام شو۔ او خو که چہ د
الله درضا طلبکار وی، نود هغه دپاره داهم لازمہ دے
چہ الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونه اورزق
هغه تہ عطا کړی، نو په هغه د شکر گزار شی، او دنوش
خلقو حقوق د هرگز نه غصب کوی، او نه دسپه نطم زبانی
په هغوی د نعمتونو او درزق د بندولو کوشش کوی، کوچه
د هغوی په مقدر کین وی، بلکه چہ د حقوق العباد منسب
کول په مشیت الہی کین دخل کول دی، او صریحا شرک دے
چہ د الله تعالیٰ په نزد ناقابل عفو دے۔

طلب کو بوند بہترہ دادہ، چہ دوسے پہ جائے بندہ زیات ثنا و شکر ادا کری۔ چہ د اللہ د جانب نہ پرے نعمتو نہ لازیات شی اود نیا او عقیب کین ددہ د پارہ د برکتو نو باعث شی۔

کہ تہ د رضائے الہی طلبگارے۔ اود اللہ تعالیٰ مغضوب او معنوب نہ جو پرے۔ نو د خلقو حقوق پہ ہیچ وجہ مہ غصب کوہ۔ حکمہ چہ کوم خلق د اللہ پاک پہ ویرا کرے شوی رزق شکر گزار شی۔ اود نور حقوق پہ ظلم زیاتی غصب کوئی، نرہنہ پہ دوارہ جہانہ پہ خسارہ کین دے۔ او خوک چہ غاصبان وی دھنوی تویے نیکی بر بادے دی حکمہ چہ د ابد ترین خلق دی۔ اود کلام اللہ مطابق ظالمان او جاہلان دی چہ د عقل او بصیرت نہ بالکل خالی دی۔

کہ دوی د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو رضامندوے، دھنہ شکرے ادا کولے اود مخلوق خدا حقوقے پہ ناجائزہ نہ غصب کولے، نو یقینا دے آیت: لَنْ يَنْفَكُوا مِنْكَ لَازِيْدُكُمْ (کہ تاسو شکر اوباسی نوزہ بہ زیات نعمتونو درکرم) مطابق بہ دھنوی رزق زیاتید لے اودھنوی مرادونہ بہ پورے کیدل۔

اللہ پاک د موثر اوتاسو دھنہ خلقونہ کری، چہ ذکر او اطاعت کین د اللہ پاک درضا طلبگار دی اود اللہ

تعالیٰ د نعمتونو شکر گزار دی۔ اوحسب شریعت د خپیل حال د حفاظت دیارہ د اللہ تعالیٰ د تائید اونصرت خوشکار دی۔ آمین۔

مقالہ (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سرے چہ عقیب کین فلاح د بہبود عواری ہنہ لہ پکار دی چہ د نفس اود دنیوی اسباب پرستش پریدی اود دفعہ شان کوم سرے چہ د اللہ پاک رضا عواری، ہنہ پکار دی، چہ د خپلو نیکیو اعمالو د جزا تصور پریدی۔ حکمہ چہ دا سے کول د توحید خلاف دی۔ او پہ اخلاص خراب اثر عورجی۔

ترخو چہ دیوسری پہ زہد کین دشہواتو اود دنیاوی لذاتو ہوس موجود وی۔ نو ہنہ خپل عاقبت خاست کولے نشی۔ اوترخو چہ یوسرے د عاقبت د جنت او ماہیہا خواہشمند وی۔ نو ہنہ خالصتاً د دیدار اورضائے الہی طلبگار نہ دے۔ پہ دے بنا د اے سری د زہد اوتقویٰ د حیثیت او ماہیت نہ ناخبرہ دے۔ اود ہنہ د تقاضونہ نابلدہ۔ دوسے وجہ دادہ، چہ دنیاوی اشیاء ہر حالت کین خواہش نفس او ہوس سرہ متعلق دی۔ انفس شرک تہ میلان کونیکہ دے۔ نو مؤمن لہ پکار دی چہ خپل رضیت، عیوب، اسس او محبت فقط ذات خداوندی تہ دقت کری اود نفس د دا سے ترغیباتو نہ پرہیز او کری چہ انسان غفلت او شرک تہ

بلی۔ دھنہ رنگ د نفس د ترغیباتو اولذات سفلی نہ کنارہ کشی د سری زہد اوتقویٰ تکیل تہ رسی۔ او ہنہ بہ درکار خداوند کین د عزت اوقبولیت درجہ بیا موی۔ نو ہرکلمہ چہ یوسرے پہ تقویٰ کین پختہ شی۔ نو بیا حقیقی معنوی ہنہ تہ اطمینان قلب حاصل شی۔ ہول مصیبتونہ لے رفع شی اود اللہ تعالیٰ د چہ حسابہ نعمتونو پیریزوے پیسے شروع شی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: « دنیا کین پہ زہد د مؤمن قلب سکون اوطمینان بیا موی، او جسم پیسے راحت بر نو دایو واضعہ حقیقت دے، چہ ترخو یو سری پہ زہد د غیر اللہ غلبہ وی، ہنہ حقیقی خوشحالی او اطمینان قلب نشی بیا موندے۔ دفعہ شان د نفس انسانی عجاب ہم ترہف پیرتکیدے نشی، ترخو چہ ہنہ مکملہ طریقتہ دنیاوی علائقہ پرے نردی۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ زہد فی الدنیا تکیل نہ پس زہد فی الاخرت اختیار کری۔ اود ہنہ تفصیل دفعہ دے کئی ظاہرہ دہ چہ دھنہ عبادت خالصتاً درضائے الہی دیارہ نہ دے۔ بلکہ د حور و غلمان خواہش اوند کری، نو ہنہ چہ مؤمن زہد فی الاخرت اختیار کری۔ نو اللہ تعالیٰ پھنہ د خپلو پیششونو اونعمتونو د اے پیریزوے راواخلی، لکہ چہ پہ خپلو انبیاء، اولیاء اوعارفانوے کوی۔ او خپیل

محبوب اومقرب لے جوہر کری۔ د زہد فی الدنیا اوزہد فی الاخرت پہ برکت بندہ ظاہری اوباطنی لحاظ سرہ ترقی کوی۔ اود نیا اوعقیب کین پہ دا سے نعمتونو نیاد شی، چہ درشاو نبوی مطابق ہنہ نعمتونہ نہ پیسے سترگہ لید لے وی، نہ یونوب اورپیل لے وی اونہ دیو انسان پہ زہد لے ہم وگمان راخے وی۔ اود دفعہ دا سے خدائی نعمتونہ دی چہ انسانی عقل پرے د پوہیدلو نہ عاجز دے۔ اوتشریح اواظہار لے پہ عبارت کین ناممکن۔

مقالہ (۵۵) دولایت تکمیل

زہد تاسوتہ دلذات نفسانی د ترک کولو مختلف پورٹی بناش۔ اود اہم درتہ واضعہ کوم، چہ دھو اوسرے اونس اتارہ د پیر وی نہ پرہیز کولو سرہ دولایت تکیل شنگہ کیری۔ نو د نفس دلاجو اویا بندونہ د خلاصی د پارہ پہ شروع کین انسان خیلہ دانتھا فی جدوجہد اوقوت اولدی تہ کاراخی۔ دخواہشات نفسانی تہ ددہ مزاج د تکلیب نہ واقف اوعادی دے۔ نو دعادت د پیکٹی دیارہ ددہ د پارہ مجاہدہ دیرہ ضروری دہ۔ خود دانت او مقصد مبارک دے۔ پہ دے وجہ اللہ تعالیٰ پدخپل خاست تائید اوتوفیق ددہ نصرت اومدد کوی۔

اللہ پاک فرمائی: « وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فَاِنَّا لَنَهَيِّئَنَّ لَهُمْ

فتح ۱۹۷ الغیب

سُبْحَانَ (کرم خلق چه کمونند در نما جوئی د پاره جده جهد کوی. نومونر هخوی ته د سمولارو هدايت کوی. درهنای بی او نفس اماره دخلاصی نه علاوه الله تعالی کے د خپلو بعض اولیاء او برگزیدہ بندیان وصحبت هم نصیب کړی. چه دهغه په ذریعہ په ذریعہ مؤثره طریقہ دده روحانی او باطنی تزکیه کیری.

بیا داسه مومن بنده دخپل نفس نه فانی شی. او ذات الہی کینی باقی. هغه د ټولو حرام او مشتبہ چیزو نه د ژوند ضرور یا تو کینی پرہیز کوی او صرف حلال او مباح چیزونه اختیاروی. چه دهغه په وجه دهغه د ذکر او عبادت په قبولیت کینی هیڅ شبه پاتے نشی. دغه شان د شہادت نفسانی نه پرہیز کول د عمر ماتونہ پور کیدل د الله تعالی رحلال او جائز چیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کینی د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی. او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو پر زمره کینی داخل شی. دلته دے په باطن کینی د الله د جانبته دا آواز اورسی: "چه هرکله تادرنه الله تعالی د پاره فضا فی او دنیاوی خواهشات پرینودل، نو د عقبنی متعلق هم خپل خواهشات پرین. د. او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کاسا تو او خپلو خواهشاتونہ د چا او کړه. او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

فتح ۱۹۶ الغیب

نه کناره کش شه. اوفتانی التوحید شه. بیا خاموشی او ادب سره کمونند د قرب اوصدقی مقام کینی داخل شه چه هغه به ستا د پاره د انسی خوشحالی او اطمینان وی. او هڅه قسم غم او تشویش به نه وی. نوته دخپل خالق او پروردگار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذات نفسانی نه روگردانی اختیار کړه.

یومعلمی او موحد سړی ته چه د درجه حاصله شی. نو په هغه د الله تعالی د طرفه د علوم او معارف کشف او فضل و کرم انوار شروع شی. د غیبیانه هغه ته خلعت الہی اغوستلے شی. بیا هغه ته د اتلین کولے شی، چه د الله تعالی د دے خاص نعمتونو او عطیایو هر وخت شکر په خلصه راوړه. حکم چه د دے د نافرمانی کول د دے د عطا کوونکی سپکاوی دے. دغه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالی درضا، فضل و کرم او قربی خاص پیوسته وی.

بیا د الله تعالی د نعمتونو او عطیایو د قبولو هم مختلف حالتونہ وی. یو خود چه بنده بعض خپل خواهش سره هڅه قبول کړی او د مکروه او ناجائز وی. او دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی. او دامباح او حلال وی. د دے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره قبول کړی. بیا د دے

فتح ۱۹۸ الغیب

هم اوچته درجه داد چه د الله تعالی ټول نعمتونو نعمتیان دخپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیت الہی موافق قبول کړی. دا د مرید د مراد موندلو. د ابد الیت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت استناد دے.

کرم سره چه د ابد الیت د دے درجه ته اورسی، نو دے دارشاد الہی مستحق او کړی. "اے نبی! دوی ته اووایر چه شما حافظ او معاون الله تعالی دے. چچیل مقدس کلام لے په مانازل کړی دے. او د ټولو صالحانو مل دے. په دے بنامتنی اوصالح هغه سره دے، چه د الله پاک د امر او نهی مکمل اطاعت کوی. او د عمر ماتو او مشتبهاونہ پرہیز کوی. الله تعالی خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پرورشی کوی. داسے سره د قبض اوسطقتی کیفیتات او د حالاتو نشیب او فزادته خه اهمیت نه ورکوی او د مشیت الہی ماتحت هر وخت خوشحالی او مطمینان کوی او افعال الہی سره موافقت کوی.

دا هغه بلندترین مقام دے، چه دلته د اولیاء او ابدالو باطنی احوال انتہا ته رسی. او ولایت پر دے تکمیل بیامومی. او دلته په بنده هر وخت دانوارو او سبر کاتو نزول وی.

فتح ۱۹۹ الغیب

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هرکله چه یومومن بنده د مخلوقاتو او خواهشات نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقی شی او د الله پاک په ذات واحد کینی جوړشی. او د غیر الله تصورات دخپل قلب او دماغ نه بهر کړی نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی. او هم دا د توحید انتہا دے. دایسته د الله پاک محبوب او مقرب وی. او د مخلوقاتو په زړونو کینی هم دهغه د پاره محبت او عزت وی. دے د الله ذکر او حمد له په ټولو چیزونو ترجیح ورکوی او دهغه په فضل او کرم صاحب نعمت او دولت شی. د الله پاک د جانبته هغه ته خوشخبری ورکولے شی، چه کمونند نعمتونہ او بخششونہ به تل په تا فراوان وی. او د نری به د فراخه.

دے حالت کینی بنده د الله تعالی کامل اطاعت گزار وی. دده اراده او تدبیر د الله پاک په مرضی وی. اوله چه د الله رضای، په هغه د دے رضای، دے د الله نه سوا غیر الله نه وجودی وینی او نه فعلی. بیا الله پاک په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونہ په بنده داسے فراوانه کړی، چه دهغه وهم وگان کینی هم نه راچی. حکم چه د دے ذاتی اراده د خدا لے په اراده کینی فضا شی او توحید برکات پر دے شروع شی.

اوس دے بذات خود د الله پاک اراده، بلکه دهغه

دھنہ مراد جوہر شی۔ حکمہ چہ د ارادے او خواہش ددہ
ذات سرخہ خٹہ تعلق پاتے نہ شو۔ بلکہ دے سراسر ذات
خداوندی سرخہ منسوب کرے شو۔ د اللہ تعالیٰ ارادہ سرخہ
خبر دے۔ او ہفت کین شریہ ہیجہ دخل نشتہ۔ ہفتہ ہر
لصہ دارتقا نشان لری۔ او د بندہ ظاہری او باطنی احوال
بتدریج ارتقا بیاموی۔
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ہم د معنوی اور
عروج دا درجہ حکمہ عطا شوے و، چہ دوی د ذاتی ارادے
او خواہش نہ پاک کرے شوے و۔ او خانے دھرا لحاظ
نہ مشیت الہی تابع کرے و۔ دوی یوازے د اللہ پاک
محبوب او مقرب نہ و بلکہ د مراد درجہ کے ہم یا موندے
و، چہ فانی اللہ کیدو سرخہ حاصلیری۔
واضحہ دہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم افعال پہ
حقیقت کین د اللہ پاک افعال و او کو مو صاحبو چہ بہ د
حضور صلی اللہ علیہ وسلم پہ لاس بیعت کرلو۔ ہفتہ د
د اللہ پاک پہ لاس بیعت کرلو و۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشادات د تقدیرات الہی ظہور و۔ اکر کہہ کنارو او
منافقتو تہ د داعیج خبرے بنکاریدے۔
د دین د حقیقت او حکمت طلبکار لہ یاد سا تل پکارے
چہ دیو ولی دیارہ روحانی او باطنی عواملو انتہا دیو نی د
روحانی او باطنی عواملو ابتدا د۔ او د ولایت او ابد الیت

د انتہائی درجے نہ پس د نبوت تہ سوا بلہ درجہ نشتہ۔
نو کوم چہ د خیل باطن تزکیہ کول خواری۔ او نفس امارہ
د شریہ د خلاصی خواہشند وی۔ ہفتہ لہ پکار دی چہ
د دا سے خلق وصحت اختیار کری۔ چہ فانی بغیر اللہ
حکمہ چہ د حیات ابدی رہن ہم دغہ دے۔
مقالہ (۵۷) اولیاء اللہ اوقیض و بسط
اولیاء اللہ خیلو باطنی احوال کین کلہ قبض کین وی،
کلہ بسط کین۔ د تصوف پہ اصطلاح کین قبض ہفت باطن
کیفیت تہ وائی چہ پہ قلب روحانی جناب او غفلت خواری
او دھنے پہ دوران کین د کشف او مشاہدے د لذت نخل
وی۔ دا حالت باطنی او ذہنی لحاظ سرخہ انتہائی پریشانی
پہا کوی۔ خود دے کیفیت لازمی نتیجہ بسط و کشاد وی۔
چہ د قبض ضد دے، د دے وچے نہ اولیاء اللہ د قبض
درد انگیز تاثرات پہ خوشعالمی برداشت کوی۔
د اثر او نتیجہ پہ لحاظ سرخہ د قبض کیفیت ہر حالت کین
د روحانی ترقی سکون او اطمینان باعث وی۔ د دے وچے
نہ د دے نہ د مکلفے فائدے اہستلو تلقین شوے دے۔
او پہ دے بنا مشیت الہی سرخہ موافقت کول سراسر بسط
دے۔ نو د ولی اللہ دیارہ لازم دی چہ ہفتہ د تقدیر پہ
امور کین ہیجہ قسم جگرہ نہ کوی۔ او د قبض او بسط
دوران کین د حالاتو تغیراتو سرخہ موافقت او کوی حکمہ چہ

د واقعاتو احوالاتو قول حکمتو نہ صرف اللہ تعالیٰ پیرنی
چہ عالم الغیب دے او د افعالو او تقدیراتو خٹہ اشتہا
نشتہ۔
پہ دے ضمن کین دا خبرہ ہم یاد سا تل پکار دی چہ
یومؤمن بندہ د خورمہ دلالت نفسانی نہ دوزا کومب،
ہفومرہ پہ د قبض د حالت نہ خلاصہ بیاموی۔ او د بسط
حالت پہ حاصلوی۔ حکمہ چہ د بسط کیفیت سراسر نفس
اتارہ د لاجب نہ پہ خلاصی مقصودے۔ ہر کل چہ د یو
ولی اللہ باطن د نفس د خیا شو تو نہ با لکل پاک شی۔ او ہفتہ
کین د خیل خالق او پرور د کار نہ سوا خہ باقی پاتے نشی۔
نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سرخہ ظاہر شی۔ او کلمات
تہ ظاہریری۔ نو د خواہشات نفسانی نہ خلاصہ موندی
د بسط علامت دے۔ چہ د بسط د حصول بہترینہ ذریعہ
دے۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ اللہ تعالیٰ بغیر د بندہ د سوال
نہ خیلہ ہفتہ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی۔
ہر کل چہ یو ولی اللہ د نفس اتارہ د پیردی نہ کئی
خاور سرخہ خلاصہ بیاموی۔ او پہ ہر لحاظ رشتے الہی
کین فنا شی۔ نو ہفتہ ہذا اب خود مشیت خداوندی جوہر
شی مجاہد او غراب تہ سرخہ غرگندییری۔ او د ہفتہ احکام پہ
کائناتو کین جاری کیری۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ د حدیث
قدسی مطابق اللہ پاک ددہ نور شی، چہ چہ اوریدہ کرا

او ددہ سرگتے شی، چہ پے لیدہ کوی۔ او ددہ ڈ بہ شی
چہ پرے وکیل کوی۔ اللہ پاک تہ خیل ولی د پیرزدے وک
او ددہ د اللہ پاک شان کریم نہ دے، چہ ہفتہ خیل ولی پہ
گمراہی کین اچوی۔ بلکہ اللہ پاک د ہفتہ د ظاہراو باطن
حفاظت کوی۔ او د ہفتہ د سلامتی دیا راکہ ہفتہ تہ د حدو
شرعیہ د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د تولوتہ
لوہ خبرہ دا چہ د اس الہی اطاعت اونہی نہ پریزدہفتہ
دا حوالو د سلامتی ضامن وی۔ او پہ ہفتہ د بسط و کشاد او
قرب خداوندی پیرنوستے وی۔
اللہ پاک فرمائی: « دہ رنگ موندی یوسف علیہ السلام
پہ خیل حفاظت او مدد د بدراہہ کیدو نہ محفوظ کٹے۔ بیشک
ہفتہ جھونر د مخلص بند پانو نہ و۔ بل خائے ارشاد دے
۱۰ اے ابلیس! خما پہ مخلص او برگزیدہ بند پانو بہ نہ ہرگز
غلبہ بیانہ مے۔ حکمہ چہ ہفتوی خما توحید خیل قلب او
روح کین خائے کرے دے: او اللہ پاک حضور صلی اللہ
علیہ وسلم تہ خطاب فرمائی: « خما مخلص بند بیان بہ
ہیچکل شیطان گمراہ نہ کرے شی۔ حکمہ چہ زہ خیلہ د
ہفتوی حفاظت کوم۔ (اللہ پاک د موندو ہم د مخلص بند پانو
نہ کیری او د شیطان د گمراہی نہ موندی پہ حفاظت کین کوی۔
آمین)
ہر کل چہ دیو ولی اللہ خدا کے تعالیٰ خیلہ محافظ او

مددگار رہی۔ نبی شیطان پہ ہفہ خہ اترکے شی۔ اوپہ
ہر ماتو کیں ہفہ خرنک غورخید لے شی۔ اللہ و موزن تولو
مؤمنانو لہ دامرد تمیل اود نہیں نہ دپہیز کولو توفیتی
راکری۔ اود ہفہ خلتور و حافی صحبت مور نصیب کری، چہ
د قبض دپہیزان کن نکلیونونہ لے خلاصہ بیامونہ
دے، اوپہ بسط و کشاد بناد شوے دی، نو ذکر او
عبادت انتہا، تزکیہ نفس، سکون قلب اود بسط چلورانی
لذات دی۔

مقاله (۵۸) توحید اوفنلے نفس

خپلے ظاہری اوباطنی سترکے دغیر اللہ نہ وارہے، او
صرف دباری تعالیٰ پہ ہستی لے نیجے کری۔ مخلوقا تو نہ
مہ گورے۔ بلکہ خالق اویرور کار تہ اوگورے کہ مخلوقات
مشاہدہ کول غورے، نو ستاد نظر منتہا و د مخلوقا تو
خالق اوصانع وی دپارے ددے چہ دہفہ د عظمت او
صنعت عرفان حاصل کیے۔ اود ہفہ پہ توحید پورا
دے۔

زہ پہ تا دا تاکید کوم چہ ددے کا ثبات جھوتو
رطوفونو تہ ہم مہ گورے۔ بلکہ دہفہ غیر فانی اوابدی
ذات مشاہدہ اوکری چہ دزمان و مکان اود جہات د
قید و بند نہ بالکل آزاد اوبالا تڑے ترخوچہ ستانور
صرف پہ مخلوقا تو بیخ دی نوپہ تاد اللہ تعالیٰ ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے۔ د توحید د جہت پہ
خاطر د فورہ تہ اوجھوتونہ روگور داہ شہ۔ نو دہفہ وخت
بہ ستاد زہ پہ سترکہ د اللہ پاک د لوئے فضل جہت پرا
شی۔ او تہ بہ ازلی اوابدی حقائق د نور ایمانی پراسنرا
کین خرنکند اوویجے۔

بیاد توحید نوریہ ستا دباطن نہ ستا پہ ظاہر ہم
اشارند از شی۔ اوستانہ بہ کرامات ظاہریہی۔ خویہ اللہ
یوخل د نظر بنخولونہ پس کہ بیاپہ غیر اللہ اومخلوقا تو
نظر بنخوے تو تہ بہ د شرک مرتکب لے۔ ستا د زہ پہ
سترکہ بہ پردہ راشی، چہ د ہفہ پہ نتیجہ کین بہ تہ د
قبض پہ کیفیت کین اختہ لے۔ اود اسزابہ د دہفہ شرک
اوغیر اللہ کین دھوکید و پوجہ وی۔

بیاجہ تہ اللہ تعالیٰ پہ ذات اوصفات کین یکتا
اوکنرے۔ اود خیل توجہ مرکز ہفہ اوگرخوے۔ دہفہ پہ
فضل و کرم نظر اوساتے۔ خپل نول امیدونہ اوتوقعات
ہفہ سرہ وابستہ کرے۔ اود خیل خان دغیر اللہ نہ بیگانہ
کیے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ دجان تہ نور ہم قریب کری۔ اوتا
تہ بہ مقام صدق کین خانہ د رکری۔ پہ خپلو قما اوسم
نعتونہ بہ بناد کری۔ ہر مشکل کین بہ ستا مدد اواعانت
کوی۔ اوہیشہ بہ ستا حافظ اونا صروی۔

نود اللہ پاک ذات د خپلے توجہ د مرکز کولو نہ پس تہ

فانی بغیر اللہ اوباقی باللہ شہ، اودہفہ دمؤمن دپاک لرونہ
مقصود دے۔

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان تہ پہ ڈوند کین دودہ مختلف قسمہ حالتونہ
پہنچری۔ یا خود دے مصیبتونو کین اختہ وی یا راحت کین
ڈوند تیروی۔ اود اکیفیات د زمانے د حالاتو د تقیرا تو
پہ سبب وی۔ پہ دے وجہ ہر مؤمن تہ کلام اللہ اواحا
نبوی کین تاکید شوے دے۔ چہ دمصیبتونو پہ دوران
کین صبر او توکل خپل دستور جو رکری اوپہ اللہ پاک خپلہ
تکیہ اوساتی۔ اودہفہ تہ د خپلے مشکل کشایی زاری کوی۔ او
پہ صبر اورضا تڑے مدد اوغورای۔ دہفہ خلاف شکوہ
شکایت نہ کوی اونہ و مخلوقا تو تہ خائے پہ خائے خپل
حاجات پیش کوی۔

کہ راحت وی، نو داسے حالت کین اللہ پاک تاتہ
حکما فرمائی چہ - ہر وخت خما شکر پہ خائے راویہ۔ او
خما ناشکری مہ کوہ - د نعمت شکر صرف تڑیہ مجرد
نہ دی ساتل پکار، بلکہ د نعمت شکر پہ زہ او اعضاؤ
ہم ادا کول پکار دی۔ د زہ شکر داسے چہ دغیر اللہ تسوا
ہم اونہ کوی اوپہ ذات الہی کین جو شی۔ اوپہ خپلہ
خاموشہ ژہ ہر وخت د حد و شکر کلمات وظیفہ کری۔
بیا داعضاؤ شکر داسے، چہ دنتھیا تونہ لے پچ اوساتی۔

اود اللہ تعالیٰ د احکامو تعجیل پیرے اوکری۔
تولے ذریعہ او وسیلے د اللہ پاک پیدا کردہ دی۔ اودہفہ
خالق کل دے۔ ددے وجہ نہ دہفہ حقیقی شکر پہ خائے
راورل پکاری۔ لکہ چہ خوک تعذر راور وکی تہ نظر نہ کوی،
بلکہ د تحفہ دوستونکی یعنی مالک خیال ساتی۔ اودہفہ شکر پہ
ادا کوی۔ نو کوم سہمی چہ ظاہر سبب تہ اوکتل۔ اوحقیقی سبب
الاسباب اوقاضی الحاجات تہ لے توجہ اونہ کوی، نو دہفہ
علم اومعرفت ناقص دے۔ اود ایمان حقیقت تہ لے رسائی
نشستہ۔ د قلبی شکر ہم دا تقاضی دے، چہ حرکات سکنت،
ظاہر اوباطن، منافع اولنات خورہ خیزونہ چہ انسان تہ
حاصل دی، ہفہ قول د اللہ پاک د جانب تہ اوکری۔ اوپہ
ہفہ شکر اوباسی۔

اللہ پاک فرمائی: ہر ہفہ خیز چہ تاسوسہ دے، د
اللہ پاک عطا کردہ دے۔ اوحق سبحانہ فرمائی: اللہ پاک
تاسوتہ خپل ظاہری اوباطنی نعمتونہ مکمل طور سہ د رکری،
دپارچ ددے، چہ پہ ہفہ شکر اوباسی: اوحق تعالیٰ فرمائی
کہ تاسو د اللہ پاک نعمتونہ شمیرل اوغورای، نو پورہ بہ
لے نہ کہے شی۔ نو بیا دہفہ ناشکری ولے کوئی۔ نوپہ
مؤمن واجب دی، چہ پہ ژہ د شکر ادا کولو نہ علاوہ پہ
اعضاؤ ہم د خدائے تعالیٰ شکر ادا کری۔ اود اعضاؤ شکر
دادے، چہ پہ ہفہ د خالق اطاعت اوکری۔ اوپہ ہفہ د

مخلوق تازو دایے اطاعت اونہ کری۔ چہ دھنے نہ دخالقی نافرمانی ظاہر پیری۔ حکمہ چہ کوم خیر کین د الله نافرمانی وی، ہنہ جائز نہ دے مواصل خیر د الله پاک اطاعت دے اوددے نہ علاوہ نورقول خیروند د تابع حیثیت لری۔ کہ مؤمن ددے خلاف کوی۔ نو دصراط مستقیم بہ خاکے بہ گمراہی کین کینبوی۔

الله پاک فرمائی: «خوگ چہ د الله پاک نازل شوی آیتونو او احکام مو مطابق حکم اونہ کری، نو ہنہ خلق کافر دی۔ بل خاکے ارشاد دے: «خوگ چہ د الله تعالی نازل شوی آیتونو سزا حکم اونہ کری، ہنہ فاسق، ظالم او گمراہ خلق دی۔ نو ہر مسلمان لہ پکاری۔ کہ مصیبت وی۔ اوکے راحت، ہنہ لہ دینی آداب ہیرون نہ دی پکار۔ کہ مصیبت وی، نو پہ صبر او توکل د قائم اوسی۔ اوکے راحت اونعمت وی، نو فسق او مصیبت نہ د جان پیر کری۔ او پہ ژبہ او اعضا د دخدانے تعالی شکر بہ خاکے راوری۔ مصیبت کین د دخلقو مخکین د شکایت اظهار نہ کوی او پہ صبر اورضا د مشیت الہی سرے موافقت اوکری۔ دہنہ پہ فضل و کرم و کاملہ تکبہ ساقی۔ او ہنہ تہ د دخپہ حاجت روا بی خواست کوی۔ الله تعالی پہ دے طریقہ دخپو انبیا و اولیا و اوریکز یدہ نہ مصیبت نہ لری کوی۔ او دهنوی مشکل کشائی کوی۔ حکمہ چہ شے

پسے وری اوخزان پسے بہار رانی۔ دقانون قدرت ماتحت دهرخیز دپارہ ضد اوانتہا وی۔ دہنہ رنگ دستخی نہ پس آسانی اود مصیبت نہ پس راحت لازمی وی۔ خو پہ شرط ددے چہ د الله پاک بہ ذات واحد کامل توکل او پندہ عقیدہ لری۔ یوحنا پیک کین رانی چہ صبر کامل ایمان دے۔ او توکل دصبر روح دے۔ او الله پاک فرمائی: «الله پاک دصابرانو ملگردے»

د احقیقت ہیرون نہ دی پکار، چہ انبیا لے کرامو او اولیا لے عظاموتہ لوکے لری دے دصبر او توکل پہ برکت حاصلے شوی۔ اود شکر پہ وجہ پہ زیانعمت بناد شوی۔

نو تہ ہم اخلاص اوصداقت سرے دهنوی اتباع اوکری چہ صراط مستقیم د نصیب شی۔

مقالہ (۶۰) د کتاب الله او سنت رسول الله اتباع

دیو مؤمن خپل طبعی مادات پوینودل اود شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوک ابتداء دے۔ ددے پس مقدمات الہی سرے موافقت کول د سلوک او چنہ درجہ دے۔ او بیا د شریعت اوحود د الله متابعت سرے د بشریت تقاضا پہ حلالہ او جائزہ طریقہ پورے کول د انسانیت د صفاتو

انتہادے او دسیرت او کردار تکمیل۔ حضور صلی الله علیہ وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پورے کولو باوجود د احکام الہی اتباع کین د امت دپارہ دیوے کا لے نونے حیثیت لری۔ دایے کاملہ نمونہ (اسوہ حسنہ) چہ دهنوی الله پاک فرمائی: «کوم خلق چہ د الله درضا طیبکاری۔ او پہ وری د قیامت ایمان لری، نو دهنوی دپارہ خمونہ د نبی و نونو بہترین مثال دے»

نو دسیرت د تکمیل دپارہ چہ د بشری تقاضو مشلا خوراک، خنیاک، لباس، حرکات و سکنات او نکاح پہ حائل نہ خہ کوسے ہنہ دستن رسول الله د اتباع بہ نیت کوسے۔ الله پاک فرمائی: «خمونہ پیغمبر چہ پہ کومو خیرونو تاسو تہ د عمل کولو تلقین کوی، ہنہ کوی او د خہ نہ مویجہ منع کوی نہ ہنہ نہ منع شی۔ او حق سبحانہ فرمائی: «ایے نبی! دوی تہ اوواید، کہ تاسو الله پاک سرے محبت کوئی نوخا تیری کوی۔ شما پہ پیروی بہ حق تعالی تاسو سرے محبت کوئی»

یاد ساتہ، چہ د سنت پہ پیروی کین بہ ستا پہ باطن کین د الله پاک د توحید او معرفت نور او خلیری۔ اونہ بہ دخالقی خدا دپارہ د عمل او تقوی پورہ نمونہ شے، ظاہر او باطن کین بہ ستا قول احوال د شریعت ترجمانی کوی، او خلقی بہ ستا د مصیبت آرزو مندی وی۔ بیا بہ ستا دسیرت

او باطنی امور تعلق براو راست الله پاک سرے لری۔ اود کشف، حکمت او معرفت مرکز بہ شے، چہ تہ دے درجہ تہ اورے نو تہ بہ دحدود شرعی نگہبان لے۔ او افعال الہی سرے بہ تاتہ موافقت حاصل وی او تاتہ بہ د اتباع سنت نبوی و توفیق عطا کرے شی۔

الله پاک فرمائی: «موزر خپل کلام نازل کہ، او ہم موزر ددے د حفاظت ضامن یو» نو الله پاک بہ دگنا ہونونہ ستا حفاظت کوی۔ اود احکام الہی احترام کوئی۔ نو د الله پاک تائید او نصرت بہ ہمیشہ ستا شامل حال دی خو د طریقہ پہ سیر او سلوک کین تالہ د بشریت د دنیاوی او ظاہری تقاضونہ نفرت نہ دے پکار۔ حکمہ چہ د انسان سرے تریے دی۔ اوددے نہ گویز کول رہبانیت۔

انسان کول دی، چہ ہنہ پہ اسلام کین حرام دے۔ د جسمانی او بشری تقاضونہ کہ خوگ پاک دی، نو ہنہ ملائکہ دی۔ نہ چہ انسان۔ نو پہ دے سوچ کول پکار کہ چہ د بشریت تقاضی د شریعت ماتحت وی حکمہ چہ داد دعا او سوال پہ صورت کین بندہ بارگاہ الہی تہ لازمیات نزدے کوی۔ او الله پاک سرے د مؤمن تعلق نہ مضبوطی ولے کہ د بشریت تقاضی د سرے نہ زائلی شی، نو ہنہ بہ فرشتو کین داخل شی۔ او دنیا نظام بہ درہم برہم شی۔ نو انسان جائزے تقاضے پہ باطنی امور دیکر، ہرگز

ظہر رسالے نہ دی۔ اور اللہ پاک دھکت ماتحت و بشریت
تقاضے پہ تاسو کہیں پہ دے موجود دی۔ چہد اللہ پاک و نوری
نہ پہ بندہ طریقہ فائدے و اخلاقی اور دنیا کہیں دحق تعالیٰ پہ
نعمتون بنا دے۔

د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے « ستامود
دنیا نہ خوشبوی او غمخما زمرہ تہ زیاتے تزدے دی۔ اور
دنیا آرام او اطمینان پہ مانخہ کہیں دے۔ نوبی علیہ السلام
تہ د سیرالی اللہ او احکام الہی اتباع سڑسڑ د بشریت
خوشحالی ہم دس کرے۔ شوے۔ اور دے دیوی نعمتون پہ قبول
کہیں ہوی؟ اللہ پاک د حکم مطابق د شکر اظہار او فرمایہ
نواں ہوی اللہ او اولیاء اللہ روحانی نعمتون سرہ سرہ پہ پشری
نعمتون ہم بناد وی۔ حکم چہ ہوی دانموتونہ پہ جائزہ طریقہ
استمالوی۔ او ہم پہ دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چہ
د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پیروی او کرے شو۔

مقالہ (۶۱) د اشیاؤ پہ استعمال کہیں دمؤمن
احتیاط

د اللہ پاک د امر او نہی ماتحت مؤمن د اشیاؤ پہ قبول
او استعالو لو کہیں احتیاط کوی۔ چہ دا ہے نہ چرتہ یو آدم
او مشکوک شے استعمال کوی۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشاد دے: « مؤمن د اشیاؤ پہ قبولو کہیں احتیاط کوئکے
وی۔ او منافق لے ہے احتیاط اخستوئکے وی۔ اور دینی

کرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے: « کوم شے چہ تاسو پہ
شک کہیں غور کوی، ہنہ پروردی۔ او چہ کوم کہیں شک
نہ وی، ہنہ اختیار کریں۔ نومن د شریعت پہ اتباع
کہیں د استعمال قبولو کہیں د توقف او تحقیق نہ
کارا خلی۔ اور لغوی خلاف ہیچ چیز نہ خوبوی۔ ترخو
چہ امر باطن د ہنہ د جواز او قبولیت حکم ورنہ کری۔

کہ مؤمن د ولایت او ابد الیت پہ حالت کہیں وی۔ نو
مشیت الہی براہ راست ہنہ تہ دھر خیز د قبولو یا رد کولو
حکم و رکوی۔ اور ابد الیت حالت د فنا لے محض حالت
دے۔ چہ ہنہ صرف د اللہ پاک مشیت د ہر خہ د پارہ
حکم و رکوی۔ کہ مشیت الہی بو مؤمن د بو خیز د قبولو نہ
منع نہ کری، نو واسے خلی۔ او کہ منع لے کری، نو ترک
لے کری۔ اور کیفیت د رمبہی حالت ضد دے۔ حکم چہ
ہنہ حالت کہیں توقف غالب وو۔ او چہ ارادے لے ہم پکین
دخل وو۔ لیکن دے حالت کہیں سراسر امر الہی غالب دے
او مؤمن پہ دے حالت کہیں د قبولو گناہون نہ محفوظ وی۔
نکہ چہ اللہ پاک فرمائی: « مونز یوسف علیہ السلام دھر
قسم گناہ نہ محفوظ کہ حکم چہ ہنہ د مخلص بندگان نو نہ
وو۔»

مؤمن د حرام او مشکوک چیزون نہ منع کرے شوے
دے۔ او صراط مستقیم د پارہ آسان کرے شوے دے،

دے د اللہ رضا او دہنہ احکاموسرہ موافقت کوی۔ او پہ
ہر حالت کہیں د اللہ تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دہ
منتھائے مقصود وی۔ د دے نہ اوچت بل حالت نشہ۔ او
دا ولایت انتھادہ۔

د حالت د ہنہ اولیاء اللہ او اصحاب کرام وی، چہ
دانیا لے کرامو پہ نقش و قدم روان وی۔ او دھوئکے
سنت او طریقت کاملہ اتباع کوی۔ اللہ پاک د پہ مونڈو
تاسو ہم دے پاکو بیزاگانو د پیروی پیرنہ ورنہ او کریں۔
آمین۔

مقالہ (۶۲) د محبت او محبوب حقیقی

تہ د ژوند د مشکلات او مصیبتون پہ وخت کہیں ہیشہ
د اللہ پاک خلاف کلہ او شکایت کوے۔ او دہنہ پہ ربوبیت
پہ قسم قسم تورنگوے۔ حالانکہ ہنہ پہ خیلو بند یا نو ذرا
برہم ظلم زیاتے نہ کوی۔ کوم مصیبتونہ او مشکلات چہ
بندہ تہ پینپیڑی، ہنہ د دگ د خیلو مشرکانہ عقائد و بدو
اعمالو۔ او شریعت د حدود د ماتولو پہ وجہ وی۔ تہ
پہ دے نہ پوہیے، چہ اللہ تعالیٰ وحدہ لا شریک دے۔
عبادت کہیں د شرک نہ کولو سرہ سرہ ہنہ دا ہم غواری،
چہ کوم عشق او محبت دہنہ د پارہ خاص دے۔ ہنہ دغیر
سرہ اونہ کرے شی۔

اللہ پاک فرمائی: « مشرکینو خیل دیوتاگان خیل حاجت

روا جو کرے دی، او ہوئکے سرہ دا ہے ژور محبت ساقی،
چہ ہنہ صرف اللہ تعالیٰ سرہ پکار دے۔ نو کوم محبت،
رغبت او د فدائیت جذبہ چہ د محبوب حقیقی د پارہ خاص
دے او ہنہ دغیر اللہ او دنیوی مخلوق د پارہ وقف کرے شی
نزدہ نہ ساد مصیبتون لوئے سبب دے۔ نوکلہ او شکایت
تالہ د خیل مشرکانہ طرز عمل نہ پکار دے، نہ چہ د اللہ
تعالیٰ نہ۔

مصیبتون تانہ پہ دے پینپیڑی، چہ تہ د خیلو عقائد
او اعمالو اصلاح او کرے۔ او د مشرکانہ طرز روش نہ منع
شے۔ اللہ پاک غواری چہ تہ خیل قلب، دماغ ظاہر او باطن
خالص دہنہ د ذات د پارہ وقف کرے۔ او غیر اللہ د خیل
محبت او رغبت مرکز اونہ کرگوے۔

د خدا لے د رضاد پارہ د نفس انارہ او مخلوقاتو پیروی
پروردہ، چہ تہ دا ہے او کرے، نو اللہ تعالیٰ بدو پہ خیلو
نعمتون او بخششونو بناد کری۔ خلق بہ ستا پہ تشریف
شروع شی۔ او اللہ پاک بدو دوار وجہانو پہ خوشحالو سرفراز
کری۔ نو تہ خیل محبت د مخلوقاتو پہ خائے خیل محبوب
حقیقی سرہ اوساتہ۔ حکم دا محبت جاودانی (ہمیشہ) دے
او ہنہ ہستی بل رغبت او توجہ او کرے۔ چہ ساطرف تہ لے
توجہ دے۔ او د ہنچا ہوسنی اختیار کرے، چہ تاسرہ دوستی
کوی۔ او ہنچا سہ ہم کلام شہ، چہ نابلی۔ او د ہنچ

چالاس کین خپل لاس ورکړه چه تا دکمراه کید ونه چر کوی او پصرط مستقیم ورسوی.

خپل زړه او دماغ هغه مقدسه هستی طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرک اوفسق نږیاک کوی. ستانفس او ستا جاهل اومانق دوستان هغه شیطان دی چه تا دسے لاریس نه بد راه کوی. نو ته به ترکومه د مخلوقاتو په ټکي توری تیروولگے. او دنفس په اتباع کین به ترکومه د محبوب حقینی نه لریس اوسے. خپل خالق او معبود ته نزدے شه اویرسانه چه الله پاک هم اول دے. هم اخر دے. هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل گشا اورازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش اومعنا د هغه درجانب نه ده. او د زبردتو اطمینان د هغه په محبت اود هغه په ذکر اوفکر کین دے.

الله پاک فرمائی: مشرکان خپلو دیوتاگانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچا ایمانداردی. هغوی خوصرف د الله تعالی سره کلک محبت ساتی. اوحق سچمانه فرمائی: دایماندارو زبردتو صرف په ذکر الهی آرام بیاموی. اویا دلری چه د زبردتو اطمینان، سکون اوتوانائی د الله په ذکر حاصلیری.

مقاله (۲۱۳) د معرفت یوکه نکته ما خوب اوبید، چه زه چاته وایم " اے انسان! اے

په ظاهر کین د الله د هغه مخلوق هغه سره شریک کوکئی. اواے مشیت الهی کین خپله ارادے له دخل ورکوکئی. اواے په باطن کین خپل نفس اماره خپل پروس دکار سره برابروکئی. پ زلم کین توحید اواخلاص پیدا کړه. چه داسے اودیدل، نو یوسرے چه ماسره موجود وو، وکے وویل: "دا کوم کلام دے، اوددے مقصد خه دے؟" نو ما جواب ورکړ. چه دا د توحید او شرک میخو کین فرق کول دی. او د معرفت یوکه نکته ده.

مقاله (۲۱۳) د الهی مرگ اود الهی ژوند خه خیز دے؟

یوکه ویرغ ماته یوکه باریکه مسئل پینه شوه. اوفنس م ددے پریشانی نه خلاصے غوښته. غیبی طور حان د دریافت اوشو چه "ته دے وخت د خپل سکون اواطمینان دپاره خه غواړے؟" نو ما ورسا ته اویویل چه زه داسے شریک غواړم، چه هغه کین ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرگ نه لری.

بیامانه ټیوس اوشو، "هغه کوم مرگ دے چه هغه کین ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرگ نه لری؟" ما جواب ورکړه. هغه مرگ هغه کین ژوند نشته، هغه کما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه به تعلقه کیدل دی، چه د هغه مطلب فنا ئی الله کیدل، دغیر الله نه خپل

آسید ونه قطع کول او دباری تعالی هستی سره ته تړل دی.

خا مرگ د نفس اماره خواهشات دی چه زه د الله تعالی درضا اود هغه دارادتو تابع شم. اویا داسے ژوند چه هغه کس مرگ نشته، هغه خا د خپل د اتم ژوندی اولذواله پروس دکار د فعل اومشیت سره ژوندے پالته کیدل ری. په داشان چه کما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی. اوحما ارادے د هغه دارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه کما هغه وجود پالته شی اونه م خه ارادے دا هغه ژوند دے چه مرگ له دے کین دخل نشته. اوزه دد اے ژوند خواستکار یم.

خما دا یخین دے چه کما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی اوعوریز دے.

مقاله (۲۱۵) الله پاک ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافق حالاتو نه تنگدھے، نو د الله تعالی نه د خفگان اظهار کوی. اواوای، چه الله پاک خما سوال نه قبلیوی. اومصیبتونه رانه نه دفع کوی. نو زه نا. دا ټیویس کوم، چه ته د الله تعالی دریمان لاندے آزاد ے. وکه غلام؟ که ته دا اووای چه زه آزاد یم. نو کافر شوے، خکه چه دا د شریعت نه انکار دے. اوکله دا

دا اووای چه غلام یم. اوهم دامؤمن بندله له ویل پکار دی. نویاتانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان اوتوکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوسا ته. اوبوله پیسے هغه ته د حاجت روابی خواست کوی.

الله پاک فرمائی: "خما په درگاه کین خپل حاجات اوضروریات پیش کوی. زه به ستا دعا گانے قبولم نو تا له نددی پکار، چه هروخت د الله تعالی په فضل وکریم او مدد کین شک شه کوی اومه داکو چه د مصیبت اوتکلیف په وخت کین ظلم اوزیاتوی د الله پاک مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه دنده د حاجاتو پورے کولو کین تاخیر راشی، نو دے کین د الله تعالی خه مصلحت وی. تاله نه دی پکار، چه ے قراره شه اوبه الله پاک الزام اونگوسے. خکه چه دے عقیدے سره الله پاک ته د ظلم نسبت راخی، او داسریمکا کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذرکه بر ظلم زیاتے هم پرے نه کوی.

د تیر و تیا شوی قومونو په حقله الله پاک فرمائی: مونږ په هغوی ظلم نه کوو. بلکه هغوی پخپله د شرک او کفر په وجه په خپلو خا نو ظلم اوزیاتے کول. اوهغوی ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوی دخپلو بندانو نتیجه وه." نو تاسو د الله تعالی دناراضه کیدو اود هغه

۱۱۰ الغیب

خلاف شکایت کو لو نہ پریھیز اوکری۔ او دھنہ پہ اضاو
 هرگز اعتراض مہ کوئی۔ دھنہ پہ نعمت شکر او باسی او
 دھنہ رضا سے موافقت اختیار کری۔ او دھنہ خواہشات
 نفسانی پروری پرین دگی۔ چہ دھنہ دھنہ دھنہ او غضب
 باعث وی۔ بلکہ صدق او خلوص سے دھنہ پاک پہ حضور
 کن حواس کوئی۔ او پہ صبر دھنہ دھنہ دھنہ و کرم امید او
 اوسو۔

پہ ہر حالت کن دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 حکم چہ نفس ستا او دھنہ دشمن دے۔ نو دھنہ او زبانی
 دھنہ پاک تہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 دا خیل نفس تہ منسوب کرے او یا دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 اصلاح کن کوشش دا واغلہ، نو تقوی اختیار کرے۔ او دھنہ
 تعالیٰ د امر فرمانبردارشہ۔ د شریعت د حدود و احترام او کرے
 توکل علی اللہ ہنہ کلہ مہ پریردہ او نفس تہ دھنہ پاک دا
 ارشاد دیدا کرے چہ اللہ تعالیٰ پہ وے تاسولہ عذاب کرے
 کہ تاسولہ ہنہ بقین اوسانی، او دھنہ شکر پہ جائے راویا
 اللہ پاک فرمائی: ”کوم عذاب چہ پہ بندیاں راوی، دھنہ
 وجہ دھنہ خیلہ بد عملی وی۔ بیشک چہ اللہ تعالیٰ پہ
 خیلہ بندیاں زور زبانی نہ کوئی۔ نو دھنہ پاک درسامندی
 دپارہ دخیل نفس مخالف شہ او دھنہ راوی رغیبا تو نہ کرے
 او کرے۔ حکم چہ دھنہ تعالیٰ پہ دشمنان کن دھنہ دھنہ دھنہ

فتوح ۲۲۱ الغیب

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چہ ہنہ ہنہ آدم د
 صراط مستقیم نہ بد راہہ کوئی۔

اللہ پاک پہ خیلہ آسمانی کتابوں کن بقولوا نبیا کے کرامو
 تہ ارشاد فرمائے دے چہ ہنہ خیل امتونہ د نفس امارہ
 د اتباع نہ منع کری۔ حکم چہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 بد توین محک دے۔ اللہ پاک دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 دھنہ نہ پہ امان کری۔ آمین۔

مقالہ (۲۲) اللہ پاک نہ د دعا غیبتوں تالکین
 د اے ہنہ مہ واپہ، چہ زہ بہ دھنہ پاک نہ سوال نہ
 کوم، حکم کہ سوال کول عیب ناک دی، نو مخلوقا تو نہ چہ
 دخالق او پروردگار نہ۔ دھنہ تعالیٰ نہ دخیلو تو لوچا چو تو
 سوال کرے۔ او پرلہ سے سوال کول دہنہ دپارہ د سعادت او
 نیک بھنی باعث دے۔ او دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 دے۔ نو دخیل ہر ضرورت دپارہ دھنہ تعالیٰ پہ حضور
 کن سوال کرے، حکم چہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 کن دے۔

کہ ستا غیبتے شوعے خیز دھنہ تعالیٰ پہ علم کن
 ستا دپارہ فائدہ مند وی۔ او دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ
 نوزہنہ بہ ضرورت تاتہ رہی او کہ پہ ہنہ کن دھنہ دھنہ
 مطابق ستا دپارہ نقصان وی نوزہنہ تاتہ حاصل شہ
 بہر حال تالہ نہ دی پکار چہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ دھنہ

فتوح ۲۲۲ الغیب

حرف پہ ژبہ راوی دے۔ نو دخیل ہر حاجت دپارہ دھنہ پاک
 پہ حضور کن پہ دے سوال کرے چہ اللہ پاک د سوال
 کو لو حکم کرے دے۔ او بندہ تہ دے پرلہ سے دعا کولوتالکین
 فرمائے دے۔ حق سبحانہ فرمائی: ”خما پہ بارگاہ کن دھنہ
 کوئی زہ بہ ستا دعا قبولم و او اللہ پاک فرمائی: ”دھنہ
 نہ دھنہ فضل غوارگی۔ بل جائے ارشاد دے ”زہ خیلو
 بند یا نو تہ پیر قریب یم۔ کہ چہ خوک سوال کرے ما یادیوی
 نو زہ دھنہ دعا قبولم“

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: ”پہ اللہ پاک
 د دعا د قبولید یقین لری۔ او سوال ترے کوئی۔ او دھنہ
 مہ واپہ چہ زہ دھنہ پاک نہ سوال کوم، خو ہنہ دھنہ دھنہ
 نہ۔ نو بیا بہ ترے سوال نہ کوم۔ حکم چہ دھنہ دھنہ
 کفر دے۔ دہنہ بعضہ وخت د دعا نہ قبولید و وجہ ہم
 ما بیان کرے دے۔ چہ یا خود بندہ دپارہ ہنہ حرام کرے
 یا پکشی دھنہ دپارہ خہ ضرر پریت وی۔ حقیقت حال
 صرف عالم الغیب اللہ تعالیٰ پیڑنی۔ دے وچہ نہ کفر
 او انکار کلمات پہ ژبہ راوی نہ دی پکار۔ کہ ستا بعضہ
 سوالونہ سمدستی قبول نشہ نو دنیا او عقبی دواوی کن
 پہ دھنہ لوئے اجر بیاموے۔

پہ عامو او رو کن بہ ستا دپارہ آسانی پیدا کرے
 شہ کہ تہ قرض دارے۔ نو قرض خواہ بہ دہنہ پہ سختی

فتوح ۲۲۳ الغیب

سرخ دھنہ لیر نہ منع کرے شہ۔ او ستا دپارہ بہ دھنہ
 قسم رعایت پیدا کرے شہ۔ حکم چہ رحیم، کرم، غنی او
 مغنی دھنہ پاک صفاتی نومونہ دی۔ نو دخیل فضل او کرم۔
 نہ ہنہ خوک نا امیدہ کوئی نہ۔ او یاد ستا بل بگاردی چہ د
 درگاہ الہی نہ بندہ تہ سوال کولوا اجر ضروری رہی۔ او
 کہ بعضہ اوقات دافائدہ دنیا کن ورنہ کہے شہ۔ نو
 دے بدلہ بہ آخرت کن ضرور و رکولے شہ۔

حدیث شریف دے، چہ، د قیامت پہ سرخ پہ مومن
 پہ خیلہ عملنا مہ کن د اے تکی اووی، چہ ہنہ بہ دنیا
 کن نہ کرے وی او نہ بہ لے پیڑنی۔ دھنہ نہ بہ تپس
 اوشی، چہ تہ دانیکی پیڑنے؟ نو مومن بہ اوای چہ
 نہ۔ دایکی خما دپارہ دکوم جائے نہ راوی شہ
 دی بیا بہ ہنہ تہ او نبودے شہ۔ چہ دایکی ستا دھنہ
 سوالونہ او دعا کوانو جزا دے۔ چہ تادینا کن غیبتے دے۔
 او دھنہ مصلحت پہ بنا قبولے شہ نہ وے۔

دومرغ لوبہ جزا بہ مومن تہ بہ دے وجہ ورکیدے
 شہ، چہ ہنہ دھنہ تعالیٰ نہ د سوال کولوا کامل یقین لری۔
 او دخیل ہر حاجت مرکزے صرف ذات الہی کن
 اودا د سیرت انسانی ہنہ اوچت صفات دی، چہ
 ددے پہ وجہ بہ ہنہ تہ نہ صرف پہ دنیا کن بلکہ
 عقبی کن ہم اجر عظیم ورکیدے شہ۔

مقالہ (۶۷) د نفس مجاہدہ

قرآن اوحیٰ پڑھنے د نفس د مجاہدہ د پیرتائید راغیلے دے۔ کہ تہ د نفس خلاف جہاد اوکریے او مغلوبے تہ ہم کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ پہ بوجھے ذریعہ نفس لہ دوبارہ پہ تاغلبہ او او اقتدار ویرکری۔ د پارہ ددے چہ ریاضت او مجاہدہ تہ ستا مخد شی، او خپل نفس سرچ پہ جنگ تہ چہ متاعزم او ایمان د پریمی نہ زیات قوی شی۔ او محبتیں د پارہ د شیطان د پارہ ستا پہ گمراہ کولو کنبں خہ گنجائش پاتے تھی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: تہ مونی ددہوکی جہاد نہ لوئے جہاد تہ راغلو۔ مگھیا د نفس جہاد تہ لوئے جہاد او فرمایہ۔ او د توریے جہاد تہ دے پہ مقابلہ کنبں ویرکے او کنبیے۔ نو د لوئے جہاد تہ مراد د نفس مجاہدہ، عبادت او ریاضت دے۔ اللہ پاک حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ فرمائی: ۱۰۰ پیغمبر! د خپل پرور د کار عبادت تراخوری د مہ کوئے تہ کنبں د عبادت د ہمیشگی حکم دے۔ او ددے عبادت بہترین صورت د نفس مجاہدہ دے۔ حکم چہ نفس لذتوں کنبں آختہ شی، نو د عبادت او نہ غفلت اختیار کری۔ کہ خوک دا اعتراض اوکری او وائی۔ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم پاک نفس خنگہ د عبادت او نہ غفلت اختیار ولے شی۔

چہ ہنوی تہ د نفس د مجاہدہ د تاکید کولو ضرورت پینیں شو۔ حکم چہ صل خو خہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہیتر ارشاد ہم د منشا ئی الہی خلاف نہ وو۔ کہ چہ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ جھونیز نبی د خپل خواہش نہ ہیتر تہ وائی۔ بلکہ د ہنہ ہرہ خبرہ وئی وی چہ ہنہ تہ لبر لے شوے وی۔ نو ددے اعتراض جواب دادے چہ د ایسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس پورہ طریقہ دے۔ کہنی خطاب حقیقت کنبں دومرہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ذات تہ نہ دے۔ خود مرچ چہ د ائت افراد تہ دے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ چہ کوم احکام صادر شوی دی۔ د ہنہ حقیقی مدعا امت مخاطب کول او د امور شرعیہ تاکید کول دی۔ کہنی حقیقت دادے، چہ اللہ پاک نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ پہ نفس او خواہش مکملہ غلبہ ویرکے وے۔ او د اسما افراد ہر وقت د نفس د مجاہدہ حاجت مند دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ د نفس د مجاہدہ ضرورت نہ وو۔ نو مؤمن چہ د نفس مجاہدہ راواخلی۔ او د شریعت پہ اتباع کنبں نفس مغلوب کری۔ نو اللہ تعالیٰ ہنہ د دوار چھا تو پہ بنو نعمتو نو بناد کری۔ او پہ جنت کنبں اوچتے دیرے ویرکری۔

اللہ پاک فرمائی: ۱۰ کوم سرے چہ د حشر پہ ورخ د خپل پرور د کار د پیشی تہ او ویریدہ۔ او نفس تہ د خلاف شریعت

خراہشا تو د پیروی نہ محفوظ کہ۔ نو د ہنہ تکا و نرہ یقیناً جنت دے۔ نو ہرکے چہ د مؤمن د قدری خائے جنت دے چہ ہنہ تہ د خدا تہ پہ دیدار بناد شی۔ نو بیا ہنہ غیرت تہ د رجوع کولو او دنیا تہ د میلان کولو نہ پیرا دے۔ او حکم چہ دنیا کنبں د احکام الہی پہ پیروی کنبں ہنہ د نفس آثار د خواہشا تو نہ پریز کوی۔ دغہ رنگ پہ اللہ تعالیٰ پجنت کنبں د ہنہ د تقویٰ پہ خاطر جزا ویرکول کنبں ہم ہنہ پیرتائیم او بہ حسابہ نعمتو نو مور کری۔

د دے برعکس کافران او مشرکان چہ دنیا کنبں فسق و فجور کنبں آختہ وی۔ نو د نفس د اتباع پہ وجہ بہ ہنوی د دو رخ پہ سخت عذاب کنبں کیر وی۔ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ مسلمانو! تا سود ہنہ اور نہ خان بچ کری۔ کوم چہ د کافرو د پارہ تیار شوے دے۔ او ہمیشہ بہ پہ ہنہ کنبں سوزی۔ نو د حشر پہ ورخ بہ د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پارہ قسم قسم عذابونہ وی، حکم چہ دوئی دنیا کنبں د احکام الہی د اتباع نہ پچہ کوی۔ او د نفس د خواہشا تو پہ پیوستر کو پیروی کوی۔ نو حکم اللہ پاک فرمائی: ۱۰ لے نبی! تا ہنہ خلق اور نہ لیدہ، چہ ہنوی خپل نفس خپل معبود جوہ کریے ویر۔

اللہ پاک بہ مجاہدہ کونکو مؤمنانو تہ جنت کنبں ہر وقت لوئے لوئے او تازہ تازہ نعمتو نہ ویرکوی۔ او د خاطر

او عزت بہ د دوئی پہ دے وجہ کولے شی، چہ دنیا کنبں دوئی د نفس خلاف جہاد کولو۔ او ہنہ د احکام الہی تابع کریے ویر۔ او ددے ارشاد نبوی چہ د دنیا د آخرت پچہ دے رہم دغہ معنی دی۔

مقالہ (۶۸) اللہ پاک ہرہ ورخ پہ بنوئی شان کنبں دے

دیر عالمان او مطالب قرآن کنبں فکر کونکی ددے آیت: ۱۰ لکن یدوم ہونوی شای ۱۰ (ہرہ ورخ ہنہ پہ بنوئی شان کنبں دے) پہ حقیقی معنی پورہ نہ دی۔ ددے اصل مفہوم دادے، چہ بول مخلوقات خواہ ہنہ ہر نوح سرے بقلو لگا، پہ ہر حالت کنبں فانی او زوال موند ویکری۔ او پرماری او ہنگامی ژوند لری۔ لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات داشان دے، چہ ہنہ حق و قیوم دے۔ دانشی او ابدی دے۔ او نہ صرف ذات سرہ، بلکہ خیلوصفا تو سرہ ہم ہمیشہ باقی او پائندہ دے۔ د ہنہ حیاتی قوت او اختیار ہرہ ورخ پہ ترقی دے لیکن زوال او تزلزل ورلہ ہرگز نشنہ دغہ رنگ دانہ پاک احکام او ارادے ورخ پہ ورخ پہ قوت او اثر کنبں زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزورک) ورلہ ہیتر کله نشنہ۔

ہرکے چہ اللہ تعالیٰ د بندہ دعا قبولی او د ہنہ ہونوی خیزونہ ہنہ تہ عطا کوی۔ نو ہنہ سرہ د اللہ تعالیٰ ارادہ

ما تپیری نہ۔ اور نہ دھنڈ دھنڈ خدایہ رزنی کیری۔ مخلوق تو دپارے چہ کوم مقدرات دازل نہ مقصدی نودعلم الہی مطابق پہ خپل وخت ہنہ حاجات اورادونہ پورے کیری۔ بہرحال ددعا کو نکو ضروریات پورے کیدل ہم د احکام الہی ماتحت وی۔ او پہ دے ہم پوھیدل پکاری، چہ عقیل کیں جنت دا خلیل ہم دعلم اوکرم الہی ماتحت دی۔

حدیث شریف دے تچہ بی بی عائشہ رضی اللہ عنہا د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس اوکے چہ جنت کیں بہ خلق محض دخیلو تیکو اعمال وپہ وجہ داخیری اوکے نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیل چہ نہ۔ بلکہ د اللہ پاک بہ رحمت او بخشش بہ جنت کیں داخیری نو حضرت عائشہ ۳ تریے تپوس اوکرو چہ یارسول اللہ! تاسو بہ ہم نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیل چہ ہو زہ بہ ہم نہ، مگر خدا نے پر رحمت ددغہ وخت حضور صلی اللہ علیہ وسلم خپل لاس مبارک پہ خپل سر پہ بیکہ او داد دے دپارے چہ اللہ پاک خپلو حکامو ارادو کیں د مخلوقات تا بح نہ دے۔ ہنہ چہ خدایہ ہنہ کوئی دھنہ نہ پوھو تپوس کوکے نشتہ۔ او دیکھو نہ تہ د احکام الہی تپوس کو لے شی۔

دعرش نہ واخہ تر تخت العزیز پورے ہون مخلوقات

دھنہ پیدا کردہ دی۔ او پہ خوبہ او نا خوبہ ہر حالت کیں دھنڈ فرمائیل دی۔ اللہ پاک ذمائی: «اللہ نہ سوا دکائنات خوک خالق او مختار شہتہ؟» (یعنی نشتہ) اوحق سبحان فرمائی: «اللہ نہ سوا خوک معبود او مسجود شہتہ؟» او اللہ نہ مژدل فرمائی: «تہ د اللہ برابر او ہنام خوک پیڑے؟»

اللہ پاک فرمائی: «اے پیڑیہ! تہ او ابہ چہ اے مالک الملک تہ چہ خوک غواپے، ہنڈ تہ ملک او سلطنت عطا کوہے، او دچا نہ چہ غواپے، سلطنت اخڈے۔ تہ چہ چا تخراب عزت وکروے۔ او خوک چہ غواپے ذلیل کوے۔ عزت اور فروزی صرف ستا پہ لاس کیں دہ۔ تہ بیشکہ پہ ہر خیز حاکم او مختارے۔ تہ چہ چا تخرابے عہ حسابہ رزق عطا کوے۔ پہ مخلوق تو حقیقی او مستقل حکومت صرف تانہ حاصل دے۔»

مقالہ (۶۶) د اللہ پاک نہ دکو موخیزونو غوبتل پکاری؟

کہ تہ د اللہ پاک پہ حضور کیں سوال کوے۔ نو دخیلو تپوس کتا ہونو دپارے د مغفرت او دراتلونگی وخت کتا ہونو نہ دچو کیدو سوال کوے۔ او دھنہ نہ دطاعت او عبادت د ہیشکے، دامرونی د تعمیل، پہ مشیت خداوندی د رضامندی، پہ مصیبتوں د سہم کولو، دحللو نعمتون او د رزق دزیاتی، پہ نعمتون د شکر، دایمان د سلامتی سکا د

مرئ او پہ وسخ دقیامت د انبیاء، صدیقینو، شہداء و صالحینو او اولیاء اللہ پہ ولہ کیں د پاسیدو دعا غواپے۔ لکھ چہ دا یولوسے سعادت دے۔ خپل قول معاملات سدا اللہ نقلی تہ او سپارے۔ او خپلہ ہنہ کیں ہیچ قسم دخل مہ کوے۔

د حضرت عمر رضی اللہ عنہ متعلق روایت دے۔ چہ ہونگی فرمائیلے دی: «ماتہ پہ دے خبرے پروانستہ، چہ پہ ماصبا پہ کوم حالت کیں راخی۔ آیا داسے حالت بہ وی؟ چہ زہ بہ نے نہ گنہم، یاد اسے حالت بہ وی، چہ زہ بہ نے خونیم لکھ چہ زہ نہ پوھیریم، چہ دعلم الہی ماتحت حما دپارے بہتری پہ کوم حالت بہ وی، چہ زہ بہ نے خونیم۔ لکھ چہ زہ نہ پوھیریم، چہ دعلم الہی ماتحت حما دپارے بہتری پہ کوم حالت کیں دے۔ نو ما خپیل موجودہ او راتلونگی معاملات اللہ پاک تہ او سپارل، چہ ہنہ بہترین دوست او بہترین حافظ او ناصر دے۔»

دا الفاظ حضرت عمر ۳ د اللہ پاک پہ تدبیر رضامندی او دھنہ پہ حکم د کامل اطمینان پہ بناہ ارشاد او فرمائیل: «دنبلیانود ناقص او محدود علم او پہ معمولی واقعاتود پریشاند کیدو۔ پہ باعث اللہ پاک تنبیہ فرمائی: «مسلمانانو! جہاد پہ تاسو فرض شوے دے۔ حالانکہ ہنہ تاسو نہ آرام طلبی پہ وجہ نہ نہ پکاری۔ عین ممکنہ دے، چہ

کوم خیز تاسو بنہ نہ کتری، ہنہ کیں ستاسود سپارے عہ خبری وی۔ نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب اللہ پاک پڑن۔ تاسو نہ پڑن۔ نو تہ دھنہ وخت د تسلیم او رضا طریقہ اختیار کرے ترخو چہ د نفس امارہ دلاجونہ ازاد نہ شے۔ اورضائے الہی سرے موافقت اختیار نہ کرے بیا بہ ستا ذاتی خواہشات او ارادے بھوشی۔ او دبتول کائنات نہ بہ ستا متعلق قطع شی۔ او صرف پوخدا اے سرے بہ باقی پلے شی۔ او ہم د، دتوحید مقام دے۔ چمستا زہ د اللہ پاک پہ محبت معمورہ شی۔ او د اللہ طلب او میل ستا نصب العین شی۔

دے حالت کیں بہ پروس دکار تا پہ دنیاوی نعمتونز بناہ کری۔ او تہ بہ دھنہ شکر گزار شے۔ او دھنہ شیت سرے د موافقت پہ وجہ بہ دھنہ د عطا کرے شوی رزق عملا احترام کوے۔ بیا کہ دیوی ژوند کیں پہ تاخہ تنگ حالی راخی۔ نو تہ بہ دخیل پروس دکار نہ ناراض نہ نے۔ او پہ ہنہ بہ د رزق نہ وکولو الزام نہ لکوے۔ لکھ چہ د یومؤمن او مؤحد پہ حیثیت بہ تہ دخیل خواہش او ارادے نہ کنارے کش نے۔ او خپل معاملات بہ د اللہ پاک تہ سپارے وی او د «وَمَا تَكْفُرُ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ» تاسو بہ خدے نہ غواپے مگر ہنہ چہ اللہ پاک غواپے ماتحت ستا دعا او سوال صرف د امر الہی اطاعت کول وی۔

مقالہ (۷۰) پہ خیلو نیکو غور نہ دے پکار
 ستا پہ خیلو نیکو غور کول او دھف خیل نفس متہ
 نسبت کول او پہ خلق خدا کین پہ خیلہ راستبازی فن کول
 ظاہر شرک او کمرایہ ۷۰ - حالانکہ داخر کندہ حقیقت
 دے چہ پہ صراط مستقیم تلل او دیکھی توفیق موندل د
 اللہ پاک پہ تائید او فضل او کم مخصوصی - دے دے عین
 کہ یو سہے د کفر او شرک او قسما تم کنا ہونہ پچ کپری
 بزغہ ہم سراسر د اللہ پاک د تائید او امداد پہ وجہ وی -
 نو بیاتہ د اللہ تعالیٰ د تائید او مدد پہ اقرار کول کین ولے د
 بخل نہ کارا اخلہ - او نیکی کول او دبدئی نہ پچ کیدل ولے
 خیل نفس تہ منسوب کولے - حالانکہ لو لے جلیل القدر انبیاء
 او اولیاء اللہ بہ ہم ہیثہ داوئیل چہ : لا کؤل و لا کؤلہ
 الا یا اللہ العلی العظیم - یعنی د اللہ تعالیٰ دا حکا مو د تعیل
 او د منہیا تو نہ پچ کیدو توفیق صرف د اللہ پاک پہ تائید
 او نصرت دے -
 نو تالہ پکار دی ، چہ نیکی ، تقویٰ اور استبازی د
 اللہ پاک د جانبانہ او گتہ - او بدی او کناہ خیل نفس
 اتارہ تہ منسوب کرے - حکمہ چہ کنا ہونو چرہ ہمد غہ
 دہ - د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « نیک عمل
 کوئی او نیک عملی توفیق د اللہ پاک نہ غواپری - کنا ہونو
 نہ پچ اوسی - او کنا ہونو نہ پچ کیدو د پارہ نفس اتارہ

مغلوب کرے - د خیل پرور د کار نزدیکت طلب کپری - او د
 اللہ پاک فرمان بردار اور راست باز چرہ شی -
 نو کم سہے چہ پہ مشیتا اللہ کین دکوم دستوری
 عمل دیارہ پیدا شوے دے ، ہم ہفہ عمل دھنہ دیارہ آسان
 کرے شوے دے - او ہفہ د ہفہ پہ پیروی مامور دے -
مقالہ (۷۱) د پیر او مرید راترو نیاز
 طریقت او حقیقت کین ستا دوہ حالتونہ ممکن کیدے
 شی - یا بہ تہ مرید کے یا صاحب مراد - کہ تہ مرید کے
 نو یا خو پہ تا یو دروند بار او دشمنیتا دیرہ لویہ ذمہ واری
 پر تہ دہ - حکمہ چہ تہ لا اوس صد اقت او حقیقت دلارے
 طالب او محتاج کے - او طالب لہ دیر محتاج ، مشقت ، ریاست
 او مجاہدہ کول وی - حتی چہ ہفہ خیل مقصود او مطالب
 تہ اورسی -
 د طریقت پہ لا کین تالہ مناسب نہ دی چہ پہ مصیبت
 او مشکلات تو داویلا شروع کرے - او د اللہ پاک خلاف شکایت
 او فریاد راواخلے - تہ بہ دصبر او تحمل نہ کاراخلے او استقلال
 سرہ بہ پہ صراط مستقیم قائم اوسے - تردے چہ مصیبتونہ
 تانہ رفع کرے شی - او خیل مقصود تہ اورسے - نو د طریقت
 پہ لا کین مصیبتونہ او مشکلات پہ حقیقت کین ستا
 باطن تزکیہ روحانی درجا تو بلندی او دخلتو دا احتیاج نہ
 خلاصی دے -

او کہ تہ صاحب مراد کے - او پہ تا اقات وارد کپری
 نو دھف اما تو خلاف ہم پہ اللہ تعالیٰ تہمت مہ نکوی
 او شکایت مہ کرے حکمہ چہ اللہ پاک پہ ما تارہ اولیاء اللہ کلہ پہ دے
 وجہ ہم مصیبتونہ نازلوی چہ دھنوی دیجہ او چہ کپری
 اوروحانی قوت کے زیات کپری - نو د صاحب مراد کیدو پہ
 صورت کین ہم ستا د مصیبتونہ د اللہ تعالیٰ دا منشاوی
 چہ ہفہ ستا درجہ اولیاؤ او اہد اوسو یو کپری - او تا خپل
 خان تہ نورہم قریب کپری -
 آیا تہ دا خوبنوی ، چہ تا دا اولیاء اللہ او اہد الو نہ
 بے تعلق کپری - او د فاسق او غافل خلقو پہ دلہ کین د
 شامل کپری - کہ تہ دا چنو درجونہ غفلت ہم او کپری ، نو
 اللہ تعالیٰ ہرگز دانہ خوبنوی ، چہ تہ دھنہ نہ محروم
 کپری - اللہ پاک فرمائی : « ستاسو پہ بہترنگ او فلاح و بہبود
 اللہ تعالیٰ نہ پوہیری - او تاسونہ پوہیری » -
 بیا کہ تہ دا اووا تہ چہ ابتلاء خود طالب او مرید د
 پارہ پکاروی - چہ د طریقت د لاومبتدی وی ، نہ چہ د
 صاحب مراد دیارہ چہ صاحب مقصود دے - نو د دے
 جواب دادے - چہ د صاحب مراد ابتلاء خہ کلہ نہ دے
 بلکہ نادرا وقت شے دے - دے کین دھیا اختلاف نشت
 چہ د قتلونہ زیاتہ ابتلاء پہ برگزیدہ انبیاء را اخلہ دہ د ابراہیم
 علیہ السلام واقعات او گورگی - بیا د حضور صلی اللہ علیہ وسلم

پہ مصیبتونہ نظر او کپری چہ دھنوی ابتلا شو مراد
 بختہ و -
 حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « شومرہ چہ
 زہ د اللہ پاک پہ دین کین ویرولے شوے ہم - دومرہ ہجورک
 نہ دے ویرولے شوے - او سومرہ چہ ماد اللہ پاک پہ اطاعت
 او امر کین د کفار نہ تکلیف بیا موندے دے ، دومرہ ہیا
 نہ دے بیا موندے - بیشکہ دین پہ خدمت کین مسلسل
 دیرش ویٹے او شے پہ ماد ایسے تیرے شوے دی چہ دھف
 دوران کین ما تہ دومرہ طعام را کہے شوے دے چہ د
 بدل رہن پہ ترخ کین بہ پستیدے شو - او دہہ حالت کما د
 نورو منکرہ ہم وو -
 دینی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « د انبیاء
 پہ دلہ زیات مصیبتونہ او ازما نشونہ نازلیری - بیا د غصہ د
 پہ درجہ پہ نورو بندگان خدا ابتلاء راخی - او رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « زہ ستاسو تونونہ زیات
 د اللہ پاک پتیرندونکے ہم او دھنہ ویریدونکے - دے
 نہ معلومہ شوہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د صاحب
 مراد کیدو باوجود پہ ابتلاء کین اچولے شوے وو - او دا
 ابتلاء او د اللہ پاک نہ دیرہ ، د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
 د وجود او چتولو او د قرب خداوندی پہ فرض و - حکمہ چہ
 دنیا د آخرت پچے دے - او د انبیاء او اولیاء اللہ کار پہ

ابتلاء صبر کون ، مشیت الہی سرچ موافقت گولی اور تسلیم اور رضا اور اختیار اول وی۔ بیا تے سے مصیبت لے کرے شی ، پر دیدار الہی بنا د کرے شی۔ اور عقبتی کیں یہ درجات عالیہ سرخرا ز کرے شی۔

نو دا صغہ شوہ ، چہ دنیا کیں دھر صاحب مراد د پارہ ابتلاء لازمی نہ دہ۔ اونہ داغہ کلیہ کر کیدے شی۔ بلکہ اللہ پاک د خیل حکمت بالغہ ما تحت چاسوہ چہ عواری ، دا معاملہ کوئی۔

مقالہ (۷۲) بازارونہ او دخداے د بندیاؤں قسمونہ

دخدائے پہ مخلوق کیں دینی ، روحانی او باطنی لحاظ سرہ د بنیاد مو مختلفہ درجے وی۔ نو خلق چہ کم عمل کوی ، ہنہ دخیل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی۔ او یہ ہر عمل کیں د ہنوی نیت، خواہش او نقطہ نظر جدا جدا وی ، چہ د ہنہ پہ بنا ہنوی تہ اجر و ثواب یا عذاب و رکولے شی۔

کوم خلق چہ بازارونہ تہ شی ، د ہنوی ارادے او تمسرات جدا جدا وی ، پہ دے لحاظ سرہ د ہنوی خو قسمونہ دی۔ دے کیں یو قسم ہنہ دی ، چہ ہرکہ بازار کیں داخل شی۔ او لذت او شہوت کیں اختہ کوئی کیزونہ او وینی ، نو پہ ہنہ کیں ور کینوی او ددغے اشیاؤ دکشش او جاذبیت پہ وجہ

پہ ہنہ کیں محوشی۔ نو دا خلق دے خیز و نوسرہ د ہمرہ ذریعہ اوتری ، چہ جائز او ناجائز نہ گوری۔ خود ہنہ پہ حاصل لو کیں مصروف شی۔ او فتنہ کیں پر یوگی۔ دوسے لذت نا کو او شہوت نا کو خیز و نو نظارہ د ہنوی د پارہ گمراہ کن او ددین اوعبادت نہ ددوی لے کرے کوئی وی۔ نو دغہ شان د نفس امارہ پہ پیرہ کیں دا اللہ تعالیٰ د اطاعت نہ لے کرے شی۔ مگر دچہ اللہ پاک د تہ پہ خیل فضل و کرم د نفس دشمنونہ او لذت نونہ د پرہیز توشیح و رکری۔ او سلامت پاتے شی۔

بازارت تلو کیں دویم قسم خلق ہنہ دی چہ ہنوی د لذت او شہوت خیزونہ او وینی ، نو ہنہ د غفلت او گمراہی موجب کنری۔ دا عقل د عقل او شعور خا وندانہ دی۔ او دین بدلہ رجوع کوئی دی۔ د شریعت اتباع صبر او تحمل سرہ کوی۔ دا خلق د مجاہدینو پہ شان دی چہ پہ نفس او شہوت تو غلبہ حاصل لو کیں دا اللہ پاک مدد لے شامل حال وی۔ او نفس سرہ ددوی دا جہاد د نورو نیکو نہ دزیات ثواب باعث وی۔ حنور صلی اللہ علیہ وسلم فرما کیلے دی : ہرکہ چہ پیومون پہ بعضے لذت نونہ د نفس پہ شہوت نونہ اختیار بیاموی او دخداے دویرے نہ سہ پریردی ، نو ہنہ تہ بہ د ہنہ بیکی پہ بدلہ کیں او یا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دویم قسم خلق ہنہ دی۔ چہ د لذت او شہوت خیزونہ فوراً حاصل کوی۔ او ہنوی سرہ واصل شی۔ دا خلق خا ت

د پارہ د غفلت او گمراہی سامان خیلہ پید اکوی۔ او خلوم قسم ہنہ خلق دی ، چہ بازار تہ شی۔ نو خیل خواہش او ضرورت صرف دا اللہ پاک جائزہ او حلال و خیزونہ پویہ محمد سانی۔ او چہ کوم خیزونہ حاصل کوی نو پہ جائزہ طریقہ د ہنہ استعمال کوی۔ او دا اللہ پاک د نصرت و ہر دم شکر یہ خائے راوی۔ دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی۔

بازارت تلو کیں بیگم قسم دخداے بندیاں دا سے کیں چہ د لذت او شہوت خیزونہ نہ گوری ، اونہ ورتہ توجہ کوی۔ ددوی ددے نہ بالکل بے خبرہ وی او دماسوا اللہ نہ بغیر بل ہیچ نہ وینی۔ دوی غیر اللہ نہ وینی اونہ لے اوری۔ اونہ لے موجود کنری۔ ہنوی خیلہ پو لہ توجہ ہر دخت خیل خداے تہ گر کولے وی۔ پہ دے وجہ ہنوی دکنہ پیرے نہم د ہنہ تنہا بی لطف اخی چہ د ذکر او فکر نہ معمول وی۔ چہ تہ دوی بازار کیں بیاموسے۔ او تپوس تہ او کرے چہ۔ بازار کیں تا سوخہ اولیدل ؟ نو ہنوی بہ درتہ او وانی چہ دوی ابدی ذات نہ مویا ہیچ اونہ لیدل او دھنوی داوینا بالکل درستہ دہ۔ حکمہ چہ ہنوی شہ لیدلے وی ہنہ لے دسویہ سترگونہ بلکہ ذریعہ پہ سترگو لیدلی وی۔ خواہش او ارتنوسرہ لے نہ وی لیدلی ، محض صورت کیں لے لیدلی وی ، معنی کیں لے نہ وی لیدلی ظاہری لے لیدلی وی ، باطنی لے نہ وی لیدلی۔ او بیا چہ

خومرہ اوغہ لے لیدلے دی۔ پہ ہنہ کیں لے ہم خیل خلق اوصاف لیدلے وی۔ دوی د مخلوق تو یہ یو ابرح کیں دا اللہ تعالیٰ د جمال مشاہدہ کوی۔ او پہ بل ابرح کیں دھنہ د جلال۔

بازارت تلو کیں دخداے برگزیدہ بندیاں شہیدم قسم ہنہ دی۔ چہ ہرکہ ہنوی عوام پہ گفتار او کردار او پہ گمراہی کیں او وینی۔ نو ددوی زہر دھنوی د پارہ دھم دکنی رحم او شفقت نہ لک شی او دھنوی نہ د نغرت کولویا یہ ہنوی دلعت او ملامت پہ خائے بازار کیں د داخلیدونہ دوتوپورے دا اللہ تعالیٰ پہ حضور کیں د ہنوی د پارہ دشفا عنت او مغزرت دھا کوی۔ او اللہ پاک تہ زاری کوی چہ اے پرور دکارہ دے خلقت تہ ہدایت او کپے او پیرمہ لارے روان کرے۔ چہ ستا دنا فریانی او دشریعت د خلاف ویرشی نہ میر شی۔

نو دا اللہ پاک دا سے مجلس بندیاں دینارونہ او اباد و محافظ دی۔ او ہم دغہ خلق دی چہ دا ولیاؤ اللہ ، ابدانو ، زاہدانو ، متقیانو ، او پہ زمکہ دخداے دانا نیاؤ خلصاؤ ، خوش اخلاقو ، شیرین زبانو ، ہادی او سعیدی مرشد اور ہنا پہ نومونہ بیلے شی۔ دا سے خلق کسیرا عظم او نادر الوجود دی۔ او تنہا بی او کتہ کیں ددوی د دھا او معیت برکات د پر خوش نصیبہ خلقت تہ حاصل وی۔

پہ دہائی دے دے اللہ پاک رحمتوں ہی اور نوح اسانی ہے
ہدایت اور سعادت دپارے دے اللہ تعالیٰ دہائی سلامت اوصاف
قوت لری۔ اللہ پاک د مونیہ ہم دہا سے خلقود فیض نہ فیض
نیاب کری۔ آمین۔

**مقالہ (۷۳) اولیاء اللہ پہ کومہ طریقہ فاسقانو
تہ ہدایت کوی؟**

بعض اوقات اللہ پاک خیل یوولی اور بکر بید بندہ
د بعض فاسق اور فاسقو پہ ظاہری اور باطنی عیبونو آگاہ
کری۔ اور دے آگاہی مقصد دوی، چہ دا بزرگ دے گورہ
او بد کردارہ خلقو تہ د شریعت د امور تبلیغ او کری او دکلام
اللہ پہ رنیا کین د حق او باطل فرق ہونوی تہ واضحہ کری۔
ولے دعوولی اللہ د تبلیغ د آرا او ماتحت د یو مشرک او فاسق
سوی د خلقو جھکنیں سپکاوے نہ کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "تہ دخیل پروردگار نیغے لارے تہ
خلق پہ حکمت عملی، محبت، نرمی او شیرین کلامی بلکہ او
کہ ہونوی سرور بخت و مباحثہ کرے نو پہ خوش اخلاق سرور
کوہ۔ دپارے دے چہ ہونوی صراط مستقیم تہ مائل شی۔ نو
د خدا دے دغہ نیک بندہ چہ فاسقانو تہ ہدایت کوی، نو پہ
تنہائی کین او پہ مین۔ او محبت سرور لے ورتہ کوی۔ او پہ دے
معقولہ طریقہ ہونوی تہ پہ توحید او شکر، اوستی او
بدنی کین فرق بنکارہ کوی، چہ د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی ۴ ہونوی پہ زبرد نو کین خائے اونیس، او ہونوی د شرک
اوستی پہ تخریبی تاثراتو دا سے بنکے پورہ شی چہ دامر اللہ اعلا
تہ د نرگہ پہ مینہ آمادہ شی۔

دغہ ولی اللہ دہائی تہ بنائی چہ ترخو تا سوہ د شرک اوستی نہ
دخیل باطن مکملہ ترکیبہ اونہ کری نو ترھے بہ تا سوہ۔ د اسلام
او ایمان یقین حاصل شی او د اسلام او ایمان دپارے د شریعت
اتباع لازمی دے۔ آیت شریف دے: "اللہ پاک شرک ہرگز
نہ معاف کوی۔ اور دے نہ علاوہ چہ کومہ گناہ معاف کول
او غوازی، ہفہ معاف کوی۔" بل خائے ارشاد دے: "لے
مسلمانانو! دخیل عاقبت بنا آستہ کولو دپارے خان سرور د
تقوی تو بنہ واخلی، حکمہ چہ د آخرت د سفر دپارے ہمتیہ
تو بنہ تقوی رو۔"

د خلق خدا د اے مشفق او ہمدرد بزرگ چہ د فاسقانو
او مشرکانو پہ عیبونو آگاہ شی، نو د ہونوی سپکاوے نہ کوی
بلکہ خوش اخلاق او شیرین کلامی سرور ہونوی صراط مستقیم
تہ مائل کوی۔ دغہ بزرگ د چا عیب او بد گوئی ہم نہ کوی
حکمہ چہ د اے کول دیوولی اللہ د پاکیزہ سیرت او بنکلی عمل
نہ دیر لے خیرہ دے۔ چہ ہفہ د خلقو پیسے مٹی شا خیرے
او کری۔ او بدے دے د ورپسے اووائی، یا د ہونوی پتا
عیبونہ د نور خلقو تہ پہ د آگہ بیان کری۔ ہفہ خود خدا
نور مخلوق د غیبت اور بد عادت نہ منع کوی۔ نو پہ خیلہ بہ

بیا حکمہ غیبت او کری۔ کہ تنہائی کین وی یا مجلس کین
ہفہ د مشرک او فاسق خلقو پہ طرز عمل و پتہ نہ بردی،
بلکہ پہ آسنہ طریقہ ورتہ ہدایت کوی۔

د دغہ ولی اللہ تبلیغ چہ د گمراہانو پہ ظاہری اور باطنی
عیبونو آگاہ کرے شوے دے، سرور اللہ پاک دا ذات
ماتحت وی۔ اور دغہ تبلیغ پہ دا سے خوش اخلاق او شیرین
زبانی سرور وی، چہ اکثر مشرک او فاسق خلق د شرک اوستی
نہ بیزار شی، او د توحید او تقوی لار اختیار کری۔
قرآن پاک وائی: "د اللہ پاک چہ چا تہ رضا او شی، نو
صراط مستقیم پالے رہنمائی کوی۔" رزمونہ د اللہ پاک
نہ خواست دے، چہ مونہ ہم پہ صراط مستقیم روان
کری۔ آمین)

مقالہ (۷۴) کائنا تو کین د توحید آثار

اللہ پاک فرمائی: "خما پہ زمکہ کین د یقین او ایمان
راورونکو دپارے دیرے تجنیہ دی۔ او دا تجنیہ ستا سو پہ
خیلو خانو نو کین ہم موجود دی۔ تا سو لے نہ وینی؟"
دے حقیقت کین ہیجے شک نشتنہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ ذات
صفات او وحدانیت یقین او ایمان راورونکو دپارے زمکہ
دھفہ د صنعت د عجا ئباتو نہ د کہ دے۔ نو ہر صاحب عقل
لہ پکار دی چہ ہفہ د عرفان او ایمان حاصلو دپارے
غورا و مشاہدہ دخیل ذات نہ شروع کری۔ او دخیل

وجود ظاہری اور باطنی ترکیب تہ دغورا و فکر پہ نظر او کوی
او ہرکے چہ د کتو نفس عرفان او علم ابدان کین بصیرت
حاصل شی نو بیا د د نور و کائنا تو او د اشیا و پہ حکمت
غورا و تدبیر کوی۔

پہ مخلوقانو دغورا و فکر کولو نہ بہ پہ دے د خلق عظمت
او کبریائی واضحہ کیری۔ او چہ مصنوع اتو تہ لے او کوری
نودک تہ بہ د صانع ذات اوصاف او اندازہ نگیری، او چہ
شان د توحید او معرفت حقائق دگ تہ د قلب پہ سترگو
خرگند پیری۔ حکمہ چہ دا پورہ کلیتہ قاعدہ دے۔ چہ صنعت
دخیل صانع دکمال فن ترجمانی کوی۔ او فعل دخیل فاعل
پہ قدرت او صلاحیت دلالت کوی۔

قرآن پاک کین وائی: "اللہ پاک د زمکہ او آسمانو نو
پول خیزو تہ ستا سو دپارے مسفر کری دی۔ رحضرت ابن
عباس دے آیت تفسیر د اے فرمائیے دے چہ: "د
کائنا تو ہر چیز د اسمائے الہی نہ یو اسم دے۔ او د ہر
خیز نوم د اللہ پاک دغہ نہ خہ اسم علامت دے۔ حتی
چہ اے انسانہ! تہ خیلہ ہم بذات خود ہیجے نہ لے،
مگر دھفہ د اسم، صفت او فعل یو عکس لے۔ دھفہ
قدرت سرور پتا اور ہفہ حکمت سرور خرگند لے۔ اللہ
تعالی کائنا تو کین خیل صفات ظاہر کرے دی او خیل
ذات لے پتا کرے دے۔ سرور دے چہ ذات علمت

کین او صفت کے فعل کین ظاہر کر کے دے۔ او خپل علم کے ارادے سرے، اور ارادے کے حرکت اور اتنا اور سرے بنکار کر کے دے۔ اور اللہ پاک خپل امور غیب کین باطن او خپل قدرت او حکمت کین ظاہر دے۔ سرے دے دے چہ د کاشا تو بول اشیا و ہنہ د صنعت او قدرت ترجمہ کوئی! خوب وجود دے ہیڑے د ہنہ پہ مثل نشہ۔ ہنہ مالیم الغیب، سبع او بصیر، د زمان و مکان د حد و دورہ بالانزا او ہمیشہ ژوندے او باقی دے۔

دے کین شک نشہ۔ چہ د حضرت ابن عباس آدمہ کلام د اسرار معرفت نہ معبور دے۔ او د ہنہ نکات او بعض ہم دولے سے نہ خرگند پیری، چہ ہنہ ژوندے اور پیا قلب لری۔ او حکمت او معرفت کین د حضرت ابن عباس دا درجہ پہ دے پنا و، چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د ہنوی پہ حق کین دادعا فرمایا و، چہ یا اللہ! دگ تہ دین کین حکمت او پوہہ ورکے۔ او د آیتون د معنو علم لدنی کے نصیب کرے۔ اللہ پاک و موزن ہم د کتاب اللہ پہ اسرار و پوہید و برکات کیر دی۔ او پ و رخ د محشر دے موزن د ہنوی دے تہ کیری۔ آمین

مقالہ (۷۵) د تصوف بنا پہ او خصلتون دے
ر؛ تا تہ دا وصیت کوم، چہ د اللہ پاک نہ ویرا او کیر دہنہ فرما نورد اری او د ظاہر شریعت یا بندی کو خپلہ

سینہ د شرک او فسق د رنگ نہ پاکہ کرے۔ د خپل تہ یچ اوسہ، او سخا اختیار کرے۔ د خلق حقوق پہ ہیڑو چہ مہ عصب کوہ۔ خوش اخلاقی اختیار کرے۔ او خپل تندگی پرانستے اور ونر سائے۔ د خرچ کو لو جائز او مباح خیرت خرچ کوہ۔ د خدا کے مخلوق تہ ضرر مہ رسوہ۔ پہ فقر او بخلت کین چہ کوم مصیبتونہ در پین شی، نو پہ ہنہ صبر کوہ۔ او یقین او خلوص سرے د اللہ پاک نہ مدد غواڑے۔ د او بیاء اللہ او مشائخو عزت کوہ، مسلمان رور سرے بنہ سلوک سائے، او یہ دیانت دارئی ورسوہ چلیوے۔ د مشرانو آدب کوہ۔ او کشرانو تہ د نیکو کارونو نصیحت کوہ۔ دغم کچلو او خوارانو حاجت روائی کوہ۔ د خوراک خبناک خیزونہ مان سرے مہ ذخیرہ کوہ۔ دے سرے خلق خدا تہ تکلیف رسی۔ کوم خلق چہ فاسقان دی او د او بیاء اللہ عزت نہ کوی۔ د ہنوی مصعب ترک کرے۔ او دینی او دنیاوی امور و کین د بندگان خدا مدد کوہ۔ د فقر حقیقت د اداے چہ تہ د خپلو ہم جنسوتیا اونگہ کرے، او خپل ضرورت صرف د اللہ پاک پہ حضور کین پیش کرے۔ او غنادادہ چہ د ارشاد نبوی ص؛ تا تہ عنای نفس حاصل شی او تہ مخلوقا تو تہ درجہ کو لو پہ خاکے یوزب خپل قاضی الحاجات او کترے۔ او یاد سائے چہ تصوف محض پہ قیل و قال او بحث مباحثونہ حاصل پیری۔

بلکہ دلذونو او شہوتونو پرینور او ذکر اللہی سرے پہ وابستہ کیدو یا موندے شی او فقیر سرے د محبت او محبت اختیار و لو اصول دادی چہ ہنہ سرے د محبت نہ علمی مسائل مہ چیمو، حکمہ چہ ابتدا کین دے سرے نفرت پیدا کیری۔ بلکہ شی او محبت سرے د ہنہ پوہید د ذکر او معرفت خیرے کوہ، وے چہ دے خیزونو سرے ہنہ طبعاً بلد دے۔

یاد سائے چہ د تصوف بنا پہ دے او خصلتونو دے۔ خوک چہ د اخصلتونہ نہ لری، ہنہ صوفی نہ دے۔

- (۱) د حضرت ابراہیم علیہ السلام پہ شان سخا۔
- (۲) د حضرت اسحاق علیہ السلام پہ شان رضا پہ قضا۔
- (۳) د حضرت ایوب علیہ السلام پہ شان صبر۔
- (۴) د حضرت زکریا علیہ السلام پہ شان مناجات۔
- (۵) د حضرت یحییٰ علیہ السلام پہ شان ذکر او وجد۔
- (۶) د حضرت موسیٰ علیہ السلام پہ شان ساد و جامہ۔
- (۷) د حضرت عیسیٰ علیہ السلام پہ شان سیر فی الارض۔
- (۸) د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ شان فقر او توکل۔

پہ دے قولوا نبیا و علیہم السلام و د خدا کے تعالیٰ

رحمتونہ وی، او خچونو سلامونہ۔ د تصوف د بنیادی اصولو خپلو د پارہ ددھے اتہ خصلتونو پیری بے کہ ضروری دے۔

مقالہ (۷۶) مسلمان تہ یو خو وصیتونہ
زہ تا تہ دیر خو خیر و وصیت کوم، او پہ ہنہ پہ اخلاقی سرے عمل او کیر او ہنہ دا چہ امیرانو سرے پو خاکے کیرے۔ د ہنوی سرے د خود دارئی نہ کارا خلد۔ او چہ فقیرانو سرے پو خاکے کیرے د ہنوی سرے تواضع او عاجزی اختیار ویرا پہ عمل کین خلوص بین اکول پہ تا لازم دی او خلوص دادے چہ پہ تولو ذکر و نو او عبادتو کین صرف اللہ تعالیٰ تہ توجہ لری۔ او مخلوق د خپلے توجہ مرکز مدد کوہ د خپلو مسلمانانو سرے و حقوق پہ کچی توری مہ وہہ۔ او د فقیرانو محبت، آدب او احترام، او کیرا او سخا و زہد اختیار کرے۔

د نفس امارہ د تابع دارئی نہ پریزا و کرے، چہ پہ معنوی ژوند مویشے۔ او خپل اخلاق بنہ سائے۔ حکمہ چہ دچا اخلاق بنہ وی۔ ہنہ اللہ پاک تہ زیات نر دے وی۔ او خپل باطن ماسوی اللہ تہ د مائل کیدو نہ پو کرے، حکمہ چہ ہم د رحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چہ شرک او فسق کین اختہ وی۔ ہنوں تہ د حق تبلیغ کوہ۔ حکمہ چہ تبلیغ پہ ہر مسلمان فرض دے۔

ترشحوجہ درتہ کیدے شی، دربتنی فقیرا ولی اللہ خدمت کو، دکان نہ پہ کمزوری حملہ مہ کوہ، حکمہ چہ دا نامردی دہ۔ او دکان نہ پہ باندے ہم حملہ مہ کوہ حکمہ دا بد تہذیبی او بد خلقی دہ۔

ہمیشہ پہ ہر حال کیں د اللہ تعالیٰ ذکر کوہ، یہ دے چہ ذکر د بولو نیکو او سعادت تو جو جہ دہ۔ د اللہ پاک پہ عہد و پیمان پہ عہدیں طور احترام کوہ۔ حکمہ چہ راخیز مسلمان دہر قسم ضرر نہ محفوظ ساتی۔ پہ دے عقیدہ پوخ ایمان سانہ چہ ستا د بولو حرکے او سکنا تو او کفتار۔ او کردار بہ د اللہ پہ حضور کیں پیوستی بیوی، نوگناہو نہ ویزارہ شہ، او پہ نیک کارو کیں مشغول شہ۔ خپل اعشاء د حرام او ممنوع خیزونہ بیج کرے او د اللہ پاک د برحق نبی اطاعت پہ خان لازم کرے۔ حکمہ چہ دروگ اطاعت د صراط مستقیم سامن دے، او اللہ پاک چہ ٹوک د ملک او حکومت واکد رکھے وی۔ دہنہ فرما نبرداری کوہ۔ او دہنہ حقوق ادا کوہ۔ او د خداے پہ زمکہ کیں دامن نہ پس فساد مہ پید کوہ۔ پہ مسلمانا نو دیکیں گمان کوہ۔ او ہنوی سرے د نیک نیقی سلوک کوہ۔

خپلہ شہد غیبت، تہمت او بد گوئی نہ اوساتہ، پہ خپل زریہ کیں ہنوی مسلمان رو د تہد خواہی، کیند او عداوت مہ ساتہ۔ او پہ خپلو الفاظو یا حرکاتو دہنچر یو

مسلمان زریہ مہ ازاروہ۔ حلالہ زریہ کتہ۔ او داہل و عیال خدمت کوہ حکمہ چہ دا ہم عبادت دے۔ د شریعت کوہے مسئلے چہ درتہ نہ وی معلومے۔ ہنہ دعائے دین نہ پوینتہ۔ او محض پہ قیاس پیسہ مہ خہ۔ اللہ پاک سرے باطنی ربط او تعلق ساتہ۔ او مخلوقا تو سرے د خدا فی تعلقا پہ خیال پوخاے کیرہ۔

ہر سحر د خپل خان او مال د جاندا د صدقہ و زکوہ د غریبا نو او مسکینا نو مدد کوہ۔ او د خپل ذکر او عبادت پہ او قاتو کیں د خپلو مرجوہ لو ا حقیقینا او بقولہ مؤمنان تو مسلمانا نوہ پارہ د مغفرت دما خواہے۔ او ہر سحر اومانیا د خپلو مرد او ژوند و دیار دا دما ہم خواہے۔ اَللّٰهُمَّ اغْنِنِيْ مَحِيْتًا وَ مَوْتًا وَ شَاهِدًا وَ غَايِبًا وَ صَغِيْرًا وَ كَبِيْرًا وَ ذِكْرًا وَ اُنْثَاْنَا اَللّٰهُمَّ مِنْ اَخِيْبَتِكَ مَسَا فَ اَحْسِبْ عَلَيَّ الْاِسْلَامَ وَ مَنْ تَوَكَّلْتَهُ مِتَّا فَمَنْ تَوَكَّلْتَهُ عَلَى الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف پہ طفیل د ہنوی دیارہ د خداے نہ بخشنہ خواہے۔

او ہر سحر مانہام دا دما اوہ کلمہ لولہ (۱) اَللّٰهُمَّ اجْنُبْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّاهِدِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدِيْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُعْتَمِدُ الْعَزِيْزُ الْبِتَارُ الْمُنْتَهِي

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ هُوَ اللّٰهُ الْعَلِيُّ الْبَارِيُّ الْمُبِيْتُ لَهٗ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى بِسْمِ اللّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ (سورہ حشر)

اللہ پاک د مونہر بولو لہ ذکر او عبادت توفیق را کوی او اللہ پاک د مونہر نہ راضی شی، مونہر ترے راضی یو۔ آمین۔

مقالہ (۷۷) خالق او مخلوق سرے خنکہ روش پیکار دے؟

د اللہ پاک پہ ذکر او عبادت کیں داسے اوگشہ چہ مخلوق ہدو موجود نہ ویسے۔ او مخلوق سرے داسے روش اختیار کرے، چہ ستا نفس ہدو وی نہ۔ چہ تہ د مخلوق نہ بے تعلقہ شے۔ او اللہ تعالیٰ سرے کامل ربط پیدا کرے۔ نو تہ بہ حقیقی معنوں دہنہ قرب حاصل کرے۔ او چہ تہ بغیر د نفس د پیروی نہ مخلوق سرے شے۔ نو تہ بہ عدل کرے او پہ حق او صداقت بہ قائم شے۔ او دا روش بہ تا دہر قسم نقصان او تباہی نہ محفوظ ساتی۔ او چہ تہ خلوت اختیار کرے۔ نو د ذکر او فکر پہ برکت، پہ خپل حقیقی دوست د باطن پہ ستر کو او دینے او دہنہ تجلیات پہ مشاہد کرے د غلتہ بہ پہ تاد نفس امارہ غلبہ نہ وی۔ او دہنہ پہ خائے بہ د اللہ پاک عشق تانہ حاصل وی دہنہ وخت بہ ستا جہل بہ علم او ستا لرے والے پہ قرب بدل شی۔ او دہنہ وخت

بہ ستا خاموشی وجد او سرور وی۔ ستا گفتار بہ ذکر وی اوستا مستی بہ د اللہ تعالیٰ محبت وی۔

یاد ساتہ چہ د عبودیت پہ مقام کیں محبت حق لازمی خیز دے۔ او دل تہ چہ د چا توجہ گدوہ دہ دہ۔ نو ہنہ پہ شرک کیں اختہ دے۔ کہ تاخالق اختیار کرے وی، نو د مخلوق دا بے متابعت مہ کوہ۔ چہ رضائے الہی خلاف وی۔ کوم سری چہ د عشق الہی مزہ او خنکہ۔ نو ہنہ خپل اللہ او پیژند لو۔ چہ دا ارشاد یوسرگوارویہ نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نہ شے پیوس او کہ چہ بہ کوم سری صغیرا غالبہ وی، نو ہنہ د خوب والی خوستا خنکہ اختلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ور تہ او فرمایا بیل چہ ہنہ د ترحیل و سہ ریاضت او مجاہدہ کوی۔ او پہ تکلف او قصد د نفس د خواہشا تو نہ پریز کوی۔ بیا بہ دہنہ ذوق درست شی، او ہنہ تہ بہ ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی۔

اے مومن! یاد ساتہ۔ چہ واردات قلبی او عقل و شعور کیں تضاد او تضاد دے۔ (یعنی خپلو کیں شے سرے رنگی او دا تضاد او تضاد ہنہ وخت رفیع شی۔ چہ مؤمن د معرفت پہ مقام کیں د توحید الہی پہ نشہ کیں سرشار شی۔ بیا د ہنہ قلب د ماغ شی۔ او د ماغ قلب۔ او

دغه شان بیا دواړو کښی کامل یکا کت او هم اهنکی پیدایشی
 اے مؤمنه! مخلوق دخپل طبیعت نه سر او نا بود کول
 دا سے دی، نکه د انسانی طبیعت د ملائکو طبیعت کښی
 بدلیدل. او چه تۀ د ملائکو د خصلتونو نه هم بالاتر
 شه. نوبیا ستا د - اَلْکَلْبُ بِرَبِّکُمْ قَالُوا بَلَىٰ (زۀ سلسو
 رب نه یم خۀ ؟ نواړوا خو نو او وئیل چه بیشکه ئے) په
 عهد کښی فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دی. دغه وخت په
 ستا گفتار، اوستا ټول حرکات سکانات اذن اهنکی سره
 وی. که تۀ د دے اوچت مقام خواهان ئے. نو په تادا
 خبره لازمی ده چه د نفسی اماره نه کناره کش شه. او د
 الله پاک د امر ونهی فرمان بردار شه. بیا به تۀ ته دیوونکي
 د معرفت علم لکائی حاصل شی. تۀ به د هر شی نه فانی
 شه. او حق تعالی سره به باقی شه.

هرکله چه ستا هستی حق تعالی سره باقی شی. نوستا
 هرڅۀ به د هغه دریا او خوشنودی د پارچه وی (نه چه د
 خپله رضا او خوشنودی د پارچه). که تۀ د زهد، تقوی او
 معرفت، معنوی او باطنی فرق معلومول غواپه نو پوه شه.
 چه د زهد عمل دا سے دے لکه یوساعت او د تقوی
 عمل د لسه دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالی معرفت
 دا سے دے، نکه یو د ائمی او ابدی عمل. (الله پاک وموئ
 دخپل معرفت په ابدی عمل بنیاد کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهدت کس خصلتونو
 د نفس د مجاهدت کوونکو او عیال کوونکو اهل طریقت
 خلقوس بیکه خصلتونو وی. چه په هغه هیئت هجرتی عمل
 کونکی وی. هرکله چه هغوی د الله د حکم او دست نبوی
 په اتباع کښی په دے خصلتو لوقا ئم پاته شی، نو د معرفت
 او روحانیت اوچت درجه بیا موی.

روجه خصلت دا دے. چه بندۀ قصد ایا سهوا په
 دروغه یا په رښتیا هرگز قسم نه خوری. او خان په قسم
 نه عادت وی. خواجه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام
 پاک په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا
 دیل چا په نوم. ځکه چه څوک په قسم خور یو عادت شی
 نو د هغه په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهییت پاته
 نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغه خلاف ورزی
 کوی. د دے نه علاوه د خدا ئے تعالی په قهر او غضب
 کښی هم راشی. څوکه چه انسان خان د قسم نه خور یو
 عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کښی هم
 قسم اونۀ خوری، نو الله تعالی په هغه خپل انوار
 او برکات نازل کړی چه په هغه د هغه په ظاهری
 او باطنی نعمتو نو کښی اصفافه کیری او د هغه درجات
 پسه اوچتیری. په خلق کښی ئے تعریف او توصیف
 (صفت) شروع شی. او خلق ئے خان د پارچه یو بیکه

نمونۀ گڼی. او بیرونی ئے کوی. او څوک ئے چه وینی. د
 هغه نه مضروب او هیبت زده کیری.

دویم خصلت دا دے چه بندۀ ارادت یا توبه تعالی
 کښی هم د دروغ وئیلو نه پر هیز او کړی. په دے چه
 دروغ انسان بیریدونکے کوی. او د هغه قلب او دماغ زنگ
 آوړ کوی. او د دے سره خلق خدا کښی د هغه آثار او امتیاز
 وړک شی. د دے نه علاوه کوم سر په چه د خلق مخکښی
 دروغ وائی، هغه په الله پاک هم د دروغ وئیلو نه گریز
 نه کوی. د دے برعکس که دے خپله ژبه په رښتیا وینا
 عادت کړی. نو الله پاک به دۀ ته شرح صدر عطا کړی.
 او د هغه سینۀ به د علوم و معارف اسلامیه د سپارځه
 پرائزی، هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو پخپله
 ژبه او عمل به هغوی ته د رښتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د
 دروغ وئیلو د دروغو د عادت رفع کولو د پارچه به دعا کوی
 غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر
 خلقو روش دے. او رښتیا او حق کوی د ایماندارو، اولیاء
 صلحاء او صدیقینو دستور عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بندۀ چا سره عهدو
 پیمان او کړی. نو دخپله وعدے هرگز خلاف ورزی نه
 کوی. په قرآن او حدیث کښی د وعدے د پابندی ډیر
 تاکید راغله دے. او دا د ایمان یو لومے علامت کښی

شی. الله پاک فرمائی ۱۰ مسلمانانو! تاسو دخپلو عهدو
 تعهیل کوی. ځکه چه تاسو نه به ستا سو د وعدو باز پرس
 کیری. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی دی ۱۰ کوم
 سر په چه د خپله وعدے پابندی نه کوی، هغه کښی هېڅ
 ایمان نشته. نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د
 هغه د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هېڅو عهدو
 وړ سره اونۀ کړی. د د لسه وعدے کولو نه، چه د هغه
 تعهیل اونۀ شی، یا د تعهیل نیت پکښی نه وی، د هغه نه
 کول مبارک او خلاصی باعث دی. په دے چه د وعدے
 خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د
 قوت ارادی او د حسن سلوک او خوش معاملگی بریادی
 دلا او خلق خدا کښی بد عهدی کونکے سر په هڅکله عزت
 نشی موندی. او کوم سر په چه صداقت او ذمه داری
 سره دخپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه هیڅه او هر
 ځائے د خلق په نظر کښی وړی وړیخ زیات عزت او اعتماد
 حاصلوی. الله پاک هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقیلی
 کښی هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څۀ
 خیر لعنت اونۀ کړی. ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله
 پاک ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کید و په لحاظ سره
 هغه ښه پوهیږی، چه کوم سر په یا څیز د لعنت کولو قابل

دے، اود معنوب او معضوب کین، مستحق دے، نولعت
نہ کول، او مخلوق خدا تہ ضرر نہ رسول دا اولیاء اللہ، ابرہ
اوسد یقینوسف دے، اوپہ دے وجہ ددوی داساع کوکو
ہم یہ دنیا اومقیب کین اوچتے درجے دی، اوانتہ تعالیٰ د
ہغوی ایمان محافظ وی، نومن لہ پکاری چہ خائے پہ
خائے لعنت کولو سورہ اللہ پاک علم اوفعل کین دخل
ور نہ کریں، اوپہ نور خلق و لعنت پہ خائے دخل
سیرت او عمل اصلاح اوکری.

پنجم خصلت دادے چہ مسلمان دیارہ دین دعا
کولونہ پریہیز اوکری، کہہ پہ دہ دیوجانب نہ خہ زیاق
اوظلم شوے وی، نودھے دیارہ دین دعا پہ خائے
دھداپت دعا اوکری، اود صبر او تحمل نہ وکار داخل
دا خصلت دسری درجے پورتہ کوی، اوھرکار چہ بندہ
پہ دے صفت خائستہ شی، نوهفہ کین دسیرت پختگی
پیداشی، اوپہ مخلوق کین دھفہ دیارہ دھجبت اومقبولت
جد بات پیداشی، اود مؤمنانو پہ زہون کین عزت اومحترم
بیامومی، کلام اللہ کین دین دعا جوازہم موجود دے، او
انبیاء چہ کلمہ بعض قومونہ یا افراد یقینی طور سورہ دین
دعا مستحق بیاموندی دی، نودھغوی دیارہ لے پختلانو
موقعو بد دعا گائے کرے دی، خوکلہ چہ یوسپے بد دعا
ہم کوی، نوکونہ دینان مطابق روچے ہنہ لہ دھر لحاظ

اودر حیشینہ نہ دایقین او اطمینان و رکول پکاری اچہ
دین دعیب دیارہ یوسرے واقعی مستحق دے اوکہ نہ،
شیرم خصلت دادے، چہ پہ مؤمنانو اواہل قبلہ
کین و پہ ہیچ یوسری پہ یقین او وثوق سورہ دکافر،
مشرك یا منافق حکم نہ لکوی، تیغچہ بیخ او واضع ثبوت
بیانہ مومی، پہ چا دکفر حکم کول دیر یونازک اود ذمہ داری
فعل دے، اوبخیر سوچ او فکر اوتحقیق نہ دایسے کول نہ دی
پکار، ددے برخلاف پہ چا دکفر حکم نہ کول پہ علم الہی
کین دخل و رکول نہ پچ کیدل دی، او سنت نبوی اتباع
دے، ددے مؤمن دیارہ بنہ طریقہ دادے، چہ احتیاط اوکری،
دا خصلت اللہ پاک رحمت اورضا مندی تہ دیر قریب
دے، پہ بل مسلمان دکفر دفتوی کولو پہ خائے و سر
دخل ایمان حفاظت اوکری چہ دخدا لے تعالیٰ د
غضب نہ پہ امن شی.

اوم خصلت دادے چہ انسان و پیکناہ اومعصیت
کین دحرامو اونا جائزہ خیز و نودکتانوںہ یا ہفے تہ دعا
کیند و نہ پریہیز اوکری اوخپل اعشاء داللہ پاک دمنوع
کرے شوی خیز و نونہ پچ اوساق، دا احکام الہی احترام
دے، چہ دھفہ دیارہ اللہ پاک خیل بتد تہ پہ دنیا او
عقبی کین عزت اوسرفرازی عطا کوی،
اسم خصلت دادے، چہ مخلوقا تو کین پہ ہیچا دے

خواہ ہنہ مشروی، یا کشر، خپل ناجائزہ بوج نہ اچوی،
اوپہ ہنہ و ظلم زیاتی نہ کوی، دا خصلت ددیند اروزد کول
اوعابد او مخلوق عزت دے، اود دے پہ تعبیل سورہ ہنہ
پہ مؤثرہ طریقہ دامر بال معروف اونی عن السنکوقوت
بیامومی، ہرکلہ چہ ددے مؤمن دا روش وی چہ ہنہ د
خپل حاجات اود ضرور، یا نود پارہ اللہ پاک نہ علاوہ نود
مخلوقات تہ توجہ نہ کوی اونہ دھغوی پہ صدقا تو نظر
غور کوی، نوانتہ پاک ہنہ د توکل اواستغنا پے مٹلہ
صفا نو بنا د کوی، دا خصلت دتوحید اواخلاص دا چہ
درجے بیاموندی د پارہ دتولونہ اہم اوفائدہ مند صفت
دے.

نہم خصلت دادے، چہ مسلمان دحرص اوهوس پہ
دام کین کیر نہ شی، اللہ پاک پہ ورکریے شوی نعمتونو
شکر اوباسی او مخلوقات د خیلو حاجاتو مرجع اونہ
گر کوی، دا د توکل روح دے، اود اعتماد علی اللہ اصول
اوداد ہفے برکزیبہ بندکان حق تعالیٰ او اولیاء اللہ د
علاماتو نہ دے، چہ ہغوی مخلوقا تو سورہ ربط قطع کہہ او
اللہ پاک سورہ لے خپل روحانی اومعوی تعلق محکم کہہ،
اودنیا اوعقبی کین ورتہ سعادت اواخلاصی حاصل شو،
لسم خصلت دادے، چہ تواضع اختیار کوی، اوچیز
او انکساری خپل شعار جوہر کوی، تواضع سورہ مسلمان

درجہ پور تہ کیری، اود خالق او مخلوق پہ نزد ہنہ د
عزت او وقار خاوند شی، دھنہ پہ دعا اوسناجا تو کین
دا آثر پیداشی، چہ ہنہ د دنیا او آخرت دکوم خیز ارادہ
اوکری، اللہ تعالیٰ ہنہ پورہ کوی، دا خصلت دتولعبادت
اصل دے، اود ایمان او اخلاق قول نیچکے صفتونہ ددے
نہ پیداکیری، دے خصلت سورہ مؤمن دھفہ اولیاء اللہ
سیرت بیامومی، چہ راحت یا تکلیف اوحوشحالی یا ضم
ہرحالت کین اللہ تعالیٰ نہ راضی وی، اوہم دا خصلت
پہ حقیقت کین کمال تقوی دے، اود تواضع تشریف دا
دے چہ انسان ہیچو کسبک اودانی اونہ کتری، اوچا
سورہ چہ پوچائے شی، نوداعے و اوکتری، چہ ممکنہ
دے، علم الہی کین داسرے درجہ اوصفا تو کین خاناہ
زیات وی، نوکہ ہنہ ددہ نہ ورکوتے ہم وی، نوپو
و شی، چہ ہنہ بہ اللہ پاک دومرہ نافرمانی نہ رک
کری، خومرہ چہ ما کرے دے، اوپہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بہتر دے، اوکہ ہنہ ددہ نہ لوئے وی، نوداعے و اوکری
چہ ہنہ خمانہ تکبیر عبادت شروع کرے دے، اوخما
نہ زیاتے نیکی لے کرے دی، پہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بانڈ دے، اوکہ ہنہ عالم وی نوپور و شی، چہ ہنہ
تہ ہنہ نعمت اوفضیلت ورکریے شوے دے، چہ ہنہ
تہ خمار سائی نشتہ، ہنہ خوہنہ خہ زدہ کری اومعلوم

کری دی، چہ خُبا د طاقتا نہ پھر دی۔ بد دا چہ ہفتہ علم پر کالی پناشتہ دے، اوردھے پہ وجہ د خلیہ عقیدے او عمل دا صلاح فائدہ ترے ہم اخی۔ نو دھتہ فضیلت او برتری پہ ما ثابتہ دے۔ اوکھ ہفتہ جاہل وی، نو داے د اوداں چہ ہفتہ ہرغومرہ د اللہ پاک نافرمانی کرے دے، ہفتہ کے دے علم ہی پہ وجہ کرے دے۔ پہ دے جہت پہ مادہ ہفتہ برتری ظاہرہ دے۔ اوکھ کافر وی، نو داے د اوداں، چہ زک نہ پوہیریم۔ کیدے شی چہ ہفتہ مسلمان شی او اللہ تعالیٰ د خپل فضل اونسرت پہ وجہ ہفتہ نہ حق لارے اونبائی۔ او بیاد ہفتہ خاتمہ پہ اسلام او ایمان اوشی، نو مالہ د ہفتہ سپکاوے نہ دے پکاس۔

نو تواضع د دیرو بشکلو صفو نو جریرہ دے۔ او پہلے انسانی طبیعت کین د کترو فریہ خاکے خلق خدا سہ د ہمدردی، محبت او شفقت جدبات پیدا کیری۔ دے نہ علاوہ چہ سہے متواضع شی، نو اللہ پاک کے دتس د آقا نو محفوظ ساتی۔ او د خلقت پہ زبرون کین دھتہ د پارہ عزت پیدا کیری۔ او پہ خپلو مقبول او محبوب بنکانو کین کے شمار کیری۔

حدیث شریف دے: تواضع د عبادت مغز دے د متقمان او راست ما، و خلقو بہ دے کیری۔ بل ہفتہ

دے نہ افضل نہ دے پہ برکت دمؤمن ژبہ دتو با تو او زبہ آزار و نکو خبر و نہ محفوظ وی۔ او ہفتہ پہ ظاہرہ او باطن کین یکساں وی۔ ہفتہ نہ خپلہ د جاہلیت کوی نہ د بل چا نہ د چاہیبت اور بدل خواہی، حکمہ چہ قرآن او حدیث کین د غیبت د یرمذ مت رابطے دے۔

اللہ پاک د موبن او تاسو قول د تواضع پہ بشکل صفت بنا د کیری۔ آمین۔

مقالہ (۷۹) د حضرت پیرانو پیر مرض الموت او وصیت

پہ مرض الموت کین شیخ عبد الوہاب صاحب د خپل پلار حضرت پیرانو پیر رحمۃ اللہ علیہ پہ خدمت کین مرض اوکھ چہ ماتہ داے وصیت او فرمایا، چہ زکہ پرے تاسو نہ پس عمل کوم۔ نو حضرت اور تر ارشاد او فرمایا: پہ تا لازم دی، چہ ہیشہ د اللہ تعالیٰ نہ ویرہ کوے۔ او دھتہ پہ مخلوقا تو کین دھیچا نہ خوف اونہ کرے۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیچا سرہ خپل امید و نہ او حاجات مہ وابستہ کوے۔ خپل قول کارونہ اللہ تعالیٰ نہ او سپارہ۔ او اللہ پاک نہ سوا پہ ہیچا تکیہ مہ کوکھ کہ چہ دانہ دے۔ او د اللہ پاک د ذات او صفاتو متعلق پہ کلکہ توجہ اختیار کرے، چہ دباری تعالیٰ پہ توحید د بتولو اجماع دے۔

ہرکھ چہ دمؤمن زبہ اللہ تعالیٰ سوہ خپل تعلق درست او مضبوط کیری، نو د عقیدے او عمل ہیچو یونہ صفت د ہفتہ نہ خارج نہ وی۔ حضرت پیرانو پیر صاحب او فرمایا: زکہ بوداے مغز ہم چہ ہفتہ پوست نہ لگا یائے خپل اولاد نہ خطاب او فرمایا: تاسو خدا د خوانہ پہ دے شی۔ حکمہ چہ پہ ظاہرہ زک تاسو سوہ ہم۔ او پہ باطن کین بل چا سوہ۔ ستاسو نہ علاوہ نو خلق ہم شتہ، چہ مالہ رابطے دی۔ ہفتوی لہ خاکے ورکری۔ او د ہفتوی ادب او کرمی۔ دھتوی د پارہ دا خاکے وسیع کرگی۔ دے خاکے کین د خدا کے تعالیٰ د رحمتو نوزول کیری۔ حضرت محبوب سبحانی پہ یہ دے حالت کین اکثر د: وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ۔ او اللہ پاک د رحمتو اوستا سو مغفرت نمیب کیری۔

ارشاد او فرمایلو۔

دے دوران کین بہ بعض اوقات دوگی فرمایلو: زکہ د اللہ پاک نہ ما روا مخلوقا تو کین دھیچا نہ نہ ویرہ حتی چہ د ملک الموت نہ ہم ویرہ نشتہ۔ اے ملک الموت! زکہ ستا د خالق او پرور د کار نہ ویریم، تانہ ہرگز ویریم۔ داے او فرمایلو اورج مبارک کے دا بدن نہ پیرواز او کرلو۔ پہ دوگی د د خدا کے تعالیٰ رحمتو وی او سلامونہ۔

د حضرت پیرانو پیر صاحب د دھا مو حضرت عبد الرزاق او حضرت موسیٰ صاحب د خپل دوا رہ لاسونہ د مسافحے (چوہ تازہ) پہ طور او چنول او خورول۔ او زک بہ کے دا ارشاد او فرمایلو: وعلیم السلام ورحمۃ اللہ وبرکاتہ۔ توبہ کوئی۔ او خپل صفا کین داخل شی۔ زکہ اوس تاسو بلہ را حکم۔ دے نہ پس پہ دوئی د مراد کیفیت خورشو۔ او ذکر الہی کین واصل باللہ شو۔ رضی اللہ عنہم ورضوانہ۔ اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاٰجِعُونَ

مقالہ (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی بقیہ کلام

د باطنی تا اثرات او کشف او مشاہدے پہ لحاظ خا اوستاسو او دنور مخلوق پہ میخ کین د زکے او آسمان فرق دے۔ نو تاسو ما پہ بل سہی او بل پہ مامہ قیاس کوئی۔ یا ترے د دوئی خاکے عبد الرزاق صاحب د مرض کیفیت او پونستہ۔ نو ہفتہ کے او فرمایلو۔ لحانہ دھتو ددے تپوس نہ کوئی۔ حکمہ چہ زکہ د اللہ پاک د علم مطابق دیو حال نہ بل تہ منتقل کیریم۔ دے وخت کین ہیچو برائتا یا فرشتہ حکا پہ مرض نہ پوہیری۔ د اللہ حکم سرہ د اللہ علم نہ ساقط کیری۔ حکم بدلیری۔ لیکن دھتہ علم نہ بدلیری۔ حکم منسوخ کیدے شی، مگر دھتہ علم منسوخ کیدے نشی۔

اللہ پاک چہ کوم خیز خواہی، ہفتہ فنا کوی۔ او چہ

قصیدہ بردہ

مُصَنَّف د قصیدہ بردے د مصنف نوم شیخ شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بوصیری دے۔ شیخ شرف الدین صاحب پہ رومی وچ دشوال ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۱۳ھ) د ملک یمن پہ بوصیر نوے علاقہ کنیں پیدا شوے وو۔ دو د ژوند حالات ورنہ دی معلوم، خود مرگہ کنے معلومہ ده چه دے دخیل وختہ یو ہونیا خوش نویں، متبر عالم اویولوے بزماک وو۔ دو د وفات متعلق ہم مختلف روایات دی۔ خود مقریری او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے پہ ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۹۱ھ) کنیں وفات شوے دے (پہ حوالہ دانسائیکلو پیڈیا ان اسلام جلد اول ص ۱۱۸) او پہ مصر کنیں امام شافعی صاحب مزار سورہ نزدے دفن شوے دے۔ دو د پرے قصیدے لیکلے دی۔ خوب ہف کنیں چه کوم شہرت قصیدہ بردے تہ حاصل دے۔ دیلے قصیدے نہ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیہ د قصیدہ بردے اصل نوم **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** یا **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** دے۔ پہ دیکنیں قول دوہ شپتہ دیاسہ یوسل شعرونہ دی دے تہ قصیدہ بردہ حکمہ وائی، چه کوم وختہ د دے ناظم یعنی لے قصیدہ ہف اشعار تہ وائی چه یو شاعر دخیل ممدوح پہ صلوات اومدح کنیں بیان کرے وی۔

کوم خیر عواری، ہفہ قائم ساتی، ہفہ سرہ لوج محفوظ دے دہفہ دکار نو دہفہ نہخو ک تپوس نشی کرے۔ او دہند یا نو نہ بہ دہفوی د معلو نو تپوس کرے شی۔ اوصفا الہی پہ بارے کنیں چه کوم خبر ونہ موز تہ پہ کلام الہی کنیں رارسید لی دی۔ ہفہ ہم ہفہ شان پہ دنیا کنیں ظہور دیا موی۔

حضرت کوئے عبد الجبار صاحب ددوی نہ تپوس اوگہ، چه سناسو بدن مبارک کنیں کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورتہ او فرمائیل عمّا قول اعضا دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد للہ خما زو درد مند نہ دے۔ دہفہ تعلق اللہ تعالیٰ سرہ بالکل درست دے۔ پہ مرین الموت کنیں بہ حضرت فرمائیل۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ ہفہ پاک برقا و زندہ وخت د مرگہ اوفنا نہ بے خوفہ دے۔ او پہ خیل قدرت کاملہ پہ تہ لوکا ساتو حاکم او غالب دے۔ تہول مخلوقات لے پہ مرگہ مخلوب کری دی۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ او محمد صلی اللہ علیہ وسلم دہفہ رسول دے۔ زو ہفہ کلمہ توحید و خدا لے تعالیٰ نہ مدد عوارم۔

حضرت کوئی موسیٰ صاحب فرمائی چه دو قات کید و پہ وخت حضرت دے دے خله او فرما بیل: **اللہ اللہ اللہ اللہ** اور وچ صدارت لے اذ انہ کله۔

د اہفہ خطبات او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی بہ دہفہ اد پہ جامع مسجد کنیں خپلو عقیدت مند و اورید و نکو او خپلو مرید انو تہ ارشاد فرمائیلو۔ **اللہ پاک و موز قول د حضرت د ذات پابرات** او د دے خطبا کو پہ برکت پہ باطنی اوروحانی اسرار و معمورہ کری او فلاح دارین مو د نصیب کری۔ او پہ ایمان او اسلام مو د ثابت قدم اوساتی۔ او پہ دے مقالاتو د عمل کولو او د دے د تبلیغ او اشاعت توفیق د را کری۔ آمین بجزمت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم و علی جمیع الانبیاء و الأولیاء
يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
الحمد لله

شیخ شرف الدین صاحب کوزن (فالج) او وہ - نوے پر
 تھے تنگ شو. ارادہ ہے وکلہ - چہ وقت صیدۃ بہ یہ صلح
 د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کیں اولیگی -
 اور ہفتہ بہ وسیلہ بہ دیورس دکار نہ صحت او غواری - ہر کہہ
 چہ قصیدہ ہے تیاری کرے ، نوبت ہے او کہ ، چہ محمد مصطفیٰ
 صلی اللہ علیہ وسلم بہ زیارت مشرف شی - او قصیدہ ہلتہ
 اور سوی - ناگہانہ د شیے کے حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ خوب
 کیں اولیدلو - خپل حال ہے ورتہ عرض کہہ - نو نبی اکرم صلی
 اللہ علیہ وسلم پرے لاس مبارک رانیکل - او بخادیر کے پرے د
 پاس خورکہ : او ورتہ ہے او فرمایا ، چہ خک پاسہ چور پتور
 چہ صحن مید ارشود نو حکم چور او تندرست وو - قصیدہ
 نہ قصیدہ بردہ خکہ وائی چہ مرض بہ حالت کیں بہہ
 شیخ صاحب ، حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د شفا
 خاد رخور کرے وو - دوسے وجہ نہ دا قصیدہ بہ قصیدہ بردہ
 مشہورہ شوہ وائی چہ صبا سحر شیخ شرف الدین د کورنہ
 اورت نو بہ دروازہ کیں ورتہ یوقیر ولان فو - ہفتہ ورتہ
 عرض او کہ چہ کہہ قصیدہ تا سو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم بہ صفت کیں چورہ کرے دہ - ہفتہ ماتہ عنایت کری -
 پر دے وجہ بہ خلق کیں د دے قصیدے نوم خورشو چہ
 دمکک الظاہر وزیر بہاء الدین نہ دا خیرہ اوریدہ نو
 ہفتہ دا قصیدہ بہ سرو زر اولیکہ - دادب دیارہ ورتہ

سرتور سر اوریدہ - دا کے واوریدہ - او قول عمر کے دے
 د برکات عظیمہ نہ فیض حاصلوو - یہ تولد اسلامی دنیا
 کیں دا قصیدہ دیورہ مقبولہ دہ - ددے ویرے شرے لیکے
 شوے دی - او مختار شاعرانو پرے شعروہ ویشی دی - ددے
 نہ د تبرک حاصلوو دیارہ بہ شمارہ قیسے مشہورہ دی -
 د قصیدہ بردہ نہ شعر بہ مصرکین بہ مصطفیٰ الباقی
 صطیح کیں بہ دے شعر کیں چاپ شوے دہ - او دا سلامہ کالج
 پینور (پینور یونیورسٹی) بہ علوم شرقیہ لائبریری کیں نو
 خود غہ چاپ شوے شیخ د علامہ لاندہ نہ ہم موجود
 دی - پینتو آکیدیہی چہ د ناہ شیخ او کتا یونیورسٹی د
 قصیدہ بردے خوقامی او بیگلہ شیخ دلتہ ہم موجود دی -
 د قصیدہ بردہ د فضیلت
فضیلت او خصوصیت او خصوصیت بہ خقل کتابون
 دیرشہ راویہ - بلکہ مشائخو دھر یو شعر جدا جدا تاثیر
 بنو دے دے تکہ د مثال بہ طور چہ عاملان د قصیدہ
 بردے د اشعرہ
 ۱. **هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الَّذِي تَرْتَجِي شَفَاعَتُهُ**
 ۲. **يَكُنْ هَدًى لِمَنْ يَهْتَدِي مِنَ الْاَهْوَالِ مُتَّحِمٌ**
 د ہر مراد دیارہ آکسیر گزی خود دے ویرے نہ چہ د
 ہر یو شعر تفصیل لہ د بیگلہ کے پکار دے مونہ د اختصار
 نہ کار اخلو -

قصیدہ بردہ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 ۱- **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَتَى الْخَيْرَ مِنْ عَدَمٍ**
 ۲- **اَنْ كُنَّا كَمَا جِئْنَا مِنْ بَدَايَا سَلَمٍ**
 ۳- **مَرْجَحًا دَمًا جَزَى مِنْ مَقَلَةٍ بَدَا**
 ۴- **اَمْ هَدَيْتَ الرَّيُّوْنَ مِنْ تَلْمَازٍ كَاطِلَةٍ**
 ۵- **وَاَوْ مَنَّتَ الرَّيُّوْنَ فِي الْكَلْبِاِ مِنْ اِنْتَمٍ**
 ۶- **فَمَا لِيْ وَبِكَ اِنْ كُنْتَ اَلْمَعْنَا هَمَّ سَا**
 ۷- **وَمَا لِيْ وَبِكَ اِنْ كُنْتَ اَسْتَقْبُوْا بِهَمٍ**
 ۸- **اَيَسُّبُّ الْقَسْبُ اَنْ اَلْحُبُّ مُسْتَكْبِمٍ**
 ۹- **مَا بِيْنَ مُسْتَحِمٍ مَشْمًا وَمُسْطَرِّمٍ**
 ۱۰- **لَوْ لَا اَلْهَوَاىَ لَمْ يَكُنْ دَمًا عَلَى طَلِي**
 ۱۱- **وَلَا اَوْقَدَتْ لِيْ كَرِيْمًا يَنْبِيْءَ اَلْعَسَمِ**
 ۱۲- **فَلَكِنَّ تَنْكُرًا حُبًّا بَنَى مَا سَهَدَتْ**
 ۱۳- **بِهَ عَيْنِكَ عَدُوْلُ الدَّمِجِ وَالسَّقَمِ**
 ۱۴- **وَاَتَيْتَ الْوَجْدَ حَكِيْمِيْ عَسِيْرَةَ وَحَدِي**
 ۱۵- **وَمَثَلُ الْبِقَاْرِ عَلَى مَدِّيْكَ وَ الْعَسَمِ**
 ۱۶- **لَعَسَا سَلَى طَيْفٌ مِّنْ اَهْوَاىَ فَاَرَقَنِيْ**
 ۱۷- **وَالْحُبُّ يَغْتَرُّ مِنَ الْاَسَدِ اِنْ يَأْتَا لَسَمِ**

۱- چہ نام دیورہ دے دے دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 ۲- چہ نام دیورہ دے دے دیکہ او معنی بہ سبب کیں -

مظلوم پینتو ترجمہ
 (لہ عبدالقادر خان خٹک)
 ۱. **ثَنَا دَ اللّٰهِ يَا كَ چہ بے پدا کرولہ عدم**
 ۲. **بِاِ دَرُوْا بِهَمِّ بَرِّ چہ دے مختار دکل قدر**
 ۳. **نَا پُوْهِيْمِمْ زَبْرًا دَرِيَا دَكْرًا بِيَا يَارَانِ دَكْرًا**
 ۴. **چہ مردم لہ دوو سترگو او بیٹھی ورسو دم**
 ۵. **با د دیار د کوشے خاور بہ خوش شیم درلوع راوی**
 ۶. **با پ غرہ دیا ولہ لوریہ بریننا شولہ بہ تو ریم**
 ۷. **دا د سترگو حال د خک د شچہ او بیٹہ نہ او چیری**
 ۸. **بل د صبر ہوش لہ دلہ دروس ولسہ دم پر ہر**
 ۹. **د آگاہ لہ زبے او پاسہ چہ بہ رازد بیض بہا کرے**
 ۱۰. **یورسہ او بیٹہ دی روائے بل د زبرہ دے مضطر**
 ۱۱. **نہ بہ تا دیار د خنبو پر لیدہ ڈرا خریاد کرے**
 ۱۲. **نہ بہ خوب لہ تاند تل بہ یاد دیان بود عسل**
 ۱۳. **ہیچ انکار د بیض مہ کرے دویہ گواہان دیان شیم**
 ۱۴. **د دیارہ ستا پرخ گواہ دی بود او بیٹہ نسل شیم**
 ۱۵. **اوس بہ تا با ندے اثبات د خپل میں د بیض اوشہ**
 ۱۶. **خ د زبیر کیکہ زبیر کل دے تن د اوج شہ بہ پیر شیم**
 ۱۷. **ہم دیار د سترگو خیال ہم پر و خوب لہ د دیار د سترگو**
 ۱۸. **د تمام جہان لذت لہ معوی وری د عشق اکم**

۱- علم - معنی نیرہ
 ۲- سقم ، ناروغشیا ، بیماری

۱۰ يَا لَيْلِي فِي الْهَوَى الْمُدْرِيَةِ مَعْدِيَّة
 ۱۱ مِيْنِي اِيْتِيكَ وَكَذَلِكَ اَنْصَفْتُ لَمْ تَكُنْ
 ۱۲ عَدُوًّا لَكَ خَالِي لَا سِرِّي بِمُسْتَحْتَبِي
 ۱۳ عَنِ الْوُثَاقَةِ وَكَذَلِكَ اِيْتِي مَسْحُومِي
 ۱۴ مَحْمُومِي الْبَصِيحِ لَكِنِّي لَسْتُ اَسْمَعُهُ
 ۱۵ اِنَّ الْمَجِيْبَ عَنِ الْمُدَالِ فِي سَمْعِهِ
 ۱۶ اِنِّي السَّهْمُوتُ نَسِيْمِي الْقَيْبِ فِي عَدَائِي
 ۱۷ وَالشَّيْبُ اَبْدُ فِي تَضْعَعِي عَنِ التَّهْمِ
 ۱۸ قَارِي اَتَارِي بِالْشُّوْرِ مَا تَعَطَّشْتِ
 ۱۹ مِنْ جَهْلِيهَا يَنْدَسِيْرِ الْقَيْبِ وَالْهَمَمِ
 ۲۰ وَلَا اَعْدَاكَ مِنْ الْفِعْلِ الْجَبِيْلِ قَدْرِي
 ۲۱ صَبِيْبُ الْكَلْبِ يَدْرِيْنِي عَنِ مَحْتَمِي
 ۲۲ لَوْ كُنْتُ اَعْلَمُ اِنِّي مَا اَوْ قَسْرِي
 ۲۳ كُنْتُ سِيْرًا مَبْدِي مِنْهُ بِالْكُنْمِ
 ۲۴ مَعْنِي فِي سِيْرِي جَمَاعٍ مِنْ عَوَائِيهَا
 ۲۵ كَمَا يُوَدُّ جَمَاعُ الْغَسِيْلِ بِاللَّحْمِ
 ۲۶ فَلَا تَدْرِي بِالْمَعَانِي كَسْرُ شَهْوَانِي
 ۲۷ اِنَّ الْتَلْقَامَ يَقُوْبِي شَهْوَةَ التَّهْمِ
 ۲۸ وَالنَّفْسُ كَالْقَلْبِ اِنْ تَهْلِيهِ نَيْبِي
 ۲۹ حَيْبُ الْفَرَسِ اِنْ كُنْتُ اَعْلَمُ يَنْقَطِعِي

۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

عاشق شوه چرمنه کے گم کر کے پر عاشقانہ
 ۱۰ ملامت ملامت کی وینہ ہرچہ وہاں نہ گم
 ۱۱ محبت بہ زہ ترکومہ دیا رہی لوم ساتھ
 ۱۲ پر نعرہ نعرہ دیا عوام دیرہ نہ گم لہ عالم
 ۱۳ نصیحت دنا صاحبان کو لہ نہا بہ غور و اور سر
 ۱۴ چہ عاشق پر عاشق کین لہ نامصوبی اصم
 ۱۵ ما تہمت پر عاشق کین دیرہ بہ نامع و کوی
 ۱۶ کدھر شو بہ بند و نیلو پیمان نہ دی متکوم
 ۱۷ اشارہ نفس دے چہ ماتہ امرتل کہ بہ بدی
 ۱۸ زہ ددہ بہ ویل کار کرم ویرہ نہ گم لہ ہم
 ۱۹ دحرمت لائق استازہ ہم پکوری آمیلہ شو
 ۲۰ ما لے ہیتر اکرام اونہ کوی لکہ کہ اہل کرم
 ۲۱ کلام زہہ کچہ دہینو دہینو حق بہ پخانہ نہ گم
 ۲۲ ما بہ تل بہ وسہ نور لزل لہ خیلہ عمر سم
 ۲۳ خیا نفس یوسو کین اس دے ترک کلام پر پالی
 ۲۴ یوشہ سوار ہے پیدا شوے چہ لے ساز کوی
 ۲۵ پر احسان غلام خیلہ نفس یوشہ بد غلام دے
 ۲۶ پر احسان سیرہ لاری دی دعیمان بہ لور کلام
 ۲۷ نفس پہ مثل دھلک دے دہینو دعوت اعلیٰ
 ۲۸ درضاع دعوت لے و رک شہ چہ لری شہ منظم
 ۲۹ لہ جدا بیل پر پکری

۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

۲۰ قَاضِيَةٌ هَوَاهَا وَمَا زُوِيَ اَنْتَ تَوَلِيَّةٌ
 ۲۱ اِنَّ الْهَوَىٰ مَا تَوَلَّىٰ يَكْمُومٌ اَدْيَمِي
 ۲۲ وَتَرَايَهَا وَهِيَ فِي الْاَعْمَالِ سَائِيَةٌ
 ۲۳ وَاَنْ هِيَ اسْتَحْبَبْتَ الْمَسْرُوعِيَّ فَذَلِيْمٌ
 ۲۴ كَمْ حَسَبْتَ لَدَّةً يَلْمُؤُوهَا نَائِيَةٌ
 ۲۵ مِنْ حَيْثُ كُنْتُ بِيَدٍ اَنْ التَّمَّ فِي الدَّمِ
 ۲۶ وَاحْسِنِ الدَّ سَائِيْنَ مِنْ جُوْجٍ وَمِنْ تَبِيْعٍ
 ۲۷ قَرِيْبٍ مَحْمَمَةٍ تَنْتَرِيْنَ السَّخِيْمَ
 ۲۸ وَاسْتَفْرِجِي السَّامِعَ مِنْ عَيْنِي وَدَائِيْمَةَ
 ۲۹ مِنْ الْمُحَارِبِ وَالسَّرْمُوحِيَّةِ الْهَدِيْمِ
 ۳۰ وَخَالِيْبِ النَّفْسِ وَالشَّيْطَانِ وَاعِيْبِيهَا
 ۳۱ وَاِنْ هُمَا مَحْمَمَاتُ الْبَصِيْحِ فَاتَّهَمِي
 ۳۲ وَكَذَلِكَ تَطِيْعُ مِنْهُمَا حَصْمًا وَلا حَكْمًا
 ۳۳ فَانْتِ تَعْرِفِي كَيْدَ الْغَضَمِ وَالْحَكْمِ
 ۳۴ اسْتَعِيْذِي اللهُ مِنْ قَوْلِي يَدْرِيْكَ
 ۳۵ لَعَدُوِّ نَسِيْبِيْكَ يَمْ نَسَلُ لِيْذِي عُمِي
 ۳۶ اَمْرًا لَكَ الْغَيْبُ لَكِنِّي مَا اَسْمَعُكَ بِه
 ۳۷ وَ مَا شَقَقْتُكَ كَمَا قَوْلِي لَكَ اسْتَعْمِي
 ۳۸ وَ لا تَزِدْهُ قَبِيْلَ الْبُؤْسِ نَائِيَةٌ
 ۳۹ وَ لَمْ اَصِلْ يَوْمِي قَدْرِيْنَ وَ لَمْ اَصْمِي

۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

آرزویمہ و رکوعہ دولہ چہ غالب دریا کے نشی
 ۲۰ دصورت بنہرے خراب کہ چہ ڈشی بائد حکم
 ۲۱ تدا نفس اری معور کہ دستا بہ رضا درومی
 ۲۲ کہ لہ مرادہ ستا خلاف کہ نور بہ عدال کاسم
 ۲۳ نفس مہلک لذت بیگتہ و بیگتہ کہ بہتہ صورت کہ
 ۲۴ لکہ و دگنولہ غلام بہ لہ ذین طعام کین سم
 ۲۵ لا پہ لورہ کین مکرونہ تر مورہالی ددہ ویرہ
 ۲۶ ترے خذ کوی کہ ہر شوے ریاست کین بہ ملامت
 ۲۷ دغہ ستر کہ چہ و کے دی دو پیر و گنا ہونو
 ۲۸ نوزیوہ و رکھے اوشیہ کوی لازم بہ شان ندم
 ۲۹ نفس شیطان خالی دشمن دہیہ و لیل لے غلام کوی
 ۳۰ لہ جنتہ ہم دوی دوا پیر داویستلے دے آدم
 ۳۱ اطاعت لے ہرگز مہ کوی غلیبان کلہ خیلیری
 ۳۲ ترا اید لے ورتا نہ ورتہ کویہ دوارہ مار لورم
 ۳۳ ہر سیرہ لچہ لے کردارہ دکفتار تہیہ غواری
 ۳۴ ذفر نہ امید واری کا بہ معنی لہ ذی عم
 ۳۵ نصیحت بہ کجا بہ مشکل پہ تابا نہ لے اثر کا
 ۳۶ چہ زہ نہ نیمہ سم شوے تاتہ وائم اسسم
 ۳۷ ما تر مرگہ لادغلو ہیتر طاعت توبہ اونہ کوی
 ۳۸ لہ فرضو کہ حق دے ادائہ شول ہفتہ دم
 ۳۹ لہ غلام دشمن - لہ سم - زہر

۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹
 ۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

۳۰ ظَلَمْتُ سَكَّةَ مِنْ أَخِي النَّفْلَةَ إِلَى
 ۳۱ أَنْ اشْتَكَيْتُ قَدَّمَاءَ الْقَمَرَيْنِ وَرَمِ
 وَشَدَّ مِنْ سَعْبِ أَحْسَادِهِ وَطَلَوِي
 ۳۲ نَحْتِ الْجَحَارَةِ كَشْحًا مَرْتَفِ الْأَكْمِ
 ۳۳ وَرَأَوْتُهُ الْجِبَالَ السَّمَّ مِنْ ذَهَبِ
 عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَنْبَسًا سَكَمِ
 ۳۴ وَآكِدًا مُرْهَةً فِيهَا مَسْمُورَةٌ
 ۳۵ لَأَنْ الْمَسْرُورَةَ لَأَتَكَلَّمُ عَلَى الْوَسْمِ
 ۳۶ وَكَيْفَ تَدْعُو لِي الدُّنْيَا مَسْمُورَةٌ مِنْ
 ۳۷ لَوْلَا لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْمَدَامِ
 ۳۸ مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْكَبِينَ وَالسَّعْدَيْنِ
 ۳۹ وَالْعُرَيْقِينَ مِنْ مَسُوبٍ وَوَيْلٌ لَكُمْ
 نَسِيْنَا الْأَمْرُ السَّاحِي فَكَلَا أَحَدُ
 ۴۰ أَسْبَرُ فِي قَوْلٍ لَمْ يَشْفُ وَلَا تَمَمِ
 ۴۱ هُوَ الْعَيْبُ السَّيِّئِ كَرَجَلٍ شَقَاعَتُهُ
 ۴۲ لَسَكَلُ هَذِلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَدِمِ
 ۴۳ دَمَائِي اللَّهُ فَا لِمُتَمَنِّكُونَ بِمِ
 ۴۴ مُتَمَنِّكَوْتِ بِحَبْلِ حَيْرٍ مُتَمَنِّصِ
 ۴۵ فَاتَى السَّيِّئِينَ فَا خَلَقِي فِي لَقِي
 ۴۶ وَتَمَرِيكَ الْكَوْبُ فِي عَلَيْهِ وَلَا كَوْبِ

۳۰ تا ۳۹ پر معصوم تھا اور نوح کو لے۔ یعنی نبی علیہ السلام ہائے حضرت نوح
تجاویز نہ شو کو لے۔

۳۰ لہ ما پاتے شو سنت دھنہ چاہیہ پہلعت کین
 ۳۱ یہ ڈیر ڈیر ولایہ اوشو دنا زکوینو ورم
 ۳۲ خان کے موہنہ کہہ بیگلہ داویشوپہ ڈوچی
 ۳۳ تل بہ دہ ڈیرے لورے تول کانری پہ شکم
 ۳۴ لوئے لوئے غونہ ورشوہج نظرے پے ونہ کرو
 ۳۵ نرا ودہ نہ بنکاری لوہیشہ تر خاورو کم
 ۳۶ دحضرت زریہ بہ مفیوط وکد بہ ویر ضرورتہ
 ۳۷ ہیجہ یوضروم لے لا تعدو علی العصم
 ۳۸ پہ دنیا کے خہ حاجت دے چہ زینا او افلاکونہ
 ۳۹ کہ دے نہ وے، بیداشوے بہ شوک نہ لو لعدم
 ۴۰ محمد رسول اللہ چہ دے ہورے بادشاہ دے
 ۴۱ دسویو دپیروی دسویو دسویو دسویو
 ۴۲ حونہ ہسے رنگ نیما دے امرکونہ نہی کرکے
 ۴۳ چہ ریشینے تردہ نہ ووخوک یہ لا او یہ نعم
 ۴۴ بیگانہ بہ ہم لہ دہ نہ دتغییب امیدواری کرکے
 ۴۵ نشتہ غم ددہ دخیلو چہ کاوار لہ هول وغم
 ۴۶ ددہ دین حیل التین کہ غم اندوہ دھنہ نہ کا
 ۴۷ چہ دا حیل لے نیوے پہ لاسونردے حکم
 ۴۸ پہ صورت او پہ سیرت کین بہترین دے دنیا تو
 ۴۹ ہم کریم وور ترمہم وولہ وارو وولہ اعلم

۳۰ وَكَلَّمَهُمْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ مُلَمَّسٍ
 ۳۱ عَدَاً وَمِنَ الْجَبْرِ أَدْرَشَقًا مِنَ الدِّيمِ
 ۳۲ وَوَأَقْمُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَرِّهِمْ
 ۳۳ مِنْ لَعْنَةِ الْعُلَمِ أَدْوِينَ شَلْقَةَ الْحَكَمِ
 ۳۴ فَهُوَ الَّذِي نَدَّ مَعْنَاهُ وَصَوْرَتُهُ
 ۳۵ لَعْنَةُ مَلَكُوتٍ حَبِيبًا بَارِعًا السَّمِ
 ۳۶ مُتَرَكِّبًا عَنِ شَرِيكِي فِي مَعَا سِيهِ
 ۳۷ فَجَوَّ هُوَ الْمُسَيِّبُ فِيهِ عَيْرٌ مُنْقَسِمِ
 ۳۸ دَعَى مَا أَدْعَاهُ التَّمَارِي فِي تَيْبِهِمْ
 ۳۹ وَاحْكُمُ بِمَا شِئْتَ مَدَّ حَافِيهِ وَاحْكُمِ
 ۴۰ فَالْتَّسِبُ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفِ
 ۴۱ وَالْتَّسِبُ إِلَى قَدَارِهِ مَا شِئْتَ مِنْ عِلْمِ
 ۴۲ فَارَكُ فَسَلَّ رَسُولُ اللَّهِ لَيْسَ لَهُ
 ۴۳ حُدٌّ فَيَعُوبُ عَشَّةَ نَاطِقٍ بِقَمِ
 ۴۴ لَوْ تَأَسَّبَتْ قَدْرُهُ إِنْيَا تُهُ عِلْمًا
 ۴۵ أَخَى انْمُهُ جِيْنُ بُدْعِي دَارِيْنَ الرَّيْمِ
 ۴۶ لَمْ يَمْتَحِنَا بِمَا نَعَى الْعَمُولِ بِمِ
 ۴۷ جِرْمًا عَكَيْتَا فَلَمْ تَرْتَبِ وَلَمْ نَكْمِ
 ۴۸ أَعَى الْوَرْدِ فَهَمَّ مَعْنَاهُ فَيَسْ يَزِي
 ۴۹ لِلْفَرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ عَيْرٌ مُنْقَمِ

۳۰ ہمکی وارہ نبیان لے لہ علومو مستغیب وولہ
 ۳۱ ددہ علم لکہ بحر وو تر بحرہ ہم اعظم
 ۳۲ کہ ظہورے پہ ظاہر کین ترہ وارو آخرود
 ۳۳ خو یہ علم او حکمت کین ترہمہ وومستقدم
 ۳۴ ہم دے دے چہ کامل ووپہ معنی اوپہ ہوتو کین
 ۳۵ بیائے خود پہ دوستی کرکے لہ اولاد د آد مر
 ۳۶ دحضرت خوبی ولا ڈیرہ بل شریک ورسول وور
 ۳۷ جوہر دحسن بناشت پہ دک کین وور غیر منقسم
 ۳۸ پہ ہر شان عہد ستاہ حد کے نشتہ دستا یین
 ۳۹ خوترساؤ غونداے مہ شہ خدا کے کولہ کولہ دعوی
 ۴۰ پہ نسبت کرکے تہ ذات دیغیر تہ دشراف او برکتی
 ۴۱ ہم نسبت کے کرکے وقدرتہ ما شت من عظیم
 ۴۲ ودانا تہ لہ ادراک عاجزی عین ادراک دے
 ۴۳ ددہ فضل ہومرہ نہ دے چہ ادائے کرکے یہ نعم
 ۴۴ کہ انظار دمعجزاتو کے موافق دمرتو دے
 ۴۵ خو چہ واخصتے نامہ شی برے ژ وولہ بیہریم
 ۴۶ پہ اندازہ بہ کے ہرچا تہ دعتل کرکے و تسخیر
 ۴۷ لوئے، ہلک کے فیض مویں لہ حدیثہ لاجوم
 ۴۸ حقیقت لے لہ خدا یہ نور ہیچا موند لے نہ دے
 ۴۹ دسہ کار کین نزد سے لرسہ سرہ دوار کرکے ہم

۳۰ تا ۳۹ پر - داستان ہوگی - ۳۰ تا ۳۹ پر ایک عاجز و پر کمزور ہے

فتوح ۲۸۷ الغیب

۵۰ کہے نمرچہ دے لہ لہے نہ و رکوبہ خیرکندیا
 ۵۱ کہے نردے ورتے تہ گوریہ پہ دہہ سزگوشی تورم
 پہ دنیا کین وہیجا کہ ددہ قدر بنکارنہ شو
 ۵۲ دقیامت پہ ورچ بہ وینہ احتشام دہمتشم
 کہے او بہ واریہ سیاہی شی ایسے واریہ قلمونہ
 ۵۳ ترقیامتہ سے صفت کین کائے ہستی پر قلم
 منور شول ہمہ واریہ انبیاء ددہ لہ نور
 ۵۴ ہر نبی د نور قطرہ وہ ددہ نور کہے قلم
 دے پہ مثل درین ہرور، نور پہ مثل درین سوز
 ۵۵ چہ خیل نورے را بنکارہ کہ دخورشید نور شورتیم
 خلق او خلق وودنی پہ خلافت کین افضل
 ۵۶ کہے خلق چہ سے بنائستہ ووپہ خلقت وولز اکرم
 کہے کل پہ لطافت وونکہ بدرینہ صوت
 ۵۷ کہے سیند پہ سخاوت کہے دہر ثابت قدم
 انبیاء کہے فریضے دی، یاخہ نورچہ موجود است
 ۵۸ خویو دے پکین بادشاہ دے نور ہمد و ہمتشم
 دے گوہر دے سینظیرہ د رحمت د سمندر
 ۵۹ پہ زرا کو نکالو پیروست ووسند کین دقدیم
 چہ پہ خلود ددے سے قول جہان گورہ خوشبو دے
 کہ انکار پہ داوینا کہے دارو او کربہ دخیل شم

فتوح ۲۸۸ الغیب

۶۰ آبارت مؤیدہ عن طیب عنصیرہ
 ۶۱ یا طیب مبتدأ مسئمہ و محکم
 یومر قنرس دینہ الفریس انکسہ
 ۶۲ قد اشد ذفا محکول البؤس والتقم
 و نابت ایوان کسلی و هو مستدع
 ۶۳ کسلی آختا ب کسلی غیر ملتئم
 و ارتار غامدۃ الالاناس من استیف
 ۶۴ علیو و التھم ساجی العین من سکام
 و ساء ساوۃ ان غاٹف تجوزتھا
 ۶۵ و رۃ و اردھا بالفیظ جین قلیو
 ۶۶ کارت بالثار ما بالماہر منی کلل
 ۶۷ حرمنا و بالماہر ما بالثار جین صرم
 ۶۸ و اللہج تھنیت و الالثار سا طعہ
 ۶۹ و اللحنی بکلمہ من معنی و من کلیم
 ۷۰ عموا و صغوا قرا غلاک البثاریرکم
 ۷۱ تسع و تبارقۃ الالثاریرکم لکم
 ۷۲ من نجد ما آخبر الالثار ما کھنہ
 ۷۳ یا ت دینہم المعوج لکم یکم
 ۷۴ و بعد ما عابنوا فی الافق من شہ
 ۷۵ منعمۃ و فو ما فی الالثار من صم

فتوح ۲۸۹ الغیب

۶۰ خرگندہ دیا کہ اصلہ وو حکمونزہ بیغیر
 ۶۱ ہم پاک پہ اہتہ ا کین ہم وور پاک پہ محتتم
 چہ فرس د قنرس سے دیقین پہ میدان رائے
 ۶۲ حکمہ رائے پہ فارسود نعم پہ خائے نعم
 چہ پہ فتح د جہان سے یوقدم پہ تکرکب
 ۶۳ ہلتہ کسرفہ دم شہ کسری پہ قصروض
 ہم سے اور د زرا کالوشولومرد ویرہ عمہ
 ۶۴ ہم سے ہسے دا ندوہہ دچینونہ لار شوزیم
 پہغم دوب دساوہ خلق شوچہ سیند شوہے وچ
 ۶۵ تشکان پہ بیوتہ راغلہ وچ شوتہ زراہ پرغم
 گویا اورتہ پاک اللہ کربہ د او بوعطا صفت
 ۶۶ پہ دا شان سے کربہ او بو تہ ہم عطا اور ضرر
 کہ و حوش وو کظیور وو کہ بیان وو کہ دیوان
 ۶۷ ہمہ واریہ خوش وقتی کربہ مبشر شو پہ مقصد
 کور کر وو کافران د بشارت سنہ پہ پروا
 ۶۸ اند ارد بوق وودوی تہ پہ نظر کین مععدم
 کا ہنا نو نجو میا نو خیل خیل قوم تہ کربہ عیان
 ۶۹ چہ حق دین پہ جہان را غلو باطل دین شومعنا
 ہم پہ ہفتہ شہر شوہ کربہ نزلہ پہ بختنا نو کین
 ۷۰ غم پہ نور و خاوس ویرہ پراتہ وو دارہ صم

۶۰ لہ محتتم - لہ خاٹہ داحتشام - انتہا - احتشام - لہ اہل فارس
 ۶۱ لہ خوشامای - لہ عنہ -

فتوح ۲۹۰ الغیب

۴۰ حَتَّىٰ عَدَا عَنْ كَلْبِ بْنِ الْأَوْحَىٰ مُنْهَرِكًا
 ۴۱ مِنَ السَّابِئِينَ بَقَعُوا إِثْرَ مُنْهَرِكٍ
 ۴۲ كَانَتْهُمْ هَرَبًا أَبْطَالُ آبِرْهَيْبِ
 ۴۳ أَوْ سَكْرًا بِالْمَعْلَىٰ مِنْ رَا حَتْبَرِ رُبِي
 ۴۴ كَيْدًا بِهِ بَعْدَ تَسْبِيحِ بَسْطِهِمَا
 ۴۵ ذَيْدَ الْمُشْتَجِرِ أَحْمَشًا مَلْتَمِعًا
 ۴۶ جَاءَتْ لَهُ عَوْنُهُ الْآشْجَارُ سَالِكَةً
 ۴۷ تَمَشِي إِيَّاهُ عَلَى سَاقِي بِلَا قَدَمِ
 ۴۸ عَاثِمًا سَقَرَتْ سَطْلًا لِسَاكِنَتِ
 ۴۹ قُرُوعَهَا مِنْ بَدَائِعِ الْخَطِّ فِي اللَّقْمِ
 ۵۰ سَأَلَ الْعَمَامَةَ آتَى سَاءَ سَائِرًا
 ۵۱ لِقِيهِ حَذْرًا وَبَيْسًا بِالْهَجْرِ حَسِينِ
 ۵۲ أَقْسَمَتْ بِالْقَمَرِ الْمُتَّقِي إِيَّاهُ
 ۵۳ مِنْ قَلْبِهِ نَشْبَةً مَبْرُورًا الْقَسَمِ
 ۵۴ وَ مَا حَوَى الْعَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمِ
 ۵۵ وَ كُلُّ كَلْبٍ مِنْ الْكُفْرِ عَسَىٰ عَيْنِي
 ۵۶ قَالِيهِ فِي الْفَارِ وَالْمَتَدِينِ لَمْ يَرِي
 ۵۷ وَ هُوَ يَقُولُ لَوْ أَنَّ مَا بِالْعَارِ مِنْ آيَةٍ
 ۵۸ ظَلَمُوا الْمُحَامَةَ وَ ظَلَمُوا الْعُنُكِيَّاتِ عَلَى
 ۵۹ حَيْبِ الْبُرَيْتِ لَمْ تَنْسَجْ لَمْ تَحْمِ

۱۰۰ مسیح : حضرت یونس علیہ السلام کے مینا دار

فتوح ۲۹۱ الغیب

۴۰ لا یخو بہ شیطانا نو تجسس دفرینو کرے
 ۴۱ شول ددہ پہ راتلو جانہ لہ اسانہ منہزم
 ۴۲ ہسے تبتیدہ بہ دوی د ابطال دا برہ پشان
 ۴۳ یا لکہ مکی لیکرچہ شول پہ مولیٰ ذہن بدل
 ۴۴ دا ارقول دکا نروچہ ہریو تسبیح کو بیان دے
 ۴۵ مانند داستول د مسیو دکب لہ قم
 ۴۶ ہنہ اونے چہ پرے حکم حبیب اوکریو بدللو
 ۴۷ راتلے بہ لہ عینے پہ پندو سبلا قدر
 ۴۸ لکہ اونو بہ سجدا کرے لہ بنا خون بہ لہ عینے
 ۴۹ ہسے بنا کریدہ بہ لکہ بہ بنا لہ چہ پ لقم
 ۵۰ ہمیشہ لے سائبان وہ سپینہ وریو سرد پاسہ
 ۵۱ کلہ بل نبی پر دارنگ عزت حرمت و محترم
 ۵۲ لکہ شق لے دقروو ہسے شق لے دیکر
 ۵۳ ور لے کرے ودہ تہ جانہ کون و پاس حکم دکم
 ۵۴ ہم سوگندم پر ہنہ چہ یو خیر وو بل کریم
 ۵۵ جوندون لے وو پے غار کین و کفار اناڈ شویو
 ۵۶ ہم ددہ لہ برکتہ د صدیق من د صدقاتہ
 ۵۷ کافران پ دوی بانڈہ شولو پرے باغ شورام
 ۵۸ جال کینو کہ عکبوت چہ دا اوہن بیوت یاد بری
 ۵۹ دا ددوی اوکافرانو تر مینہ حد شو مستحکم

۱۰۰ لہ لقم - مینا دار

فتوح ۲۹۲ الغیب

۸۰ وَقَايَةَ اللَّهِ أَنْتَ مَنْ مَضَاعِقَهُ
 ۸۱ مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأَطْمِ
 ۸۲ مَا سَأَلِي الدَّهْرُ قِيَمًا وَاسْتَجْرِيكَ بِهِ
 ۸۳ إِلَّا وَ بَأْسٍ جَوَارًا مِنْهُ لَمْ يُعْمِ
 ۸۴ وَ لَا الْبَيْتُ عِنْدَ الدَّارِ مِنْ كِبَرِ
 ۸۵ إِلَّا اسْتَلْتِ السَّادَىٰ مِنْ خَيْرِ مَنْظَمِ
 ۸۶ لَا تَكْفُرِي الْوَحْيَ مِنْهُ وَ ذِيَاكَ إِيَّاهُ
 ۸۷ قَلْبًا إِذَا تَأَمَّتِ الْعَيْنَاتُ لَمْ يَنْسَمِ
 ۸۸ وَ ذَاكَ حَيْثُ بُلُوذُجٍ مِنْهُ مُسَوِّتِهِ
 ۸۹ فَلَيْسَ يُسْتَكْرَىٰ فِيهَا جَالٌ مَحْتَلِمِ
 ۹۰ تَبَارَكَ اللَّهُ مَا وَجَّهَ بِمَكْنَسِ
 ۹۱ وَ ذَكِيٍّ عَلَىٰ غَيْبِ بِمُسْتَهْمِ
 ۹۲ كَمْ أَبْرَأَتْ وَ صَبَأًا بِاللَّيْلِ رَاكِبِ
 ۹۳ وَ أَظْلَقَتْ أَرْبَابًا مِنْ رَيْثِ الْأَنْبِ
 ۹۴ وَ أَحْيَا السَّنَةَ الشُّهُبَاءَ وَ عَوْنَهُ
 ۹۵ حَقًّا حَكَّتْ لَطْفًا فِي الْأَعْمُرِ الدَّهْمِ
 ۹۶ بِعَارِضِ جَاءَ أَوْ خَلَّتِ السَّلَاحُ بِهَا
 ۹۷ سَيِّمًا مِنَ الْبَيْتِ أَوْ سَيْدًا مِنَ الْفَرِيمِ
 ۹۸ وَ حَرَفًا وَ وَضَعِيَّ آيَاتٍ لَمْ تَلْهَرْثِ
 ۹۹ فَلَوْ وَ كَارِ الْفَرَىٰ لَيْلًا عَلَىٰ عِلْمِ

۱۰۰ لہ لمیم - د اور کیدو کہ - بیدار

فتوح ۲۹۳ الغیب

۸۰ کہ ہر غروب آفت وی چہ اللہ لے ساندو عشی
 ۸۱ ہیج اندوہ ورتہ نہ رسیبری کہ پ غرہ وی کہ پیم
 ۸۲ ہرستم چہ زمائے وو پہ ما کیے او ما تبتید کرین
 ۸۳ آمان بہ وو ما موندے لہ کل رتخہ لہ کل ضم
 ۸۴ کلہ بہ مجرم دروی سائل ددہ لہ درہ
 ۸۵ چہ کل جود او سغا ددہ پہ ذات وہ ستم
 ۸۶ خوب لے لکہ وحی سرا صدق و صواب وو
 ۸۷ کہ سترگہ بے خوب کرے نو قلب لے لم یسم
 ۸۸ دا خوب دوی دے دنیوت دمرتے نہ
 ۸۹ اون دے ہنہ خوب لکہ چہ وی د محتام
 ۹۰ کل گفتار کردار لے موافق لہ وحی وو
 ۹۱ نہ پہ سحر نہ پہ شعر کہانت و متہم
 ۹۲ خرگک بہ عاقل ورتہ نسبت د جنوں او کہ
 ۹۳ چہ پہ مس لے دلا سونو رفیدل اہل لہم
 ۹۴ اوج کال د پاک نبی پہ دما ترکرہ رب کریم
 ۹۵ ہم شولو پر رحمت ددہ تازہ جوارض من
 ۹۶ ہم ددہ پہ دما قحط مبدل پہ فراخ شہ
 ۹۷ ہم وریجے وریدے بہ لکہ سیل وی دعوم
 ۹۸ ما پریرودہ چہ صفت د پاک نبی بیان کریم کہ
 ۹۹ مانند داورچہ بل وی د شیے پہ لوئے عالم

۱۰۰ لہ لقم - لہ لقم - سریند

صوح ۲۹۱

۹۰ كَالْعَدُوِّ يَزِيدُ دَاوُدَ مُسْتَنَادًا وَهُوَ مُسْتَكْتَبٌ
 ۹۱ وَكَيْفَ يَنْقُصُ قُدْرًا حَتَّىٰ مَسْكُوكِهِمْ
 ۹۲ فَمَا كَسَاوَلُ أَسْأَلُ الْمَدِيحِ إِلَىٰ
 ۹۳ مَا هِيَ مِنْ كَرَمِ الْأَخْلَاقِ وَالسَّيِّئِ
 ۹۴ إِيَّارِكِ حَتَّىٰ مَرَّتِ الرَّحْمَلِينَ مَحْمَدًا كَذِبًا
 ۹۵ قَدِيمًا صِغَةً الْمُؤْمِنِينَ بِالْقَدَمِ
 ۹۶ لَمْ تُفَرِّقْ بِيَمَانٍ وَهِيَ تَحْمِلُنَا
 ۹۷ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَسَاوٍ وَعَسَىٰ أَرْبَابِ
 ۹۸ ذَا مَتِّ لَدَيْنَا فَمَا فَتَتْ كُلَّ مَعْجَزَةٍ
 ۹۹ مِنَ السَّمِيتَاتِ إِذْ جَاءَتْ وَكَمْ تُكَدِّمُ
 ۱۰۰ مُجْتَمِعَاتِكَ فَمَا تُبَيِّنُ مِنْ شَكَبَةٍ
 ۱۰۱ لِذِي شِقَاقٍ وَكَذَّبِغِيٍّ مِنْ حَكَمِ
 ۱۰۲ مَا حُورِيَتْ قَطُّ إِلَّا عَادَ مِنْ حَرْبِ
 ۱۰۳ أَعْدَى الْأَعَادَى إِلَيْهَا مَلِيٍّ السَّلْمِ
 ۱۰۴ وَذَكَ بَدْعُهَا دَعْوَىٰ مُعَارِضِهَا
 ۱۰۵ ذَا الْقَبُورِ بِنَا الْجَبَابِغِ عَنِ الْحَرَمِ
 ۱۰۶ لَهَا مَعَارِبُ كَمَوْجِ الْبُخْرِ فِي مَدَدِ
 ۱۰۷ وَتَوَقَّ جَوْهَرِيٍّ فِي الْحُسْنِ وَالرِّيمِ
 ۱۰۸ فَمَا تُكَدِّمُ وَكَذَّبِغِيٍّ عَجَابِهَا
 ۱۰۹ وَلَا تُسَامِعُنِي إِلَّا كَسَارَ بِالسَّامِ

منظوم چه در یہ تار و هنر وی جمال آید
 ۹۰ کم هیچ نہ وی له قدره کہ ہم وی نیستظم
 ۹۱ دارم توان نشسته چه بیان وصف تو زور یونانی
 ۹۲ دیرے دی اخلاق لہ حد تزیقات ہنسی کم
 ۹۳ مکتوب چه دی آیات دال ددھ حدیث لری
 ۹۴ مدلول لری قدیم چه صفت دے ذوالقدم
 ۹۵ اقتراں کے ہرگز نشنہ نہ ماشی، حال، استقبال
 ۹۶ او خبر، آوی موند نہ لہ قیامت ہم لہ عادلہ ارم
 ۹۷ دنور انبیاء پہ معجزو سباند لے بالاشو
 ۹۸ لری اصحاب ذقرآن دادے چه پہا لے ہر کلام
 ۹۹ آیاتونہ کے حکم دی شک تیبہ و مخالفنے کر لہ لہ
 ۱۰۰ طالب نہ دے دے امر چه شوک قاضی کہ یا حکم
 ۱۰۱ چا چه پھر یونکین لانے دفصاحت کسے
 ۱۰۲ پیسے ہوت قرآن نہ پہ تسلیم اوپہ مسلم
 ۱۰۳ قرآن پہ فصاحت خیل ہسے رد کہ دتو دعالغو
 ۱۰۴ کہ غیرتی سہسے جانی لہ خیل حدر
 ۱۰۵ دا قرآن لعلیم درباب ذوا رہ ذک دملغلو
 ۱۰۶ ولے پو پو خواص پوید چه گد بری بہ دالم
 ۱۰۷ لذت دھر کلام پہ تکرار دروی ہے قرآن
 ۱۰۸ لاتازہ تازہ چه لے لولے دے ہے سآمر
 ۱۰۹ لے سام - ملاشیا

صوح ۲۹۹

۱۰۰ قَدَرْتُ بِمَا عَيْنِي قَارِعَهَا فَعَلْتُ لَهَا
 ۱۰۱ لَقْدَ تَلَوَّرْتُ بِحَيْلِ اللَّهِ فَاغْتَصِمِ
 ۱۰۲ إِنْ تَنَمَّأَتْ خَيْبَةً مِنْ حَرِّ تَارٍ لَطْفِي
 ۱۰۳ أَلْفَاظَتْ حَرَّ لَطْفِي مِنْ وَرْدٍ وَهَذَا الشَّيْبِ
 ۱۰۴ كَأَنَّهَا الْخَوْضُ مِنْ تَبِيضِ الْوَجْوَةِ بِهِ
 ۱۰۵ مِنَ الْعَمَاقِ وَكَذَا جَاؤُوهُ كَالْحُمَمِ
 ۱۰۶ وَالصَّوَابِ وَكَالْبُيْزَانِ مَعْدِلَةَ
 ۱۰۷ فَالْقِسْطِ مِنْ عَجْرِ هَائِي النَّاسِ كَمْ يَفِي
 ۱۰۸ لَا تَجْعَلُنِي بِعُسُودٍ رَاحٍ يُشْكِرُهَا
 ۱۰۹ نَجْمًا هَلْدًا وَهُوَ عَيْنُ الْعَاقِبِ الْفَتْمِ
 ۱۱۰ قَدْ تُشْكِرُ الْعَيْنُ مَوْءِ الثَّمَنِ مِنْ رِيحِ
 ۱۱۱ وَيُشْكِرُ الْعَيْنُ طَعْمَ السَّمَاءِ مِنْ سَقَمِ
 ۱۱۲ يَا حَارًا مَنْ يَتَمَّ الْعَاقِبُ سَاحَتْ
 ۱۱۳ سَعِيًا وَفَوْقَ مَنَازِلِ الْأَيْتِقِ الرَّيْمِ
 ۱۱۴ وَمَنْ هُوَ الذَّبِيَّةُ الْكُفْرِيَّةُ لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۵ وَمَنْ هُوَ الْبَيْعَةُ الْعَظِيمِ لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۶ سَدَرْتِ مِنْ حَرَمٍ لَيْسَ إِلَّا إِلَىٰ حَرَمِ
 ۱۱۷ كَمَا سَرَى الْبَدَلُ فِي دَاخِ مِنْ الْكَلَمِ
 ۱۱۸ وَبِئْسَ سَرَقِي إِلَىٰ أَنْ نَلَيْتُ مَنَازِلَةَ
 ۱۱۹ مِنْ غَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تَدْرِكْ كَلِمَةَ حَرَمِ

صوح ۲۹۴ الغیب

۱۰۰ پہ لو سئل کتب دوا رہ ستر کے نوروصافی موی
 ۱۰۱ ہم کے زب دسکندر تر آئین صفادجام ترجم
 ۱۰۲ تحقیق داور لہ ویرے تلاوت کہ نہا کرے دیر
 ۱۰۳ دا اور بیز پہ تاشی لکہ یخ چه وی دیم
 ۱۰۴ نور د معصیت پہ تلاوت درے سپینیری
 ۱۰۵ سپینہ وی حوس کو تر بخوتہ نور لکہ حوس
 ۱۰۶ ہم صراط المستقیم دے ہم میزان عدالت
 ۱۰۷ کہ دے ثاب قدیمے نور نشنہ هلته عم
 ۱۰۸ هیچ تعجب مہ کرے پہ انکار دمنکرانو
 ۱۰۹ حاسد کہ جہالت کہ نہ دے دے لوفهم
 ۱۱۰ دغر لہ روینایی وی دلچین ستر کے منکرے
 ۱۱۱ کلہ لذت موی دا بو اهل سقم
 ۱۱۲ اے پہ وجود کیں خلاصہ د موجودات کے
 ۱۱۳ دربارتہ رجوع کل مخلوق دہ کہ پو بیان ذکا کہ آدم
 ۱۱۴ اے بترین دکل چه دلیل دے معتبر
 ۱۱۵ ہم بھترین دکل چه نعمت دے دعتنم
 ۱۱۶ لارے لکہ میاشت دغوار لے لہ میکے نہ
 ۱۱۷ میاشت وہ درجہ پہ تاریخ شہ داوود وشم
 ۱۱۸ ویرے پہ خور دبرینا دے مسجد اقصیٰ تہ
 ۱۱۹ درست کے منور کرو پہ نور غولے دحرم
 ۱۲۰ لے حم - نورسکار

ص ۲۹۸ الغیب

۱۱۰ وَقَدْ مَنَّكَ جَبِيحُ الْأَنْبِيَاءِ بِهَا
 ۱۱۱ وَالرَّسُلِ تَقِيًّا بِمَعْدُومٍ عَلَى خَدَمِ
 ۱۱۲ وَأَنْتَ تَحْتَرِقُ السَّمْعَ التَّلْبِيَّافِ بِهِمْ
 ۱۱۳ فِي مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبَ الْعَسْكَرِ
 ۱۱۴ حَتَّى إِذَا لَوَّى رُكْبَهُ خَافَا لِيُسْتَسْتَقِيمَ
 ۱۱۵ مِنَ الْبُغَاةِ وَالْمُتَوَكِّلِينَ لِمُسْتَكْرَمِ
 ۱۱۶ حَضَمْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِالْإِضَافَةِ إِذْ
 ۱۱۷ نَزِدْتَ بِالْكَرْفِ بِمِثْلِ الْمَعْرُودِ الْعَلَمِ
 ۱۱۸ كَيْفًا لَعُودَ رِيحِ الْبَرْقِ مَسْتَجِرِ
 ۱۱۹ عَنِ الْمُبْرَبِ وَسِرِّ آيَةِ مَكْنَنِ
 ۱۲۰ لِحَارَاتِ كُلِّ خَطَايَا عَسِيرٍ مُشْتَرِكِ
 ۱۲۱ وَجُرْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِسَيْرٍ مُرْدَحِمِ
 ۱۲۲ وَحَلَّ مَقْدَارُ مَا لَوَّيْتَ مِنْ رُكْبِ
 ۱۲۳ وَعَدَا إِذْ ذَاكَ مَا أَوْلَيْتَ مِثْلَ نَعْمِ
 ۱۲۴ بُشْرَى نَنَا مَقْضَى الْإِسْلَامِ إِنَّ لَنَا
 ۱۲۵ مِنَ الْبُنْيَانِيَّةِ وَكُنَّا كَبِيرَ مَنَهْلَامِ
 ۱۲۶ لَمَّا دَعَى اللَّهُ دَاعِيَةً كَالْمَاعِيَةِ
 ۱۲۷ يَا كَرِيمَ السُّؤْلِ كُنَّا أَكْرَمَ الْأَنْبِيَاءِ
 ۱۲۸ رَأَيْتَ قُلُوبَ الْقِدْوَ أَيْبَانًا بِعَيْنِ
 ۱۲۹ كَسْبَانِيٍّ أَجْفَلَتْ حُفْلَةً مِنَ الْعَمَمِ

۰ - ۰ - ۰ یا ساختو کی

ص ۲۹۹ الغیب

۱۱۰ واپہ انبیاء اقتدا دریغے اوکسر لہ
 ۱۱۱ تہ ددوئی امام شوے مؤذن روح اعظم
 ۱۱۲ تیر ترسانونو شوے ہے مقام تہ لہرے
 ۱۱۳ چہ براق لہ اند بیضہ ورا تگا نہ بری نوقدا
 ۱۱۴ واپہ فریستہ پہ استقبال درلہ راعلے
 ۱۱۵ ستا ملاقات وارو کپو ترہرشدہ معتم
 ۱۱۶ واپہ مقامونہ و ترخیل مقامہ پست کپل
 ۱۱۷ موسی فو کہ عیسی و وکہ خلیل کہ نوح آدم
 ۱۱۸ تا پہ شبہ حاصل کپہ ہرچہ نورے صلیبوار
 ۱۱۹ پائے لہ تانہ شوہمہ واپہ کل رازونہ مکتہم
 ۱۲۰ ہرچہ تاسوال لوکپہ ہمہ واپہ کے قبول کپہ
 ۱۲۱ خدا کے تاروتہ لا سوال کپن نوصہ ہمعہم
 ۱۲۲ پائے نعمت نہ شولوچہ تاتہ کے درنہ کپلو
 ۱۲۳ پہ ہمہ و کے تہ منعم کپسہ چغہ وودخرا نم
 ۱۲۴ بشارت تہ بہ امتیاز رسول شکرہ کا ندرک
 ۱۲۵ چہ دے اکر الرسول دے لارہ اکرہ الامم
 ۱۲۶ چہ افضل درمسلانوںے راولپرہ و موہرہ ستہ
 ۱۲۷ بیشکہ موہرہ کے ہم کپلو بہتر دوسرا اسم
 ۱۲۸ پہ تنہائے وجہان تہ دہمت تورہ ترملد کپہ
 ۱۲۹ د حسین کاہر پہ یوسر حضرت کپہ درہم برہم

ص ۳۰۰ الغیب

۱۲۰ مَا ذَاكَ يَلْقَاهُمْ فِي كُلِّ مَعْرَكٍ
 ۱۲۱ حَقٌّ خَدَا بِالْقَسَا لِحْمَا عَمَلٍ وَمَنْعَمٍ
 ۱۲۲ وَوَدَّ الْغِيَارَ فَكَادُوا يَفْسُقُونَ بِهِ
 ۱۲۳ أَشْعَاءَ شَانَتْ مَعَ الْوَقْبَانِ وَالرَّحْمِ
 ۱۲۴ تَمْنِيهِ الْأَسْبَابِ وَلَا يَكْدُرُونَ عَدَا كَهَا
 ۱۲۵ مَالَهُ لَكُنَّ مِنَ كِبَالِي الْأَشْهُرِ الْمُرْمِ
 ۱۲۶ كَأَنَّهَا السَّيْفُ مَتَيْتَ حَلَّ سَأَخْتَهُمْ
 ۱۲۷ بِكُلِّ قَسْرٍ مِنَ الْعَدَى قَدِيمِ
 ۱۲۸ يَجْرُ بِحَرْ حَيْثُ فَوْقَ سَائِحِيَةٍ
 ۱۲۹ نَدَى فِي يَمُودٍ مِنَ الْأَبْطَالِ مَلْتَمِمْ
 ۱۳۰ مِنْ كُلِّ مُنْكَدِبٍ بِشَوْ مُنْتَسِبِ
 ۱۳۱ يَسْلُو بِمَشْتَابِلِ بِنَكْرِ مَسْطَلِمِ
 ۱۳۲ حَتَّى عَدَتْ مِنْكَ الْإِسْلَامَ وَهِيَ بِهِمْ
 ۱۳۳ مِنَ الْعَبْدِ عَزَبَتْهَا مَوْ مَوْلَاهُ الرَّجْمِ
 ۱۳۴ مَكْفُولَةٌ أَيْدِيهِمْ بِحَيْرِ أَبِي
 ۱۳۵ وَحَيْرِ بَيْتِ قَلَمِ كَيْبِمْ وَسَدْرِمْ
 ۱۳۶ هُمْ الْجِبَالُ فَسَلَّ عَنْهُمْ مَسَادِمْ
 ۱۳۷ مَا دَا رَأَى مِنْهُمْ فِي كُلِّ مُضْطَلِمِ
 ۱۳۸ وَسَلَّ حَبِيْبًا وَسَلَّ بَدْرًا وَسَلَّ أَحَدًا
 ۱۳۹ فَمَسْؤُلٌ حَتَّى لَهُمْ آذَى مِنَ الْوَحْمِ

لہ وکتم - تحت کورہا چہ غویہ پرے تکرہ (قہ) شی

ص ۳۰۱ الغیب

۱۲۰ پہ یوازے بہ اصحابو کافران ہمہ دیکھ کپہ
 ۱۲۱ لکہ کپری بوتی بوتی قصاب چہ خوبہ پیوم
 ۱۲۲ غازیان بہ ہمہ واپہ بہ الجوسرہ مارہ شو
 ۱۲۳ ہم عقاب بہ کے پہ غویو پہ ہدیونے وحم
 ۱۲۴ تیرے بہ پرے شپے شوے ہیو خیرلہ شمارہ ورو
 ۱۲۵ ترھے چہ ہرا کے پہ دوئی اشہر الحرم
 ۱۲۶ گو یا دین د پاک ہیو وپہ یا رانومیلہ شوے
 ۱۲۷ چہ غویہ دکا فرغویستہ پرے ووخوش وخرم
 ۱۲۸ د حضرت لیکر سیلاب ووکافران لکہ خسر
 ۱۲۹ پہ چوہرے ہرلور تہ غورخول ہرہم ہرہم
 ۱۳۰ دین کے ترمشوقہ تر مغربہ جہان او نیو
 ۱۳۱ کہ حق وورکہ باطل وور نور وپونہ شوہد نام
 ۱۳۲ خیل بہ کے ہغہ ووجہ خپلوی کے ورا لخدایہ
 ۱۳۳ بلال حبشی سر ورو ابو لہب کے ذورجم
 ۱۳۴ ضامن کپلو دوئی خدا کے پہ سائنہ دویں ہسے
 ۱۳۵ لکہ پلار اوخینن چہ دخیل عیال سائنہ کا حکم
 ۱۳۶ دوئی وولکہ غرون پس پشتنے دحال اوکولہ کفارو
 ۱۳۷ خد کے اولیدہ لہ دوئی دلا سپہر چنگا و مصفا
 ۱۳۸ پہ زرگونو کافران وریاند سے راغلل د حسین
 ۱۳۹ تنہائے پہ یوحائے کپہ ہمکی درہم برہم

سہ مضطرم : میدان جنگ

فتوح ۳۰۲ الغیب

۱۳۰ اَلْمُعْتَدِي السَّبِيحِ حُمُرُ بَدَا مَا وَتَرَدَتْ
 ۱۳۱ مِنَ الْوَيْدَى كُلَّ مُسَوِّدٍ مِنَ السَّحَابِ
 وَالْكَاتِبِينَ بِسُحُورِ الْحَطِّ مَا تَرَكْتَ
 ۱۳۲ اِذْ لَمْ يَكُنْ حَرْفٌ مِنْهُمْ غَيْرُ مُنْجِمٍ
 شَأْنِي السَّلَاحَ لَهُمْ سِيْمًا لَمْ يُعْجَمِ
 ۱۳۳ وَالْوَدُّ يُنْتَابُ بِالْبَيْتِ مِنَ النَّعْمِ
 تُهْدِي إِلَيْكَ رِيَاحُ النَّعْمِ نَشْرَهُمْ
 ۱۳۴ فَحَسِبَ الرَّهْدُ فِي الْأَكْبَامِ كُنْ كَيْسٍ
 كَأَنْهُمْ فِي لَهْوِ الْغَيْلِ كُنْتُ رَبًّا
 ۱۳۵ مِنْ شِدَّةِ الْغُزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْغُزْمِ
 كَارَتْ قَلْبُ الْوَيْدَى مِنْ بَابِ فَرْقًا
 ۱۳۶ فَمَا كَفَرْتُ بِبَيْنِ النَّهْمِ وَالْبَيْهَمِ
 وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللَّهِ تُصْرَعُهُ
 ۱۳۷ إِنْ تَلَقَّه الْأَهْلُ فِي الْجَا مَهَا حَجْمٍ
 وَلَنْ تَرَى بَيْنَ قَلْبِ عَيْرٍ مُتَّعِدٍ
 ۱۳۸ بِهِ وَلَا مِنْ عَدُوِّ حَيْبٍ مُتَّقِيمٍ
 أَحَلَّ أَمْنَهُ فِي حَيْزِهَا مَلَسِيهَا
 ۱۳۹ كَأَنَّ بَيْتَ حَلِّ مَسَّ الْأَشْبَالِ فِي أَجْمِ
 كَمْ جَدُّ لَكَ كَلِمَاتُ اللَّهِ مِنْ جَدَلٍ
 فِيهِ وَكَمْ حَمَتَمَ الْبُرْهَانَ مِنْ حَجْمِ

۱۔ نقطہ۔ دلت مراد زخم۔ پھار۔

فتوح ۳۰۳ الغیب

۱۳۰ پر جنگ کبھی بدے توروا لعطش بقریے و
 ۱۳۱ کہ ہر جو یہ بے نوش کرے د غلیم کردن دم
 اصحابو یہ یہ جنگ کبیں دست خود پہ قلمون
 ۱۳۲ دکفار وکل جسمونہ کسول حرفونہ منعجم
 یہ وینو بدے تل دغلبانومیدان سورشہ
 ۱۳۳ تاہوے چہ لا لا اوشول دکلونو شوموسم
 خوشبوئی ددوئے دیادہ دضررت چہ تانترسی
 ۱۳۴ گویا چہ شکوفہ وہ یہ غضہ کبیں پت پشتم
 بنکاریدہ بہ پہ آسورہ سے مشبوط لکہ چہ ونہ
 ۱۳۵ وی ولا رگہ دغیرہ دیاسہ شہ مضبوط او حکم
 زہر وند دکفارو الوت سے شان لہ خوف
 ۱۳۶ فرقے نے نہ شوکے چہ سے دے یا بہم
 ہنو چہ لہ نہ خدا لے وی درسول پاری موندے
 ۱۳۷ مزرے کہ بے شہ پیش ترے بہ او سنتی ہنہ دم
 دوستان بہ دنی ہنکھلہ نہ وی سے مددہ
 ۱۳۸ دشمن بہ کے ہم تل تر تلہ وی مقهور او مقیم
 داخل کے خیل امت کہ پہ حصار کبیں دخیل
 ۱۳۹ مانند د امزری چہ لہ پوسر داخل شہ سے اجم
 دیر یہ زمکہ پرستی وی قرآن چہ مکران دو
 دیرخلہ غالب شود ابرہان پہ ہنہ چاہچہ وخصم
 شاجم۔ جاہ۔ شکل۔ غار۔

فتوح ۳۰۴ الغیب

۱۳۰ كَمَا لَكَ بِالْعُلَمِ فِي الْأَنْفِ مُعْجَزَةٌ
 ۱۳۱ فِي الْفِيهِ حَلِيَّةٌ وَالْقَادِيَةُ فِي السُّبْحِ
 حَذْمٌ مَشْفُوعٌ يَكْفِي أَسْتَجِيلُ سِهَا
 ۱۳۲ دُؤُوبٌ عُمُو مَعْنَى فِي الشُّعْرِ وَالْحَدِّمْ
 إِذْ قَلَّدَ الْإِلَّ مَا تَحْتَلِي عَوَاقِبُ
 ۱۳۳ تَاكْفِي بِيَهْمًا هَذَا مِنْ النَّعْمِ
 أَلْعَدْتُ عَمَّ الْبَيْتِ فِي الْمَالِكِينَ وَمَا
 ۱۳۴ حَسَلْتُ الْإِعْلَى الْأَشَارَ وَالسَّكْرَ
 قَبَا حَسَارَةٌ كَفَيْ فِي بَحَارَتِهَا
 ۱۳۵ لَمْ تَنْشُرِ الْبَيْنَ بِاللَّيْلَةِ لَمْ تَكُنْ
 وَمَنْ يَبِيعُ اجْتِلًا مِثْلَهُ يَسْأَلُهُ
 ۱۳۶ بَيْنَ لَهُ الْغَيْبِ فِي بَيْعٍ وَفِي سَلَمٍ
 إِنْ أَيْتَ دُنْبًا فَمَا عَهْدِي بِمُسْتَقْبَلِ
 ۱۳۷ مِنَ السَّيِّئِ وَلَا حَسْبِي بِمُسْتَكْرَبِ
 كَانَتْ لِي ذِمَّةٌ مِثْلَهُ يَكْتُمِي سَخِي
 ۱۳۸ مَحْتَدًا وَهُوَ أَذْفَى الْعَلْبِيِّ بِالْيَمَمِ
 إِنْ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي الْجَدِّ ابْدَعِي
 ۱۳۹ فَضْلًا وَإِلَّا فَعَلَّ يَأْزِلُهُ الْعَدَا
 حَاشَا أَنْ يُجْزِمَ الرَّاحِمُ مَكَارِمَهُ
 ۱۴۰ أَوْ يَجْعَلَ الْبَارِئُ مِثْلَهُ عَيْرَ مُحْتَرَمِ

۱۔ غیر منصرم۔ نشلید ونگ۔

فتوح ۳۰۵ الغیب

۱۳۰ لوی معجزہ دہ دواعلم ددہ پہ زمانہ دجاہلیت کبیں
 ۱۳۱ اوہم سے آدب ددہ گورہ پہ حالت کبیں دیتم
 خدمت کے کوم پہ مل دے د پارہ چہ رہا عافش
 ۱۳۲ گناہوں چہ کم کرے دی یہ شعرو پہ خدم
 دوی کرہ خما پہ غارہ د عقلی دلا رے خوف
 ۱۳۳ گویا چہ یوغار دے ہم مذبح تہ روان شوم
 تابع شوم دخواہش پہ خلیتوب او پہ پیری کبیں
 ۱۳۴ حاصل م خنے نہ کرے گناہ او دندم
 دیرہ کم بخت خما د نفس دہ چہ وہ پہ تیار
 ۱۳۵ دین کے یہ دنیا اونہ کتہ اونہ کتہ کرہ و رسم
 چاہے کہ دین خیل بیع یہ دا فانی دنیا
 ۱۳۶ نہ بہ ورنیکارہ شی زبان د بیع او سلم
 گناہوں کوم دیرلہ لاسہ شوے و محمد م حکم
 ۱۳۷ پہ ایمان د اوہ لوہ پہ پیغمبر چہ رسی د غیر منصرم
 بل عہد م دادے چہ پہ نامہ ددہ نامزدیم
 ۱۳۸ بہتر تر بقول و خلق دے ہم اونی دے پہ ذم
 کہ حضرت م لاس پہ قیامت اونہ نبی ایض
 ۱۳۹ پس وایہ تہ چہ دوب شوے سخت لغزش کہ دقتم
 پاک دے لگیا تہ چہ امید وار بہ ترے عہد م شی
 یا جارے بیوتہ لار شی لہ دہ غیر محترم

۱۔ غیر منصرم۔ نشلید ونگ۔

فتوح ۲۰۶ الغیب

۱۵۰ وَ مِمَّنْ أَلَمَّتْ أَفْكَارُهُ مَسَدًا مَجْحُودًا
 وَ جَدَّتْهُ لِحْدَيْهِ خَيْرٌ مُلْتَمِزًا
 ۱۵۱ وَلَنْ يَقُولَ الْغَيْبِيُّ مِنْهُ يَدَا تَرِيثٍ
 إِنَّ الْغَيْبِيَّ نَبِيَّتُ الْأَذْهَارِ فِي الْأَذْكَمِ
 ۱۵۲ وَ لَمَّا أَرَادَ ذَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِي أَقْطَعَتْ
 يَدَا أَذْهَبِيهَا أَقْنَى عَلَى هَرَمِ
 ۱۵۳ يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِي مِنْ أَلْوَدٍ بِهِ
 سَوَالٍ عِنْدَ حُلُولِ الْغَادِثِ الْعَمِيمِ
 ۱۵۴ وَ لَنْ يَضْبِقَ رَسُولُ اللَّهِ جَاهَكَ وَ
 إِذَا الْكُرَيْمُ تَحَلَّى بِاسْمِ مَسْتَقِيمِ
 ۱۵۵ قَارِبٌ مِنْ جُودِكَ الدُّنْيَا وَ مَسْرُوتَا
 وَ مِنْ عُلُوِّ مَلِكِ عَالَمِ اللُّوْجِ وَ الْعَلَمِ
 ۱۵۶ يَا نَفْسِي لَا تَقْنَطِي مِنْ ذِكْرِ عَظَمَتِ
 إِنَّ الْكِبَارِيَّ فِي الْعُفْرَانِ كَاللَّسَمِ
 ۱۵۷ لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّي حِينٌ يُغْنِيهَا
 تَأْتِي عَلَى حَسْبِ الْعِشْيَانِ فِي الْفَيْمِ
 ۱۵۸ يَا رَبِّ وَ اجْعَلْ رَجَائِي غَيْرَ مُتَعَكِّسٍ
 لَدَيْكَ وَ اجْعَلْ حِسَابِي غَيْرَ مُتَعَدِّمِ
 ۱۵۹ وَ اَلْطَلْفُ بِعَيْدِكَ فِي الدَّارِ يُرِيدَانِ لَهُ
 صَبْرًا مَعَى تَدْعُهُ الْأَهْوَالُ يَسْتَهْرِمِ

سکے لعم - وارثہ کننا ہونہ -

فتوح ۳۰۷ الغیب

۱۵۰ خود فکر خپل لازم کہ پہ مدح و پاک نبی ۳
 خلاصی م دے موندے لہ کل درد لہ کل غم
 ۱۵۱ ہسے مکثرہ چہ محتاج کے تردد و رشی غشی غشی
 بازان دسپری دیکھو نہ رضوانی پہ غرہ بہ سم
 ۱۵۲ ماچہ ثنا ویلہ دینی ۳ نور مراد م نہ و
 خود اچہ در سول ۳ درکتہ شہہ خلاص دکل کم
 یا رسول اللہ متوجہ تمام بحال شد کہ تلمیذ ہونے
 ۱۵۳ یہ بندم نفس شیطان بیانی پہ لور د جہنم
 ہنہ و رخ چہ پاک اللہ بہ قہر کاندی بعامتہ
 ۱۵۴ شفاعت م چرے اوشی ہیڑ بہ جاہ نشی تاکم
 دنیا او غیبی دوبارہ ستالہ معہ پیدا شوی
 ۱۵۵ یو خاک کے ستا د خوا دے علم اللوح والقلم
 ہیڑ اندوہ و نہ کہ مرتکب دکب اسرو
 ۱۵۶ کبیرہ کے دامت بہ مثال لکہ لعم
 قسمت چہ حق کریم کہ درحمت پہ کوم زمان
 ۱۵۷ شائد چہ بتول دگنا ہونہ ف القسم
 ویر امید لرمہ ربہ لا تقنطوا و یلی تادی
 ۱۵۸ آسان رات حساب کرہ چہ وی امید غیر متخرم
 رحم او کرہ اے مالکہ پہ بندہ پہ دوبارہ کونہ
 ۱۵۹ ویر نا توان دے ہم بے صبرہ نطقا قتلری در دو اولم
 لہ غیر متخرم ۱۵۸ بہ کہ شونہ -

فتوح ۳۰۸ الغیب

۱۶۰ وَأَذِّنْ لِغَيْبِ صَلَوةٍ مِنْكَ دَارِ سَمَةٍ
 عَلَى النَّجِيِّ يَمْشِي وَ مُتَّجِمِ
 ۱۶۰ امر او کرہ اے خاوندہ دکرم پوریو بانہ
 چہ پنبی و تل دیبری شبہ اوریخ اودم بہ دمر
 ۱۶۱ وَالْأُولَى وَالسَّخِيْبَةُ شَمُّ الشَّارِبِيْنَ لَهُمْ
 أَهْلُ النَّجِيِّ وَ النَّجِيُّ وَالْمُجْتَمِعِ وَ الْكَلْبِ
 ۱۶۱ ہم رحمت کہ تری پہ پیر و انو محسبانو
 ۱۶۱ بیا پیکل اهل تخی چہ لری حام ہم کرم
 ۱۶۲ مَا رَجَحَتْ عَسَدُ بَابِ الْبَابِ رِيحُ صَبَا
 وَ الْغَرْبِ الْعَيْسِ حَادِي الْعَيْسِ يَا لَكُمْ
 ۱۶۲ خود شنووی خا نیکہ د سحر نرم بادونہ
 خود چہ سار و انان خوشحالی اوبن پہ نعم

قصیدہ سردا ختم شوی

اللہ پاک و دا قصیدہ پہ دنیا کیں خوبتر بہت
 او پہ آخرت کیں د شفاعت سبب او کر خوی -
 آمین
 فقیر محمد عباس قادری

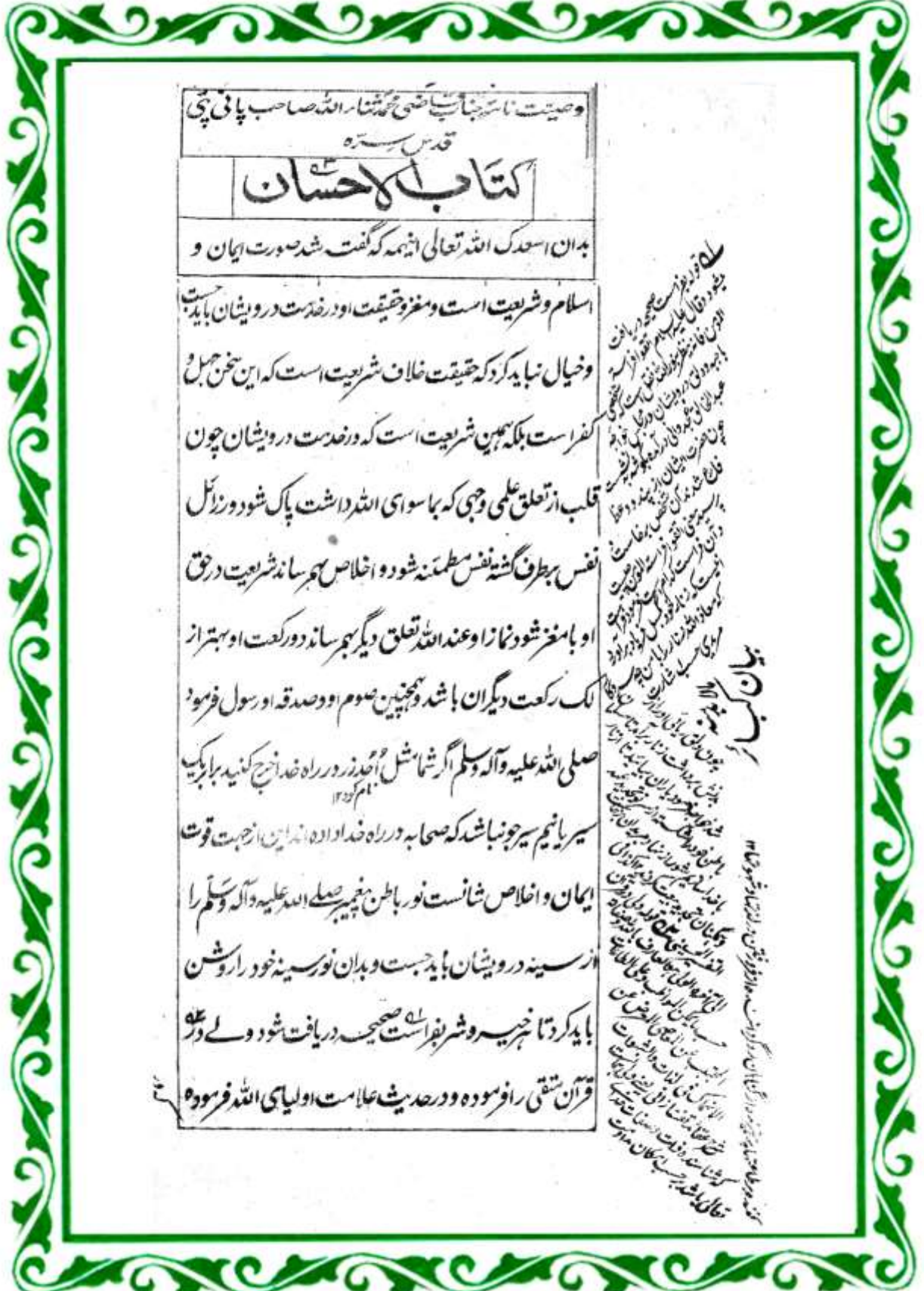
وصیت ناسته جناب سیدنا سیدنا حضرت امام رضا علیه السلام صاحب پانی پچی
قدس سره

کتاب احسان

به ان اسعدک الله تعالی انیهمه که گفت شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید است
 و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جمل
 کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
 قلب از تعلق علمی و حسی که با سوای الله داشت پاک شود و زائل
 نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم رساند شریعت در حق
 او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بجز سانه دو رکعت او بهتر از
 یک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
 صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل احد زور راه خدا نجات کنید باریک
 سیر یا نیم سیر چون باشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
 ایمان و اخلاص شایسته نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
 از سینه درویشان باید جست و به ان نور سینه خود را روشن
 باید کرد تا خبری بر و شریف است صحیح دریافت شود و لے در
 قرآن مستقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

کتاب احسان
 در بیان احسان
 احسان به هر که باشد
 احسان به خداوند
 احسان به خلق
 احسان به خود
 احسان به مال
 احسان به جان
 احسان به علم
 احسان به شرف
 احسان به جاه
 احسان به قوت
 احسان به شرف
 احسان به جاه
 احسان به قوت
 احسان به شرف
 احسان به جاه
 احسان به قوت

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید است
و خیال نبایه کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن چهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حقیقی که با سوی الله داشت پاک شود و زائل
نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم رساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم رساند دو رکعت او بهتر از
یک رکعت دیگران باشد همچنین صوم او و صدقه او و رسول فرمود
صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل احد زرد در راه خدا حج کنید با یک
سیر یا نیم سیر چون باشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شناخت نور باطن مغیر صلی الله علیه و آله و سلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شرف را نصیب صحیح دریافت شود و اگر در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

سنة نور فبئس سحر در یافت
بیشتر دقان علیهم السلام فمعاذ الله
المن فانه من نور الله انزل است الخ
پس بدوی درویشان در و کما است الخ
عبدی که در دلی در همه یکو به نیست
عین حضرت ایشان از زمین و در عین
خان شده آن نفس بر خاست
در آن سستی نفوس از دست اوست
آنست که در آن وقت خود است
که حاد الله را را این چه
سوی سبب شادان این چه
چون لوق با این و از این
بیش بدایت زمانه است
شده بود از این با بدایت
با این خود را از دنیا بیرون
باند سیر نور است که در این
و گمان چه بدیعت که در این
انفاس با حق نور دل روشن
الایضه العلمی حاصله علی الخ
سبب باین لواء علی الخ
انجب من الخی الخی من
الاکمال فی ذات الشعاع
شیخ محمد قنات از این بی خبر است
کوشا که در ذات دست است
تعالی باشد بر سبب کان هدایت

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت
 حق زیاد گردد و او اندک اعلم کسی که مستقی نباشد اولی نه باشد ^{مستقیم}
 ای بسا البیس آدم روی هست پس بهرستی نشاید او دست
 حضرت عزیر ^ع آن علی را مستقی قدس سده می فرمایند ^{ای بیست نباید کرد} رباعی

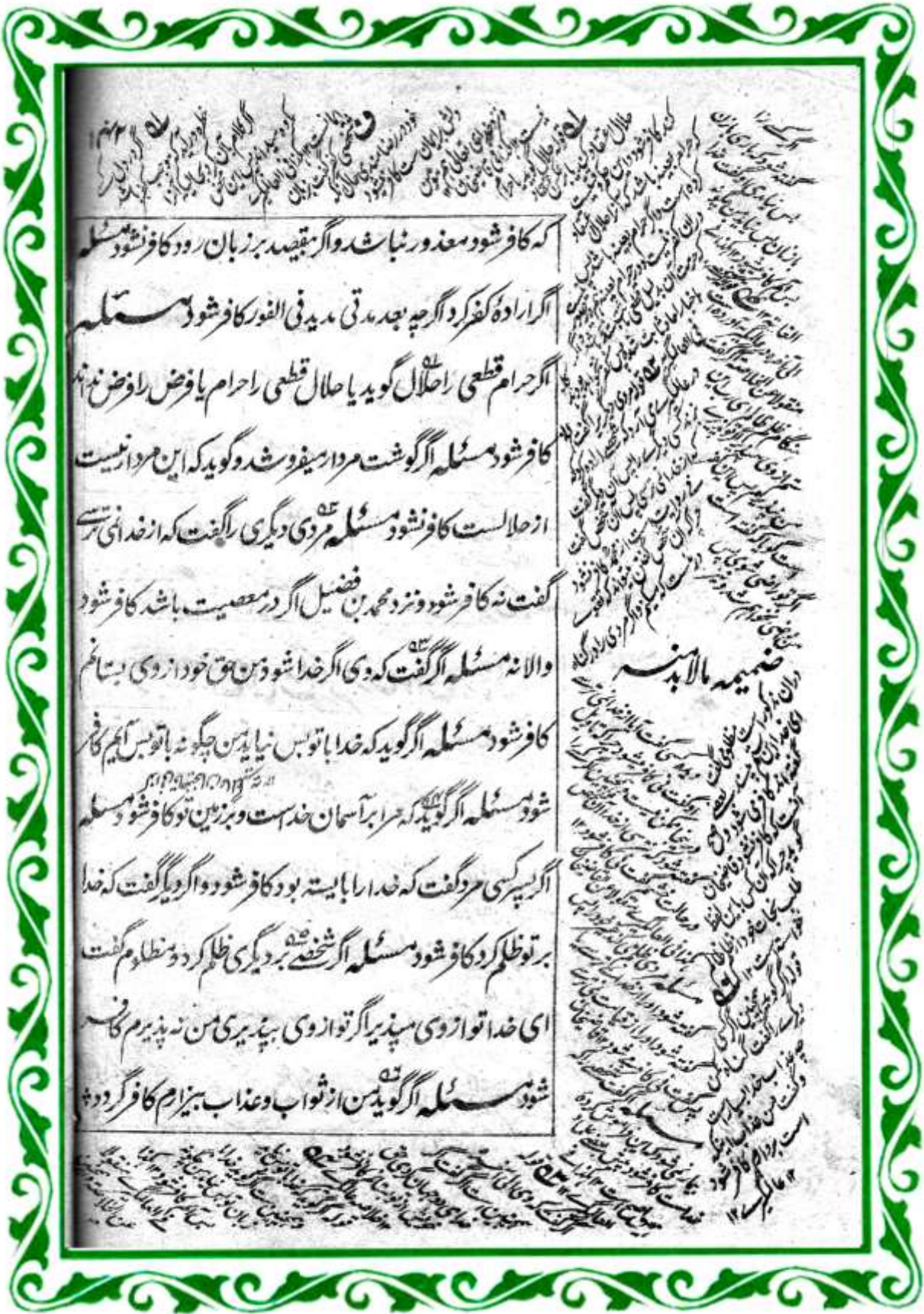
با هر که نشستی و نشد جمع دلالت ^ع	وز تو ز سید صحبت آب و گلت
ز هزار صحبتش گریزان پیشش	ورنه کند روح عزیران کجالت ^{ای محنت دنیا}

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوی بر مانی

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر
 باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود
 از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز
 تقضیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یاید
 خدا کافر شود مسئله خدا را هم گفتن دوست و پادرو گفتن کفر مسئله
 اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آنند

Handwritten marginal notes in Persian script, written vertically along the left side of the page. The text is dense and appears to be commentary or additional rulings related to the main text.

Handwritten marginal notes in Persian script at the bottom of the page, continuing the commentary.

کافر شود معذور نباشد و اگر بقیصه بزبان رود کافر شود مسئله
اگر اراده کفر کرد اگر چه بعد متی مدیدنی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی یا حلال گوید یا حلال قطعی یا حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلال است کافر شود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدای تبارک
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در مصعبیت باشد کافر شود
والا نه مسئله اگر گفت که وی اگر خدای خود من حق خود از وی بیساختم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیای پس چگونه با تو بس نمی کافر
شود مسئله اگر گوید که مرا آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر کسی مرد گفت که خدا را با اوسته بود کافر شود و اگر وی گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و منطلقاً گفت
ای خدا تو از وی سبزه را اگر تو از وی بیخبری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزامم کافر گردیده

کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیای پس چگونه با تو بس نمی کافر
شود مسئله اگر گوید که مرا آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر کسی مرد گفت که خدا را با اوسته بود کافر شود و اگر وی گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و منطلقاً گفت
ای خدا تو از وی سبزه را اگر تو از وی بیخبری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزامم کافر گردیده

کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیای پس چگونه با تو بس نمی کافر
شود مسئله اگر گوید که مرا آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر کسی مرد گفت که خدا را با اوسته بود کافر شود و اگر وی گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و منطلقاً گفت
ای خدا تو از وی سبزه را اگر تو از وی بیخبری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزامم کافر گردیده

کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیای پس چگونه با تو بس نمی کافر
شود مسئله اگر گوید که مرا آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر کسی مرد گفت که خدا را با اوسته بود کافر شود و اگر وی گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و منطلقاً گفت
ای خدا تو از وی سبزه را اگر تو از وی بیخبری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزامم کافر گردیده

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
 گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافرشود مسئله و از مجمع النوازل آورده
 که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
 نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
 بیمار بیدار یا غله گران شود یا جانور را از کرد و از سفر بازگشت در کفر او
 اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا
 میگویم بعضی گفته که کافرشود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو
 چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافرشود و بعضی گفته که اگر نیکی و
 بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافرشود
 مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پسای تو کافرشود مسئله اگر گفت که زر
 از خداست لیکن از بنده هستن خواهد کافرشود مسئله اگر گفت فلانی اگر
 باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنماز کند نماز ترا هم گفت
 اگر قبسه باین سو باشد نماز نگزارم کافرشود مسئله اگر

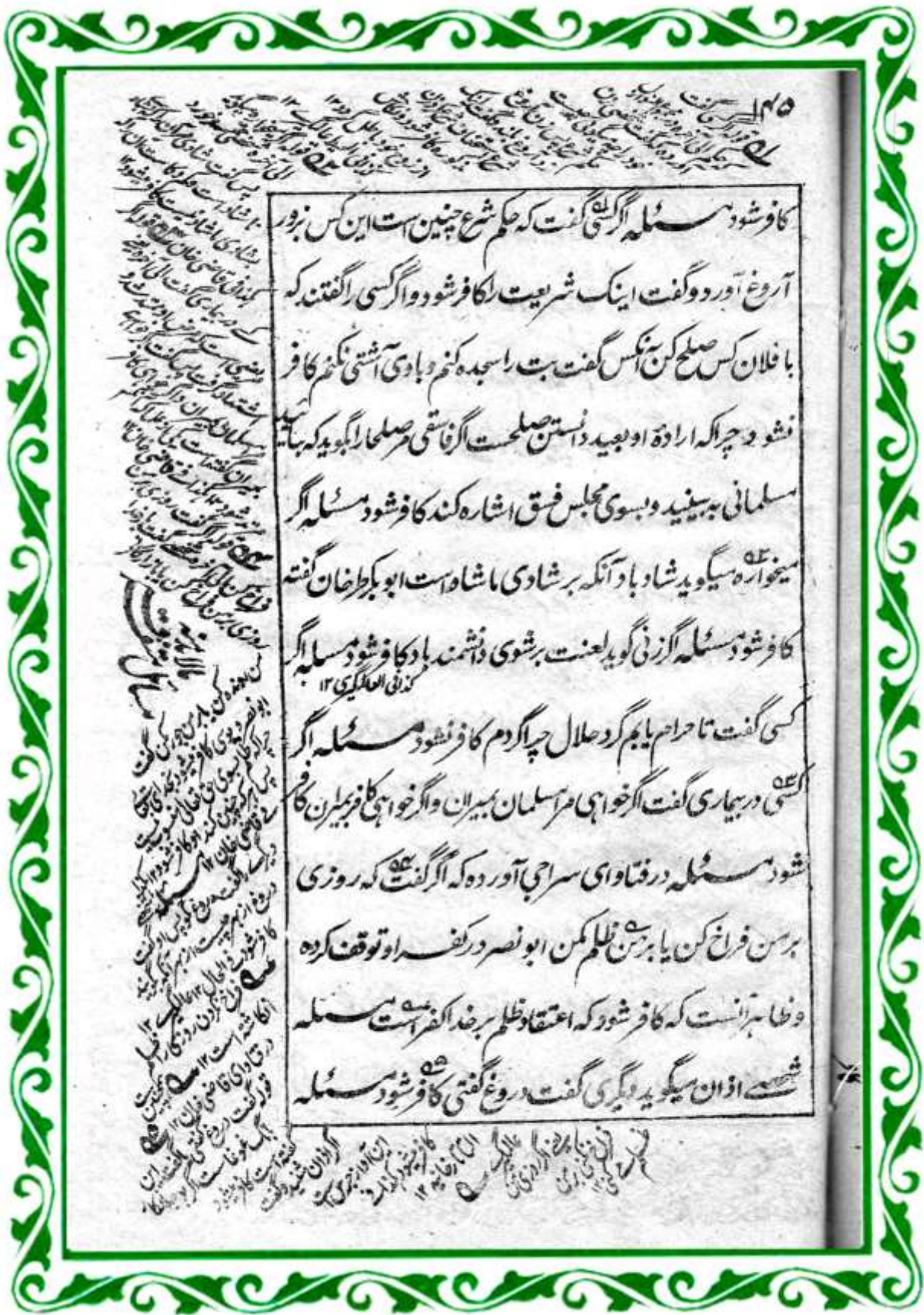
۱۳۴
 مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافرشود مسئله و از مجمع النوازل آورده که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که بیمار بیدار یا غله گران شود یا جانور را از کرد و از سفر بازگشت در کفر او اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا میگویم بعضی گفته که کافرشود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافرشود و بعضی گفته که اگر نیکی و بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافرشود مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پسای تو کافرشود مسئله اگر گفت که زر از خداست لیکن از بنده هستن خواهد کافرشود مسئله اگر گفت فلانی اگر باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنماز کند نماز ترا هم گفت اگر قبسه باین سو باشد نماز نگزارم کافرشود مسئله اگر

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافرشود مسئله و از مجمع النوازل آورده که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که بیمار بیدار یا غله گران شود یا جانور را از کرد و از سفر بازگشت در کفر او اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا میگویم بعضی گفته که کافرشود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافرشود و بعضی گفته که اگر نیکی و بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافرشود مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پسای تو کافرشود مسئله اگر گفت که زر از خداست لیکن از بنده هستن خواهد کافرشود مسئله اگر گفت فلانی اگر باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنماز کند نماز ترا هم گفت اگر قبسه باین سو باشد نماز نگزارم کافرشود مسئله اگر

اینست کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
 پا رچی بافت دیگری گفت پس ماهمه جولا بگایم کافر شود این دوم
 مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله
 مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
 گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من
 تراشیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر
 شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
 کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برو چه رو گفت کافر شود
 و در قضاوی سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
 ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر
 کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
 چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این
 چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

در این کتاب از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
 پا رچی بافت دیگری گفت پس ماهمه جولا بگایم کافر شود این دوم
 مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله
 مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
 گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من
 تراشیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر
 شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
 کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برو چه رو گفت کافر شود
 و در قضاوی سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
 ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر
 کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
 چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این
 چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

۱۲۵
کافر شود مسئله اگر کسی گفت که علم شیخ چنین است این کس زور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت لکا فروشود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن پس گفت بت راسبه کنم و با وی اشتی نگنم کافر
نشود و چه که اراده او بعید دستن صلحت اگر فاسق صلحا را بگوید که با
مسلمانی بیسینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواهد بیگوید شاد باد آنکه بر شادی ماشاواست ابو بکر خان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان
شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهراست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصه اذان بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

با شاد است کافر شود مسئله اگر کسی
گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان
شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهراست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصه اذان بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که علم شیخ چنین است این کس زور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت لکا فروشود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن پس گفت بت راسبه کنم و با وی اشتی نگنم کافر
نشود و چه که اراده او بعید دستن صلحت اگر فاسق صلحا را بگوید که با
مسلمانی بیسینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواهد بیگوید شاد باد آنکه بر شادی ماشاواست ابو بکر خان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان
شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهراست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصه اذان بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام با او بیعت کند و او را در جنگ کشته کند آیا او را کافر می دانند یا نه؟

اگر پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم عیب کرد یا سوی سبارش را مویکت
کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه
ما تیری گفته کافر شود و امام ابوالقاسم گفته کافر نشود چه که البته گاهی
عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که
خراج و غیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در
سراجی گفته اگر کسی گفت که تو عالم غیب داری گفت دارم کافر شود
مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا امرانی تو در بهشت بر تو نوحه رفت اصح
آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت بخت
بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که
کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر شنگان یا پیغمبران گواهی دهند
که ایمان نیست باورند ام کافر شود مسئله اگر شخصی دیگر یگفت ای کافر او
گفت اگر این چنین نبی بودم با تو صحبت پیشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی
گویند مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام با او بیعت کند و او را در جنگ کشته کند آیا او را کافر می دانند یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام با او بیعت کند و او را در جنگ کشته کند آیا او را کافر می دانند یا نه؟
در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام با او بیعت کند و او را در جنگ کشته کند آیا او را کافر می دانند یا نه؟

در جواب آنکه می پرسد که اگر کسی که کافر شود و در اسلام با او بیعت کند و او را در جنگ کشته کند آیا او را کافر می دانند یا نه؟

چرا که مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت هر از آن است محبوس تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد توبه پذیر نکاح باید کرد مسئله اگر کافری مسلمان را گفت که مسلمان مرا بیا سوز تا نزد تو مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر و بسو فلان عالم یا قاضی او را آسوزد آن زمان مسلمان شود نزد او صح آنتست که کافر نشود اگر او اعطا گفت باش تا فلان روز و پنجشنبه من سلام آفرینوی بر آنتست که کافر شود مسئله اگر گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید تو چند گاه نماز کن تا حلاوت بی نمازی مینی کافر شود مسئله اگر گفت که دانشمند آن همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ای خدا رحمت خود

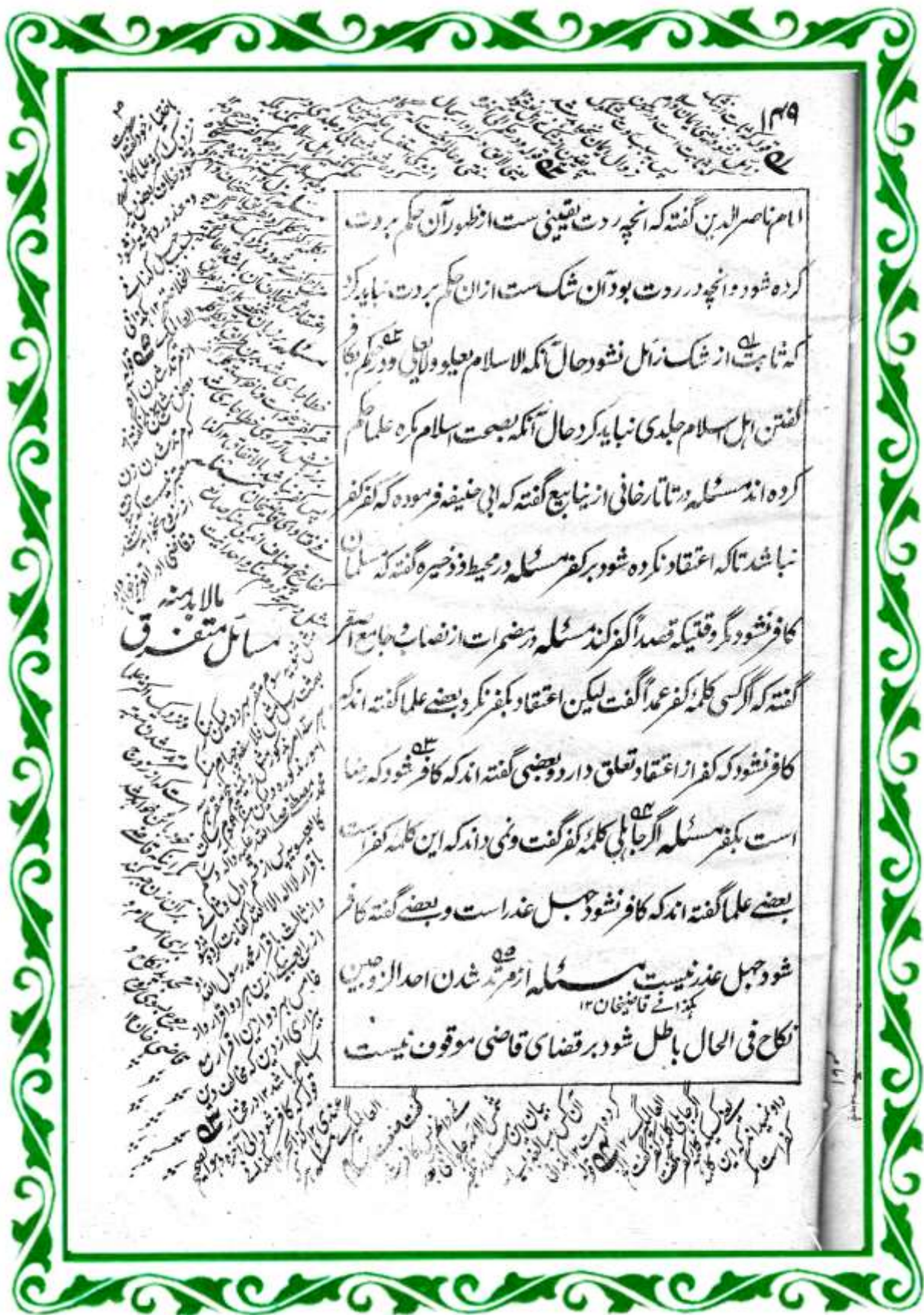
سوال
 اگر کسی از نماز کند و در آن وقت که نماز است بگوید یا چندین گاه نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت هر از آن است محبوس تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد توبه پذیر نکاح باید کرد مسئله اگر کافری مسلمان را گفت که مسلمان مرا بیا سوز تا نزد تو مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر و بسو فلان عالم یا قاضی او را آسوزد آن زمان مسلمان شود نزد او صح آنتست که کافر نشود اگر او اعطا گفت باش تا فلان روز و پنجشنبه من سلام آفرینوی بر آنتست که کافر شود مسئله اگر گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید تو چند گاه نماز کن تا حلاوت بی نمازی مینی کافر شود مسئله اگر گفت که دانشمند آن همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ای خدا رحمت خود

کتاب...

از من در بیخ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر مجلس
شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل
از آن بجنند همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی غیر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لاطحاوی گفته که از ایمان خارج کنند
مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

اگر چنین از شوهر کافر شود
باید بداند که کفر است
مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی
گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است
و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود
کیس ازین رضا کافر نشود مسئله
اگر مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن
خندگی بگویند و آن محل از آن بجنند
همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند
و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو کند و
گوید کاشکی غیر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود
اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن
قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن
صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله
لاطحاوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد
آنچه ایمان آوردن بدان واجب است
مسئله

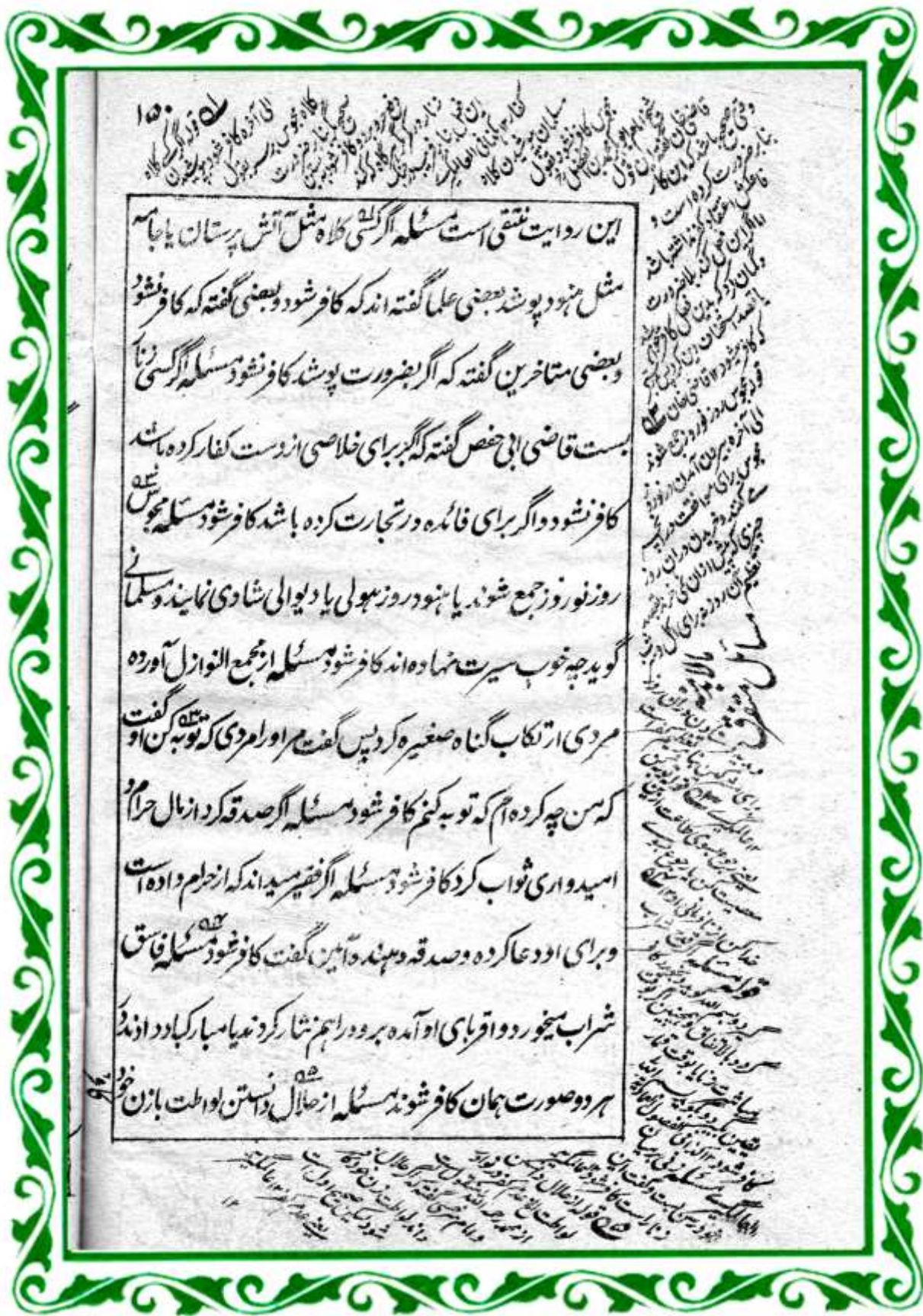
مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر شو
د در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند
کافر شود مسئله رضا کفر برای خود و
برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که
اگر کفر قبیح دانسته و دشمن خود را خواهد
که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود
مسئله اگر مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی
بگویند و آن محل از آن بجنند همه کافر
شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی
زنا یا قتل یا حق حلال بودی کافر شود
و اگر آرزو کند و گوید کاشکی غیر حلال
بودی یا روزه ماه رمضان فرض نبودی
کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند
که من این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود از امام
حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند
اعتقاد می کنند که آن کلام بد روغ
گفتن کفر است در آن صورت کافر شود
و اگر نه نشود و فتوی حسام الدین برانست
مسئله لاطحاوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه
ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که آنچه ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست نباید کرد
 که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم بجا
 گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم
 کرده اند مسئله در تاتار خانی از نیابج گفته که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر
 نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان
 کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در ضمرات از فصاحت جامع آفر
 گفته که اگر کسی کلمه کفر عدا گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته اند که
 کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که کفر
 است بکفر مسئله اگر جایی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود جمل عدا است و بعضی گفته کافر
 شود جمل عدا نیست مسئله از فرجه شدن احد الزوین
 نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

مسائل متفرق
 در ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست
 نباید کرد که تا جایی از شک زایل نشود
 حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم
 بجا گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد
 حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم کرده
 اند مسئله در تاتار خانی از نیابج گفته
 که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر نباشد
 تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله
 در محیط ذمیره گفته که مسلمان کافر
 نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله
 در ضمرات از فصاحت جامع آفر گفته که
 اگر کسی کلمه کفر عدا گفت لیکن اعتقاد
 بکفر نکرده و بعضی علماء گفته اند که
 کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد
 و بعضی گفته اند که کافر شود که کفر
 است بکفر مسئله اگر جایی کلمه کفر
 گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود
 جمل عدا است و بعضی گفته کافر شود
 جمل عدا نیست مسئله از فرجه شدن
 احد الزوین نکاح فی الحال باطل شود
 بر قضای قاضی موقوف نیست

۱۴۹

۱۵۰

این روایت نقلی است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
 مثل منهدود پوشد بعضی علماء گفته اند که کافر شود و بعضی گفته اند که کافر نشود
 و بعضی متأخرین گفته اند که اگر بر صورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنا
 بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
 کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر نشود مسئله محبوس
 روز نوروز جمع شوند یا بنود روز جمعی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانان
 گوید چه خوب سیرت نموده اند کافر شود مسئله از مجمع التوازیل آورده
 مردی از تکاب گناه صغیره کرد پس گفت مرا و مردمی که توبه کن گفت
 که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام
 امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر خصی رسید اندک از حرام داده است
 و برای او دعا کرده و صدقه دهند و این گفت کافر نشود مسئله فاسق
 شراب میخورد و اقربای او آمده برود و چشمش را کردند بسیار که داد او اندک
 برود صورت همان کافر شود مسئله از رجال نوسنت لو اولت بازن خود

و در این مسئله گفته اند که کافر است
 و بعضی گفته اند که کافر نیست
 و بعضی گفته اند که اگر بر صورت پوشد کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد کافر نیست
 و بعضی گفته اند که اگر خصی رسید اندک از حرام داده است کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر فاسق شراب میخورد و اقربای او آمده برود و چشمش را کردند بسیار که داد او اندک برود صورت همان کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر بر صورت پوشد کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد کافر نیست
 و بعضی گفته اند که اگر خصی رسید اندک از حرام داده است کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر فاسق شراب میخورد و اقربای او آمده برود و چشمش را کردند بسیار که داد او اندک برود صورت همان کافر است

کافر نشود مسئله اگر خصی رسید اندک از حرام داده است کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر فاسق شراب میخورد و اقربای او آمده برود و چشمش را کردند بسیار که داد او اندک برود صورت همان کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر بر صورت پوشد کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد کافر نیست
 و بعضی گفته اند که اگر خصی رسید اندک از حرام داده است کافر است
 و بعضی گفته اند که اگر فاسق شراب میخورد و اقربای او آمده برود و چشمش را کردند بسیار که داد او اندک برود صورت همان کافر است

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله ^۱طلاق در استن جامع در حالت
 حیض کفر است و در حالت اتمبر اعتد است کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آتیه مسائل
 بپرسند او بطریق آتیه جواب گوید کافر شود و بر کانی بن نشستن شرط
 نیست آتیه اجلوم زینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زیر بیابا علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استناسناست
 یا تزدیر است یا گوید این حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت که
 همراه این شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت این اصلوة
 استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نموده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا دعا کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و آبیا

نسخ از رجال زینتی در کتب
 جامع در حالت اتمبر اعتد است کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آتیه مسائل
 بپرسند او بطریق آتیه جواب گوید کافر شود و بر کانی بن نشستن شرط
 نیست آتیه اجلوم زینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زیر بیابا علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استناسناست
 یا تزدیر است یا گوید این حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت که
 همراه این شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت این اصلوة
 استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نموده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا دعا کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و آبیا

نسخ از رجال زینتی در کتب
 جامع در حالت اتمبر اعتد است کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آتیه مسائل
 بپرسند او بطریق آتیه جواب گوید کافر شود و بر کانی بن نشستن شرط
 نیست آتیه اجلوم زینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زیر بیابا علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استناسناست
 یا تزدیر است یا گوید این حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت که
 همراه این شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیاسوی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت این اصلوة
 استنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نموده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا دعا کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و آبیا

یازنار کافر شود و همچنین اگر سب الله گفته حرام خورد مسئله اگر در میان
 آمد و گفت که چیزی بر سر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیافا از راه
 معروف کنیز وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف و نهی
 کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت ز من در دنیا بد که در آخرت زنجوار بود
 او در جواب گفت که ده دیگری بده در آخرت از من گیری آنچه خواهم بود
 کافر شود مسئله با دشا را اگر سجده عبادت کند با تفاق کافر شود
 و اگر بقصد تحسین مثل سلام کند علما را در آن اختلاف است در ظاهر گفته
 کافر نشود و در رویه الد رایه شیخ براه گفته که سجده با جماع جائز نیست و
 خدمت کردن بوضع دیگر از استاد پیش او یا دست بوسیدن یا
 پشت خم کردن جائز است مسئله هر که بچ کند بنام بتان یا بر چاه یا
 بر دریا یا بر نهرا و خانها و شیشه ها و مانند آن پس فرج کننده مشرکست و زن
 وی از وی جداست و فر بوجه و راه است مسئله در سقور القضاة و الزام
 زاهد ابو بکر نقل کرده که هر که در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

مسائل متفرقه
 مالا بدین
 مسائل متفرقه
 مالا بدین
 مسائل متفرقه
 مالا بدین

نیز در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و
 مالا بدین
 مسائل متفرقه
 مالا بدین

بچنین در رویه الی و دوسره کفار بهند بر آید و با کافران موافقت کند
در باری کافر شود مسئله ایمان یا من مقبول نیست و تو بنیاد صحیح
آنست که قبول است سلمه در شرح مقاصد گفته که هر که در وقت عالم یا
شتر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند با اتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که در فرض منواج و معتزله و غیره
فرقه‌های مدعیه اسلام در آن خلاف دارند برخلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در استحقاق از انبی حقیقه مؤمن است که با
از اهل قبله کافر نیگویم و ابی اسحق افرغانی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم سلمه علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله و سلم دشنام دهد یا امانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
سپارک و یا در صفتی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا کافر
اگر چه از راه نهرل کرده باشد آن کافر است و جب قتل تو توبه او مقبول نیست

بچنین در رویه الی و دوسره کفار بهند بر آید و با کافران موافقت کند
در باری کافر شود مسئله ایمان یا من مقبول نیست و تو بنیاد صحیح
آنست که قبول است سلمه در شرح مقاصد گفته که هر که در وقت عالم یا
شتر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند با اتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که در فرض منواج و معتزله و غیره
فرقه‌های مدعیه اسلام در آن خلاف دارند برخلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در استحقاق از انبی حقیقه مؤمن است که با
از اهل قبله کافر نیگویم و ابی اسحق افرغانی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم سلمه علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله و سلم دشنام دهد یا امانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
سپارک و یا در صفتی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا کافر
اگر چه از راه نهرل کرده باشد آن کافر است و جب قتل تو توبه او مقبول نیست

بچنین در رویه الی و دوسره کفار بهند بر آید و با کافران موافقت کند
در باری کافر شود مسئله ایمان یا من مقبول نیست و تو بنیاد صحیح
آنست که قبول است سلمه در شرح مقاصد گفته که هر که در وقت عالم یا
شتر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند با اتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که در فرض منواج و معتزله و غیره
فرقه‌های مدعیه اسلام در آن خلاف دارند برخلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در استحقاق از انبی حقیقه مؤمن است که با
از اهل قبله کافر نیگویم و ابی اسحق افرغانی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم سلمه علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله و سلم دشنام دهد یا امانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
سپارک و یا در صفتی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا کافر
اگر چه از راه نهرل کرده باشد آن کافر است و جب قتل تو توبه او مقبول نیست

واجب است بر آنست که بی ادبی و استخفاف هر کس از انبیا کفر است
 خواه فاعل او حلال دانسته متکبر شود یا حرام دانسته مسلم
 آنچه روافض می گویند که پنجم بر صلی الله علیه وآله و سلم از
 خوف دشمنان بعضی احکام الهی را تبلیغ نکرده کفر است
 آنکه در حدیث آمده است که ما را برای اسلام و ما کتلت اللہدی لولا
 ان یرانا الله لقد جات رسل ربنا باحق صلی الله تعالی
 و سلم علی اجمعهم خصوصاً علی سیدم و خاتمهم
 شفیع العالمین و خطیب الانبیا
 یوم الدین و علی آلہ و اصحابہ
 و اتباعہ اجمعین

این روز که است پنجمین مرتبه
 آنکه کفر است
 حال آنکه روافض است
 پنجمین مرتبه است
 روافض می گویند که پنجم
 بر صلی الله علیه و آله و سلم
 از خوف دشمنان بعضی احکام
 الهی را تبلیغ نکرده کفر است
 آنکه در حدیث آمده است که ما
 را برای اسلام و ما کتلت اللہدی
 لولا ان یرانا الله لقد جات
 رسل ربنا باحق صلی الله تعالی
 و سلم علی اجمعهم خصوصاً
 علی سیدم و خاتمهم شفیع
 العالمین و خطیب الانبیا یوم
 الدین و علی آلہ و اصحابہ و
 اتباعہ اجمعین

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**